VÁMOS MIKLÓS

Tiszta tűz

PÁROS NOVELLÁK,
PÁROS KISREGÉNYEK

EURÓPA KÖNYVKIADÓ • BUDAPEST, 2009

Páros novellák

MÚMIÁK

I. (TÍZ)

Midőn az ember tízéves, még majdnem mindenre képes. Még rendben vannak a leletek. Akár csoda is történhet. A papa, az egy félisten. A mama, az egy félangyal. Vagy tán egészen az. Mind a kettőben bízni kell. Föltéve, hogy együtt a család. Büszke atya viszi a kisfiát. Mindenüvé. Állatkertbe. Cirkuszba. Vidám Parkba. Focizni, le a Dunapartra. Tiszapartra. Bodrogpartra. Kőröspartra. Büszke anya viszi a kisfiát be az irodába. Odaülhet az írógéphez. Pötyöghet levelet a mama főnökének. Versben. Plitty, platty, bimm, bumm. Főnök elvtárs, te kopasz törpe, a mamáról most már szájjá le, ne hívogassad túlórába, mert nekünk nem lesz vacsorára, a papa terád nagyon mérges, elég volt ebből, Főnök elvtárs, jó lesz, ha meglapulsz te szépen, én írom, hogy megércsed, érted? – satöbbi.

Midőn az ember tízéves, fogékony a magyarázatokra. Beéri velük. Elhiszi. Derűlátóan arra vár, hogy fölfogja a dolgokat. Ha múzeumba elviszik, sokat kérdez, mer a papa mondta, úgy tanul a gyerek, ha kérdez. Tetszik a szép festmény, szobor, főleg ha meztelen a néni, bár nehéz aztat fölfogni, hova lett a karja néki. És ott vannak a *múniák,* ijesztően torz pofák, szemük helyén sötét lyuk, azzal bámulnak ki rád, félni kell, fogni a papa kezét. Múmiák, a papának többször kell elismételnie, mire a tízéves megjegyzi. Először rosszul. Aggódik: Micsinálnak itt a múniák? Múmiák, emmel, javítja a papa. Jó, de micsinálnak? Hát alszanak. De de de mér az üvegben? Mert ott tisztább a levegő, az fontos egy bizonyos életkorban, szóval, idősen. Aha, értem, de de de mikor esznek? Éjjel, ha nincs látogató, akkor csinálnak mindent, isznak, kajálnak, pisilnek, kakilnak. Csak éjjel? Csak. Nappal nem kell nekik? Visszatartják. Aha.

Midőn az ember tízéves, még nagyon-nagyon kíváncsi. Fogja magát, utánajár. A diákjegy filléres tétel, s ha közel van a múzeum, szinte az utca végén, lehet odamenni sokszor újra, és rostokolni bent órákig. Akad teremőr, aki már ismerős, szinte családtag, a kontyos pénztárosnéni ránevet, ha nincs ott más, a pénzt se kéri, barátságosan int, sipirc be. Szevasz, Öcsi, megint a múmiákhoz? Szevasz, teremőrbácsi. Besüt a nap az alagsori terembe, fekszenek a múmiák a helyükön, szomorú csöndben, arcuk merev, biztosan éhesek, szomjasak, pisilni kell, kakilni kell. Fegyelmezettek. A papa megmondta,

többezer évesek. Többezer, az mennyi? Sokabb, mint a papa, aki negyvennyolc, most volt a szülinapja, kapott órát, karórát, UMF RUHLA.

Midőn az ember tízéves, egy napsütéstől téglaszínű délutánon fogja magát, és tervet sző. Kigondolja, hogy meglesi a múmiákat. Csak egy sarok az utca vége, ott a Hősöknek a tere, a kettő darab múzeummal. A túlsó a múmiás. Balra nézek, jobbra nézek, nem jön autó, biztonságos, átkelek a macskaköves úttesten, ahogy a papa tanította. Öt órát mutat az utcai a jugó követség előtt, a múzeum hatkor zár, de háromnegyedkor már nem engednek be. A tízéves rögtön a múmiákhoz kanyarodik. Most nincs bent teremőrbácsi, se ismerős, se ismeretlen. A tízéves fölméri a terepet. Hozta magával a koltját, az övébe dugva, teletöltve patronnal, szükség esetére. Hozott egy száraz kiflit is, a másik oldalon az övében, mintha két pisztolya volna. Látta, hogy az üveges szekrény alatt, melyet ő csak lábujjhegyre ágaskodva ért föl, jól elbújhat. Abban az üveges szekrényben egy krokodil lakik. Egy másikban pedig egy sólyommadár. A papa szerint ők is múmiák. Kitömve. Ezt nem értette. Majd megkérdezi. Már nem volt egészen biztos abban, hogy jó lesz neki, ha itt marad. Mi van, ha a mama vagy a papa keresi? Mi van, ha a múmiák bedühödnek? Menjek? Maradjak?

Midőn az ember tízéves, alaposan meglepődik, mert senki ember fia be nem dugja be többé a fejét a múmiák termébe. Hallatszik a múzeumban dolgozó bácsik és nénik tereferéje az előcsarnokból, cipősarkak csusszannak és dobolnak a kövön, kulcsok csörögnek, ajtók csapódnak. Tart a zajongás sokáig, a tízévesnek nincs órája, nem tudja, meddig. Volt, Pobeda, de elvesztette az iskolában. Tornaórán, átöltözéskor. A mama nagyon kiabált vele. Szeret órát adni szülinapra, a tízéves is arra kapta. Három hónapig se tudtál vigyázni rá, mit gondolsz, lopom én a pénzt? A tízéves nem értette, mér gondolná ő azt, hogy a mama lopja a pénzt csupáncsak azért, mert az óra az öltözőben elveszett. Vagy ellopták. Mindegy, volt, nincs. Ekkor a plafonon lógó lámpák elaludtak. Csak az ablakon beszűrődő bágyadt fény rezgett a szobában. Sűrűsödő homály. A tízéves erre nem számított. A végén még sötét lesz? Hozhatott volna elemlámpát, vettek neki a táborozáshoz. Ott ritkán kellett. Itt hasznát venné. Immár szinte teljes a feketeség, épp csak derengenek az üvegszekrények, s bennük az embert formázó fakoporsók, meg a múmiák. A tízéves halálra rémül, hiszen ő odahaza is fél a sötétben, azért kell a kis olvasólámpát a mamának égve hagynia. Villódzik a szem, káprázik az agy, rémek sziluettje suhan a teremben. Idővel kiderül róluk, hogy nem léteznek. Nyirkos a kéz, feszül a gyomor, gyöngül a térd, zakatol a szív. A múmiák egyelőre nyugton fekszenek a helyükön, nyilván még nincs elég késő. Éjfélkor? – bár azt a kísértetekről mondta a mama. A papa szerint viszont, kísértetek

pedig nincsenek. Múmiák viszont vannak. Mikor lesz éjfél? Óra híján nem tudja. Csak szilveszterkor maradhatott fönn tizenkettőig. Amióta iskolás. Szilveszterkor sebesen múlt az idő, most... múlik egyáltalán? Lassacskán megnyugszik, a teremben nincsen mozgás. Szeme hozzászokott a sötéthez, a múmiák ugyanúgy fekszenek átlátszó kalickájukban, ahogyan szoktak. Mi lesz, ha fölkelnek? Hogyan jönnek ki az üvegből? Széttörik? Á, nem valószínű, akkor mindennap új üvegezés kéne. Kinyitják valahogy?

Esetleg átsuttyannak rajta, mint abban a filmben, az *Aki átmegy a falon*-ban? Csak ne kéne annyit várni.

Midőn az ember tízéves, elfárad a cingár lába, didereg is, mackóruhában kellett volna jönni, nem a kék kantáros rövidnaciban, amit a mama kolléganénije kötött, kifejezetten az ő számára. A mama vette a fonalat, a kolléganéni pedig a méretet a centivel, aztán a hosszú tűket addig kocogtatta egymáshoz, mutatta, hogyan, míg meglett a naci. A két kantárt vízszintes csík köti össze, oda a kolléganéni belehímezte a tízéves teljes nevét, így nem lehet ellopni, sem a tornatermi öltözőben, sem az uszodaiban, ahova néha a papával járnak. Jó naci, csak picit szúrja a combja tövét, ahol a bőrrel érintkezik, már megszokta. Elveszve az időben teljesen, a tízéves saját magát is meglepve sírva fakad, pedig tart tőle, hogy hüppögésére fölfigyelnek a múmiák. Ha erre riadnak föl, morcosak lesznek, mint anya meg apa, ha te kelted őket, nem volna jó. Óvatos léptekkel az ajtóhoz surran, talán mégis inkább majd máskor... Hiába rángatja a hideg kilincset, kulcsra zárták. Fogság. Börtön. If vára. Nyomorultak. Bastille (ejtsd: Basztille). Most rémül meg igazán. Nincs mese, itt kell rostokolnia reggelig. Bőg. Taknya, nyála. Kellett nekem kíváncsiskodnom. Igaza van a mamának, mindenbe beleütöm az orrom. Tessék akkor, egyem meg, amit főztem. Nem is vacsoráztam. Mennyivel jobb volna azt megenni, amit a mama főzött. Hogy lehetek ilyen hülye? Istenem, istenem, segíccs rajtam. A mama szerint imádkozni kell, akkor a jóistenke megold mindent. A papa szerint jóistenke pedig nincsen. Kísértet sincsen, boszorkány sincsen. Én viszont itt vagyok a sötétségbe bezárva, és ha fölkelnek a múmiák, lehet, hogy pont engem esznek meg, mi kaja van más a teremben? Vagy rejtekhelyen tartják? Akkor se fognak örülni a hívatlan vendégnek. Hívatlan vendégnek mars a neve, ezt a papa mondja, amikor a mama kollégája, a Laci bácsi beállít. Erre mér nem gondoltam, amikor idejöttem? Zúg-búg a feje a félelemtől. Tolvaj léptekkel keresztezi a termet, a saroknál lévő ablak alatt van egy szék, arra szokott letelepedni az ismerős teremőrbácsi, akinek fáj a visszere a sok ácsorgástól. Ha ráállok, elérem a párkányt, talán ki tudok mászni. E gondolattól tetterős lesz, kapaszkodik föl, húzódzkodni kéne, de a karizma nem elég erős, tornaórán a bordásfalon éppúgy kudarcot vall, mint a kötélen. Hajtogatta a kopasz

tornatanár, akit diákok, szülők és tanárok is csak Erőlevesnek hívtak, hogy édes fiam, egy egészséges fiatalembernek föl kell tudni másznia a kötélre puszta karizommal, te kézzel-lábbal se bírsz, mi lesz teveled, édes fiam? A tízéves most, életében először, igazat ad Erőlevesnek. Szerencsére a talpát a falhoz passzírozva sikerül a párkányra ügyeskednie magát. Odakint a Hősök tere ismerős körvonalai, a hét vezér lovon, s a hosszú oszlop legtetején az angyal a kereszttel. Kétoldalt a harci szekerek. Sajnos az ablakra kívülről rácsot szereltek, annak a résein akkor se juthatna át, ha meg tudná mozdítani a kilincset.

Midőn a tízéves ezt megérti, már azon imádkozik, hogy valamiképp visszajuthasson a földre, a síkosra vikszelt parkettára. Lefelé még jobban hiányzik a karizom, s kevesebb segítség a szandál talpa. Zuhan inkább, mintsem ereszkedik, a szék mellé huppan a padlóra, összeveri a derekát és a bal térdét. Mind a kettő vérzik. Ezt főzted magadnak, állapítja meg némán. Fáradt, fázik, fél, fáj. Elege van az F-ekből. Veszteg marad, hanyatt dőlve. Pillanatokra elbóbiskol, feje a hűvös falhoz ér. Páni rémületben ébred. A múmiák tovább váratnak magukra. Meddig? Nem bánná, ha ezen az éjszakán nem ennének, nem innának, nem pisilnének, nem kakilnának. Elalszik. Fölriad. Elalszik. Fölriad. Míg állni látszik az idő, bár a szekér halad. Tanulták ezt magyarból. De mintha nem úgy volna, hogy látszik, hanem látszék. Mi az, hogy lát-szék? Látó szék? Hülyeség. A tízéves már ott tart, hogy az apja véleményére fittyet hányva imádkozik. Miatyánk kivagya mennyekbe, szenteltessék meg a te neved... Nem tudja tovább. Énistenem, jóistenem, lecsukódik már a szemem, de a tiéd nyitva atyám, amíg alszok, vigyázz reám. A mama titokban járatta hittanra egy darabig.

Midőn a tízéves újra fölrebben, jeges izzadságban úszva, a hajnal pírja már szürkésbarnára festi a nappal citromszínű falakat. Ó. Ha kijöttek a múmiák, lemaradtam róluk. Legalább nem bántottak. Talán észre se vettek. Megvan nekik a maguk baja. Immár csak arra várt, hogy fölbukkanjanak a múzeum dolgozói, nyisson be a teremőrbácsi, és ő szabadulhasson végre rabságából. Erre is tudott Petőfitől egy verssort. Mérhetetlenül sokáig tartott, mire a jól ismert zajok és hangok beszűrődtek az előcsarnokból. Gyorsan visszabújt a krokodilos szekrény alá. Hamarosan nyílott az ajtó, de nem jött be senki. A tízéves várt még, elszámolt háromszor hatvanig magában. Aztán fürge léptekkel odaszaladt, kislisszolt a résre hagyott ajtószárnyon. Az előcsarnokban senki, csak egy pénztárosnéni ült a helyén, nem a kontyos, vastag szemüvege az orra végére csúszva. Pénzt olvasott. A tízéves a filmekből tanult csellel, négykézláb mászott el a fapult előtt, hogy a néni meg ne lássa. Sikerült. Onnan már rohant a bejárat felé, minden erejét beleadva. Ki a hatalmas oszlopok közé, le a lépcsősoron, át a lándzsakerítés közepén lévő vaskapun. Onnan

visszanézett. Senki nem üldözte. Ennek ellenére futólépésben ügetett haza, a Tünemény utca huszonkilencbe. Óvatosan nyitotta a kulccsal az ajtót. Mikor már az előszobában lopakodott, hallotta a tompa dörrenéseket. Zuhantak le a nagy kövek a szívéről. A konyhaajtó szélesre tárva. Rántotta illata. Összeszalad a szájában a nyál. Te vagy az, Öcsikém, kérdezte a mama a sparhelt mellől, reggeliztél már? Még nem. Mosakodtál már? Ööö... igen. Akkor ülj le! – a mama tányért tett elébe, aranyszínű rántottával. Hamarosan a papa is föltűnt, az ingét gombolva, melléje telepedett, jóétvágyat. Ettek némán. Szuszogva. Magyar ember evés közben nem beszél. Megúsztam, gondolta a tízéves. Észre se vették, hogy nem voltam itt.

Midőn a tízéves összekészíti a táskáját, s indulna a suliba, a papa meg a mama teli szájjal kineveti, szombat van, édes Öcsikém! Jaj, de jó. Ledől az ágyára. Töpreng a múmiákon. Eltelt azután a hétvége, ahogyan szokott, folytatódott a napok rendíthetetlen körforgása. Amiképp a hónapoké s az éveké is. Már húszéves. Harminc. Negyven. Sőt ötven. Nincs túl messze a hatvanadik. Gondolni kell a visszavonulásra. Emlékpróba. Számvetés. Leltár. A hajdani tízévesnek agyába ötlik, hogy töltött ő egy éjszakát a múmiáknál, a Szépművészeti Múzeumban. Furcsamód a papa meg a mama észre se vette. Ő pedig e kalandot önkéntelenül lenyomta a tudatalattijába. Idáig szinte soha nem gondolt rá. Senkinek nem mesélte. Gyanítja az okát. Nehéz elhinni, hogy a szülei ennyire nem törődtek vele. Pedig így volt. Egymással sem törődtek. De azért mégis, elképzelhetetlen, hogy a három gyerek közül, kiket ő maga e világra nemzett, bármelyik eltölthetne egy éjszakát házon kívül, tízéves korában, anélkül hogy az apjuk észrevenné. Hogy hiányozna. Hogy keresné. Akkor tehát? Ilyen szülők pedig nincsenek. Ahogyan kísértetek és boszorkányok sincsenek. Múmiák vannak, de nem esznek, nem isznak, nem pisilnek, nem kakilnak. Éjnek évadján biztosan nem. Mindezek fényében lehetséges, hogy ez az egész történet sincsen. Álmodta a hajdani tízéves? Kitalálta? Lehet. Pedig... tisztán emlékszik az egészre. De annyi mindenre emlékszik az ember, ami nem úgy. Nem akkor. Nem vele. Nem velünk. Mit tehetnénk? Legokosabb, ha elmegyünk a múzeumba, megnézni a *múniákat.* Iker kisfiainkat vigyük kézen fogva, szigorúbbak a mai teremőrök. Ha pedig a srácok kérdik, micsinálnak ezek? – akkor az igazat, csakis a tiszta igazat. Legjobb tudásunk szerint. Abból lehet a legkisebb baj.

II. (ÖTVENNYOLC)

Az ember, mikor ötvennyolc, már sok mindenre nem képes, már nincs rendben néhány lelet, túlontúl sokat nyom a vér, túl keveset bír a visszér, nő a tata, a prosztata, sok a kol, a koleszterin, meg a dio, dioptria, nem bírja úgy a csigolya, az ízület, szív és tüdő, ludas a talp, elhull a haj, izom lazul, velő hígul, csontban és agyban, sok a kár, nő az orr, meg a bánatháj, fogyókúra és torna kell, kéne, de nincsen akarat, vagy ha van, annyi nem elég, az ember végül csak kihűl, oszlani kezd, vagy jól elég, mindegy, porladhat föld alatt, vagy szűk kőodúba helyezve, a hamvvederbe beleöntve – de még nem tartasz ott azért. Leghűbb társad már saját múltad, egyszersmind leghűbb ellenséged, kísért nappal és éjszaka emlékek zsivaj kórusa, hús-vér barát kevés maradt, a többség meghalt, disszidált, megorrolt avagy rád utált, hű ellenséged sincsen sok, mit elszúrtál, az nem javul, nem javult, javulni nem fog, a múlt keményen visszavág, ha átfested, az sem segít, lehúz a sár, megüt az ág, a rím, a ritmus szart sem ér, nem könnyebbít, nem oldja föl, a túlsó partra nem visz át.

Az ember, mikor ötvennyolc, nem érti, mért alakul úgy: maguktól állnak össze szépen a sorok bágyadt napsütésben, dús esőben és nyári reggel, tavaszi szélben, téli esten, zsolozsmát ver a szó, a mondat, vagy munkadalba sorakozgat, az ember ebbe beleborzad, átkozza azt a tamtamot, mely a testéből tör elő, bilincsezve a szöveget, az ember ettől őrül meg, kíván pokolba ütemet, melyet a szíve düböget, hagyjad a francba a formát! – trombitálva fújja orrát, nem, nem, inkább törli a szemét, ne rímeljen a... rohadt.- - - -, ebből elég. Csak lassan, okosan, barátom, ne lüktess, inkább szótagolj. A pró-za ter-mé-sze-tes-sé-ge többet ér! Messzebbre juthatsz általa. Tégy pontot hát mindenüvé. A gyermekkorod véget ért, amikor meghalt a papád, addig se vigyázott terád, mégse... mégis. Míg élt, úgy hitted, biztonságban vagy, számíthatsz rá, ha kell, megvéd. Balatonról tértél haza, a nővéred állt a föltáruló bejárati ajtóban, vörösre sírt szemmel, tartotta a csöndet, s mire kinyitotta a száját, már tudtad, mit fog mondani: Meghalt az apu. Sejtetted. Érezted. Legalább két éve számítottatok erre, csakhogy épp annak a hétnek az elején történt a mesébe illő fordulat: a papa, aki már hetek óta nem volt képes talpra állni, hirtelen fölegyenesedett, kikászálódott a fehér vaságyból, s mosolyogva megkerülte azt. A betegtársak vastapsoltak. Te persze nem voltál ott. Soha nem voltál ott, amikor kellett volna. Tizenkilenc múltál, annyi minden tűnt fontosabbnak, mint a kényszeredett látogatások a kórházban. Fogalmad se volt, hogyan szerezhetnél örömet apádnak, pontosabban annak a csonttá fogyott és szürkére aszalódott testnek, mely apád helyett feküdt a sápadt, vörös állami pecsétekkel

ellátott ágyneműk között. Bármit vittél be, legyintett, ellátnak itt, másra költsed a pénzed. Ő úgy mondta: péndzed. Idősödvén, visszatért a szájára szülővárosa laza kis tájszólása, elsősorban a köll, meg a kúcs. A mama sosem találta a lakáskúcsot, pedig a papa szöget kalapált az előszobába, mindig oda köll akasztani a kúcsot. A mama persze fütyült a szögre, meg a kúcsra, nem szerette, ha bármit köll, így aztán majdnem mindennap keresni köllött a kúcsot. A kórházban is sok szó esett a kúcsról, a fehér fém éjjeliszekrényt a papa kis ELZETT lakattal zárta, annak a kúcsát a pizsamája mellényzsebében őrizte. Ha kérdezted, mire volna szüksége vagy gusztusa, rázta a fejét, semmire. Érdeklődésed kelletlenséggel, beszámolóid fáradt pillantásokkal viszonozta, sosem derült ki, örül-e, ha bemész hozzá. Ehhez járult a kórterem hervasztóan súlyos szagegyüttese, a betegtársak idétlen viccelődése, és anyád szemrehányó pillantása, ha összefutottatok a papa ágyánál. Anélkül, hogy észrevetted volna, ritkítottad látogatásaidat, úgy hitted, ők sem veszik észre. Nem tették szóvá. Furdalt a lelkiismeret, azzal próbáltad elfojtani, hogy apának most inkább terhére van a személyed, anyádé még inkább, ezt áperté közölte veled, kért, igyekezzél megértetni vele, fölöslegesen rohangászik be minden áldott nap. Attól nem gyógyulok meg, sőt! Bólogattál, noha azt nem mondta, hogyan adhatná ezt az anyja tudtára a fia, képtelenség, el is bliccelted.

Az ember, mikor ötvennyolc, csodálkozva tapasztalja, hogy van föltámadás, ha nem is úgy, ahogyan a katekizmus állítja, a régóta halott szülők föltámadtak, legalábbis őbenne, újra szóltak hozzá, a régi sirámok és szemrehányások elhangzottak megint, a rég begyógyult sebek fölszakadtanak. Eszedbe jut a papa hideg verejtéke, melytől annyira irtóztál, de nem kerülhetted ki, ha át akartad ölelni, meg akartad csókolni. A betegágyon már kizárólag a savanykás folyadékba cuppanthattad a búcsúpuszit, magyar ember kettőt ád, jobbra-balra, vihetted aztán magaddal, s a folyosón, amikor a papa már nem láthatta, letörölted az alkaroddal, olyan erősen, hogy belesajdult a szád. A mamád arcán a zsíros krémekbe voltál kénytelen belepuszilni, melyekkel egyre szárazabb és repedezettebb bőrét igyekezett karbantartani. A krémek íze még az izzadságénál is hánytatóbb volt, a mamádon olykor vegyületté állt össze a kettő. Szégyen-gyalázat, hogy erre gondolsz, normális ember csak a szépre emlékezik, továbbá holtakról jót vagy semmit. Próbálsz szépet és jót keresni a múlt mély tavában, de a csúfot és a rosszat nem tudod lenyomni az iszapba, a víz felszínén örvénylenek, mint a tengerbe ömlött kőolaj.

Az ember, mikor ötvennyolc, már képzeleg a saját végéről, latolgatja, kit szeremé haldoklásában maga mellett tudni, s kit nem. Szúr ez a leltár, mint megannyi mérgezett nyílvessző, hallik a lovas nomádok ordítása a háttérben, ők lőtték ki íjukból az égbe mindazt, ami rád záporoz, gyötrelmes látni, amint a

háztartásodban élő két kisfiú felnőtt alakban olyasféle viszolygással, sőt undorral tipródik a reménytelen magyar egészségügy valamelyik lerobbant kórtermében, ahogyan annak idején te a papánál, később a mamánál is. Most jössz rá, hogy az utolsó hetekben a mama helyett szintúgy csonttá fogyott és szürkére aszalódott test hevert a vaságyon, mint a papa helyett egy másik gyógyintézetben. E végső állapot volt az egyetlen, amelyben a szüleid kísértetiesen hasonlítottak, mert amíg éltek, a szó valódi értelmében, addig keresve sem lehetett találni két ennél különbözőbb emberi lényt. A mamának örökké járt a szája, a papa mindig hallgatott, a mama jönni-menni akart, a papa szívesen gubbasztott a fotelban, a mama társaságra vágyott, a papa magányra, a mama örökké koncertre akart menni, egy Beethoven ötödik, kisfiam, az tenne boldoggá, ta-ta-ta-tamm! Soha nem spórolta meg neked a ta-ta-ta-tammot, a közismert futam úgy landolt rajtad, mintha négyszer hátba vágtak volna homokzsákkal. A papa csendet akart, munka után őt békén köll hagyni. Különös, hogy a mama miért nem ment el soha a Zeneakadémiára, ha annyira akarta a ta-ta-ta-tamm-ot, a szocializmusban a koncert is olcsó volt. A mama inkább csak ábrándozni szeretett a szimfóniákról, boldoggá egy kis itóka tette, ahogyan ő mondta. A Hubertust szerette, és a meggylikőrt. Suttyomban ivott. Ha becsípett, mindig elénekelte: Egy kis itóka ha bennem van, holnapig ünnepi kedvem van! – s áldotta a drága Kazal Lászlót. Boldoggá tette a mamát egy fincsi hamika is, ahogyan ő mondta. Ha ízlett neki az étel, szemét lehunyta, orrlikai remegtek. A papa kényszerből evett, alkoholt szinte soha nem ivott. Azt, hogy csekély étvágya és itvágya nullára csökkent a kórházban, nem érzékelted, voltak pedig gyanús jelek, például amikor az előző héten bevitt narancsokat megtaláltad az éjjeliszekrényen érintetlenül. Ha mentséget akarsz, tessék, éppenséggel föltételezhetted, hogy bár az akkortájt nehezen beszerezhető déligyümölcsöt nem kívánta, mást azért evett. Az egyszerű kosztot szerette, a főtt tésztát, a pörköltet, a gulyást, emezek gyakran érkeztek a kórház alumínium zsúrkocsiján. Csakhogy a papa, mint később a mama összegezte, gyakorlatilag semmit nem evett. Nyomta a nyelőcsövét valami. A boncolás után értesültetek róla, a szíve volt ez a valami, normális méretének két és félszeresére nőtt. Fölöslegesen kezelték tüdőtágulással és embóliával, akkoriban még nem használtak ultrahangot, a röntgen nem mutatta a hatalmasra duzzadt szívet, az préselte a körötte lévő szerveket, s nem fordítva, főképp a tüdőt meg a létfontosságú csöveket, az étel és a levegő főútjait, így a táplálkozás és a lélegzés egyre kegyetlenebb fájdalmat okozott, nem maradt más választása, mint abbahagyni ezt a kettőt, ilyen sorrendben, ezért fogyott csontvázzá, ezért aszott szürkévé. E gondolattól úgy érzed, mintha falat többé nem menne le a torkodon, levegőd sincsen elég.

Az ember, mikor ötvennyolc, mind gyakrabban gondol a gyerekkorára, eleinte csak éjjel álmodja magát vissza a gimibe, az elemibe, az óvodába, aztán jön az éber vetítés, fokozatosan tisztulnak a képek és a hangok, parányi részletek kerülnek a helyükre, ahogyan antik váza darabkái a restaurátor asztalán. Amikor a papa hazahozta hétvégére a farkaskutyát a bőrgyárból. Meg amikor a mama leverte az ólomkristály vázát. Meg amikor a papa a térdére fektetett, hogy életében először és utoljára véresre verje a fenekedet, mert hazudtál, nem mondtad meg, hogy írásból bukásra állsz. Meg amikor a mama... Meg amikor papa... Megamikor... Remeg a kézben a csipesz, ha összeáll egy-egy emlék, ó, istenem, a mama se kapott levegőt, neki tényleg tüdőtágulása volt, őrá legalább haragudhattál, amiért a legszigorúbb orvosi tilalom dacára is ragaszkodott a rohadt cigarettáihoz, még a János Kórházban is pöfékelt, a folyosón, a tüdőosztályon, ahol tucatnyi nőt zsúfoltak abba a sokadik emeleti kórterembe. Mindannyian ugyanazzal a problémával feküdtek ott. Dehogy feküdtek, általában ültek vagy lézengtek, és nem problémával, mert az néha megoldódhat, míg a daganat, ha rosszindulatú, nem oldódik se meg, se szét. Amilyen mértékben vesztették el azok a lányok-asszonyok az étvágyukat és az életkedvüket, azzal fordított arányban nőtt a testükben a duzzanat mérete és zabálhatnékja, előbb-utóbb fölfalt mindent odabenn, olykor osztódással többszörözve önmagát. Anyádról megállapították a kórboncnokok, hogy csak a végtagjaiban nem keletkezett áttét, az agyában, a gyomrában s valamennyi mirigyében annál inkább, csoda, hogy idáig húzta, mondták neked az alagsori lépcsőbejáratban, a kopott ajtó előtt, amelyen át kihallatszott a jégszekrények közönyös zúgása. Már tudod, hogy semmi különös nem történt veled vagy velük, nagyjából mindig ez a vége, a főorvos közli a rokonokkal: nem szenvedett sokat, amazok sóhajtozva fogadják e kegyes hazugságot, arra a föladatra összpontosítva, hogy valamiképpen át kell adni a borítékot, égeti a zsebet, a mozdulat végül a lehető légidétlenebbre sikeredik. Később állni kell egy-két idegennel az ajtó előtt, mely mögött a föltrancsírozott szülőt tárolják a hűtött fémrekeszben, s elhangzik a fölmentésnek szánt kijelentés, hidd el, őneki már megváltás az, ami történt. Bólogatsz, mi mást tehetnél, a jattot itt is átadtad, s vetted az ígéretet, hogy a halottat a temetésre rendbe fogják hozni, nem is látod majd a vágások nyomát, ez még soványabb vigasz, mint a nem-szenvedett-sokat. Láttad, érezted, átélted, mennyit szenvedett, s az, hogy egyfelől talán a legeslegutolsó pillanatban viszonylag kevés fájdalommal siklott át a nemlétbe vagy az öröklétbe, másfelől a tetemet kellő szakértelemmel csinosítják, sem téged, sem őt nem kárpótolja azért, ami történt.

Az ember, mikor ötvennyolc, rémülten kérdi a semmitől: hogyan lehetséges, hogy a papa és a mama ugyanúgy ment össze, ugyanúgy halt éhen s

légszomjan, miközben a papával a háborúban szerzett szívbaj végzett, a mamával viszont a tüdőrák? Avagy minden halálos betegség ekként működik? De miért volt tökéletesen azonos kinézetű a két kórházi vaságy, noha az egyik Budán, a Jánosban szolgált a mama fekhelyéül, a másik Pesten, a Péterfyben jutott a papának? Nyilván központi raktár látta el az egészségügyi intézményeket. A lepedő, a párna és a huzatok is egyformának tűntek, nem beszélve a fehérre mázolt fém éjjeliszekrényekről, és a nyilvános ürítésre rendszeresített hokedlikről a beléjük erősített bilivel. Jézusom, mintha a doktorok is azonosak lettek volna, noha a papánál a főorvosi pozíciót férfi, a mamánál pedig nő töltötte be, hiába, emlékezetedben mind a kettő kimért, szálas, szemüveges, kásás beszédű, a kelleténél hosszabb, gyűrött köpenyt viselő, a fölső zsebet az okuláré kemény tokja dudorítja. E dramaturgiai ponton odaképzeled magad a papa ágyára, aztán a mamáéra, látod fölötted a repedezett plafont, melyet itt is, ott is májbajos sárgára pingáltak, egyként fekélyesedik mindkét helyen, vakolatdarabok lehullása várható, a neon világítótestek zümmögnek, azaz kettő a háromból, a harmadik, a bal szélső kiégett. Hihető ez? Hogy mind a Jánosban, mind a Péterfyben épp a bal szélső neoncső krepált be? Idegrendszered csalfa játékot űz veled, összegubancolódnak a szülők, a kórok, a boncnokok, az orvosok, az ágyak, a termek, a halálok, teljes a zűrzavar, amelyet életnek nevezünk.

Az ember, mikor ötvennyolc, szorongva listázza, mi mindent hagyott ki, mulasztott el, tett tönkre, és amint fekszik a vaságyakon a szülei helyetteseként, a japán harci kard marcangoló döfése a fölismerés: te állat, mért nem vitted őket haza? apád esetében a mamád is megtehette volna, s hogy ő mért hagyta a kórteremben, az kérdés, de nem magyarázat, nem mentség. Tény, hogy sosem fordultál oda hozzá: Anya, vigyük szépen ki innen a papát, hívjunk egy taxit! – nem mondtad, eszedbe se jutott, csupán annyi tellett tőled, hogy egyszer, egyetlenegyszer, a főorvos engedélyével civilbe öltöztetted az apádat, s letámogattad a Rózsák terére. Száz tétova lépés az út, nem több, belékarolva húztad, leültetek a padra, néztétek a galambokat, öreg néni etette őket, az ablakból dobálta a kenyérdarabkákat. Baromság, morogta az apád, csak úgy magának, a madaraknak árt a kenyér. Tényleg? – csodálkoztál, megjegyezted, hogy mindenki azzal eteti őket, akkor mindenki barom? Apád rád nézett, bólogatott, menjünk vissza, fiam, nyomja a seggem az ülés. Bántott ez a nyers mondat, a doktor úr szerint jót tesz a friss levegő, dünnyögted. Apád hallgatott, próbált fölállni. Neked is fáj most az ülés, mert eszedbe jut, hogy a papa fenekéről addigra elfogyhatott minden hús, a puszta csontokon kellett gubbasztania, naná, hogy fájt. Anyádat egyetlenegyszer sem vitted ki a kórházból, még a kertbe se kísérted le, úgy ítélted, nincs ahhoz elég jó erőben,

ítélgetés helyett megkérdezhetted volna tőle, ha érdekelt volna, hogy mit szeretne, beszélni tudott még.

Az ember, mikor ötvennyolc, sokszor álmodja azt az estét, éjszakát és hajnalt, midőn a múmiákkal hált, kísért a sötét rémület, lassan jő a föloldó hajnal selymes fénye, mely megnyugtatta azt a srácot, aki a múzeumban éjszakázott. Sok kérdés tör rád újra s újra. Mért olyan rémes ez az emlék? Fölfoghatnád másképpen is, meglepő, milyen bátor voltál tízévesnek, hová lett az a vakmerőség? Kevés gyerek szánná magát rá, hogy belopózzék a halottakhoz. A papától tudtad, azokban a díszes ládákban teszik a földbe az elhunytat, raknak melléje ételt, italt, edényt, serleget, olykor kedvenc állatait is, ezért van kiállítva a sólyom és a krokodil, szintén bebalzsamozva. A gyorsan romló szerveket eltávolítják, a testet vegyszerekkel tartósítják, olyan ez, mint amikor a mama fölvágja a halat, kidobja, ami benne van, irdalja, s kívül-belül alaposan besózza, tartósítás az is. Amikor régen hosszú tengeri útra indultak, előtte szárították a húst, úgy vitték magukkal, hogy soká elálljon. Erőlteted az agyad, hogy fölidézd a mamát, amint pontyot belez, esetleg keszeget, mást aligha lehetett kapni azokban az években. Balatonszabadiban Sanyi bácsi fogott néha halakat, legtöbbször ragadozó őnt, a mama készítette el, meg kellett tisztítania, föl kellett vágnia a hasát, a méregfogát ki kellett vennie, nem emlékszel, lehet, hogy Sanyi bácsi magának tartotta e feladatot, a szakértelem jegyében. Ragadozó őn... tényleg így hívták? Még jó, hogy nem ragadozó én. Ellenőrzöd a világhálón. Az őnök nemzetségébe megnyúlt testű, oldalról kissé lapos halak tartoznak, két sorban álló torokfogaik kúposak, kampós hegyűek, fajai közül nálunk csak egy él, főleg a Dunában és a Balatonban. Rengeteg más névvel is illetik, mábalin, nyílkeszeg, őnborjú, bálint, bálind, balling, bálin, baksa, bolyin, pólind, vadász keszeg, fenekeszeg, kapókeszeg, torzsáskeszeg, villámkeszeg, ragadozó küsz, vezérhal, nagypénteki hal, vízenjáró hal. A vízen jár, nem pedig benne?

Az ember, mikor ötvennyolc, már durván gondolattársít, bármit tesz, a száraz húsról nem tengerjáró nagy hajó jut eszébe, sem libahús, amit túlsütött a szakács, hanem a rég halott szülők, legvégső állapotukban, alkar, melyből kidöf a csont, lábszár, mely, mint a piszkafa, arc, mely még élő koponya, száraz a hús, száraz a bőr, pergamen, eltűnik a szem, istenem, kettő múmia, talán ezért mentél oda? Á, nem tudhattad, hogy mi lesz. Vagy tudat alatt zajlik ez? Tudat alatt, tudat fölött, múmiák lettek a szülők, pedig nem kaptak balzsamot, a boncolás nem arra volt, az orvosoknak tudni kell, mit tett az a sok tabletta, az infúzió, a sugár, és nem történt-e műhiba. Szart ért a sok erőlködés, vizsgálatnak látszó gyötrés, a csata régen elveszett, mire kórházba kerültek, a papa tisztán tudta ezt, a mama sejtette csupán, letagadta magának és, teneked

is, csak a szeme, a zöld szeme leplezte le, láthattad, hogyha figyeltél (volt-e olyan egyáltalán?), a benne gyűlő csüggedés, a fölsistergő fájdalom sütött belőle, égetett. Nem volt már akkoron kiút, senki sem tehetett csodát. Imádkozol önmagadért, hogy megelőzd az egészet, ha elpusztulnál jó korán, nem kerülnél kórterembe, hazavinni se kellene. Hazavihetted volna azt, ami belőlük megmaradt, annak örültek volna még az élő halott múmiák, mér nem vitted, te rothadék?!, a pofád ettől holtig ég. Gyötör kíméletlen gyanú: téged se visznek majd haza, ott hagynak egyszer, nincs mese, fogadd el, törődjél bele, edzi lelked a múzeum, a közszemlére tett halál, üres szemmel néznek majd rád gyerekeid s az unokák, és minden újabb felmenő, ha félsz, azzal nem sokra mész, másnak se jut más, ez közös, s ha nézed az üvegen át ős-őseink testszobrait, egyetlen kérdést csöng a csend: ki viszi haza a múmiát?

ELÉGTÉTEL

I. (ZÜMM)

Zümmögött a nyár. Zümmögött este, zümmögött reggel, zümmögött minden napszakaszban.

Történetünk hőse tizennégy éves, amikor fölfigyelünk rá. Kamasz tehát, aki abban a zümmögő júliusvégben a balatonföldvári mólón tartózkodott. A hivatalos ízű ige annak folyománya, hogy a „nyaralt" a helyzet ábrázolására kevés, a „lakott" pedig sok. Alkalmazhatnék az „edzőtáborozott"-at, ha volna ilyen magyar ige.

A balatonföldvári mólót akkoriban dróthálókerítés vágta félbe, hosszában, két, nagyjából azonos területű részre. A bal oldali nyújtott és sovány háromszög a közsétány, aki csak megfordult a déli part ékkövének tartott üdülőhelyen, kiballagott rajta a móló végibe, hogy vessen egy pillantást a rendszerint látható vagy derengő északi partra. Különösen estefelé jártak erre sokan, amikor az égi fénydarazsak belepték a sötét boltozatot – talán ők is hozzájárultak a zümmögéshez. A jobb oldali sávot különféle sporttelepek foglalták el. Vitorlások, úszók, evezősök, s mintha még öttusázók is képződtek volna ottan, szoros edzői felügyelettel, főként kocka formájú katonai sátrakban éjszakázva.

Hősünk neve Tibi. Lezárván általános iskolai tanulmányait, a gimnázium előtti alaktalan izgalomburokban érkezett Balatonföldvárra, személyvonaton. Egy nappal később, mint a társai, mert elnézte a dátumot. Voltaképp az édesanyja nézte el, ám ezt nem akarta bevallani az edzőnek, Dezső bának. Dezső bá szigorú volt, és igazságtalan. Tibit meglátni és megutálni pillanat műve volt neki. Márpedig Dezső bá sosem kételkedett abban, hogy igaza van. Eleve haragudott, amiért Tibi csak akkor csatlakozott az úszócsoporthoz, amikor már betöltötte a tizenkettediket. Aki olimpikon akar lenni, annak nyolcévesen kell lejönni.

Lusta vagy, édes fiam, mint a dög, az a te bajod! – hajtogatta, valahányszor egyáltalán szóra méltatta Tibit. A négy úszásnemből a mellet és a pillangót szánta neki. Tibi azonban gyorson akarta hasítani a vizet, ha csak tehette, arra váltott. Kutyaúszást hadd abba! – rikoltotta Dezső bá. Tibi ilyenkor fontolgatta, hogy inkább az egész sportot abba kéne haddni, hiszen mi a

lódüdőnek strapálja magát, ha az edző úgyis folyton letolja. A stopper sem szerette, eredményeit a közepesnél gyöngébbnek mérte.

Hétköznapokon Tibi hajnali ötkor kelt, hogy a kis-földalattival elzötyögjön a Novhéttérre, onnan a négyes-hatossal a Margithíd közepére, aztán futva be a Sporiba. Kapkodós átöltözés, majd irány a kinti harminchármas. A víz az első csobbanáskor fagyos, nyáron jegesebb, mint télen, amikor páragomoly borítja, és még sötét éjszaka van, csak az edzés végére világosodik lassacskán az ég. Dezső bá a parton föl-alázik, a magyar válogatott melegítőjében, télen csupán egy nemzetiszínű sállal és a szovjet hadseregben rendszeresített usánkával egészíti ki öltözékét. Kezében hangerősítő pléhtölcsér, abba recsegi utasításait, hány hossz, mikor kezdődjék a sprint. Továbbá: Kutyaúszást hadd abba! És: Lusta vagy, édes fiam, mint a dög, az a te bajod!

Elérkezett a perc, hogy leírjuk hősünk külsejét. Az edzésektől kissé már izmosodó, de alapjában véve murugya test, örökké görnyedt hát, mintha a lehető legkisebb teret akarná elfoglalni a világban. 177 centi, 75 kiló. Mindkét adat erre a nyárra állott elő, nagy ugrással. A lábfejek kissé csámpásak, a kéz széles, az ujjak rövidek. A bőr sápadt, a kortársakéhoz képest sűrűn borítja a göndörödő szőr, még a hát két oldalára is nőtt egy-egy tenyérnyi pamacs, amit kiváltképp szégyell az öltözőben (mely persze vetkőző is), ahol az idősebbek – a serdülők – megjegyzéseket tesznek rá. Majom vagy, bazmeg! – így Janó, aki máris a serdülőválogatott tagja. Ki akar majom lenni? További kínos részlet a hosszúkás fej tetején a megfésülhetetlen gubanc. Tibi kényszeresen kapkod oda, hogy lesimítsa. A homlok vízszintesen árkolt, akár az öregembereké. Tömpe orr. Bánatos kutyaszemek. Idegesítőn mutáló hang.

Egy rakás szerencsétlenség, véli önmagáról, anélkül hogy megfogalmazná. Megfogalmazatlanul még rémítőbb.

Dezső bá minden ellenszenve dacára neki is a kezébe nyomta egy edzés végén a gépelt papirost – miszerint edzőtábor ekkor és ekkor, cím, hozzál magaddal satöbbi –, Tibi ezt biztató jelnek vette. Talán most bekerült abba a kivételezett csoportba, akiket Dezső bá embernek – mi több: úszónak – tekint. A következő alkalommal félénken megkérdezte: Szabad vinni gitárt? Dezső bá összevonta szemöldökét: Micsodát? Hát... gitárt... gondoltam, esténként a tábortűznél... Felőlem! – Dezső bát szemmel láthatólag nem érdekelték az esti tábortüzek.

Az edző a hatalmas koponyáját kopaszra borotválta, ettől arckifejezése még ijesztőbbé vált. Valaha hibátlan testalkata picit megvastagodott, inkább birkózóéra hajazott – albérleti szobájában profi súlyzókészletet tartott –, mintsem vízilabdásra, pedig az volt, annak idején majdnem bekerült a válogatottba. Egyedül élt. Barátai kivétel nélkül disszidáltak 1956-ban. Egyetlen

emberi kapcsolata a nővére, Nóra, aki úgy elhízott, mint egy elefánt. Edzőtáborokba néha elkísérte az öccsét. Nóra is egyedül élt.

Dezső bá a keze alá kerülő süldő lányokat következetesen magázta. Tanítványai nem tudták, Dezső bá (és Nóra) aszketizmusa végzetes és végletes prüdériával párosult. Ha rajta múlna, elrendelné, hogy lányok csak kezeslábasban mutatkozhatnak az uszodában. E mániává terebélyesedő rettegés a meztelenségtől és a testiségtől valószínűleg abból sarjadt, hogy az anyjuk az apjuk halála után az utcán próbálta megkeresni a betevőt, s a munkadarabokat olykor fölhozta a lakásba. A két gyerek mindent hallott. Erről azonban soha senkivel nem beszéltek, egymással a legkevésbé (a pszichológus és pszichiáter nem volt bevett a korszak Magyarországán).

Tibi első gitárja még váratott magára. Az a gitár, amelyet levitt magával a balatonfüredi edzőtáborba, Sanyika tulajdona volt. Sanyika az iskolával szemben lakott, a gitárt a nagybátyjától kapta. Akkoriban többnyire minden kamasz gitárra vágyott. Kevéssel korábban mutatta be a magyar televízió Tommy Steele félig-meddig önéletrajzi filmjét, mely arról szólt, hogyan vált e kétkezi munkát végző fiatalemberből országosan elismert beat sztár (a rock szó még nem terjed el). Úgy, hogy vásárolt magának egy ütött-kopott gitárt a sarki ócskásnál. Budapesten a jelzett időszakban nem voltak sarki ócskások. Az állami bizományi áruházban pedig olyan ritka volt a gitár, mint a fehér holló. Ha mégis adódott, akkor az föltétlenül orosz – sőt inkább szovjet – gyártmány. Onnan ismerszik meg a szovjet-orosz gitár, hogy eggyel több húrja van neki a kelleténél, azaz hét. Sebaj, az ember leszerelte a hetediket, és a hozzá tartozó tekerentyűt mozdíthatatlanra szorította a csavarhúzóval, hogy ne zümmögjön a többi húr pengése által keltett rezonanciától.

Elég, ha a nyár zümmög.

Elektromos gitár gyakorlatilag nem létezett, pedig Tibi arra vágyott, ahogyan mindenki. A politechnikaórán megügyesedett gimnazisták némelyike saját kezűleg eszkábált magának. Megfelelő faanyagból – esetleg rajztáblából vagy gyúródeszkából – kivágták a lapgitár testét, a nyakat staflilécből farigcsálták. A húrtartó tekerentyűket és a bundokat (a hangok helyét jelző keskeny rézcsíkokat) a Dr. Arzt nevű hegedűkészítőnél lehetett kapni, valahol a Nagymező utca tájékán. Mindezek után szükség volt még a pick-up nevű kis szerkezetre, mely – a húrok alá kell rögzíteni – elektromos hullámokká alakítja a rezgést.

A Váci utca Dimitrov (ma: Fővám) téri végén lakott Balogh Géza, ismert hawaiigitár-művész, aki saját gyártmányú, szabadalmaztatott pick-upokat árult. Mindenki úgy ejtette: piköp. Balogh Géza háromszáz forintért adta darabját, az ár tartalmazta a beszerelést is, függetlenül attól, hogy barkácsolt

lapgitárt vagy akusztikusat hozott a kuncsaft. Tibi is járt nála, később, amikor sikerült az apjától kisírnia élete első gitárját. A papa Prágából hozta – csempészte – be. Ennek megfelelően csehszlovák gyártmány volt, kiejthetetlen névvel és hat húrral. A pengetővédőt Tibi maga csavarozta rá, olyan is lett. Kár, hogy így tönkretetted, sopánkodott Balogh Géza, fölfúrtam volna neked ingyen. A pick-up és egy drót segítségével a csehszlovák gitár már elektromosan szólt, ha Tibi a Pacsirta rádió lemezjátszó-csatlakozásába csúsztatta a banándugót. A húrok fémesen zengtek, a szomszédok legnagyobb örömére.

Térjünk vissza 1964 júliusának végére, a zümmögő nyárba. Tibi az edzőtáborba Sanyika gitárját vitte le. Sanyika a tanév végén kulcscsonttörést szenvedett, jobb keze hosszabb időre kivonódott a forgalomból. Egy nagylelkű pillanatában kölcsönadta a hangszert. Kitört a vakáció, Tibi tudta, általánosba sosem jár többé, Sanyika viszont nem a Bajza Gimnáziumba jelentkezett, mint ő, hanem villanyszerelő ipari tanuló lesz. Lehet, hogy a gitárt vissza se kéri!? Á, nem valószínű. Addig is, amíg valamiképp jelentkezne érte, Tibi a sajátjának tekintette.

A gitározást egymástól tanulták a srácok. C-dúr, F-dúr, G-szeptim. Így kezdődött. Kilenc efféle akkorddal már lepöngethette az ember a kor néhány közkeletű slágerét. Tibi repertoárjában Koós János („Hol az a lány, ki szereti a beat zenét, nem huligán, de egy icipicit szende még...") és Németh Lehel („Reszket a hold a to-ó vízén...") örökzöldjei mellett néhány indiai népdal („pandajo..."), az iskolai kirándulások munkásmozgalmi indulói („Avanti popolo, alla riscossa...") és néhány amerikai rock and roll („A lámpám a dudám, a kuplungom...") szerepelt. Ekkoriban a Stúdió 11 és Sárosi Kati uralta a magyar rádió kínálatát.

Zümmögött a nyár. Tibi nem érzékelte, hogy túl sok volna a szúnyog, méhek vagy darazsak sem mutatkoztak a szokásosnál nagyobb mennyiségben. Esténként lángra lobbant a tábortűz, ahogyan kell, sült a szalonna, pirult a kenyér, olykor a hamuban kormolódott a krumpli, és az edzőtáborozók úgy ülték körbe a sötétségfehérítő lobogást, ahogyan évezredek óta teszik az emberek. Tibi egy pillanatra sem engedte ki a hóna alól a gitárt, ugrásra készen várta a pillanatokat, amikor a húrok közé csaphat. Periklész mellett ült, akitől hátúszásban vártak sokat. Periklész a várakozással ellentétben lány – a görög katonák sisakjára emlékeztető frizurája miatt hívták így, melyen ugyanúgy szánkázott a fény, ahogyan a harci fejfedőn. (Mindenki láthatta az elsős gimnazista történelemkönyv illusztrációján. Tibinek ahhoz értelemszerűen még nem volt szerencséje.) Hajtincseit annyira kiszívta a nap és a víz, hogy szinte festettnek látszottak, ezzel magára vonta Dezső bá figyelmét. Az edző mind a

haj, mind a szem festését megtiltotta és szigorúan üldözte. Azzal tűnjetek ki, hogy jót mutat a stopper!

Tibi képtelen volt azzal kitűnni, hogy jót mutat a stopper, ezért kapaszkodott a gitárba olyan görcsösen. Periklész ezzel szemben hátúszásban közel járt az országos serdülőcsúcshoz. Tibi sokszor leste, amint lazán siklik a vízen, karjait vállból, lábait combtőből mozgatva, könnyedén, mintha folyadék helyett légüres térben haladna. Pingponglabdányi melle ritmusra ugrált a fekete dresszben. Tibi csak úgy tudta leszakítani onnan a tekintetét, ha erőszakot tett önmagán. Periklész a Balaton felszínén is akként fúrta magát előre, mint a szárnyashajó (mely ekkoriban újdonságnak számított a Dunán).

Történetünk napján különös dolog történt. Dezső bá nem jelent meg a délutáni edzésen. Az úszók le sem vették a tréningruhát. Hűvös szelek söprögették a tavat Tihany felől, s cibálták a sárgult füvet a parton. Négy nagyobb fiú fejelgetett a fűzfák között, kosárlasztival, a többiek nézték a meccset. A lányok közül öten-hatan a kútkávára emlékeztető tűzrakóhely szélén ücsörögtek, mások odaguggoltak elébük, úgy pusmogtak. Tibi a kisebb fiúkkal a víz permetezte betonpárkányon tipródott. Imádkozott, hogy Dezső bá késve se fusson be. Imája meghallgattatásra talált. Nóra jött le a partra, kihirdette, Dezső bának *halaszthatatlan* családi ügyben *haladéktalan* Pestre kellett utaznia, üzeni, a fiúknak Csaba, a lányoknak Periklész tartsa meg az edzést, utána futás, vacsora, takarodó.

Halaszthatatlan, haladéktalan, ismételte Tibi némán.

A kisebb fiúk engedelmesen nekivetkőztek, alakzatba rendeződtek a bemelegítő gyakorlatokhoz. Csaba azonban nem hagyta abba a fejelést. Csaba, a füleden ülsz? – Nóra. Csaba fejelt egy bomba gólt, csapattársa ölelgette, a nézők tapsoltak. Csaba, CsabaCsabaCsaba! – Nóra. Ez úgy hangzott, akár a gőzmozdony fujtatása.

Csaba volt a legizmosabb, minden porcikája feszült, mintha föl akarna robbanni. Kivéve a nyakát. Nyakkal gyakorlatilag nem rendelkezett, szögletes álla úgyszólván a kulcscsontokon ült. Furcsán beszélt (Tibinek fogalma se volt róla, hogy tájszólás ez, Hajdú-Bihar megyéből). Haját tüsire vágatta, ettől valamelyest Dezső bára hasonlított. Most a hóna alá vette a labdát, puhán odalépett Nórához: Mi van? Üzeni, hogy tartsad az edzést a fiúknak! Edzést? mer ő meg hun van?

Nóra újra elismételte a mondatát a halaszthatatlannal és a haladéktalannal. Csaba töprengett, Tibi látni vélte, amint a srác koponyájában a fogaskerekek iszonyú lassan őrlik a gondolatot. Na jó... – Csaba úgy döntött, megteszi, amit megkövetelt az edző. Gyertek, skacok, kezdünk! – elfoglalta helyét a farönknél, ahonnan Dezső bá szokta vezényelni az edzést. Lassan a

nagyobb fiúk is beálltak a sorba. Száz guggol, száz nyújt, eeegy, kedő, eeegy, kedő! – Csaba mutatta. Hamarosan mindannyian belefeküdtek a közös ritmusba.

Már a lányok is törzsköröztek, Periklész vezetésével, amikor behúzott az öbölbe a kanárisárga vitorlájú hajó. A csattogva lobogó vásznak virítottak, a napra lehetett (volna) nézni, de rájuk nem. A napot épp eltakarta egy szabálytalan alakú felhő, melyet dél felé sodort a szél. Tibi még sosem látott színes vitorlájú hajót. A földvári mólón vitorlázó versenyzők is edzőtáboroztak, hajóikat a repülő hollanditól az M-jolléig hófehér vásznak hajtották. Távolban egy fehér vitorla, gondolta Tibi. (A szovjet regény kötelező olvasmány volt nyolcadikban, ő azonban elbliccelte.)

Közelben egy sárga vitorla (pontosabban kettő, orr- és far-) puhán lecsusszant az árbocról, a csónak élesen oldalt fordult, nehogy a partot védő bazaltköveknek ütközzék. Messziről Kalóznak látszott, közelről a verseny osztályokba nem tartozó, kabinos túrahajónak bizonyult. Amint a vitorlák recsegése abbamaradt, váratlanul, mint egy tavaszi zápor, a partra zúdult a zene. Tibi olyan mozdulatba merevült tőle, amilyenbe a lumbágótól szoktak.

Mi ez?

Sosem hallott ilyet. Hamarjában még abban sem volt biztos, hogy a fölkavaró lüktetés, mely a gerincvelejéig hatolt, zene. Azok a slágerek, amiket ez idő tájt játszottak a tánczenekarok, jólfésültek, kiszámíthatóak, szabályosak voltak. Rövid bevezető után jött a strófa, általában négy sor, majd a refrén, szintén négy sor, itt-ott egyszerű rímek, aztán a második strófa, újra a refrén, kis hangszeres közjáték, és megint elölről (da capo al fine). A szöveg általában a szerelemről szólt, olykor némi tájleírással fűszerezve.

Hogy ez miről szólt, azt Tibi nem tudta. Érzékelte a hangszereket, legelőbb a dob buffogását, majd a kísérő gitár vijjogását – mintha az ő pattanásig feszülő idegszálait pengetnék. Az idegen nyelven énekelő férfihangokat utoljára különítette el a füle. Tulajdonképp nem is énekeltek, inkább kiabáltak, csakhogy három szólamban, olyan keményen és tisztán, amitől sírhatnékja támadt. A szíve hirtelen a duplájára nőtt, s távozni akart a mellkasából, minden lehetséges irányba.

Mi ez? – kérdezte újra, ezúttal félhangosan.

A Bitlesz! – Periklész. Úgy ejtette, ahogyan a hívő katolikus a Jézus Krisztust. Ki az a Bitlesz? – Tibi, tétován, talán tudnia kéne. Már a fiúk is, a lányok is abbahagyták a gyakorlatokat. Bámulták a horgonyt vető vitorlást, melynek tatján egy férfi és egy nő táncolt. Rokiztak, összeszokottan, ahogyan régi órák belsejében a táncospár. De régi óra halkan jár, táncospárja ábrándosan keringőzik, míg ez a zene zúgott, mint a szél, hullámzott, mint a (magyar)

tenger, tombolt, mint a vihar, s ugyanakkor mégis zümmögött, mint az a nyár. Sokszorozta a természetes hangerősítő, a víz. A tánc vad volt és szeszélyes, néha tartani kellett attól, hogy azok ketten beesnek a Balatonba. De nem.

A férfi rövid ujjú fehér trikóban és sortban, mintha teniszezni készülne. Tornacipője is fehér, meg a haja is. Tejfölös szőke. A nő fekete lófarka röpködött, mint egy őrült zászló, hosszú barna combján többheti kitartó napozás visszfénye csillámlott, kurta vérvörös nyári ruhájából a vadabb forgatásoknál elővillant a bugyija, kanárisárga, mint a vitorlák. Tibi látta, az összes fiú azt skubizza. Jól ráznak! – valaki, rekedten.

Ringott alattuk a hajótest. Ez ugye Bitlesz? – kiáltott oda Periklész. Naná! – a férfi. Rádió? – Csaba. Á, Mambó magnó! – a férfi végre elmosolyodott. Honnan az áram? Autóbuszakkuról. Tudnak élni, dünnyögte Periklész.

A szám befejeződött, új kezdődött, ha lehet, még forróbb ritmus és dallam, mint az előbbi. Periklész táncra perdült. Piruettezett, ahogyan a jégtáncosok, pici melle hánykolódott a fürdődressz alatt. Azon a két ponton, ahol a combja és a feneke találkozott, homorodott az izma, akárha kiharapott volna onnan egy félgömböt valaki. Tibi tudta, okosabb volna félrefordulni, de hiába. Bénultan nézte a mélyedéseket. Periklész dobálta kezét-lábát, mintha megcsapta volna a kettőhúsz. Nanana, szólt rá Nóra, bemelegítésről volt szó! Ám Periklészt már senki és semmi nem állíthatta meg.

Siláfszjú, jeee, jeee, jeee.

Az úszócsapat fokozatosan párokba rendeződött, utánozni próbálták a férfi és a nő mozdulatait. Nóra összevissza futkosott köztük, toporzékolt, fenyegetőzött, beszámolok ám Dezsőnek, és akkor megnézhetitek magatokat! Senki nem törődött vele, beszippantotta őket az a rejtélyes hatalom, amelytől bármely közönség egy csapásra közösséggé válik. Többé nem számított az úszás, a pontok, az érmek, a válogató versenyek vagy a magyar bajnokság, csak a pörgés, az ugrás, a basszusgitár ostorcsapásai és a nagydob homokzsákdöngölése, egyszóval a feszes négynegyedek és a sikoltó énekhangok gerjesztette téboly.

Tibi rohant a gitárért, keresgélte rajta a megfelelő akkordokat. Eleinte a hangnemet se találta. Többen rászóltak, maradjon már, ne hamiskodjon bele. Érdekelte is őt, hogy mit beszélnek. E pillanatban fölfogta, arra született, hogy rálelvén a tonikára, a szubdominánsra és a dominánsra, ilyen dalokat játsszék, ilyen szólamokat énekeljen, ilyen hatással legyen fiúkra és lányokra. Mégis inkább lányokra, mint fiúkra.

Csabáék hívták a férfit meg a nőt, szálljanak partra, hozzák a magnót is. Amazok mutatták, nem akarnak a vízbe lépni. Erre néhány nagyfiú odacsörtetett, bakot tartva szállították őket a betonperemre. A hajóból nemcsak

a Mambó és az autóbuszakku került a szárazföldre, hanem egy rekesz kőbányai sör és egy üveg kisüsti pálinka is. Szájról szájra járt. Nóra zsilettpengévé szűkülő szájjal figyelt, tehetetlen arckifejezéssel, már értelmetlennek vélte, hogy megszólaljon.

Tibinek még nem volt szerencséje pálinkához, egyetlenegyszer dugta bele a nyelvét az apja kupicájába. Most nagyot kortyolt az üvegből. A torkán lezúduló tűz alig égetett ahhoz képest, amely a testében lobogott.

Ajvanna hold jor hend.

Dühödt vonaglásba torzult mindaz, ami táncnak indult. Kinyúlt a forgatagból egy lánykéz, úszótempóktól izmos ujjak rántották Tibit a körbe, hóna alatt még mindig ott himbálózott a gitár. Önkéntelenül engedelmeskedett, meztelen talpa suhogott a füvön. Pörgött, mint a légcsavar. Nem csodálkozott volna, ha hirtelen fölrepíti a levegőbe a centripetális erő, a végtelenbe hajítva.

Mi folyik itt???

Dezső bá állt a sátrak előtt, sötétkék öltönyben, karján gyászszalaggal, nyakán vékony spárganyakkendővel. Alig ismertek rá. Még soha nem látták utcai ruhában. Néhányan abbahagyták a rángatózást, a többség rá sem hederített. Dezső bá fölfújta a nyakát, mint a pulykák, s torkaszakadtából: Mi a jó kurva istennyila folyik itt??? Nanana! – Nóra. Te aztán ne szójjál bele, legalább ebbe ne szójjál bele!!!

Üvöltött, de elnyomta a zene és a lábdobogás. Hármasugró módjára lendült a Mambó magnóhoz, le akarta tépni a kábelsarukat az autóbuszakkuról. A teniszruhás férfi elébe állt: Csigavér, pajtás! Dezső bá próbálta félrelökni, a férfi ráordított: Mi a faszt képzelsz, te kopasz tuskó, ki vagy te? Csatári Dezső vagyok, ordította Dezső bá, az edzőtábor-parancsnok, te szarházi! A férfi arcára jeges mosoly terült, melyik egyesület? – kérdezte higgadtan. Újpesti Dózsa, mi közöd hozzá?! Az a közöm, hogy vigyázz!!!

Dezső bá önkéntelenül vigyázzállásba rándult, a férfi fölébe magasodott. Tibi döbbenten látta, hogy az edzője milyen alacsony. Kis... töpszli. Eddig észre se vette.

Vigyázz!!! – ismételte a férfi, aztán pattogósan: Sapszon Béla rendőr főhadnagy jelentést kér!

Az edző szemöldökére kiült egy kövér izzadság-csepp. Tétovázott, majd akadozva: Csatári Dezső edzőtábor-parancsnok jelenti... tisztelettel jelentem, létszám harminckilenc fő... mindenki egészséges, és... a délutáni edzés... de... viszont...

Pihenj! – a férfi.

Csönd lett volna, ha a Mambó magnó nem ontja a Bitleszt a zümmögő délutánban. Zokogott a szájharmonika.

Láv, lávmi dú.

Tibi a gitárjához kapott.

A délutáni edzés elmaradt.

Homályba vész, mi történt még, amíg végül valahogyan fölkapaszkodott az emeletes ágyra. Az biztos, hogy táncolt Periklésszel – életében először táncolt. És mindjárt egy lánnyal.

Később más fiúkkal egyetemben nekifutásból átugrált a tűz fölött. Megtapsolták. Mindeközben világossá lett számára, hogy most aztán vége. Vége az úszásnak. Dezső bának. Eddigi életének. Neki csak az kell, hogy sebes rívásba kezdjen a gitár, s az ő torkából is előtörjön a világfájdalom egy ismeretlen nyelven, lehetőleg több szólamban.

Reggelre belázasodott. Az apja jött érte. Tibi alig értette, amit mondott neki, pulzálva zümmögött a dobhártyája. Jaj... hát erről van szó.

És fölszúrták a fülét, immár harmadszor.

Többé nem zümmögött az a nyár.

II. (KOKA)

Úgy hívtuk: Csombe. A falra mászott tőle. Szeretett volna valami rendesebb becenevet magának, de hiába. Annyira hasonlított a puffadt afrikai politikusra, hogy idővel a tanárok is csombézni kezdték. Még a bőre színe is... de ne négerezzünk. Őrjöngött. Az nem segített. Pofozkodott. Az még kevésbé.

Csombe apja a moszkvai magyar nagykövetségen dolgozott. Kint volt vele a felesége, noha mindenki tudta, hogy gyakorlatilag már külön élnek, de az elvtársak számára nem volt megengedett a válás. Csombe papa minden nőt maga alá gyűrt, aki hagyta. Néhányat azok közül is, akik nem. A követségi titkárnők hazajártak küretre. Csombe papa viharos ifjúsága során majdnem mindenütt fölbukkant, ahol polgárháború vagy forradalom volt, baráti kapcsolatban állt a nemzetközi munkásmozgalom számos, később szoborrá vált hírességével. A levert forradalmak és polgárháborúk után mindig emigráns lett, Franciaországban, Svájcban, Olaszországban, Mexikóban. Hét illegális kommunista pártnak volt a tagja. A második világháború idején Oroszországba szökött, s a Vörös Hadsereg tisztjeként tért haza negyvenötben. Amerre járt, módszeresen gyártotta a gyerekeket. Csombénak számos országban éltek féltestvérei, egy részüket hírből sem ismerte. De számára természetesnek tűnt,

az apját is alig ismerte, Csombe papa távoli követségeken dolgozott, tekintettel arra, hogy megbízható elvtárs létére féltucat nyelven beszélt.

Amikor Csombe a mi osztályunkba jött, az apja még Algériában szolgált. Másodikos korunkban került Moszkvába. Rebesgették, hogy a következő megbízatása valamelyik latin-amerikai országba szólítja. Csombe ennek nagyon örült, remélte, ez egyszer kiviszi magával az apja, s talán mire visszatérnek, elfelejtjük, hogy ő a Csombe.

– Kár a gőzért, Csombe! – mondtuk neki. Csakugyan kár volt a gőzért, mert még akkor sem szabadult meg e ragadványnévtől, amikor – hat évvel később – kinn feledkezett Münchenben. Ezzel jól betett az apjának: azonnal nyugdíjazták. Csombe odakinn alkalmi munkák után ruha-nagykereskedést nyitott. Egy napon valamelyik magyar betévedt abba a boltba, s elbődült: – Nem hiszek a szememnek! A Csombe!

Jöttek aztán a többi magyarok, disszidensek és turisták, őt pedig hamarosan a német alkalmazottak is úgy hívták, Herr Tschombe.

De ne szaladjunk előre. Még csak másodikba jártunk, 1966. Csombe végső kétségbeesésében hosszúra növesztette a haját. Az igazgató naponta figyelmeztette: – Úgy nézel ki, fiacskám, mint egy majom. Vagy mint egy amerikai bitlesz.

– A Bitlisz, az angol.

– Leszarom. Eriggyé, vágassad le a hajadat.

Csombe csak mosolygott, növesztette tovább. Végül aztán hívatták az irodába, s amikor visszatért, tök kopasz volt. Most láttuk, hogy alapjában véve milyen kerek a feje. Így még Csombébbnak tűnt. Ordított, toporzékolt. Fogadkozott, befűt majd a faterja az igazgatónak. Föl is hívta az apját R-beszélgetésre, elpanaszolta neki a történteket. Csombe papa azonban egyetértett az igazgatóval.

– Szép kis apa az ilyen – dohogott Csombe. Pedig ami az ősöket illeti, Csombe papa nem tartozott a legrosszabbak közé. A diplomataboltban sok mindent megvehetett, amihez közönséges földi halandó nem jutott hozzá. Csombe volt az első magnótulajdonos az osztályban, emiatt csődültünk fel hozzá majdnem minden délután. Próbáltuk fölvenni a legújabb rock számokat a szabadeurópás Cseke László műsorából. Zavarták rendesen, úgy hangzott, mintha az összes rock and roll énekes jódlizna.

Volt még egy zavaró tényező: Csombe nagyanyja. Amíg az apja a szocializmus hű katonájaként szolgált külhonban, Csombét a nagyanyja felügyeletére bízták. Csakhogy az öregasszony süket volt, mint az ágyú, és

Csombét amúgy sem lehetett felügyelni. A nagymama tízpercenként becsörtetett a szobába, torkaszakadtából ordítva:

– Halkítsd le azt a szart, mert szíjat hasítok a hátadból! Azt akarod, hogy meghallják a szomszédok?

Nem a rock bántotta, hanem a félelem, valaki följelentést tesz, amiért szabadeurópáznak a negyedik emelet kettőben. Amint a nagyanyó kitette a lábát, újra fölhangosítottuk a rádiót. A rock csak akkor az igazi, ha bömböl. Mellesleg, honnét tudja, hogy hangos, ha egyszer tök süket? Soká tartott, míg Csombe rájött: vertük a ritmust a talpunkkal a padlón, s ha belelendültünk, himbálódzni kezdtek a képek a falon az egész lakásban. Az öregasszony láthatta a hangerőt, ezt talán érdemes lett volna elmesélnünk a fizikatanárunknak.

Csombe úttörőként járt az élen. Hamarabb szokott rá a dohányzásra, mint bárki más. Az ivásra is. Elsőként hazudta, hogy elvesztette a szüzességét. Később csakugyan elsőként feküdt le Tóth Barbarával. Részletes élménybeszámolót kaptunk. Barbara volt a legmagasabb lány az osztályban. Nem szerepelt a híres listán. Csombe még elsőben fölírta a fiúvécé falára:

MEG AKAROM DUGNI:
SZLADEK ÁGIT
SULYOK KATIT
CSÍK MARIKÁT
SZEGEDI JULIT
KOVÁCS ERZSIT

Később valaki aláfirkantotta:

EGY JÓ KIS SZOPÁS SEM ÁRTANA!

Szladek Ági szőke haja röpködött, kék szeme világított, akár a nyári égbolt. Brigitte Bardot-ra emlékeztetett minket. Sulyok Kati villanykörte formájú mellével tűnt ki, melyet többször szemügyre vettünk a tornatermi öltöző kulcslyukán keresztül. Csík Marika ringó járásától elélveztünk, amúgy is Kelet-Európa legszebb lábain közlekedett. Szegedi Juli kölyökfrizurát hordott, fitos orrot és negyven hófehér gyöngyfogat. Kovács Erzsi, a göndör démon, sosem viselt melltartót, ráadásul a Scampolo együttes dobosával járt, gyakran várta az iskola előtt a srác, krómkipufogós motorbiciklijén. Tóth Barbara sehol se volt hozzájuk képest, nem csoda, ha föl se került a listára. Úgy hívtuk a háta mögött: „a zsiráf".

Csombe megdugta a zsiráfot... Sokáig cukkoltuk evvel. Pedig alapjában véve irigykedtünk. Nekünk még a zsiráfot se sikerült.

Mondanunk sem kell: Csombe hazudta először, hogy kábítószerezett. Azt a szót, hogy drog, még nem ismertük. Akkoriban nálunk szinte lehetetlen volt hozzájutni, csak hallottunk róla. Olvashattuk az újságban, hogy a kábítószerektől immár teljesen elhülyült nyugati ifjúság se tanulni, se dolgozni nem képes. Tévéműsorok ecsetelték a különféle szerek ártalmas hatását. Erre fölfigyeltünk. Mi is akartunk repülni. Hallucinálni. Látni pszichedelikus színeket. Élvezni a szférák zenéjét. Figyelni, amint buja virágok nőnek orrunkból és fülünkből. Csoportos szeretkezések fantáziaképeit átélni valóságként.

Azt akartuk, hogy Csombe szerezzen nekünk egy kis kábítószert. Aszonta, hagyjuk békén. Nem hagytuk. Aszonta, túl veszélyes. Nyaggattuk éjjel-nappal, marihuánát akartunk. Vagy heroint. Vagy elesdét. Vagy kokaint. Vagy kokakolát. (Rövid o-val ejtettük.) Mindenki tudta, hogy utóbbi a leghatásosabb szerek egyike, a kokakolamámorban tobzódó nyugati ifjúságról gyakran esett szó a KISZ-gyűléseken is. Csombe apa volt az egyetlen reményünk. Diplomataútlevelével ellenőrzés nélkül kelhet át a határokon.

– Jó, hogy nem mingyá Andrej Kalasnyikov-géppisztolyt akartok! – dühöngött Csombe. – Hagyjatok nekem békét.

Egy barackszagú délutánon fölhívott. – Megvan!

– Mi?

– Nem érted? Itt van. A dolog.

– Milyen dolog?

– Hülye. Nem telefontéma. Azonnal gyere át. De csak egyedül!

– Egyedül?

– Ne szólj senkinek. Én már mindenkit értesítettem, aki megbízható. Indulj! – lerakta a kagylót.

Mint kiderült, az egész társaságot végigtelefonálta, ugyanezekkel a szavakkal.

Szladek Ági nyitott ajtót. Sulyok Kati tucatszám gyártotta a zsíros kenyereket a konyhában. Csík Marika az alkalomhoz illő zenét keresett Csombe magnószalagjain. Szegedi Juli az ebédlőasztal tetején csörgött, törökülésben, s a jógalégzést tanította néhány srácnak, akik ennek ürügyén próbáltak suttyomban a melléhez érni.

– Aszonta, titkos, közben összecsődíti a fél világot – morogta Jóska. Vodkával bélelt söröket ivott, s máris részegnek látszott. A titok nyitja: berúgva érkezett.

Csombe jelentőségteljesen járt föl és alá a lakásban, akár egy gondterhelt hadvezér. Szerettük volna föltenni kérdéseinket, de nem lehetett, Csombe

nagyanyja igyekezett mind a négy szobát ellenőrzése alatt tartani, hol itt, hol ott bukkant föl, rikácsolva:

– Semmiféle illetlenséget nem tűrök! Viselkedjetek, vagy takarodjatok!

Hirtelen összecsuklott. Ha Bongó el nem kapja, a padlóra zuhan. Béla segítségével a kanapéra fektette. Tóth Barbara tárcsázta a nulla négyet. Csombe lenyomta a billentyűt. – Nem kell mentő. Semmi baja, csak alszik. Altatót tettem a limonádéjába.

– Hányat?

– Hatot. Vagy nyolcat.

– Elment az eszed? Nyolctól bekrepálhat! – mondta Béla.

– Csak hat volt. Különben mi közöd hozzá? Az én nagyanyám! – Csombe sarkon fordult. – Kövessetek! – az ágya alól húzta elő azt a kartondobozt. Hat kis üveg volt benne. – Kokakola – mondta templomi hangon.

– Hűűű... – remegő ujjal vizsgálgattuk a különös formájú, barázdált üvegeket. Kissé tajtékosan lötyögött bennük a barnás lé. Leginkább a Fagifor nevű kanalas orvosságra hasonlított.

– Álljon meg a menet – mondta Bongó. – Ez nem is kokakola. Az van ideírva, hogy Pep-si Co-la – mutatta.

Csombe izzadni kezdett. – Kurvaélet! Világosan megmondtam neki, kokakolát küldjön! Hogy nem lehet ezt megérteni?

– Talán ugyanolyan – vélte Tóth Barbara. – Mint a fehérbor meg a vörösbor.

Tanácstalan csönd lett, nem számítva a nagyanyó aggatott horkolását. Béla kotorászott az üres kartondobozban, a műszalmában egy színes Pepsi-hirdetést talált. – Ki tud angolul?

Felém fordultak az arcok. Elvörösödtem. Milyen idióta vagyok, kellett nekem az angolommal dicsekednem. Kezembe nyomták azt a színes, sűrű szövegű papírost. A közepén a fotó olyan üveget brázolt, mint amilyeneket Csombe papa küldött. Meg kellett szólalnom. Belevágtam. – Kedves elv... olvasók, ez az új márka... ez itt a kokakola legújabb kiadása. Különösen ajánlott a fiatalabbak számára, napi háromszori fogyasztásra... étkezés után... ezt a szót itt nem értem... egy evőkanállal...

Elnyomta a hangom az üdvrivalgás. Csombe hajlongott, akár egy operaénekes a vasfüggöny ajtajában. Bongó sörnyitót hozott a konyhából, s lepattintgatta az üvegek kupakját. – Ki kezdi?

Nem volt jelentkező. Mindannyian tudtuk, veszélyes kábítószerrel állunk szemben, mely pusztítja az agysejteket. Könnyen megeshet, hogy a kola rabjaivá leszünk, márpedig ha az alkohol öl, butít és nyomorba dönt, ez még sokkal inkább.

Miután Csombe kortyintott az egyik üvegből, Szladek Ági kezdte szétosztani, előírásomnak megfelelően, evőkanállal. Igen... az íze is, mint a Fagiforé. Ezt magamnak se mertem bevallani. Hanyatt feküdtem, behunytam a szemem. Borzongva vártam a vad látomásokat, a pszichedelikus színeket. Néhány másodperc múltán kinyitottam a szemem, sötétség vett körül, s finom csörömpölés. Gondoltam, ezt már a szer teszi, de valaki azt kérdezte mögöttem, dallamos hangon:

– Ki oltotta el a villanyt?

Valaki más pedig ezt:

– Mi tört el?

Fogaim egymáshoz verődtek. Görcsös ujjak hurkolódtak az alkaromra, nem tudtam lefejteni őket. Két szikrázó gömb közeledett felém, hiába csuktam be a szemem, nem tűntek el. Növekedtek s kerengtek egymás körül az izzó golyóbisok, ömlött rám a zene, szilajul, szélesen. Parányi jégdarabok hullottak forrón lüktető homlokomra. Rázott a hideg de égetett a gömbök lángja.

Feltápászkodtam, hátráltam, hogy meg ne gyulladjak. Lógott rajtam az a súlyos élettelen tárgy, vonszoltam magam után. Ríttak a gitárok. Ráléptem valami puhára, ami fölsikoltott. Zih//áltam, tarkóm hatalmas dördüléssel csapódott egy éles felületnek – kinyílt mögöttem az ajtó, a másik szobába kerültem. Itt égett a villany, s a lehúzott redőny résein beszűrődött az utcai lámpák fénye.

Üvöltött a magnó. Szegedi Juli táncolt Jóskával a sarokban. Térden. Sebesen körbe-körbéztek, mintha kergetnék egymást. Csombe négykézláb szaladgált faltól falig, lógó nyelvvel, éhes kutya módjára. Valaki tapsolt az asztal alól.

– Aj ken getnó! Pá-pá-pámm.

A rajtam lógó nehéz tárgy Tóth Barbara volt. A szeme kifordult, száját szürkés nyál borította. Lefeszegettem az ujjait a karomról, s a szőnyegre fektettem a zsiráfot.

– Repülök! – sikította Szegedi Juli. – Mindjárt megérintem a plafont!

– Ha már úgyis arra jársz, szedd le a pókhálókat! – kérte Csombe.

Valaki kopogtatott a vállamon. – Te jössz!

Taszigált előre. Nyílott a szárnyas ajtó, a harmadik szobába kerültem. Itt megint sötét volt és meleg. Nehéz szagok csaptak az orromba.

– Gyere már! – lányhang.

El voltam veszve teljesen. Kezemmel a falnak támaszkodtam, akaratlanul fölkattintottam a villanykapcsolót.

Csombe nagyanyja hevert a kanapén, egy bíborvörös függönnyel takarva, s horkolt iszonyún. A szőnyegen pedig... Csík Marika. Deréktól lefelé csupaszon. Béla épp az imént szállt le róla, gombolta a sliccét. Bongó törökülésből skubizott.

Engem hagytak utolsónak? Óistenem.

Csík Marika lábai – Kelet-Európa legjobb lábai – olyan fehérnek és olyan törékenynek látszottak, hogy... a szőrzet a szemérmén annyira gyerekesnek és annyira gyérnek, hogy... hogyhogy... hogyhogy nem... Elsírtam magam.

Álmodtam Csík Marikáról hónapok óta. Ezerszer elképzeltem: a karomban tartom, ruhástul vagy meztelenül, ágyon vagy tenger partján – amint azt filmeken láttam. Fölírtam a nevét a város falaira ezerszer. Fülig szerelmes voltam belé, de sose mertem jelezni.

Gyorsan eloltottam a lámpát.

– Mi a baj? – kérdezte.

– Nem... – a nyelvembe haraptam. – Csak... fejembe szállt a kokikola.

– Talán kokakola?!

Hallgattam. Elfutottam. Nesze neked szerelem... Szűköltem és zokogtam.

Azóta nagy ívben kerülök minden kábszert, s a kólát úgy utálom, mint a bűnt.

NYELVÉRZÉK

I. (TANULJUNK KÖNNYEN, GYORSAN HÉBERÜL)

(*I. szám 1. személy*)

Az első nyelv, amelyet tanulni kezdtem, a magyar volt. Amennyire emlékszem, könnyen ment.

A második értelemszerűen a szovjet. Tisztán emlékszem, nehezen ment. Sajátságos előzmény, hogy hatéves koromban a Tünemény utcát elfoglalta egy FUG. Földerítő Úszó Gépjármű. Olyan, mint egy óriási vasteknő, ponyvával takarva. Ha kell, átmegy a vízen. Szovjet FUG volt, szovjet fedélzeti fegyverekkel, szovjet katonákkal. Vagy ruszkikkal. Az utcabeli srácok mind a FUG-ban lógtak naphosszat, a szovjet katonák (valójában inkább tatárok) megengedték, hogy váltsuk egymást a vezetőülésen. Idővel apám megtiltotta, hogy beüljek. Nem örültem.

A harmadik a német. Nővéremmel együtt a Tantéhoz jártunk. Ez az osztrák származású idős hölgy remekül beszélt németül. Gyerekül annál kevésbé. Körmössel büntetett. Nem örültem. Hamar lemorzsolódtam. Következtek a latin szavak a hittanórán. Majd megint az orosz, az általánosban. Táváris ucsítyel. Később a francia a gimnáziumban. Le Francais de tous les jours. Harminchat éves koromban az angol. Where are you from? Ötven tájt a spanyol. Cien años de soledad. A spanyolt már sehogy sem akarta bevenni a fejem, pedig szükségem volt rá egy könyvhöz, mely a Gábriel Garda Márquez nevű nagy író és szerénységem képzeletbeli kapcsolatát próbálta taglalni, vagy inkább létrehozni *(Márkez, de irigyellek!).* A rendhagyó spanyol igealakok kézzel írt táblázatát fölragasztottam a csempékre, a vécékagylóval szemközt. Használjuk ki az időt.

Ahhoz, amit volnék elmesélendő, kicsit dicsekednem kénytelenség. Idén tavasszal biztossá vált, hogy az *Ősök könnye* című munkadarabom megjelenik Németországban, méghozzá hamar, augusztusban. Gyanítottam, immár nélkülözhetetlen az elmélyedés Thomas Mann és Marlene Dietrich anyanyelvében. A Tante óta csupán ausztriai és németországi utazások során

szedtem föl egy keveset, valamint a *Svejk, a derék katona* című regényből – főleg cifra káromkodásokat. Der Teufel soll das alles busieren!

Bifláztam a der-die-das-die, den-die-das-die-t. A spanyolt egy *Tanuljunk könnyen, gyorsan spanyolul!* című könyvből igyekeztem elsajátítani. Nehezen és lassan. A némethez értelemszerűen beszereztem a *Tanuljunk könnyen, gyorsan németül!-t*. Meggyőződhettem arról, hogy a Deutsch is kemény dió. Se könnyen, se gyorsan. A vécében mindenesetre leszedtem a spanyol rendhagyó igealakokat, kifüggesztettem a németeket. Beginnen, bitten, bleiben, essen, fahren – und so weiter.

Az *Ősök könnye* témaköréhez leginkább szükséges háromszáz szót és kifejezést nagy erőkkel bemagoltam, akár egy költeményt. Sonnenfinsternis. (Napfogyatkozás.) Geburtsregister. (Anyakönyv.) Die zwölf astrologischen Charaktere. (Tizenkét asztrológiai jellemtípus.) Die Urváter. (Ősatyák.) Úgy éreztem, boldogulok, föltéve, hogy megértem, amit kérdeznek. Sajtó-, rádió- és tévéinterjúkat adtam, németül, legalábbis német szavak fölhasználásával. Aki beszél idegen nyelvet, tudhatja, olyan sport az, mint az autóvezetés. Vannak afféle napok, amikor mi – főleg mi, férfiak – érezzük a sebességet, küzdünk az úton, mint Bem apó, de vele ellentétben mi látunk is, hatfelé, előre, hátra, jobbkézszabály, balkézszabály, fölnézek, lenézek. Minden résbe benyomulunk, a kisebb kocsikat leszorítjuk, ha nő vezeti, akkor pláne,köztudott, mely szervünknek tekintjük géperejű járművünket, mentül nagyobb, antul inkább.

Máskor viszont valahogyan nem érezzük a helyes ritmust, tétován előzésbe fognánk, mégis inkább visszahúzódunk, vezetésünk szaggatott, gátlásos és merev. Ily napokon a nyelvtudás sem szárnyal. Következésképp már a volánnál sejthetjük, pörög-e majd kellőképp a nyelvünk, amikor az orrunk elé bökik a mikrofont, arcunkra szögezik a kamerát. Termeszetesen megesik, hogy nem autóval vagyunk, összehangoltságunk akkor is elemezhető, például a járásunk alapján. Szerencsés időpontban az agyunk parancsait könnyedén teljesítik a végtagjaink, nem botladozunk, nem csúszkálunk, lépteink ruganyosak, lendületesek. Na, ilyenkor érdemes külföldiül beszélnünk – máskor nem nagyon. Egyáltalán nem.

A szóban forgó interjú napján, ha szükséges, én erőfeszítés nélkül, lendületesen elvezethettem volna Frankfurtba, a Nagy Német Nemzetközi Könyvvásárra, ahová amúgy repülőn jutottam. Olyan erőben éreztem magam, mintha tíz évvel fiatalabb volnék. Vagy akár hússzal. A lámpalázat persze nem gyűrhettem le, az mindig gyötör, egészen addig, amíg fölteszik az első kérdést. Mely ezúttal így hangzott: Mondja, kedves Herr Szerző, miért jutott arra az elhatározásra, hogy megírja az Ősök könnye című regényét? Jó, gondoltam, gyerekjáték. Tanár úr kérem, én készültem. Amennyire önmagamat ellenőrizni

tudtam, minden fontosat elmondtam. A további kérdéseket is megértettem, egy kivételével, azt szerencsére sikerült kitalálnom az összefüggésből. Mikor befejeztük, agyamban diadalittas verssorok zönögtek. „Ez jó mulatság, férfimunka volt!" Örültem.

Angol nevű német kiadóm (Véletlen Ház) annyira gondos vállalat, hogy a szerzői által adott nyilatkozatokat nemcsak a nyomtatott sajtóból vadássza össze s küldi el nekik, hanem az elektronikusból is. Rendre megkapom postán, CD-n. Így gazdagodhat emlékmúzeumom anyaga, ha ugyan nem hajítok ki mindent egy depressziós időszakban – tudják, amikor félénk nyúlként vezetem a kocsimat, zavarossá téve önmagam haladását, és másokét. De maradjunk az interjúnál. Amelyik olyan remekül sikerült, mert kivételesen ment a német. Mondja, kedves Herr Szerző, miért jutott arra az elhatározásra, hogy megírja az Ősök könnye című regényét? – így a riporter, a CD-n a valódinál is zengőbb germánsággal. Mire én, szögletes hangsúlyokkal, jó lassan (magyarul se beszélek túl gyorsan):

Azért írtam le egy Ősök könnye én rá, mivel volt vala ősöm, -mal. Apám volt főleg, lett, de közbe mégse nem. Anyám se volt is, annak előzőleg írtam róla regényt neki, címmel: Anyából csak egy halhat meg többé. De utána gondolnék -tam én, hogy apámról szintén ugyancsak írni fogtam egy könyv, -ért. Sajnos csakhogy róla nem az eleget tudnám, hanem keveset sem is nem. Próbálok írok -tam evégett valamennyi összes magyar apákról, összes ősöknek, -nak, -tól, mert akarnám vala volt, hogy apámnak mégis egy emlékei lett légyen.

És így tovább, e szellemben. Nem örültem. Mit gondolnak rólam a német ajkú emberek? Miféle otrombaság ilyen szarvashibákkal beszélni? Hirtelen visszaemlékeztem, amíg én e remekbe szabott mondatokat kiejtettem, a riporter nagy, barna szemmel figyelt, s bátorítón bólogatott, príma, csak így tovább! Miért nem szakított félbe? Miért nem figyelmeztetett? Miért nem jegyezte meg: Érdekes, nem is tudtam, hogy a magyar nyelv ennyire hasonlít a németre! – ettől észbe kaphattam volna. Miért nem javasolta, hogy ismételjük meg a fölvételt? Ha szóvá teszi, a legbántóbb hibákat másodszorra talán elkerülöm – ismétlés a tudás anyja (ezt oroszul is belénk verte Füredi tanár úr az általánosban).

Azonban minden rossz helyzetet lehet tovább rontani. Későbben azt a kérdést kaptam: Mi a viszonyom önnön zsidóságomhoz? Határozottan válaszoltam (ekkor még nem tudtam, minő pongyolasággal, amit immár tovább nem imitálok). Sok más emberi vonatkozásomat is fontosnak tartom, mondtam én, a zsidóság azok közül csupán egy. Lényeges számomra, hogy magyar

vagyok, hogy értelmiségi, hogy irodalmár, hogy sok nyelven beszélek...! Épp csak azt nem fűztem hozzá: és mindet ilyen remekül! Nem örültem.

A szóban forgó műsor *A nemzetközi irodalom* címmel került adásba. Rajtam kívül nemzetközileg ismert szerzőkkel. Umberto Eco (van-e, ki e nevet nem ismeri?), Péter Csillaghegyi, és Gore Vidal (talán nem baj, ha e nevet nem ismerik). Tőlem az iránt is tudakozódott a riporter, hogy mi a véleményem a mondanivaló szerepéről a nemzetközi irodalomban. Kifejtettem. Régivágású szerzőként mindig a mondanivalóból indulok ki, ennivaló, innivaló, mondanivaló. Ha nincs olyan átadnivaló gondolatom, amelyet elég fontosnak érzek ahhoz, hogy elraboljam vele olvasóim tíz-húsz óráját, nem kezdek írni.

Igen. Rendben volna ez, ha nem jut osztályrészül ugyanez a kérdés Csillaghegyi Péternek is. Ő persze nagyszerűen beszél németül, von Haus aus, ugyebár. Az idézett interjúban kifejtette: a prózaíráshoz nem kell mondanivaló. Akinek mondanivalója van, fejtse ki tudományos értekezésben, vagy menjen professzornak az egyetemre. Nem örültem. A riporter erősködött: És gondolatok? Gondolatok se kellenek a prózaíráshoz, állította Csillaghegyi Péter, a nemzetközi irodalomban talán legnevesebb magyar szerző. Louis-Ferdinand Céline francia írót idézte, aki olyasmit mondott: gondolatok, ugyan kérem, gondolata mindenkinek lehet, én nem gondolatot akarok, hanem egy tweed zakót!

Hm. A tweed zakó éppen így hangzott a német szövegben, tvíd zakó – magyarul. Örültem. Ha Európa egyik legfontosabb nemesi családjának sarja hibát ejthet német interjúban, akkor talán nem oly megbocsáthatatlan, hogy én, asztalosok, szeszfőző és cipőárus leszármazottja, kerékbe törtem Thomas Mann és Marlene Dietrich anyanyelvét. Hah, hiszen én a zakó szót angolul, franciául, németül és spanyolul is tudom! Igaz, a nemében németül és spanyolul nem vagyok biztos. Egyébként aki tweed zakóban óhajt pompázni, az súlyosabb ízlésficamokra is képes, Céline például ismert antiszemita lett (de nem ezért szeretjük a könnyeit).

A tvíd zakó okozta örömöm egészen egy bécsi felolvasásig tartott, ahol jóakaratú emberek tájékoztattak: Ausztriában a zakó szó ugyanazt jelenti, mint nálunk. „Der Zákó". S-a-k-k-o. Tehát Csillaghegyi nem hibázott, ezúttal sem, ismét én voltam a hülye. Nem örültem.

Annál inkább, amikor megtudtam, hogy az ORF osztrák tévétársaság könyves sikerlistáján az Ősök könnye lett a hetedik. Holtversenyben a már említett Umberto Ecóval. Ez még nem címlapra kívánkozó hír. Az már igen, hogy ki a második. A mi kedves Kosztolányi Dezsőnk, mégpedig az újrafordított Esti Kornéllal. Lám, ennyi év után, de győzött az igazság. Ennek bizonyára Csillaghegyi is nagyon örül.

Ami a dicsekvést illeti, most már mindegy: a regényre azóta tizenhét országból érkezett szerződés. Célszerű volna elmélyülnöm mindenekelőtt az olaszban. Olasztudományom lapzártakor csupán annyi, amennyi az operák librettójából rám ragadt. Az asszony ingatag! Megölték Subidút! Kacagj, Bajazzók! Esetleg: Egyétek meg, amit főztetek! Tartok tőle, ez még éttermi rendeléshez sem lesz elég. Habozom, tegyek-e szert sietve a *Tanuljunk könnyen, gyorsan olaszul!* című szakmunkára. Ugyanakkor a *Könnyen, gyorsan flamandul!*-ra is szükségem volna.

Betetőzhetné mindezt, ha netán kapnék egy kontraktust az Ősök könnyére Izraelből. *[Kapott. A szerk.]* Hátha nekiugranék a hébernek, komoly kihívás, valaha próbáltam, de már a fordított lapozásnál elakadtam. Pedig a héber – vagy inkább a jiddis – mégiscsak bizonyos őseim családi nyelve volt, dédapától fölfelé. Őket II. József rendeletét követően Weissbergernek – Fehérhegyinek – hívták. Addig hogyan? Bár tudnám. Dédapám magyarosított, ő még Weissberger Mendel néven látta meg a napvilágot Homonnán (jelenleg Humeni). Weissberger Mendel... ennyi „e" egy rakáson! Kínos ez egy választékos szerzőnek.

Na jó. De hol van az megírva, hogy mindenütt a helybéliek anyanyelvén kellene beszélnem? Sehol. Bár csodás érzés. Még akkor is, ha ilyesféleképpen: Bocsássátok ti önök miattam meg velem, sajnos tudván tudtam hébernek kevésbé, sem, nem, is.

II. (JÉZUS MEGHÍVJA MAGYAR BARÁTAIT)

[I. szám 3. személy]

Kár, hogy nincs nyelvérzéked, mondta a Tibor nevű kisfiúnak Füredi tanár úr az ötödik á-ban. Oroszul mondta ezt Füredi tanár úr, így az osztályban senki sem értette. Ha megjelent volna aznap a Karikás Frigyes általános iskolában egy valódi orosz ember, Moszvából vagy Szibériából, az sem értette volna, tekintettel arra, hogy Füredi tanár úrra pontosan illik képzeletbeli hirdetés: oroszórát adok, veszek. Három leckével járt az osztály előtt. Amikor nekünk föladta a Barbosz, a tűzoltó kutya hőstettéről szóló épületes olvasmányt, ő már a Lenin Rázlívben címűnél tartott. Tibor viszont ott, hogy még mindig habozott, m-nek ejtse-e a cirill t-t. Ha egy módja volt rá, sehogyan sem ejtette. Barbosz, a tűzoltó kutya – pázsárnájá szábáká – bátran beugrott az égő rönkházba, távol

Moszkvától, kimentette a szőke copfos kislányt. (Maruszja? Mi más lehetne egy szőke copfos orosz kislány neve?) Ezek után a körben állók ünneplésére fittyet hányva visszaügetett a házba, pedig ott már nem maradt senki. Előhozta Maruszja babáját. Van-e, ki ezt az emelkedett történetet nem ismeri? Talán már sokan, minthogy az is a múlt fakuló szövedékéhez tarozik, hogy Lenin Razlivben bujdosott. Lényin v Rázlíve. Az illusztráció szerint egy kivágott fa tőkéjén írta *Állam és forradalom* című korszakalkotó művét.

Apuskám, neked aztán semmi nyelvérzéked, ismételte Füredi tanár úr, immár az anyanyelvén, enyhe göcseji tájszólásban. Tibor paradicsomvörösen hallgatott. A nyelvérzék szóból számára az szögellt ki, hogy vérzék, ismerősen. Általában vérzett. Elvont értelemben, és ténylegesen is, sebei csak lassan gyógyultak be, ismeretlen eredetű gyerekkori vérzékenysége következtében, mely csak a felső tagozat időszakában múlt el, épp annyira ok nélkül, mint ahogyan kezdődött.

Nyelvérzéke talán nem volt, de szeretett idegen nyelvekkel foglalkozni. Egy-egy félmondat könnyen beakadt az agyába, szemben a ragozásokkal és igeidőkkel, melyek nehezen. Búgyet vájná, búgyet plán! – mondta Kutuzov tábornok, amikor macerálták, miért nem dolgozott ki haditervet arra az igen valószínű esetre, ha Napóleon megtámadná Oroszországot. Ezt a kijelentést Tibor havi rendszerességgel elsüti, mióta a szovjet csapatok kivonultak Magyarországról. Addig nem érezte comme il faut-nak.

A gimnáziumban az osztály fele olaszt, a másik fele franciát tanult. Ő az utóbbi csoportba került. A Madame néven emlegetett franciatanárnő épp olyan ellenszenvvel fogadta, mint Füredi az általánosban. A Madame kiválóan beszélte Victor Hugó és Balzac nyelvét, ellentétben Füredivel, aki szégyenteljesen törte Tolsztojét és Csehovét, ez azonban Tibor számára csak később lett világos. Az szájról szájra járt, hogy Füredi a pedagógiai pályafutását egyetemi végzettség híján kezdte, annak előtte nyomozóként működött, valami gikszer folytán dobták ki az állományból.

A Madame Tibort rendre Tamásnak hívta, hiába javította ki ő vagy az osztály kórusban. Már első vége felé jártak, amikor kiderült, a férje neve Tamás, és Tibor valamelyest hasonlít rá. Sajnos, a házaspár kapcsolata nagyon elmérgesedett, rendőrségi vizsgálat is indult, amikor a Madame a férjéhez vágta a forró vasalót, a sebek nyolc napon túl gyógyultak. Mindez Tibor francia tanulmányait alaposan megnehezítette. Soha nem érezte, hogy jó úton járna. Akármennyit biflázta az olvasmányokat és az irodalmi részleteket, a Madame mindenbe belekötött. Tibor a szüleitől vagy a tanári kartól nem várt segítséget. Tűrt, szenvedett, küzdött. Az érettségi találkozón, amikor a Madame gratulált neki a hármashoz, fölrobbant, mint egy késve ébredő időzített bomba. Üvöltve

elhadart szózatában a *rohadj meg!* és a *büdös kurva!* többször szerepelt. A kiszedett szemöldökű elegáns asszony rezzenéstelen arccal hallgatta végig, s csak annyit mondott: Te leszel az egyetlen az osztályban, akinek nem ajánlom föl a tegezést! Tegezés? – ordította Tibor, honnét veszed, hogy ebben az életben még szóba állok veled?!

Két erősebb fiúnak kellett odább vonszolnia. Mentségére csak annyit hozhatunk föl, vulkánkitörése pillanatakor már fejébe szállt a sok összevissza ivott szesz.

Ilyen előzmények után meglepő, de tény, hogy egészen a harmincötödik születésnapjáig a francia nyelv és irodalom szerelmeseként élt. Balzac, Stendhal, Maupassant, Sartre, Camus. Frankománnak vallotta magát. Egészen addig, amíg a francia nyelv egy másik szerelmese fölvilágosította, van erre francia szó: francophile. A Larousse de poche szerint a frankofil = Ami de la Francé, des Francais. Franciaország és a franciák barátja. Igen. Ez volt ő. Ha tehette, francia szavakat kevert a beszédébe. Minden izgatta, ami onnan származott. Büdös francia sajtok híján megszerette a hazai pálpusztait, mert a négy-ötféle sajtból, amit itthon árultak, az emlékeztetett rájuk, valamelyest. A könyvtárban rendszeresen elolvasta a *l'Humanité*-***t***, a francia kommunista párt lapját. Járt egy bizonyos baráti körbe, mely a frankofília hazai pápájának a lakásán gyülekezett, minden hét keddjén. Az ott megjelenők csak franciául társalogtak, s általában ügy viselkedtek abban a blokklakásban, mintha Párizsban volnának. A hazai pápa hosszan élt odakünn, így olykor eredeti francia látogatókat is föltálalhatott a zsúrkenyérből készített szendvicsek és a vendégek hozta vörösbor mellé. Úgy hallgatták, mintha hívő katolikusok körében maga Jézus Krisztus szónokolna.

Ha csak tehette, Tibor Párizsban költötte el a valutakeretét, hetven dollárt, később valamivel többet. Mikor már innen-onnan szert tehetett nyugati pénzre, évente kapott útlevelet. Arra törekedett, hogy franciább legyen a franciáknál. Egy hosszabb guggolós ösztöndíj alatt rájött, a tanerők tévedtek, van azért őneki nyelvérzéke. Inkább az a gond, hogy csak akkor halad óriáslépésekkel az idegen nyelv labirintusában, ha van rá megfelelő indítéka. Párizsban tudni kell a bennszülöttek nyelvét. En Francais, comme tout le monde!

Franciául, ahogyan mindenki!

E különös mondatot a Sorbonne irodalom tanszékének kecskeszakállas professzora vetette oda neki. Amikor Lautréamont-ról cseréltek eszmét. Ez idő tájt *Maldoror énekei* még nem jelentek meg magyarul. Szép, mint egy esernyő és egy varrógép véletlen találkozása a boncasztalon, ugyebár. Tibornak aznap jól álltak össze az idiómák, hangsúlyairól sem ordított, hogy magyar. Ám váratlanul nem jutott eszébe egy szó. Olyan szó, amit pedig már sokszor használt, többször kinézett az Eckhardtból. Most hiába hívta az agya

kartotékjaiból, nem jött. Újra meg újra indította a keresőgépet, s bosszúsan azt mormogta az orra alatt, magyarul: Aszongya... Erre a Sorbonne kecskeszakállas professzora, szigorúan, mintha a diákjához beszélne: Franciául, ahogyan mindenki! Tibornak tátva maradt a szája: Hogyhogy mindenki? ti már rég nem vagytok nagyhatalom (mérgében letegezte, mint egy sliccgombot), és mindjárt én is átváltok magyarra!

A professzor nem értette, mitől lett olyan zabos. Tibor sem értette. Épp ekkor, mint a felmentő sereg kürtszava, belovagolt a szükséges szó: message. Mondanivaló. Ugyanaz, mint az üzenet. De már nem süthette el a professzornak, vitatkozhatnékja elpárolgott.

Abban a hiszemben múlt másfél évtized, hogy a magyaron és a francián kívül más nyelvre nincs szüksége ebben az életében. Hiszen a barátaival e kettőn érintkezhet. Amerikát megvetette. Ugyan sosem járt ott, mégis biztosra vette, tudja, milyen. Az amerikai regényekből és filmekből. Egészen addig tartott ez a korszak, mígnem villámcsapásszerűen elkezdődött észak-amerikai kalandjainak sorozata. Előbb csak meghívták Washington városába, rövidebb időkre. Aztán ösztöndíjat kapott egy keleti parti egyetemre. Majd kint ragadt évekre. To make a long story short: itt aztán tökéletesen bebizonyosodott, ha van indíték, nyelvérzékért sem kell a szomszédba menni. Amikor a tanteremben rákényszerült, hogy értse a diákok motyogását vagy hadarását, rémületében olyan idiómákat is megfejtett, amelyeket akkor hallott először. Márpedig az írólap karfájú székeken ücsörgők nagyobb hányadát Tibor amerikai állampolgárságú kollégái is alig értették. Fekete, olasz, kínai, koreai, valamint nagyszámú Hispanic, azaz mexikói, kubai, dél-amerikai szülők gyermeke. Sajátságos, hogy az ő kiejtésükre senki nem tett megjegyzést, míg Tiboréra gyakran mondták: Heavy Iron Curtain Accent. Erős Vasfüggöny Akcentus. Ő ezt érezte faji megkülönböztetésnek.

Zúdultak az évek a koordinátatengelyen jobb felé. Mire hazatért, a szocializmus épp ledőlt, számára váratlanul, ahogyan az óriás sequoia fenyőfák halnak meg, hatalmas darabokra esve szét. Ilyeneket élve és holtan a Yosemite Nemzeti Parkban látott.

Anyway. Egy csúnya napon, valamivel az ötvenedik születésnapján túl, Tibor a fejébe vette, hogy most pedig megtanul spanyolul. Miért éppen spanyolul? Mert már csak ez hiányzott a listáról. Füredi tanár úr szinte naponta előadta az osztályban, hogy öt plusz egy világnyelv létezik, orosz, francia, angol, német, spanyol. Plusz a kínai, de annak elsajátítására európai agyvelővel nincs esély. Tibor elhitte. Annak ellenére, hogy kúpfej, az egyik osztálytársa már a gimis években nekiugrott a kínainak. Ha kérdezték tőle, mi akar lenni, azt felelte, költő és sinológus. Utóbbit beváltotta. Keleti tárgyakat gyűjtő

múzeumban helyezkedett el a bölcsészkar után, ő silabizálta az eredeti, Pekingben – Bejzsingben? – írott kartotékcédulákat és egyéb iratokat.

Még egyetemre jártak mind a ketten, amikor összefutottak. Kúpfej, te most mennyire tudsz kínaiul? Mint egy hatéves gyerek. Később kínai nőt vett feleségül, így kínai gyerekeket nemzhetett. Mire mindezt sikerült kiviteleznie, a múzeum éppúgy ellehetetlenült, mint a szocializmus, a kúpfejet leépítették. Ekkor újra egymásra bukkantak. És most mennyire tudsz kínaiul? Mint egy tízéves. Legközelebb a harmincadik érettségi találkozón váltottak szót. Tibor ekkor már nem tette föl a kérdést. Félt, a kúpfej még mindig az általánosnál tart.

Egy másik osztálytárs, Viola, aki a többi lánnyal ellentétben még nem nagymamának nézett ki, azt mondta, korengedménnyel nyugdíjba mehet, és az lesz az első dolga, hogy újra megtanul fuvolázni, valaha egész jól tudott, tette hozzá, észre sem véve a kétértelműséget. Tibor elvörösödött. Harmadikban járt néhány hétig Violával. De hol voltak akkor még a fuvolázástól!

Ez adta Tibornak az ötletet, hogy nyelvi jártasságát kiegészítse a spanyollal. A nyomós okot viszont egy Gábriel García Márquez nevű kolumbiai, akinek minden magyarra fordított könyvét olvasta. *A Száz év magány* című regényt legalább tízszer, és még szándékában állt e szám növelése. Aj, de jó volna egyszer spanyolul! Sőt: Ay. A legsúlyosabb szó a spanyolban a balsorsra, vagy mi a frász, olvasható *Az öreg halász és a tenger* elején.

Mondott regényt megkapta ajándékba, az eredeti nyelven, argentin kiadásban, méghozzá dedikálva! A Tibor su amigo Gabo, írta Márquez fekete filctollal. Csombe adta Tibornak a kötetet. Csombe zűrzavaros kamaszkora egy évét Argentínában töltötte, diplomata atyja jóvoltából, ennek folytán haladó spanyolosnak számított. Foglalkozásainak színes listáján a riporter is szerepelt, készített interjút az akkor nálunk még alig ismert szerzővel, aki a Nobel-díjat később nyerte el. Egészen hihető volt, hogy Csombe valamiképp dedikált példányt szerzett a remekműből. Később, a tüzetes vizsgálódás azt az eredményt hozta, hogy fénymásoló és hamisítás segítségével jött létre a belső címlap, kitépés-visszaragasztás. Csombe volt Gabo amigója, nyilván az interjút követő néhány percig, ami szintén meglepő lehetne, ha nem volna közismert a latin-amerikai férfiak villámcsapás jellegű hevülékenysége és adakozó kedve.

Ezt az ál-dedikált könyvet akarta Tibor elolvasni en español. A híres nyitómondatot a kivégzőosztaggal és a jégnézéssel már megtanulta, olykor föl is mondta, akár egy papagáj a beléje diktált szavakat. Muchos años después, frente al pelotón de fusilamiento, el coronel Aureliano Buendía había de recordar aquella tarde remota en que su padre, José Arcadio Buendía lo lievó a conocer el hielo. Írta Márquez, *Cien anos de soledad.* Valahányszor Csombe is jelen volt, e széles koponyájú, hamar kopaszodó srác mindig kijavította: Nem

Hozé, hanem Hoszé, és nem Márkez, hanem Márkesz, a spanyolban nincs zé. Továbbá a Márquez az anyai neve, igazság szerint úgy kéne, Gárszía Márkesz. Jó, jó, Tibort idegesítette az okvetetlenkedés. Ahelyett, hogy értékelné, hogy így bevágtam.

Első spanyoltanárnője az Izabella utcában lakott. Haját mindig szigorú koszorúkontyba rendezte. Mi lehet a koszorúkonty spanyolul? – e kérdés többször Tibor nyelve hegyén imbolygott, soha nem tette föl. A tanárnő szeretett nevetni, ám nem mindig volt világos, hogy min. Fejét hátravetve olyasféle hangokat adott ki, mint a gyerekek, amikor a kecskék mekegését utánozzák. Előszeretettel gépelt hosszú papírcsíkokra rendhagyó igealakokat a tanítványainak. Fordítandó verseket és dalszövegeket is.

Tibor, aki a technika vívmányait általában bizonyos gyanakvással használta, furcsamód a számítógépben már akkor szövetségest érzett, amikor még csak a Commodore 64 nevezetű játékszer volt kapható minálunk. A rendes computerek a nyugat embargója alá estek a hidegháború végéig. (COCOM-lista, vagy mi a szösz.) A gépelt slejfnik láttán elgyöngült. Sok munkát feccölt bele a tanárnő. Tibor több időt szánt e feladatok megoldására, mint a hagyományos tanulásra.

Ilyen alapon műfordított dalszöveget a Buena Vista Club Social repertoárjából, melyért a tanárnő rajongott. Le is pötyögte az asszony ócska gitárján, miközben az tapsikolva verte a ritmust, és vékony hangon tercelt. En el tronco de un arbol una niña, garabo su nombre henchida de placer. Tronco = törzs. Grabar = vés, metsz. „A nevét bevéste a nagy fa derekába / egy ifjú lány, tiszta szívből, igazán. / Az a nagy fa, meghatódva a gyökeréig, / a virágát odaadta, tépje le a lány. / Én vagyok a nagy fa, máig meghatódva. / Te vagy az a lány, ki belém vésődtél. / Máig őrzöm én a neved, és csak az a kérdés, / hogy: a virágommal mit tettél?"

Amint kizengette a sorvégeket, rátört a spanyolul beszélő népek hagyományos búbánata, mely a szerelmet rendre összekapcsolja a halállal. Teljes joggal, gondolta Tibor, aki saját megítélése szerint úgy istenigazából csak háromszor zuhant a szerelem mély vermébe. Head over heels, ahogyan az angol fejezi ki. Fülig, ahogyan a magyar.

A madridi középiskolások irodalmi műveltségének fokozására kiadott sovány antológiában találtak egy négysorost. Tibor hetekig kotlott rajta, mire a magyarítással elkészült. „Olvashatsz, íródik az énem / holnapra már egy könyvként. / Leszek teremtőm s teremtményem, / leszek, mi velem történt." A költő, Miguel de Unamuno mind a két mondatot kérdőjelezte, Tibor először követte a példát, mert tetszettek neki a fejre állított nyitó kérdőjelek, ám végül maradt a pontoknál. Szűk baráti körben olykor elszavalta, mind a két nyelven.

Ha Csombe is ott volt, kifejezetten erőlködött, hogy az utolsó sorban – seré lo que pasó – ne ejtsen zé-t. És rendre elrontotta. Egy keserű estén, amikor spanyol káromkodásokkal szidta balsorsa minden nyűgét s nyilait, s azon túl a felesége édes anyukáját, rábukkant Miguel de Unamuno verseire az interneten. Kiderült, hogy a négysorost Kosztolányi Dezső már lefordította. Attól fogva Tibor soha nem szavalta a maga változatát. (Az egyik kérdést Kosztolányi is kijelentéssé alakította.)

Félévnyi erőlködés után a *Cien anos de soledad* több fejezetén átrágta magát. Értegette. Igaz, többé-kevésbé tudta, miről szólnak. Úgy érezte, ennyi befektetés után ideje próbára tennie magát. A tanárnőről időközben kiderült, hogy a kubai magyar nagykövetségen töltött évekből származik a nyelvtudása. Régi kapcsolatait mozgósítva meghívatta Tibort Kuba budapesti nagykövetségére, a Nemzeti Felszabadítás Ünnepe alkalmából rendezett fogadásra. Lazának és trendinek akart látszani, így azt az ingét vette föl, amelyen Hawaii szigetének lányai táncoltak virágkoszorúban és rafiaszoknyában, födetlen barna mellüket rázva. Amint belépett a hosszúkás terembe, megbánta. Rajta kívül minden hím az érettségi öltönyét viselte. Papír napernyős koktélt nyomott a kezébe egy pincér. Gracias, motyogta. Nekem lehet magyarul, felelte az.

Elég gyorsan kiviláglott, hogy a jelenlévők döntő többsége magyar. Végül odasodródott az egyetlen színesbőrűhöz, biztosra vette, hogy ő legalább Cubano, de az illető darabos angolsággal brazil fotográfusnak mondta magát. Kivel beszélhetnék itt spanyolul? – dünnyögte, a kiejtést leszámítva hibátlanul. Csapott vállú, harmincas férfi emelte föl a kezét. Hadarni kezdett valamit Federico García Lorca nyelvén, amiből Tibor csak a névelőket és a kötőszavakat értette. Mikor a pasas végre abbahagyta, és kérdőn nézett, ő zavartan így szólt: yes... I mean... si.

Cuba si, Yankee no, gondolta. Abban a pillanatban egy japán gésának öltözött, európainak látszó nő lépett oda, Tiborba karolt, és ugyancsak spanyolul magyarázott neki, miközben húzta a szegényes büféasztal irányába. Tibor lassacskán rájött, hogy a spanyoltanárnője az. Jaj... ezek szerint még őt sem érted, ha fölveszi Hispánia nyelvének utazósebességét.

Később, amikor negyedszer mondta a gésának spanyolul, hogy nem értem, az asszony elnéző mosollyal vállat vont, s elismételte magyarul, hogy ez a legnagyobb ünnep Kubában, több napos. Az üzletek és múzeumok zöme zárva tart. A karácsonyt viszont 1969-ben törölték a naptárból, mert ekkor érte Kubát a cukorválság, amely gazdasági csődöt eredményezett. A pápa kubai látogatása óta viszont újra van esély, hogy megint legyen karácsony a szigetországban.

A kudarc Tibort annyira letörte, hogy soha többé nem jelentkezett a tanárnőnél, pedig egy hónapot előre kifizetett.

Minek egy nyelvbe három darab létige? Minek ennyi igeidő? A franciában, a németben és az angolban is van, de nem használják mindet! És minek a kötőmód örökös alkalmazása valamennyi lehetséges igeidőben?

Csombe, hogyan lehet ezt megtanulni? – érdeklődött csüggedten a barátjától. Mittomén, sose tanultam, csak úgy csandázom, ahogy rám ragadt.

Csandázza, ahogy ráragadt... a rohadt mázlistája. Hogyan ragadhatna rám is? – ezen töprengett. Subjuntivo, a kurva anyátok! Próbálkozott rövidebb szövegek fordításával és bemagolásával. *Borges y yo,* latin-amerikai egypercesek. Az olvasásban egyre rutinosabb lett, de megszólalni gyakorlatilag képtelen volt. Sikerült szert tennie olyan parabolaantennára, mely fogott néhány spanyol tévéadást. Nézte a bárgyú sorozatokat és a gügye vetélkedőket, abban a hiszemben, hogy előbb-utóbb az agyába töltődik az a valahányszáz ép és egészséges mondat, amelyre a zavartalan társalgáshoz szüksége volna.

Második spanyoltanárát Csombe ajánlotta. A harcias bajszú férfi, Franco, Újpesten lakott, második emeleti ablakai a temetőre néztek. Spanyolnak született, pontosabban katalánnak, így a nyelvet hibátlanul beszélte. Ő magyarul nem tudott. Az első néhány óra úgy telt, hogy végeláthatatlan körmondatokkal és lángoló tekintettel mondta a magáét. Tibor csüggedten próbálta elkapni a fonalat, sikertelenül. Mi a francról dumálhat? Időnként tulajdonnevek mérföldkövei meredtek ki a spanyol zuhatagból. Santiago de Cuba. Salvador Dali. Campo de Klauzál. Portugália. Gebel el Tarik.

Miféle történetté állhatnak össze ezek a személyek és helyek? Tibornak lövése sem volt. Egyre kevésbé értette magát. Idáig, ha egy nyelvnek nekiugrott, így vagy úgy, de sikerült belehatolnia annyira, hogy egyszerűbb társalgásokat lebonyolíthasson. Mi ez a fal, amelyen nem képes áttörni, hogy a bázikus spanyol fecsejt behelyezhesse a vitrinébe? Eladdig az új nyelvhez valamelyest hozzásegítette az előző. Arra számított, hogy a spanyol a franciából gyerekjáték lesz, ehelyett inkább csak összezavarodtak a szavak és a szabályok. Rontás ül rajtam, gondolta, az Ibériai-félsziget és a dél-amerikai kontinens setét átka. Valahogyan rá kell találnom az ellenméregre, föloldozásra vagy legalább a kiskapura, ha már a főbejáraton nem juthatok be.

Borúlátón ítélte meg a saját haladása lehetőségeit a harcias bajszú férfi szárnyai alatt, aki szónoklatai közben úgy mozgatta a két karját, mintha repülésre gyakorolna. Tibor nem bánta volna, ha Franco egyszer valóban kiröppen a szobából az újpesti temetőbe. Még frankóbb, ha a csukott dupla ablakon át. Mindazonáltal másfél hónapig szorgosan járkált ki hozzá, abban bízva, hogy majdcsak történik valami. Csombe szerint Közép-Európa legjobb

spanyoltanára. Igen... lehet, hogy én meg Közép-Európa legroszabb spanyoltanulója vagyok.

Lassacskán azért világossá váltak Franco témái, pontosabban témája, mert voltaképp mindig ugyanarról beszélt. Fölbomló házasságáról. A beszámoló elején általában erőt vett rajta a sötét férfibánat, a vége tájt pedig a gyilkos indulat. A felesége, akit csak kubai szajhaként emlegetett, ellopta tőle a legértékesebb ingóságát, egy Salvador Dali-képet. Nyoma veszett. Mint kiderült, a nő egy darabig a Klauzál téren húzta meg magát, akkori kúrójánál, aztán kiment Portugáliába, szexuális munkára. Az utolsó hír róla egy képeslap, gibraltári postapecséttel. Az intim részletekből Tibor keveset értett, pedig itt lett volna az alkalom, hogy a szerelem, a gyűlölet és válóper spanyol szavait elsajátítsa. Franco megmutatta neki az elszökött asszony fényképét. Vad tekintetű, szénfekete nő valamiféle tengerparton, pöttyös fürdőruhában, amelyen, csakúgy, mint a sötét bőrén, víz menti lágy homok szürke szemcséi fénylettek, bizonyára hason feküdt eddig. Feszülten figyelt, akár áldozatára leső párduc. Miért éppen párduc? Talán párductest miatt. Tibor attól fogva teljes együttérzéssel hallgatta Franco panasz- és szitokáradatát, odaadta volna minden vagyonát egy szerelmes éjszakáért ezzel a kubai nővel. Vagy akár öt évet az életéből. Tízet. Döbbenten érzékelte, hogy a fekete-fehér fotó és a hézagosan értett leírások alapján halálosan belezúgott Juanitába.

Van ilyen??? Nincs. Hát akkor? Vágyott rá, hogy még egyszer láthassa a repedezett szélű fényképet, de nem volt bátorsága kérni. Mire hivatkozhatna? Mégsem hozhatja az elhagyott és felbőszült férj tudomására, hogy szerelembe esett az ex-nejével. Pedig az erre vonatkozó mondatot odahaza szótárral és nyelvtankönyvvel szépen megkomponálta. Legyen szíves még egyszer mutatni a fotót, mert a szerelem öl, butít és nyomorba dönt – kérem a bocsánatát térden állva.

Ehelyett egy elhúzódó influenza után Tibor többé nem jelentkezett, és Franco ismétlődő telefonhívásai alkalmával nem vette föl a mobilját. Meghaltam, dünnyögte. Elvitt a spanyol nátha.

Arra készült, hogy majd egyedül képzi magát, ha már két tanárra hiába költötte a pénzét. Hetekig tipródott a könyvesboltok idegen nyelvű részlegében. A döbbenetes tankönyvválaszték még mindig elképesztette. Ő a szocializmusban nőtt föl, ahhoz volt szokva, hogy minden nyelvhez egy adott tankönyv jár, jó, legföljebb kettő, ezek közül az általánosan elfogadottat – a hivatalosat – rendszerint iskolai használatra állította össze a szakember. *Tanuljunk könnyen, gyorsan spanyolul!* Írta dr. Király Rudolf állami gimnáziumi tanár. Ezt lapozgatták a spanyolosok a Bajzában. Nagy meglepetés, hogy most is kapható, facsimile kiadásban, az eredeti, kissé avítt tördeléssel. Az előszóban

ezt olvasta: „A spanyolok általában gyorsan beszélnek; az egybetartozó szavakat összefüggően ejtik ki, mintha csak egy szót alkotnának (ez sokszor a magyarban is így van)." Búsan visszarakta a kötetet a polcra.

Végül egy másikban – *Spanyol nyelvkönyv kezdőidnek* – erre az alcímre tévedt a szeme: Jézus meghívja magyar barátait.

Föllelkesült. Azonnal kifizette, és elfelejtett áfás számlát kérni. Izgatta a fantáziáját, miféle történet lehet, és kik volnának Jézus magyar barátai. Odahaza belemélyedt abba a bizonyos olvasmányba. Lección 6. Texto B. En el restaurante. A folytatásból kiderült, nem Jézus Krisztusról van szó, hanem egy Jézus keresztnevű spanyol emberről, aki meghívja magyar barátait egy bizonyos étterembe, a Galícia Egébe. Jó hely lehet. Talán szabadtéri? Un dia Jesús invita sus amigos húngaros al restaurante El Cielo de Galícia. Az ember mindig jobbat remél.

Ez a mondat véglegesen beleégett Tibor agytekervényeibe. Sajnos, a *Spanyol nyelvkönyv kezdőknek* többi mondata és nyelvtani útmutatása kevésbé. Eleinte tartotta magát a heti háromszori magányos spanyolórához, később kettőre, egyre, majd zérusra csökkent a matériára szánt ideje. Egyetlen vigasza az volt, hogy legalább ingyen nem tanul könnyen gyorsan. Molnár Ferenc állítólag úgy tartotta, könnyű leszokni a dohányzásról, ő százszor is megtette már. Tibor Csombénak úgy sommázta kudarcait, hogy háromszor is rászokott a spanyolra, kétszer tanárral, utoljára egyedül, mégsem lett láncdohányos. Csombe vonogatta a vállát, nem esett le neki a tantusz. Mert Tibor Molnár Ferenc szellemességét elfelejtette annak előtte elmondani. Föltételezte, Csombe ismeri.

A hamar kopaszodó jóbarát eléggé lekopott az utóbbi években. Hm, mindenki eléggé lekopott az utóbbi években. Tibor néha gyanakodott, talán ő az, aki valamiképpen lekopott. Vagy meg. Vagy el. Visszatérő érzése, hogy újra és újra cserbenhagyják, az évtizedek múlásával fölerősödött. A rohadt spanyol nyelv is cserbenhagyott, ez az igazság.

Eléggé lekopott barátja többször leszögezte, idegen nyelvet csak ágyban érdemes tanulni, olyan nőtől, akinek jó a nyelvérzéke. Hehehe! – ezt a nyihogásra hajazó röhögést soha nem takarította meg Tibornak. Aki a harmadik spanyoltanárt a feleségétől kapta ajándékba. Karácsonyra. A zöld csomagolópapírban, amelyet arany fenyőfák ékesítettek, bekeretezett szöveget talált. A felesége édes kis gyöngybetűi vonultak az A-5-ös rajzlapon. Közhírré tétetett, hogy Tibort befizették tíz spanyolórára, méghozzá ide, az út túloldalán lévő főiskola spanyol-tanszékére, bizonyos Don Cristobal y Marchez Gábriel Cezar professzorhoz. Pontos cím, telefonszám. Ez meghatotta. Kiakasztotta a képet az íróasztala fölé. Néhány hétig halogatta, hogy elkezdje a tíz alkalomból

álló kurzust. A professzort addig olyasféle idős embernek képzelte, fekete fövegben, mint amilyennek Ridolfo Ghirlandaio festette meg Amerika fölfedezőjét, Cristoforo Colombót, a halála után.

Ám amikor fölhívta, a fiatalos hang jelezte, másra számítson. A tanári szobában pedig Kristóf Gabi várta, ő titulálta magát Don Cristobal y Marchez Gabriel Cézárnak, e kis tréfa kedvéért. Kristóf Gabi is Csombe tág haveri körébe tartozott, ami tehát a spanyol nyelvet illeti, minden út Csombéhoz vezet. Mire azonban elmélyültek volna a spanyol szépségeiben hétköznapi fordulataiban, Tibort elhagyta a felesége, így Kristóf Gabi nyalka nyelvtanárból botcsinál-házassági tanácsadóvá alakult. Tibort abban az időszakban semmi más nem érdekelte, mint az, hogyan kaphatná vissza az ő kis feleségét. Amikor pedig világossá lett, hogy sehogyan, már csak az izgatta, miként élhetné túl e krízist.

Nem jutottak el a tizedik óráig, a hetedik után Tibor kimaradt. Halálos csalódottságba süppedt. Ez az öregség, summázta. Az ember már nem képes mindenre. Az ember már nem kezdhet új dolgokba. Az ember már így vagy úgy, de kudarcot vall. Az ember törődjön bele. Lassítson. Vagy dögöljön meg.

Tibor ezt az öt sort beírta a naplójába. Aláhúzta. Körbevonalazta. A tolla átszakította a papírt. Fölsikoltott. Éles hangját több szomszéd is érzékelte, egyikük átjött: Minden rendben? Igen, hazudta Tibor.

Nem, semmi nincs rendben.

Elhullt a virág, eliramlott az élet, lelépett a nő, kivel számoltál mindhalálig. Hasta la muerte.

Maradtál magadnak, magadra. Örökre. Para empre.

Kurva élet. De puta vida.

És még a rohadt spanyol se megy.

Csombe hozta össze azzal a nővel. Úgy hívták, Yael de Zachar, de mindenki Carmennek szólította. Sőt Gallér Kármennek, a második férje, Gallér Kálmán miatt. Kálmán és Kármen! – Tibor ezt ellenállhatatlanul viccesnek találta. Röhögj csak, Tiberio, majd én is kifigurázollak! – sziszegte Kármen, sötét szemében fölparázslott a bosszúvágy. Tibor hátrahőkölt, csak poénkodtam, motyogta. Azt már nem merte kimondani, hogy ha a név második felét angolnak vesszük, akkor a Carmen annyit tesz: Káremberek. Kár, emberek.

Tiberio úgy vélte, itt a perc. Itt a nő, aki a spanyolt az anyatejjel együtt szívta magába. Az apatejjel pedig a hébert. Hamar kiderült, hogy a nyelvérzéke több mint jó.

Mi kellhet még ahhoz, hogy Csombe útmutatásai szerint megtanuljad végre a spanyolt, ágyban és asztalnál és kanapén?

A válasz igen hétköznapi. Az kellett volna, hogy spanyolul cseréljenek eszmét. Kármen azonban a magyart erőltette, olykor a hébert. Így Tibor gyorsan

megtanulta, miként kér egy pohár vizet (sőt ásványvizet) az izraeli. Kosz máim minerálim, bevákásá.

Hamarosan azt is, hogyan köszönje meg szépen. Todá rábá.

Idővel rátértek a finomságokra. Mind a ketten rajongtak Gárszía Márkesz-ért.

A kivégzőosztag előtt. Mul kitát hájorim.

Elmentek jégnézőbe. Hálcu lirot keráh.

Tibor kezdett berendezkedni Gallér Kármen jelenlétére az életében. Egyre vonzóbbnak találta. Élvezte, hogy az erotika vadászmezején leleményes és fáradhatatlan, így az ő lassú víz természetét is heves örvényléssé változtatta. Ha egy ilyen jó chica elfogad, mégse lehetek olyan öreg.

A spanyol labirintusában nem sikerült messzire jutnia. Előbb ragad rád a héber, mint Makó Jeruzsálemtől.. . ez így nem az igazi.

Tibornak átfutott a fején szakítson-e vele, s keressen egy százszázalékos hispániait. Á, inkább a spanyolt adja föl, mint ezt a bomba nőt. Ennyi. Das ist alles. Cest tout. That's all. iEsto es todo! Ze hákol.

TŰZ

I. (EGYET FIZET)

A férfi, aki nem hitte, hogy az ő számára tartogat még valamit az élet, a Zserbóban üldögélt. Látszólag a Népszabadság című napilapot olvasta. Valójában azt próbálta megsejteni, miféle csudabogárra vár. Egy lánnyal beszélte meg a találkozót, akit még sosem látott, s aki szakmai ügyben akart tőle tanácsot kérni, de többet nem volt hajlandó elárulni telefonon.

A lány, aki biztosra vette, hogy neki még sok jár, ennek folytán hosszabb távon minden rendben lesz, átszelte a Vörösmarty teret, közeledett a patinás cukrászdához, amelynek alapító-névadója sajnálatos módon a szegényházban végezte. A lány a megelőző napon fontolgatta, kibontott hajjal menjen-e, úgy a legdögösebb. Végül arra az elhatározásra jutott, hogy első alkalommal nem mutatja meg magát teljesen, lófarkat csinált, befőzőgumival, ahogyan az egyetemisták szokták abban az időben, a kilencvenes évek közepén. Ám mielőtt belépett volna az üvegberakásos ajtón, az utolsó pillanatban kitépte a gumit, el is szakította, s vadul megrázta a fejét, hogy a sörénye természetes hullámokba rendeződjék. Aztán lenyomta a kilincset.

Minthogy a férfi arca ismert volt, áztatta eleget a képernyő kékítős vizében, fölöslegesnek vélte, hogy különös ismertetőjelet adjon meg. Évek óta természetesnek vette, hogy tudják, ki ő. Pedig, szőtte a gondolathálót, amíg újságolvasást színlelve merengett, épp arról nincs fogalmuk, ki vagyok én. Azt csak hiszik. Fölismernek, de nem ismernek. Mi a fölismerés ellentéte, a leismerés? Boldogok, akiket leismernek. Sokszor hangoztatott ilyesmit, általában félreértették. Az emberek többsége híres szeretne lenni. A férfi viszont szívesebben volna hirtelen, a szóvicc dacára komolyan, hosszú í-vel.

A lány körülnézett, rögtön kiszúrta. Pedig ő a kevesek közé tartozott, akik sosem néznek tévét, másfél szobás lakásában nem is volt készülék. De egyetlen pasi ült magányosan a Zserbó középső termében. Indult feléje.

Ült az egyetlen férfi magányosan, és újságot olvasott. Sejtette, hogy ez a lobogó hajú lány jön hozzá, de azért sem pillantott oda. Kissé ingerültté tette, hogy egy vadidegen rákényszerítette az akaratát. Semmi kedve az embernek bebumliznia a város közepére, ahol nincs parkolóhely. Különben is, mit akarhat? Bármit, az csak neki fontos. A férfi minden ilyen esetben arra

törekedett, hogy gyorsan nemet mondjon. A jelek szerint azonban mégis ki-kicsusszannak a száján igenek, a végén tessék, itt ücsörög, vár egy ismeretlent, aki még azzal sem tiszteli meg, hogy ne késne. Vajon ha férfi az illető, akkor is beadtad volna a derekad? Kérdés.

A világ legizgalmasabb hangjai közé tartozik a sarkú cipők pajzánul peckes kopogása kövön és parkettán. Plakk-plakk-plakk! Amikor már olyan közelről érkezett, hogy a férfi nem bírta tovább, fölnézett. Megrendítette a pezsgőszín hajzuhatag, amelyen átsütött az ellenfény a bejárat felől, és a zöld szem mérete. Majdnem akkora volt, mint a lány szája, igaz, az meg eléggé kicsinek látszott. Maga az!? – kánonban. A férfi felugrott, hogy hellyel kínálja, összekoccant a homlokuk.

A feszély csak két másodpercig tartott. A férfi gyorsan összeszedte magát, arcára visszaterelte az udvarias közöny arckifejezését, amelyet a lány elutasításnak vett. Sietve mondani kezdte a magáét, hogy ne rabolja el túl sok idejét ennek a karót nyelt s minden jel szerint nagyon elszállt pasasnak.

……

Már három hónapja járkált a férfi – nős lévén, a legnagyobb titokban – a lány Szakasits Árpád úti garzonjába, házgyári épület, kilencedik emelet, amikor először szóba került a biológiai óra. A lány gyakran mondott olyasmit, amit a férfi elsőre nem értett. Ketyeg, dünnyögte, hanyatt fekve a meztelen parkettára dobott szivacslapon, amelyet ágynak használt. Ki ketyeg, mi ketyeg? – így a férfi. Egy fekete óra, vágta rá a lány. Ennyiben hagyták. De a férfi hosszas gondolkodás eredményeképp megfejtette, hogy a lány arra gondol, viszonyuk időmérő szerkezetéről van szó. Jelzi tehát, hogy már csak ideig-óráig hajlandó az illegális szerető szerepét játszani. Amikor legközelebb közölte, érti, s szavakba öntötte a gondolatot, a lány kiröhögte: Mellé!

Nem magyarázott soha. Mintha úgy vélné, aki nem érti, az nem is érdemli a kifejtést. Idővel újra szóba került a ketyegés. A férfi megtudhatta, a nők biológiai órájáról van szó, amely a gyerekszülés alkalmas időtartamának nemcsak az elejét jelzi, hanem a végét is. Érdekes, így a férfi, én az ilyet homokórának képzelem, az nem ketyeg, hanem pereg lefelé. A lány dallamosan nevetett – ahol ő nevetett, ott nevetve volt, és szinte mindenkiben ellenállhatatlan nevethetnéket keltett. A férfi is kacagott tehát: Huszonöt éves vagy, még semmiről nem maradtál le! A lány egyetértőn bólogatott, igen, csak az, hogy én húszévesen már voltam terhes, akkor elvetéltem, és az orvosok

szerint könnyen lehet, hogy az anyaságomhoz abortálások sorozatán át vezet az út.

A férfi bizonytalan nyomást érzett a gyomrában. Nem merte közölni, hogy az ő biológiai órája viszont már beszüntette a ketyegést, legalábbis a fajfenntartással kapcsolatban. Negyvenöt múlt. A lánya maholnap érettségizik. További utódok már nem szerepeltek az életprogramjában.

A lány a veséjébe látott: Jól érzékelem, hogy nem akarsz tőlem gyereket? A férfi hímezett-hámozott. Nincs ebben semmi személyes. Senkitől nem akarna. Negyvenöt fölött az ember már inkább nagyatyai korba lépett. Ez igazán érthető, nem? De, érthető, válaszolta a lány, csakhogy akkor mi legyen, az a kérdés, mert ő mindenképpen gyereket akar. Szakítsanak? Vagy maradjanak együtt, és csináltasson magának gyereket valaki mással?

A férfi véresre rágta a szája szélét. Számára az is kétségesnek tűnt, hogy most együtt vannak-e, nem csupán az, maradnak-e a jövőben. Ő még képtelennek bizonyult arra, hogy a családját otthagyja. Ízlelgette a gondolatot, milyen volna bejelenteni a feleségének és a lányának, drágáim, sajnos beleszerettem egy huszonöt évesbe, aki, ha eléggé sietek, szintúgy a lányom lehetne, épp ezért: pá, kis aranyom, pá, nem zavarom, pá, csak elhagyom, pá! – ahogyan a *Hyppolit, a lakájban* éneklik. Azért ez olyan durva, két együtt leélt évtized után bejelenteni, veszem a kalapom, ágyő, gudbáj. El sem tudta képzelni, miként adhatná elő. Vigye étterembe a feleségét, és ott, amikor a legfölségesebben érzi magát? Vagy odahaza, a konyhában, egy semleges, köznapi pillanatban? Esetleg hívja sétálni a parkba, mert a friss levegő jót tesz?

Na és hogyan fogalmazza meg? Figyelj csak, Jolán, szeretnék valami nagyon fontosat... Nem jó, halálra rémül. Bele a közepébe: Bocsáss meg, de el kell... mennem... hagynom téged... válnom. Eh... A férfi agyában az Illés-együttes zengett: El kell hogy menjek! Ez kissé magyartalan. El kell mennem, és kész. Mire a válasz: NE MENJ EL!

Mit csinálok, ha a nyakamba ugrik, ha könyörög, ha letérdepel? Mit csinálok, mit csinálok... majd meglátom. A füstöt nem lehet eloltani, csak a tüzet. Tűz… ez az. Drágám, sajnálom tiszta szívből... szívvel... de kihunyt a tűz. Elhullt a virág, eliramlott az élet. Meghalt a szerelem.

Jolánban talán nem? Ő huszonkét év után még ugyanúgy? Szó sincs róla. Csak épp semmi oka, hogy kiszakadjon a rutinból. A feleségi státuszból. Mindabból, ami én vagyok. Amit én nyújtok neki. Épp ez a baj – már nem bírom nyújtani. Jaj, de szar. Hogy rohadnék meg. Káromkodni nem illendő. Szépírásban még kevésbé, mint szépszóban. Néha azonban elkerülhetetlen.

Órái harmadát ilyesfajta tépelődéssel töltötte. Később a felét. Mondjon le inkább a lányról, s maradjon langyos házasságában? Ugyan, csak egy elmebeteg

kísérti a sorsát azzal, hogy lemond Isten ajándékáról. A férfi régóta azt hitte, tisztán látja a hátralévő éveit. Szakmájában kicsi, de szorgos léptekkel halad előre. A feleségének változatlanul megad mindent, amire képes. A lányát becsülettel fölneveli. Méltósággal öregszik, és méltósággal hal meg. Slussz, passz.

Mi van, ha gyereket nemz a lánynak? Ha újra apává válik, negyvenhat-hét évesen? Nem nagy ügy, mostanában szinte ez a divat. Az idősödő pasik tömegesen falcolnak le a korukbeli nőktől, elmenekülvén a vastagodó fogorvosi számlák és más egészségügyek elől. Álltuk a számlákat eleget, állja most már más is!

Mintha a gyerekszülés nem volna legalább akkora anyagi érvágás.

Te tényleg... kezdenéd elölről az egészet?

Ha szakítanánk... – el sem tudta képzelni. Egy havas téli napon hangos pendüléssel leesett a fejében a húszfilléres. Azonnal fölhívta a lányt a mobilján: Halálosan szerelmes vagyok beléd, gyártsunk egy kisbabát most azonnal! Rövid csönd után a lány: Akkor jöjjek haza? – a szerkesztőségben ült a számítógépnél. A férfi azt felelte, ki tudja várni a munkaidő végét. Lázasnak érezte magát. Tiszta tűz a homloka, az arca, hideg verejtékes a háta. Ég a víz, gondolta, imént olvasta egy tudományos lapban, hogy a víz képes az égésre, ami forradalmasíthatja a világ energiaellátását.

Amikor a lány végre befutott, s a lábtörlőn csapdosta le a csizmájáról a havat, a férfi szaladt feléje a hosszú előszobában, megcsúszott a parkettán, páros térden siklott oda, ahogyan vadabb rock gitárosok szoktak. Legyen nekünk akkor gyerekünk! – kiáltotta karcos hangon. A lány fölnevetett, s csak annyit válaszolt, mélyen búgva, maradva a stílusban: Oh, yeah.

…..

Állítólag nemzésre és foganásra a leghatékonyabb a misszionárius póz. A lány úgy szerette a legkevésbé. Hátulról kettőt ér! – ismételgette, de most a nemes cél érdekében engedelmesen heveredett a gerincére, amikor nekiláttak. Korábban azért csinálták, hogy fehér izzásig hevülő örömöt szerezzenek egymásnak, most azért, hogy nedveik keveredése folytán egyesüljenek a sejtecskék, amelyek osztódással szaporodva embriót eredményeznek. A lány biztosra vette, hogy az öle igen termékeny, volt már állapotos, egy portugál fiútól, és bár az a baba elment az ötödik hónapban, a nőgyógyász szerint az esetnek nincs semmiféle orvosilag leírható fizikai oka. Ennek fényében sírt, amikor ki kellett tűznie a vörös lobogót, ahogyan a nőrokonok az ő családjában beszéltek erről. A továbbiakban valamennyi menses kezdete gyásznappá

minősült, az első folyékony jelek észlelésekor a lány a fekete lobogót is odatűzte a vár falára a vörös mellé.

Újabb orvosi vizsgálatok következtek, elhangzottak biztató és csüggesztő szavak egyaránt. A férfi számára a legbaljósabb a hátrahajló méh volt, ezt a kimerítő magyarázat ellenére sem értette. Mégis megkönnyebbüléssel nyugtázta, mindig attól tartott, valamelyik fehérköpenyes előveteti vele a farkát, s közli, hogy túl rövid. Esetleges, bár erőtlen védekezését – doktor úr, azért ha fölállt, jóval hosszabb – legyintéssel söpri félre. Mindazonáltal erre soha nem került sor.

A fajfenntartási buzgalom lassacskán fékeződött, a lelkesedés tüze pislákolt, majd ki is aludt. A lány egyetlenegyszer hozta szóba, a spanyolországi nyaraláson. Amikor közvetlenül mellettük egy ötgyerekes amerikai család ütötte föl a sátorfáját. A csonttá soványodott kaliforniai édesanya egész nap hadarva veszekedett valamelyik fiával vagy lányával. Főleg a két legkisebbel. Az öt-hatéves srácok reggeltől estig futva cikáztak a parton és a tenger sekély sávjában.

Johnny és Archie. Maradjatok látótávolságban, Dzsáni-Árcsi, ne menjetek beljebb, ne szórjátok a homokot, Dzsáni-Árcsi, azonnal gyertek ide, nem szabad a nyugágyak közé pisilni, mossatok kezet, Dzsáni-Árcsi, ebéd előtt nem ehettek csokit, tegyétek vissza a szatyorba, de rögtön!

Ez az örökös Dzsáni-Árcsizás úgy nyomult be a férfi fülkagylóin át a hallójárataiba, onnét pedig az agyába, ahogyan a titkos mozgalmak szerveződnek, lassan, észrevétlenül, de hangyaszorgalommal. Hirtelen rángani kezdett tőle az egyik szemöldök, majd a másik, azután a lábszár izmai, végül a test szinte minden porcikája. Dzsáni-Árcsi, a két angyalarcú fiúcska bűbájos gyerkőcből alakult esküdt ellenséggé. A nap kezdetén a férfi még szíves örömest megsimogatta volna a buksijukat, ebéd előtt, amikor a lánnyal fölmentek a partról, tekintettel az ózonlyukra, már szíves örömest megszorongatta volna a nyakukat, egészen addig, amíg nem csak a hangjuk szünetel huzamosabb ideig, de a lélegzetvételük is.

Amikor hallótávolságon kívülre kerültek, a lány így szólt: Vannak órák, amikor tudom értékelni a gyermektelenségünket.

Gyermektelenségünk? – ez pocsékul hangzott. A férfi még soha nem gondolt rá így. Tiltakozott: Miért volnánk mi gyermektelenek, pusztán csak azért, mert eddig még nem jött össze? A lány szájon csókolta: Ezért a mondatodért hozzád megyek feleségül... föltéve hogy előbb megkéred a kezem.

A férfi lánya volt az egyik tanú, a lány anyja a másik. Magukkal vitték az önkormányzati díszterembe a kutyájukat is. Éppen úgy viselkedett a

házasságkötő teremben, ahogyan Dzsáni-Arcsi tette volna, ami a nemzetiszín szalagba öltözött tisztségviselőt nagyon idegesítette.

…..

A kutyára akkor tettek szert, amikor hallgatólagosan lemondtak a gyerekről. Rimbaud lett a neve. Nem a költő miatt, hanem mert a kis fekete patkány anyukáját úgy hívták, Reni. Nagy, barátságos hosszú szőrű kutya, akit – mit tagadjuk – nem a szépségéért szerettek. A pici kutyus viszont gyönyörű volt. Franciául: beau (ejtsd: bó). Így állt össze a Ren-bó, előírásosan nazális n-nel. A lány a bölcsészkaron a francia szakot is elvégezte.

Renbó esténként a parkban végezte egészségügyi sétáját, mely valójában inkább eszeveszett rohangálás volt. Renbó – a többi kutyatulajdonos minden figyelmeztetés dacára Rambónak nevezte – az összes ebtársat játszani hívta, ellipszissé nyúló gyors körökben cikázva velük. A tempót egyetlen kollégája sem bírta sokáig. Lihegő, párafellegbe burkolódzó állatok hevertek mindenfelé, amikor Renbó még mindig ideodázott, azzal a könnyed futótechnikával, amely a sportkedvelőket Abebe Bikilára, a mezítlábas etióp maratoni futóra emlékeztette. Talán mert ő is olyan fekete volt, mint ez a bolondos kutya.

Gyereknek tekintették, úgy szóltak hozzá, és mindent megengedtek neki. Bemászhatott a lábukhoz az ágyba. Ha valamiért nem jött, még ők kérlelték. A konyhában saját székére ugrott föl, amikor a gazdái ettek. A reggelinél számot tartott négy-öt szelet vajas pirítósra, melyeket röptiben kapott el, anélkül hogy egy pillanatra is egyensúlyát vesztette volna a székén, pedig, ha kellett, két lábra magasodott. A nappaliban külön fotelt biztosítottak neki, csíkos takarójával borítva.

Egy késő téli-kora tavaszi délelőtt a lány sms-t küldött a férfinak. TEHER ALATT NŐNEK AZ ALMÁK. Kezdetleges mobilján csak körülményesen használhatta volna a magyar ékezetes betűket, fittyet hányt rájuk. A férfi nem értette. Talán pálmák. De akkor miért „AZ"? Óvakodott rákérdezni, a lány elvárta tőle, hogy a kutyájuk futásánál is cikcakkosabb gondolatfűzéseit kreatívan megfejtse. Hamarosan újabb sms érkezett. TEHER ALATT NŐNEK AZ ALMOK. Hm. Negyedóra múltán ezt kapta: MEGKÖTÖTT A CEMENT. Most... akkor... ?!

Ekkor kezdte gyanítani, mit is adott a tudtára a lány. A lényeg a „**TEHER**". Apa leszel, te barom, suttogta. Bárminő átmenet nélkül teli tüdőből jódlizni kezdett. Idővel valamelyik szomszéd lakásból átordított egy borízű hang: Kuss legyen má, Vico Torriani! Ebből kikövetkeztethette, hogy az alsó Béla bácsi az,

egyedül ő volt kortársa. A többiek inkább a lány nemzedéktársai, aligha hallottak a négynyelvű svájci slágerénekesről.

A férfi egyre izgatottabban készült új szerepére. Maga is nevetségesnek találta, hogy semmi másról nem képes beszélni. Mint Kosztolányi novellájának a hőse, akinek a vakbélműtétje vált az egyetlen témájává. De az az ember már túlesett az operáción, míg a férfi még a nagy esemény előtt állt. Van egy hírem, egy jó hírem, lesz neki gyereki! – ezzel az idétlen szóviccel indította beszámolóját a barátainak és üzletfeleinek. Majd szabadkozott, tudja, kissé öreg ő a papás-mamáshoz, de ha már így alakult, szeretné komolyan venni. Ha sikerül elkísérnie az új gyereket az érettségiig, esetleg a diplomáig, akkor lényegében teljesítette atyai kötelességét. Arra fog törekedni, hogy ezt a kevesebb időt intenzívebben töltse velük, akkor talán összesen kijön.

Senki nem értette, miért szalad ennyire előre. A baba még meg sem született. Ám a férfi csak így tudta felfogni és elfogadni élete eseményeit, azonvást több évtizedes távlatba helyezve. Olykor emberöltőnyibe. A lány – inkább már nő – nem volt babonás, de hitt az előjelekben, azt akarta, semmit ne vegyenek a jövevénynek, amíg meg nem érkezik. A férfi nehezen bírta ki. Meg-megállt a csecsemőboltok kirakatánál. Néha bement, nézegette a mózeskosarakat, a rácsos ágyakat, a cumisüveg-melegítőket, a nyitott és fedett kocsikat. A nullás rugdalódzókat is akként vizsgálta, mintha minőségellenőr volna.

A nő a legjobb barátnője nőgyógyászát kereste föl a magánrendelőjében, hogy nála szülne. Az orvos bólogatott. Fehér köpeny helyett fehér öltönyt viselt, hozzá olyan barna arcbőrt, mintha dél-tengeri nyaralásból érkezett volna haza. Mint kiderült, dél-tengeri nyaralásból érkezett haza. Ami nyilván nem olcsó mulatság. Az ismeretlen nevű sziget homokos partjairól szóló anekdoták után a nőgyógyász nyomtatott árjegyzéket adott át, amelyen pontos összegek szerepeltek. Egy sima vizsgálat például 6 000 Ft. Ultrahang: 9 000 Ft. Szülés: 70 000 Ft. Császármetszés: 100 000 Ft. Elmész te a búsba! – a férfi legszívesebben fölpattant volna, a nőt a karjánál fogva ráncigálva ki a rendelőből. De az ember nem ráncigál egy terhes asszonyt, különösen nem a saját édes kis feleségét, akit még soha nem látott ilyen boldognak.

Az első kilencezer forintos ultrahangozáskor a monitorra rajzolódott kép reszketeg pontokból állt össze. A férfi úgy érezte, semmit nem lát. Ha valamit mégis, akkor a déli tenger hullámainak fodrozódását. Az orvos, mintha gondolatolvasna, bejelentette, a következő három hétben nem rendel, mert a Furoa korallzátonyra utazik. Irigylem a feleségét, mondta a nő. Ne tegye, elváltunk! – a napbarnította pasas olyan szemérmetlenül vigyorgott, hogy a férfi legszívesebben szájon vágta volna.

Amire két nyomós okból nem került sor. Először is, az orvos sokkal erősebbnek látszott. Másodszor, miután körkörösen mozgatta az ultrahang érzékelőjét a nő gyönyörűen íves hasfalán az odakent szürke krémben, hirtelen lefékezett: Mondanom kell valamit, nem tudom, mit szólnak hozzá, kettő. Tessék? – a férfi még az ellenséges hangulatból. A nőgyógyász kacsintott: Egyet fizet, kettőt kap! A nő fölült a zöld lepedő borította fekhelyen, félresodorta magáról a korongot az orvos kezével együtt, és teljes átéléssel: Oh, yeah! A dallam végére a férfi is bekapcsolódott. A doktor pedig összeütötte a két tenyerét. Aztán elégedetten kijelentette: Ikrek esetén a terhesség automatikusan veszélyeztetettnek számít, vagyis miután megjövök Furoáról, minden hétfőn ultrahangra várom magukat!

Akik jól járnak, mindig jól járnak, gondolta a férfi. Ám ezt azonnal elnyomta a körvonalazatlan forró gumilabda, mely valamennyi belső szerve helyén fúvódott föl. Kettő egy csapásra, az anyja szemit! – hevesen ölelgette a terhes nőben a néhai lenge lányt, aki úgy szárba szökkent az élete talajában, mintha eleve ott nőtt volna.

Mindketten arra számítottak, két lányuk lesz. A nő azért, mert annyira nőnek érezte magát, a portugáltól is lány fogant benne. A férfi azért, mert első házasságában lánya született, vérbeli lányos apának tekintette magát. Számára a gyerek fogalma azonosult a kislánnyal. A felnőtt világban is jobban szót értett a nőneműekkel, mint a hímekkel.

Az újdonsült szülőjelöltek napokat töltöttek a Ladó-féle utónévkönyvet lapozgatva. A nő: Eszter, Emma. A férfi nem akart e-betűseket, inkább: Nóra, Dóra. Hagyjuk a rímelést, ajánlotta a lány. Kompromisszum: Eszter, Nóra.

A következő ultrahangra üres videokazettát vittek, mert a doktor jelezte, kérésre fölveszi rá a magzatok képét. Örök mementóul az ifjú párnak, így mondta.

Azt nem említette, hogy ez plusz pénzbe kerül-e. Mint kiderült, ingyenes. A férfi latolgatta, hogy az „ifjú"-t az ő esetében iróniának szánta-e. A nőgyógyász elmesélte, hogy neki is ikrei vannak, és az milyen nagy buli. Hosszan húzogatta a krémtől síkos nyeles korongot a lány még mindig makulátlan hasfalán, és így szólt: Kérem szépen, úgy látom, A-magzatnak fütyije van, B-magzatot nem tudni.

Egy fiú, egy lány. Eszter, Gábor.

A férfi odahaza egész este a videofölvételt nézte.

A képernyőn zsibegő pontokból sehogyan sem állt össze az A-magzat a fütyijével, és a B-magzat a nem tudnijával. Később derült ki, hogy aznap az ultrahangkészülék rögzítője nem működött, így az ifjú pár mégsem kapott örök mementót. Csak egy héttel később. Amikor a barna bőrű nőgyógyász: Kérem

szépen, B-magzatnak fütyije van, A-magzatot nem tudni. De doktor úr, legutóbb az A-magzat fütyijét tszett látni! – a férfi. Az orvos nézte a füzetét: Ön biztosan téved, mindig fölírom, B-magzat fiú, A-magzat kérdőjel.

Mindazonáltal a rá következő vizsgálaton már mind A-magzatnak, mind B-magzatnak fütyije volt. Két kisfiú! Lottó ötös... – a férfi nem is akarta elhinni, Ekkor döbbent rá, hogy a szíve mélyén minden pasi fiút akar. Két fiú. Két fiam. Magasságos ég!

Gábor, Tibor.

……

A férfi, aki már tudta, sosem szabad azt hinnünk, számunkra többet nem tartogat az élet semmit, lépten-nyomon ikrekbe botlott, mióta kiderült, hogy dupla atya lesz. Eddig észre sem vette, milyen sok az iker. Sajátságos, hogy ugyanez történt vele néhány éve, amikor megvette élete első Volvóját, akkor is mintha varázsütésre megszaporodtak volna a Budapesten gördülő svéd autók. Most kiderült, hogy az ismeretségi körében hat ikres család van.

Az élet valamennyi dupla jelenségében égi jelet vélt fölfedezni, és kereste is az ilyesmit. A mondásnak – párosan szép az élet! – új értelmet tulajdonított. Annak előtte utálta, most előszeretettel vásárolta a debreceni páros nevű sziámi kolbászkákat. Áttért a pirítósról a kétszersültre. Kétágú falikart szerelt a gyerekszobának berendezendő helyiségbe. Kétfiókos szekrényt vett az IKEA áruházban, de a nő babonáját tiszteletben tartva még nem szerelte össze. Két szóba írt majdnem mindent, amit odáig egybe. Egy reggel arra ébredt, hogy kettős látása van, de mire elrohant az SZTK-ba, magától elmúlt.

A nő, aki lánykorában biztosra vette, hogy neki nemcsak sok jár, de sok is jut, mérhetetlen hasat növesztett. A népi hiedelem szerint az ilyen alakú terhes poci lány utódot sejtet, ők azonban tudták, hogy Gabi, Tibi. Azt is pontosan követhették, hány milliméteresek, és milyen mértékben alakulnak ki a testrészeik, elvégre heti rendszerességgel jártak ultrahangra. A férfi föltételezte, a dupla terhesség kiderülésétől kezdve kétszer kilencezer lesz a taksa – de nem.

Ahogyan közeledett a nagy nap, egyre barátibb pcsolatba kerültek az orvossal. Már végighallgatgatták, hogyan születtek az ő ikrei, tizenkét évvel ezelőtt, tervezett császármetszéssel, amelyet akkori főnöke és mindmáig barátja, Schuller professzor végzett, ő még az asszisztálást sem vállalta, átlagos, izgatott férjként izgulta végig a zökkenőmentes operációt a szülőszobán. Az ikrek nevelése egészen különleges feladat, erre nézvést sok mulatságos és tanulságos részletet mesélt. Azt is hangoztatta, hogy nem kell megrémülni, ha a kiírtnál hamarabb jönnek fiúk, ikreknél a koraszülés egészen bevett dolog. Megszervezte, hogy az ifjú pár – következetesen így szólította őket – bejárhassa

a kórház szülészeti sztályát egy nyári délelőttön, amikor a nap tüze narancssárgára festette az amúgy kopott szürke falakat. Buzgó idegenvezetőként kalauzolta őket a várakozóhelyiségben, a kórtermekben, a szülőszobán, még a vécébe és a zuhanyozóba is benyitottak, noha utóbbiban egy előrehaladottan terhes asszony mosta a haját. A férfi zavarba jött, de csak ő. Jó napot, doktor úr, hogy s mint? – érdeklődött az asszony, duzzadt mellén kacéran csordogált a szappanhab. Maga hogy van, Bendáné? Köszi, úgy néz ki, megmaradok!

Be kellett varrnom, különben koraszül itt nekünk! – az orvos. Szintén ikres? – a nő. Nem, de óriásbébije lesz, máris közel három kiló, pedig van még két hónap. Viszont születtek ikrek nálunk a héten, akarják látni őket? – az üvegablakhoz terelte az ifjú párt, kopogott, kézjelekkel dirigálta a nővérkét, aki egyszerre hozta oda a két alvó pólyásbabát. Ikrek hete, gondolta a férfi.

Örökös tűzben égett a gondolattól, hogy az atyai szerephez túlkorosan ugyan, de annál elszántabban vehet részt élete utolsó, káprázatos projektjében. Ikrek éve. Évtizede. Ha egy kis szerencséd van, számodra negyedszázada. Legalább. Aznap fogyókúrázni kezdett, és abbahagyta a dohányzást. Kocogni is kéne.

A nő hasa csak nőtt, mint a mesebeli telhetetlen gömböc, a szétdurranás képzetét keltve. Már se állni, se ülni, se feküdni nem tudott kényelmesen. A férfi szerette volna, ha ebben az erőlködésben valamiképp részt vehetne. Igazságtalanság, hogy csak a nő cipeli a terhet. Úgy kéne, hogy a szülők hetenként váltanák, melyikük hordozza magában a két srácot. Akik egyre vígabban voltak odabenn, forgolódtak, rúgkapáltak, a nő szerint táncoltak és énekeltek. A férfi, valahányszor tehette, odatapasztotta a fülét az irdatlan pocakra. Hallgatózott, könnybe lábadt szemmel. Édes fiaim. Édes kicsi fiacskáim. Gabika, Tibike. Gabici, Tibici.

Renbó kutya megérezte, hogy nagy változások készülnek, izgatottan figyelte a szüleit. Ne félj, mondta neki a nő, lesz két új kis kutyusunk, de azért te maradsz a főkutya. Renbó széles ívben csóválta a farkát, de sötét szembogarában nem hunyt ki az aggodalom lángja.

A nő úgy tervezte, várandóssága utolsó hónapját többé-kevésbé pihenéssel tölti, sok fekvéssel, régóta elolvasni tervezett könyvek társaságában. Még utoljára összehívta a barátaikat egy csöndes házibulira. Nem értesülvén a babonáról, sokan hoztak ajándékba babacipőket, csörgőket, cumikat, értelemszerűen kettesével. Mikor az utolsó vendég után bezárta az ajtót, a férfi a gyerekszobában körkörös sormintába rakta az ajándékokat. A nő mosolyogva nézte.

Hajnalban a férfi arra ébredt, hogy forró tavacskába ér a tenyere a lepedőn. Átölelte a feleségét, drágám, itt a perc! Azonnal fölhívta az orvost a mobilján: Doktor úr, elfolyt a magzatvíz, indulunk, ugye találkozunk a kórházban?! A nőgyógyász mély alvásból riadhatott föl, igen, igen, felelte alig engedelmeskedő nyelvvel.

A férfi jogkövető állampolgárként élt, soha nem parkolt tilosban, következetesen betartotta a sebességhatárokat. Úgy érezte, eljött a szabályszegés ideje, nyolcvannal robogott át a szürkületbe dermedt városon. A kórház kapujánál vad dudálással sürgette a portást, a százforintos parkolási díj helyett ötszázat adott, s a kelleténél jóval hangosabban: Nyomás, szülő nő, sietek! A lift gombját ötször nyomta meg. Fölértek az ismert helyszínre, most nem úsztak narancssárgában a szobák, álmosan hunyorogtak az energiatakarékos neonfények. Épp az a nővérke fogadta őket, aki a bejáráson, ettől megnyugodtak. A nő pillanatok alatt hálóinget öltött, addigra előkeveredett a borzas hajú ügyeletes orvos, egy harminc körüli fiatalember, s rátette az óriási hasra a két hevedert a két ultrahang-érzékelővel. Amint megtalálta a páros szívhangot, biccentett, mint a jó tanuló, ha tudja a választ a tanár kérdésére.

A nő ült a karosszéken, arcán égi mosollyal, a férfi még soha nem látta ennyire szépnek. Megnyugodott. Hátradőlt a műbőrözött fehér padon. Most már minden rendben. A nőgyógyász hamarosan befut. Itt a szakértelem, a felszerelés, itt a nő fiatal, izmos teste, mely tudja, mi a dolga. A te szereped lezárult. Kifújta magát. Na jó. Nyugalom, hidegvér.

Ekkor lépett oda hozzá az ügyeletes orvos, kezében a nő irataival és leleteivel, amelyeket a férfi időrendi sorrendben hozott magával egy dossziéban, így adta át a nővérkének. A fiatal orvos, bosszúsan: Na de kérem, ez koraszülés! Persze, ikrek gyakran jönnek hamarabb, vagy nem? De igen, viszont itt nem lehet koraszülni! Tessék? Mondom, nálunk nem lehet koraszülni! Micsoda?

A fiatal orvos, akár egy gyógypedagógus, lassan, tagoltan: A mi kórházunkban nem lehet koraszülni, mert itt nincsen pic! Pic? Igen, PIC, Prenatal Intensive Care, azaz koraszülött intenzív osztály. A férfi még ekkor sem fogta föl: De... hát, hogyan... ezt nekünk miért nem mondta senki? A kezelőorvosuk nem tájékoztatta önöket? Nem. Sajnálom, szólnia kellett volna. Akkor... most mi lesz? Ne tessék idegeskedni, hívunk szépen egy mentőt, és az átviszi önöket a kettes nőire. Kettes női?

Ekkora értetlenséget tapasztalva a fiatal orvos kezdett kijönni a sodrából: Igen, kettes női klinika, itt van az Üllői úton, őnáluk nagyon jó a PIC. A férfi a feleségére pillantott. A nő arcáról már eltűnt az égi mosoly, üres szemmel

figyelte ezt az abszurd párbeszédet. A férfi összeszedte és szolgálatba helyezte magát, tettre készen fölpattant: Mikor jön az a mentő? Attól függ, mennyi a dolguk, van-e sürgősségi esetük, háromnegyed óra, max másfél! Na ne hülyéskedjen! Én nem hülyéskedem!

Már úgy álltak egymással szemben, mint két kakaskodó hím. A férfi erős késztetést érzett, hogy orrba vágja. Higgadtságra intette önmagát, nem ez a nyikhaj a fontos, hanem a feleségem és az édes kicsi fiaim. Akkor mi megyünk, majd én átviszem! Szó sem lehet róla, nem engedhetem el a beteget csak úgy. Csak úgy? – ez már élesre köszörülődött, akár egy tőr. Nem viheti, és a leleteket sem adhatom ki. Tudja mit, egye meg a leleteket reggelire, és úgy mellesleg kapja be! – a férfi fuldokolt a méregtől. Már hámozta a feleségéről az ultrahang hevederes korongjait, s minden önfegyelmére szüksége volt, hogy ne csapdossa őket a falhoz. A kabátot a hálóingre adta föl, a nagy sietségben a nő ruháit ottfelejtették. Az ápolónő futott utánuk a lifthez, a férfi kezébe nyomta a cuccokat, a leleteket meg az igazolványokat, kacsintva, tehát az ügyeletes orvos tudta nélkül.

A férfi száztízzel lőtt ki a kórház parkolójából, egy vakmerő, egészen szabálytalan kanyarral fordult az Üllői útra. Derengett neki, hogy a női klinika és a radiológia ugyanabban az udvarban található, ám fogalma sem volt, hogy melyik kockaépületben szülnek az anyák. A kőtalapzatos vaskerítés közepén széles kapu, ferde sorompóval, rajta fémtábla: IDEGENEKNEK TILOS A BEHAJTÁS! Bekaphatjátok ti is! – sziszegte a férfi, és áthúzott a rúd alatt, a kocsi tetejével finoman följebb lökve. Látta a visszapillantó tükörben, hogy az itteni portást is legszebb álmából ébresztette, az az alak két kézzel fogta lecsúszni akaró tréninggatyáját, miközben futott az autó után, és kiabált, sejthető, hogy mit. A férfi gyors döntéssel a bal oldali épülethez gördült. Kiugrott a kocsiból. A vasajtó mellett nyomógombos kaputelefon a falon. Tessék! – szólt bele valaki odabentről, recsegve. Szülészet? – a férfi, reménykedve. Igen, mit óhajt? Szülő nőőő, gyorsan!!! – bömbölte a férfi. Odatámogatta a feleségét az ajtóhoz, a sportszatyrot majd később, gondolta.

Zöld ruhás, vele egykorú pasi jött ajtót nyitni, mutatta a liftet, és kilépett a tárva-nyitva hagyott kocsihoz, hozta a sportszatyrot, becsapdosta mind a két ajtót. Az emeleten megnyugtató zöld színekkel fogadta őket a szülészet. Önműködő üvegajtónál két ápolónő vette át a nőt, mindennemű kérdés vagy okvetetlenkedés mellőzésével. A kispapa várakozzék a padon!

Amint a felesége biztatónak szánt mosollyal búcsút intett és eltűnt az üvegajtó mögött, a férfi lerogyott a padra. Az járt a fejében, hogy borravalót kéne adnia a zöld ruhás pasinak. Ám azt az embert kórházi napjaik alatt soha többé nem látta. Hirtelen újra hallotta a napbarnította gané álomittas hangját:

Igen, igen. A szemétláda. Be se tolta a képét a kórházba. Elvégeztette piszkos munkát a fiatalabb kollégával. Micsoda tetű. Emlegette a koraszülést, de azt sose mondta, hogy akkor máshová kell futni. Persze, mert rögtön átmentünk volna egy olyan orvoshoz, aki PIC-es helyen dolgozik. A rohadt kilencezrekért hagyta, hogy életünk legfontosabb éjszakáját így elcsesszük. Bár... ez lényegtelen. Várjuk ki a végét. Öt perc múlott el? Vagy másfél óra? Leragadt a szeme egy gyors rémálomra, melyben a felesége ép és egészséges aligátort hozott a világra. De hol a másik? Ikrekről volt szó.

Arra riadt, hogy négy zöld köpenyes ember állt előtte. Alacsony, közepes, közepes, magas. Az egyik közepes, aki aranykeretes szemüveget viselt, beszélhetett hozzá egy ideje. Épp ott tartott, hogy elmondta négyük nevét, ők az ügyeletes nőgyógyászok, a kispapa legyen kedves dönteni, melyikük csinálja. Micsodát? A császármetszést.

A férfit elöntötte a verejték. Nekem kell eldöntenem? Gondoltuk, az volna a helyes! – az orvos a szemvegét igazgatta. Na, jó... – a férfi sóhajtott, szabad tudnom, melyikük a legidősebb? Én! – a magas jelentkezett. Akkor, legyen olyan kedves! Jó – a magas férfi vállára eresztette a kezét. Nagy, megbízható tenyere volt. Higgye el, minden rendben lesz, most bejöhet a kismamához.

Kispapa, kismama. Ez lett belőlünk, gondolta a férfi. Miért kis? Elég nagy szerep ez! Nagypapa, nagymama... azok foglaltak. Követte az orvost. A felesége egyedül feküdt egy kórteremben. A hálóing alatt a hasán mélytengeri rengések hullámai futkostak. Jézusom... mindjárt kijön a két fiacskám... – odaült az ágy szélére. Megcsászároznak! – a felesége bátorítón mosolygott, aztán ők ketten és a legidősebb nőgyógyász, szinte egyszerre: De minden rendben lesz!

Adott néhány puszit a nő verejtékes homlokára. Hamarosan jött a műtősfiú, kitolta az ágyat a kórteremből, végig a folyosón, a dupla krómozott ajtóig. Sajnos, nem engedhetem be, a fertőzés veszélye miatt! – vetette oda az orvos, és követte a guruló ágyat. Zümmögve zárult a dupla ajtó, tükrös felületén a férfi megpillantotta önmagát. Atyavilág... ki ez az idős úr?

Ezen az éjszakán megőszültem?

Talán nem. Csak most, ebben a fölülről jövő éles fényben vette észre, hogy már nem tisztes, őszes halántékkal rendelkezik. Túlteng a porcukor a mákban.

Az ajtó túloldalán élesen fölsírt egy kisbaba. Egy, gondolta a férfi, és mutatta a hüvelykjével. Fiatal ápolónő sietett el a folyosón, rámosolygott, és a győzelem V-jével viszonozta a férfi mozdulatát. Kevés vártatva megint fölsírt odabenn egy kisbaba. Kettő, gondolta a férfi, és ő is V betűt formázott az ujjaival. Az óriási kő lehullott a szívéről, anélkül hogy porrá zúzta volna a lábfejét.

Köszönöm, Isten, Sors, Szerencse, vagy bárki-bármi, motyogta a férfi, aki néhány éve még biztosra vette, számára semmi meglepőt nem tartogat már az élet. Most pedig itt állt, győztesen, két újszülött fiú kispapájaként, akiknek egyszersmind a nagypapájuk lehet, ami a korát illeti. Kapott feladatot. El kell tartanod őket. Föl kell nevelned. Meg kell óvnod. Hoznod reájuk víg esztendőket. Ekkor sírt föl az ajtón túl a harmadik baba, szívszorítóbb kétségbeeséssel, mint az első kettő. A férfi szája tátva maradt, levegője elakadt. Mi van??? Lehetséges, hogy az a tetű tévedett, és hárman vannak? Hármas ikrek???

Képzeletben átrendezte a gyerekszobát, mely a valóságban még üresen állt, csak az ő fejében bútorozódott be. Három rácsos ágy sehogyan sem fért el úgy, hogy kényelmes legyen. Nehéz ügy.

Fölsírt a negyedik újszülött odabenn, és a férfi már semmit nem értett. Jobb ötlete nem lévén, bőgni kezdett ő maga is. Hüppögött, nagyokat trombitált a zsebkendőjébe, zokogórohama nem csillapult, fokozódott inkább. Mert fölsírt immár az ötödik baba is.

Valamivel később megérintették a vállát. Egy eddig nem látott zöld köpenyes ember átlátszó műanyag dobozt tolt oda zsúrkocsin. Két valószerűtlenül piciny ecsemő feküdt a dobozban, halkan sírdogálva, gratulálok, én vagyok az ügyeletes gyerekorvos! – a zöld köpenyes. A fiatal ápolónő állt mögötte. Nahát, mind a kettő tiszta apja! – mondta álmélkodva. A férfi megértette, hogy a dupla krómajtó mögött a normál szülőszoba található, ahol sorozatban szülnek a nők. A műtő jóval beljebb van. Két fia született tehát, a várakozásnak megfelelően.

Szerencsére egyik sem tiszta én, gondolta. Örült, hogy minden rendben. Alig akarta elengedni a gyerekorvost a zsúrkocsival, az ápolónőnek úgy kellett lefejtenie az újdonsült atya ujjait a műanyag dobozról, bocsánat, de sietnünk kell velük a PIC-re, majd később megnézheti őket.

Lecsúszott a linóleumos padlóra a férfi, lábai egyszerűen összecsuklottak. Egészen addig gubbasztott ott, míg kitolták a feleségét a gurulós ágyon. Odatérdelt hozzá, csókolgatta. A lány, aki biztosra vette, hogy neki még sok jár, megkönnyebbülten pislogott. Te, képzeld, valami furcsa történt, súgta a férje fülébe. Mi? – a férfi összerezzent. Anya lettem.

Ám ebben az emelkedett pillanatban egyikük sem tudott vagy akart nevetni.

II. (DUPLA VAGY SEMMI)

A nő, aki már hatodik hete nem alhatta ki magát, tudta, igen óvatosan kell vezetnie, mert a reakcióideje három perc körül lehet. Fáradtsági koefficiensed négyzetesen emelkedik, gondolta. Egyensúlyodból kilendítve mindig eredeti szakmád (matematikusnak készült) fogalmaival fejezed ki magadat. A mobilt némaüzemre állítottad. Csönd legyen. Életedben először azt szeretnéd, ha nem hívnának föl rokonaid, barátaid és üzletfeleid. Évtizedekig épp az ellenkezőjére vágytál, zokon vetted, ha valaki hosszabb ideig elhanyagolt. Mi van, förmedtél a végül mégis jelentkezőre támadón, téged már nem is érdekel, élek-e, halok-e? Hogyne érdekelne, mentegetőzött amaz, azért telefonálok (jöttem, kereslek stb., nem kívánt törlendő). Na jó, és eddig?! – rendíthetetlen voltál, igen, de most mindenki olyasfélét mond, készülj föl rá, hogy egy darabig nincsen alvás! – mintha ezt te nem tudnád. Különben is, mivel készülhetne arra az ember? Semmi más nem jut eszükbe? A nő, aki már hatodik hete nem alhatta ki magát, bordó Nissan Micra volánja mögött lavírozott a dugóban. Életed első igazi autója volt ez, a népi demokráciák silány termékeit követően. Noha hatodik hete vezeted, változatlanul élvezed, mennyire unalmas a japán ipar terméke: minden megbízhatóan működik rajta, nincs kaland. Bezzeg a Polski Fiat és a Lada ezerkétszázas... – estig mesélhetnéd, ha ily kialvatlanul volna kedved mesélni. De nincs. Hallgatni arany. A gyógyszertárba tartasz. Ingajáratot bonyolítasz, egy-két napi rendszerességgel. Elballaghatnál gyalog, másfél buszmegállónyi járás, taposhatnád a havat a csizmában, hadd ropogjon. Ám mostanság minden megtakarított mozdulat és lépés tiszta haszon. Parkolni se könnyű, ha az embert cserbenhagyják természetes érzékei, köztük a ritmus- és az arány. A patika előterében három kocsinak építettek beállót, mely azonban kettőnek is szűk, centizni kell. Oldalról hárfák takarják a dísztégla burkolatú négyszöget, csupán akkor vehető szemügyre, ha az ember már kanyarodni kezd. Hálisten, egyetlen autó sincs ott, hát a gyógyszertárban sincs vásárló – hacsak gyalogos nem. Innen azonban már látszik a pult a betétes üvegablakon és ajtón át, senki, jaj, de jó! – jelen állapotodban a szokásosnál is nehezebben viselnéd a sorállást, fáj a gerinced.

A nő, aki már hatodik hete nem alhatta ki magát, ismerte a privatizálás után Zsiráf névre keresztelt gyógyszertár személyi állományát, amennyire látásból lehet. A privatizálás előtt is jártál ide, akkoriban öt-hat kórosan túlsúlyos asszonyság váltakozott a pult mögött, rendszerint kettesével. Valamennyien csíkosra őszült kölyökfrizurát hordtak, ennek alapján lehettek

volna egy családba tartozóak, ám a beszélgetésfoszlányokból kiderült, nem azok, a hajviseletet egymástól tanulták vagy irigyelték el. Amióta a patika átkerült a magánszférába, e terebélyes munkavállalók szinte azon nyomban eltűntek, helyüket egy májbajos kinézetű, szemüveges családanya, két tinilány és egy aggályos öltözékű, a fehér köpenyhez mindig vörös árnyalatú nyakkendőt kötő ötvenes férfi foglalta el. A májbajos családanya külleme nem állott távol a zsiráfétól, hosszú nyak, a végin bizonytalan moccanású kicsi fej, párás tekintet. Talán csak a sokdioptriás olvasószemüveg nem illett a képbe, zsiráf ilyet legföljebb rajzfilmben visel. Ez a nőszemély volt a leglassabb a csapatban, ha láttad, hogy a zsiráfasszony a soros, inkább kifaroltál a parkolóból, s továbbhajtottál az újabb hétperces autózásra lévő Gyémánt patikába. Sajnos, ha épp nem volt vevő, a gyógyszerészek behúzódtak a laboratóriumba, így nem sejthetted, ki jön elő az ajtóra erősített csingilingi dallamára.

A nő, aki már hatodik hete nem alhatta ki magát, úgy döntött, dupla vagy semmi, benyitott. Gilinga-lang! – a hangra a zsiráfasszony imbolygott ki a belső ajtón félénk mosollyal: Jónapot, parancsoljon! Ezeket szeretném! – az átlátszó műanyaggal borított pultra csúsztattad a négy receptet. A patikárius (nőnemben talán patikária?) biccentett, odahúzta őket, tanulmányozta egyenkint. Kezdődik... Két könyöködre támaszkodtál, hogy tehermentesítsd a csigolyákat, lássál hozzá, drágaságom, vagy itt öregszünk meg mind a ketten... és te már belefogtál egy ideje! – pillantásod sétáltattad mély nyakráncain. Ekkor – gilin-galang! – befutott mögéd egy másik vevő. Nem fordultál hátra, a léptek súlyából kikövetkeztetted, férfi az illető, testes. A vaskos szuszogás is ezt igazolta. Gyerünk, te zsiráf, noszogattad magadban, mert a fehér köpenyes asszony még mindig csak olvasott, réssé szűkített szemmel. Erősebb okuláré kéne neked. Gilingalang! – újabb vevő, kedélyesen nyikorgó magas szárúban, melynek hegyes sarkai élesen kopognak a kövön, tehát nő, ötven fölött – odasandítottál, hatvan és nyolcvan fölött, utóbbi a kiló. A zsiráfasszony még mindig a recepteket böngészte, szemüveget cserélt, hm, eddig a távolra látóval olvasott? Végre rád nézett, megszólalt: Hölgyem, azt értem, hogy a Szalatnai doktor úr tápszert rendelt újszülöttnek, de mit jelent az, hogy koraszülött?

A nő, aki már hatodik hete nem alhatta ki magát, nem volt humoránál: A koraszülött szó okoz problémát? – kérdezted epésen. Nem, hölgyem, én azt nem tudom értelmezni, miért írta ide a Szalatnai doktor úr, hogy koraszülöttről van szó, miközben e tápszernek nincsen direkte koraszülötteknek szánt variánsa... úgyhogy adnám a nullától három hónaposigot, ha egyetért. Egyetértek! – többször elismételted magadban: „hóna posigot", mintha

csehszlovákra váltottatok volna a magyarról. Ó, de most látom, kifogyott a szalag a gépből! – a zsiráfasszony csüggedt arccal vizsgálgatta a számítógéppel egybeépített kasszát: Lehet, hogy ki kell cserélnem! Cserélje... – neked már minden mindegy. Beröpült az ablakon a kelepcemadár, gondoltad. Á, talán elég lesz, nem akarom föltartani, hiszen az ön ideje bizonyára becsesebb, mint az enyém, mivel ön a jövőnek dolgozik, én meg csupáncsak a jelennek! – így a patikárius asszony. Nem akartál hinni a fülednek. Ha valahonnan tudja ez a nőszemély, hogy fotós vagy, erősen túloz, a te képeid jó esetben a jelenhez tartoznak, olykor a múlthoz. Ha pedig nem tudja, akkor miről beszél? Amaz folytatta: Tudniillik aki újszülöttet nevel, az meghosszabbította önnön életét, tehát már a jövőt építi Hát... ez szép, dünnyögted, egyik lábadról a másikra helyezve a testsúlyod, összehúzódni vágyó méhed éles sajgással jelezte létét. A frissen szült hölgyeknek csak gratulálni lehet a csimotájukhoz... mutat nekem fényképeket a piciről?

A nő, aki már hatodik hete nem alhatta ki magát, úgy érezte, ez igazán több a soknál. Zúgó fejedre szorítottad a bal tenyered, az újszülöttsírás beleette magát a hallójárataidba, olyképpen, amiként az alkoholista vérébe a szesz. Akkor is babavinnyogást hallottál, amikor erre nem volt semmi ok, ahogyan ezekben a pillanatokban. Újabb gilingalangok nyomták el a csecsemőzokogást, a patika előtere megtelt, már vagy féltucatnyian várakoztak mögötted, ezenközben a zsiráf fényképeket akar a piciről... Ööö, ami azt illeti, ketten vannak! – ezt nem voltál képes magadban tartani. A zsiráf fölsikoltott: Ikrek? hiszen az csodálatos! sejtettem én! Naccerű, gondoltad, ha majd kellően kiörvendeztük magunkat, haladjunk talán a végkifejlet irányába... – eldöntötted, hogy Quarelint és Echinacea cseppeket majd legközelebb vásárolsz magadnak, nem feszíted tovább a mögötted állók idegeit. Ha végre megkapod, amit az orvos fölírt, tűzöl innen elfelé, lehetséges, hogy többé a lábad sem teszed be a Zsiráf patikába, hiába esik útba jövetmenet. Csupáncsak azért örülök ennyire – a patikária hangja, akár a gordonka –, mivel én magam is iker vagyok, és higgye el, hölgyem, talán ez a legjobb az életemben! Erre már fölélénkültél: Mondja, tényleg mindig érzi, hogy mi van az ikrével? Mindig, mindig, mindig – akárha énekelne –, pedig ő Szekszárdon él, oda ment férjhez. Mi a foglalkozása? Patikus, természetesen... egész életünkben ugyanazt csináltuk, mindig ő volt az én barátnőm, bizalmasom, osztálytársam, sporttársam, sorstársam... a társam tehát!

A nő, aki már hatodik hete nem alhatta ki magát, idegesen pislogott jelenlegi sorstársaira, a mögötte várakozókra. Közvetlenül mögötted a testes férfi kigombolta agyonkoptatott bőrdzsekijét, vaskos tenyere fizikai munkáról árulkodott, sárgásra őszült hajába túrt vele. A zsiráfasszony nem zavartatta

magát: így persze érthető, mért írt föl mindent duplán a Szalatnai doktor úr. Bólogattál, már nem tudtál haragudni rá, noha további gilingalangokkal rohamosan szaporodott a sort álló kompánia, és U alakba hajlott a szűk térben. Vártad, mikor csattan föl valamelyikük, a bőrdzsekis férfira tippeltél, mint komor bikáé, olyan az állása, tekintetét a kockaköves padlóra függeszti, két járomcsontja majd átdöfi az elefántárnyalatú bőrt. És mit gondol, most, ebben a percben mit csinál az ikre? – kérdezted, ahelyett hogy sürgetted volna. A zsiráfasszony a födémre emelte pillantását, majd ünnepélyes hangon: Jelenleg dolgozik ő is... de sajnos, kiszolgálás helyett egy kedves vevőjével társalkodik, ilyen locska-fecske volt világéletében! Csak nem? – viccnek szántad, ám a zsiráfasszony arca komoly, sőt szinte ájtatos maradt: Bizony, kérem, mi egypetéjűek, egészen összefonódtunk... nem tudom, a kétpetéjűeknél hogyan megy…. önnek milyenek lettek? Kétpetéjűek! – nem bírtad tovább, előhúztad a fényképeket a válltáskából. Mindig utáltad a retikült.

A nő, aki már hatodik hete nem alhatta ki magát, magyarázta, hogy a digitális fölvételeken melyik csecsemő az egyik, melyik a másik. Mögötted nagy levegőt vett a bőrdzsekis, hogy megszólaljon. Sejtetted, ő fog letolni, íme nem is tévedtél, összehúztad magadat. Zsíros, kásás férfihang, mély zengésű, akár a ba: Keszcsókolom, eddigelé nem akartam belebeszélni a társalkodásukba, de nekem dupla ikreim annak, kétpetéjűek, és azok is olyanok, mintha össze lennének kötve láthatatlan telefonnal, ami sokkal jobb, mint az igazi. Dupla ikrek? – álmélkodtál, a bőrdzsekis büszkén magyarázta, hogy az ő felesége igen sokáig nem tudott teherbe esni, végül aztán lány párt szült, kétpetéjűeket, azok már nagyok, a huszonhatodikban vannak, és tizenkét évvel a dupla öröm után az asszony újra kigömbölyödött, megint ikrek lettek, fiúk, újfent kétpetéjűek. Ez isteni! – a zsiráfasszony páros lábbal ugrándozott örömében, csattogott talpa alatt a dobogó: Maga aztán a szerencse fia... agy ficka? Közben már a férfi is elővette a családi fotókat, nálad fölkészültebbnek bizonyult, két pici zsebalbummal. Kiderült, hogy a várakozók között még ketten számolhatnak be ikergyerekekről, egyikük reszketeg fejű, lapátarcú asszony – ikerdédunokákról, amin aztán hüledezett az egész sor, hihetetlen, hogy kilencvenkét éves a néni. Néni a körösztanyád térdekalácsa! - sipította a dédnagymama. A Zsiráf patika légteréből az orvosságok nehéz illatát mintha kiszippantotta volna egy láthatatlan erő, az emberi egymásratalálásé. Odakinn előbújt a felhők mögül a napkorong. Ki hitte volna, hogy ennyi ikergyerek aladgál ezen a földön? A te két csecsemőd semmit nem csinált egyszerre, ami úgy lett volna praktikus neked, de mindent egyszerre tett, ami külön-külön kezelhetőbb volna. Tartottál tőle, hogy ezt így nem lehet túlélni, pedig még csak egy hónapja voltatok otthon, két hét inkubátorozást követően. Hallhattad, sokan vannak, akik hozzád

hasonlóan szinte egyetlen órára sem hunyhatták le a szemüket, és amikor újra meg újra azt ismételgették neked, micsoda kivételes mázli, ha valakinek ikrei születnek, dupla szerencse! – már emlékeztél, eredendően tudtad ezt te, csak fáradtságtól zúgó fejedből kiszorult valahogyan. Többé nem fogod elfelejteni. Láttad, senki nem türelmetlenkedik a Zsiráf gyógyszertárban, mintha éppenséggel azért jöttek volna az emberek ide, hogy kiörüljék magukat a szerencséden. Megszállt Isten békéje, azon sem bosszankodtál, mikor a patikária kiderítette a számítógépével, hogy a négy fölírt gyógyszerből kettő jelenleg hiánycikk. Annyi baj legyen, majd visszatérsz.

A nő, aki már hatodik hete nem alhatta ki magát, virágos hangulatban indult haza. A bejárati ajtóban a férjed fogadott, sötét arccal, égnek álló hajjal, mindkét vállán egy-egy üvöltő kisdeddel: Mi tartott ilyen soká? – kérdezte gorombán, nem válaszoltál, átvetted előbb az egyik csecsemőt, majd a másikat. A konyhaasztalhoz ültél: Menj, feküdj le, majd én tartom a frontot! Meg fogsz őrülni! – baljósolta a férjed. Á, dehogy. Ringattad őket, csodák csodája, elcsitultak. Találgattad, mi járhat a fejükben. A férjed megragadta az alkalmat, gyorsan visszahúzódott a hálószobába, hasra vetette magát a franciaágyon, bágyadtan nyikorogtak a rugók. A két gyerek nevét ismételgeted, egy réges-régi altató ének dallamára. Lehunytad szemed. Úgy érezted, ha álomba tudod ringatni gyszerre a kettőt, akkor mindenre képes vagy. Lassacskán magadat is elaltattad. Álmodban újra a Zsiráf patikában voltál, karodban az ikrekkel. Amint meglátták őket, a sokaságban – a gyógyszertár színháznyi térré nőtt – összeverődött néhány tenyér. Zúgott a vastaps, ám te már a nézőtéren ültél, az első sorban, mélyen dekoltált estélyiben, melled-hasad, akár a terhesség előtt. A színpadon az egyik fiad átvette az orvosi Nobel-díjat, a másik a legjobb külföldi műnek járó Oszkárt a *Dupla vagy semmi* című játékfilmjéért. Pompásan áll rajtuk a szmoking. Istentelenül jó pasik, az ötven alatti nők odavannak. Ebben a pillanatban mind a két nyertes rád mutat, intenek, hogy állj föl, te mosolyogva elhárítod, élvezzék csak a rivaldafényt. Istenem, ha minden ilyen simán menne, gondolod, s drukkolsz, hogy még egy kicsit, egy icipicit maradhass ott a nézőtéren, még örülhess az első sorban, még ne ébresszenek föl.

PÁROS KISREGÉNYEK

Visz a vonat

I. (A-MENÜ)

Zuhogott.

Magyar férfi utazott, svéd vonaton. E két mondattal történetünk velejét el is meséltük. Az volna az igazi, ha az olvasó rakná össze a részleteket, a saját emlékezetéből, tapasztalataiból, tudásából, érzéseiből, szépirodalmi élménymorzsákból – azaz az életéből. Ilyesfajta varázsra azonban legföljebb a különlegesen ihletett költészet lehet képes, az sem túl gyakran.

Marad tehát a történet kézműves gyártása. És egy sor ki.

Zuhogott. Alig érzékelhető rándulással moccant álltó helyéből a szerelvény. Odalenn a peronon a fekete télikabátos követségi tisztségviselő, aki idekísérte hősünket, apró biccentéssel nyugtázta, immár biztos, hogy a vendég nem marad a nyakán. Az illető búcsút intett az ablakon át, melyen doboltak a vízcseppek, parányi robbanásuk után csíkban csorogtak lefelé. Folyton zuhog itten, gondolta. Kiengedte a tüdejéből a levegőt, hátradőlt, elképzelte, milyen jó mulatság lesz ez a száguldás az esőben az X2000 névre hallgató vonaton. Semmiféle bizonyítékkal nem rendelkezik egyikünk sem arra nézvést, hogy a derék, hat vagonból álló szerelvény csakugyan hallgat a nevére, de így mondják magyarul. Tudta ezt az ember, aki – egyelőre nincs indok rá, hogy miért – figyelmünk homlokterébe kerül, hiszen magyar. Lehetséges, hogy svédül is így mondják.

A szuper expressz neve olvasható a jegyen és a vagon fényújságján. Az X2000 Stockholmból tart Göteborgba – mind a két g jé-nek ejtendő, a magyar a fekete télikabátos honfitársától tudta ezt, aki egy ugyancsak éjszínű autón kifuvarozta a svéd főváros Nagy Központi Pályaudvarára a nedvességtől remegő utakon. OŐ, a fekete télikabátos, hallgatott a nevére. Ezzel szemben a mi emberünk ki nem állhatta, ha úgy szólították, ahogyan az irataiban olvasható. Búza Péter. Minden életkorában sokat gúnyolták a Búzával, homoszexuálisra módosítva. A gyerekkorában ráragadt becét kevésbé szerette, mint a Pétert, de jobban, mint a Búzát. A szülei kezdték: Bizr. Angolosok szerint illett rá, folyton szervezett valamit. Ő a bizonyítványra gondolattársított.

Odakinn Bergman-film a táj, zordan nyers, egyszersmind lágyan halovány, a favázas házakon tört ívű a tető, virít a sok cserép, a fák vad zöldje harsog. Melyik a tipikus svéd virág? Péter fölteszi, hogy sárga és kék, esetleg sárga vagy kék, a nemzeti lobogó alapján. Talán épp a Linnéa, melyet a követségen látott, nagy kínai vázában, a titkárnő mondta, hogy így hívják. Azt is, hogy egyúttal kedvelt női név errefelé. Később, immár Göteborgban, Búza

Péter tudakozódik majd a vendéglátók képviseletében mellé szegődő ifjú hölgynél, van-e jellegzetesen svéd virág. Azt választ kapja, hogy a Linnéa, kicsi kék páros virágocska, Carolus Linnaeus, a híres botanikus emlékét rzi, a tudós maga nevezte el így, ez volt a kedvence. Péter csak néhány nap múltán fog rájönni: Carolus Linneaus = az általa ismert Linné, aki a gimnáziumi biológiakönyvben is szerepelt. Ha nem csal az emlékezet, növények rendszerezője, Darwin előfutára. Fentebb kérdezett ifjú hölgy azt is közli – majd Göteborgban, ha Péter odaér, s túlesik első éjszakáján a Hotel Eggers valószerűtlenül széles franciaágyán, végiglustálkodja a délelőttöt, s aztán az ebédnél –, hogy egy közvélemény-kutatás szerint már nem a Linnéa a svédek kedvence, hanem a gyöngyvirág. Leszavazták a Linnéát, épp úgy, mint az euró bevezetését. Svéd korona és svéd gyöngyvirág tehát. Szintúgy az interneten olvashatja, két héttel svédországi utazását követően, Budapesten, hogy Göteborg angol neve Gothenburg, s található benne egy izonyos étterem, mely az említett virág nevét viseli, estaurang Linnéa, Sódra Vágen 32. Ott sosem járt (amennyire kiszámítható, ebben az életében nem is fog). A Hotell Linnéa pedig jól menő szálloda, ha jól jegyezte meg, Helsingörben. Ami viszont Dániában van. Helsingor. A Sjaelland sziget északkeleti partján, Oresund V a Dániát Svédországtól elválasztó szoros mellett fekszik. Továbbá a dán könnyűzene ismert üdvöskéje is Linnéa. Olyasfajta fölvett név, amilyen a Madonna (Louise Veronica Ciccone, Ritchie-né)?

Hívják-e a Linnéát valahogyan magyarul? A Google azt hozza ki: ikervirág. Latinul Linnea Borealis. A mellékelt fotón két pici lilás harangocska lóg, mérges növénydzsumbuj előterében. Péter ekkor igyekszik fölidézni, látott-e ikervirágot Svédországban. Nem emlékszik. Pedig sétált Stockholmban nyilvános tereken, melyek inkább főúri kastély kertjére hasonlítottak, bámészkodott vízmenti, bokrokkal és növényekkel teleültetett földsávon, és Göteborgban aztán a Keillers Parkban, a Svábhegyre emlékeztető dombkoronán is, ahonnét a legszebb a város látképe. Lehet, hogy az ikervirág később nyílik. Ámbár amikor lenézett onnan, mint II. Gustav Adolf, igaz, nem lóhátról, ő is szívesen kijelentette volna: Legyen itt egy város! A történelmi anekdotát legalább négyen mesélték neki. Parázslott a napfény, kavargott az éles szél, szemerkélt a hó, mindez egyszerre. Nem éppen virágnak való időjárás. De egy svéd virág biztosan hozzászokott az itteni klímához, nem vacog úgy, mint a nem elég vastag kabátot hordó magyar látogató, aki az itt vásárolt sísapkát a szeméig húzta. Vendéglátói könnyű dzsekikben, hajadonfőtt.

A mellette lévő bőrülés eleddig üres maradt, noha a vagon gyakorlatilag már a stockholmi Nagy Központi Pályaudvaron megtelt. Azóta kétszer állt meg a vonat, külvárosokban. Péter élvezte, hogy nincs szomszédja, moziban és

színházban rendszerint a sor szélére kért jegyet, tömegiszonyára hivatkozott, meg arra, hogy viszolyog idegenek érintésétől. A sors ajándéka, ha senki nem ül mellé. Attól tartott, nem részesül eme ajándékban. Borúlátását igazolta a valóság, amint az X2000 harmadszor is nekilódult, hogy fölvegye óránkénti kétszáz-kétszázötven kilométeres utazósebességét, s áthúzott egy hosszú alagúton. Őneki úgy dugult be mindkét füle, ahogyan repülőgép föl- vagy leszállásakor szokott. Na ja, ilyen tempónál nem csoda. Olyan vonat ez, hallotta a fekete télikabátostól, mint Franciaországban a TGV, mely Párizsból zúz le a Riviérára rekordidő alatt. Zúz, így mondta a követségi tisztségviselő. Péternek idegenül csöngött az ige ilyen értelme.

Tapasztalatból tudta, a TGV nevű francia vonat (Paris-Marseille) fedélzetén vakító lámpasor gyúl ki, ha alagúton kattog át, vagy ha beesteledik. Az X2000 sötétségbe borulva dübörgött a fúrópajzs vájta csőben a gránitsziklákból álló dombok mélyén. Elromlott az automata? Takarékoskodnak az akkuval? Esetleg környezetvédelmi okból? Amikor a délelőtti fény újra szemen vágta az utasokat, épp odazöttyent Péter mellé az a nő. Egyelőre nincs adatunk, mely névre hallgatott. Bizonytalan illatfellege némi késéssel érkezett.

Férfi hősünk összehúzta magát, mint aki ott sincs. Erős önfegyelemre volt szüksége, hogy ne bámulja meg a nőt, azzal a tekintettel, amellyel a vadállatok mérik végig a kiszemelt prédát. E nézéssel még az idősödő hímek is rendelkeznek, noha egyre csökken az esélyük arra, hogy a célba vett nőstény az övék legyen. Nagy úr a megszokás. Mindazonáltal a civilizált világban udvariatlanságnak számít a leplezetlen fürkészés, a kanok szemdüllesztése, mely annyira egyértelmű szándékról árulkodik, hogy szavakra nincs szükség. Ráérünk. Ehhez elég hosszú az út Stockholmtól Göteborgig. Péter úgy tett, mintha a vastag könyvbe mélyedne, melyet unalomŭzőnek hozott magával, s találgatta, milyen a nő, mi a foglalkozása, honnan jön, hová tart, persze, valószínűleg Göteborgba, de ennél azért részletesebb történetre is telik. Aligha tévedek, ha megállapítom, hogy a nő svéd, vélte Péter, lassan eresztve ki a levegőt az orrlyukain. Amióta ebben az országban időzött, a jeges szelektől fájt a torka, estére benáthásodott, a légcsöve sajogva-zizegve tette a dolgát.
Mint akinek közömbös az illatos szomszédság, úgy próbált létezni. Helyzetét egyszerűsítette, hogy a svéd nő ügyet sem vetett rá, ő is azt színlelte, hogy az unalomŭzőnek magával hozott könyvbe mélyed. Hosszú ujjai végén úgynevezett francia lakkozás ékesítette a szögletes körmöket. Az ő olvasnivalója soványabb kötet. Péter kisilabizálta a szerzőt és a címet. D. H. Lawrence: *Lady Chatterleys Älskare.* Erről akár beszélgethetnének, a szabadszájú regényt Péter először gimnazista évei alatt tette magáévé, a Turai adta kölcsön

az agyonolvasott, fedele vesztett példányt. Amikor a rendszerváltozás után újra kiadták, egy kollégájától kapta karácsonyra a *Lady Chatterley szeretőjé-t.* Addigra nős volt, kissé unta már a magyar nőt, akivel a tervek szerint holtukiglan, s irigyelte a vadászt. Vagy kertészt?

A magyar a menetjegyét használta könyvjelzőnek. Ez állt rajta: Vagn 5, Plats 58, Fönster Salong, övé tehát az ablakmenti ülés, gyér német tudásának köszönhetően ennyit értett. Giltig fredag 11 apr 2008. Ha akár csekély mértékben érdeklődne a magyar irodalom iránt, eszébe juthatna, hogy épp a Költészet napján szállt föl az X2000-re, hogy megtegye a valóban poétikus utat a svéd fővárosból a Gőték várába. Izgatott volt, amint az utazás közben szokásos. Nem csak az Ottó Weininger által megfogalmazott állítás tette, miszerint az utazás sokszor nem más, mint szexuális idegesség. Hozzátehetnők: elsősorban kielégítetlen szexuális idegesség. Péter esetében ehhez társult a szocializmusból átörökített aggodalom, vajon eljut-e oda, ahová indult vagy kívánkozott. Nem állja-e útját a határon vagy a fedélzeten egy erejét fitogtatni óhajtó, uniformisba bújtatott barom, aki éppen őt szúrja ki, hogy megtanítsa kesztyűbe dudálni. Pedig, ha ily helyzetben szóhoz juthatna, a teljes megadás álláspontjára helyezkedne: Bácsi kérem, tudok én már kesztyűbe dudálni, tessék csak jelezni, mit tegyek, rám számíthat a határőrség, a titkosrendőrség, az elhárítás, az állam mint olyan, ami módomban áll, arra hajlandó vagyok, csak folytathassam utamat békességgel.

Az X2000 ötödik vagonjában még ő sem tartott senkitől és semmitől, izgatottságát a nő testi közelsége okozta. Az ülés tervezői – vagy inkább a takarékossági szempontok – miatt a vállak összeérnek, ilyen szorosságba jó szívvel csak a szeretőjét engedné az ember. Pétert a jegye följogosította az 58-as hely teljes szélességének betöltésére. Színházban, moziban, repülőn, buszon és más közösségi járművön nem tisztázott, kit illet az ülések közti karfa. A józan ész úgy diktálná, fele-fele, de az a kárpitozott vagy borozott választóléc általában ahhoz is túl keskeny, hogy egy könyök kényelmesen nyugodjék rajta, így azután vagy az élelmesebb győz, vagy mind a ketten visszahúzódnak saját térfelükre, s a karfa üresen marad. Most is ez történt.

A svéd nő fekete garbót viselt, alóla hosszabb fehér vászon vállltrikó vége lógott ki, ez helyettesítette a miniszoknyát, a formás lábak az errefelé szokásos vastag fekete harisnyában. Cicanadrág, mondaná Péter édesanyja. Mondta volna, míg élt. Bolondok a svéd nők, itt azért még tél van, éjszaka esett a hó, ehhez képest így járnak, nem csoda, ha majdnem mindenki náthás. Igaz, a férfiak is. Ezek azt hiszik, hogy egy trópusi országban élnek. A fejfedő ritkaságszámba megy.

Az utazás az élet kiszögellően legjobb része, gondolta Péter, e röpke időszakokért érdemes vállalni a hétköznapok összes nyűgét s kínjait. Ilyenkor embernek, sőt európainak érezheti magát. Skandinávia leggyorsabb vonatán akár svédnek is. Olyasvalakinek tehát, akinek a népe az elmúlt hat-nyolc évszázadban jóformán semmi olyat nem csinált, amiért szégyenkezni kéne. Ach, nagy dolog az. Egy svédnek kevés a félnivalója. Szinte semmi, ha befizette az adóját, elvégezte a munkáját, megváltotta a jegyét. Tiszta lélekkel száguldhat előre az időben, földrajzi szempontból dél, elvontan pedig újabb kalandok felé. Egy svéd (angol, francia, dán, olasz) élete alapjában véve egyszerű és áttekinthető. A szabályok, melyeket már az óvodában körvonalaz számára a társadalom, világosak, nagyjából örökérvényűek, ha ugyan van még értelme ennek a szónak. Az „örök" ijesztően csöng, akár a félrevert templomi harang, írjuk inkább, hogy bölcsőtől koporsóig. Illetve addig, amíg a globális fölmelegedés vagy egy eszkalálódó háború letöröl a föld színéről mindent, amit a korábbi nemzedékek fáradsága létrehozott.

A svéd nem fél, az ő világa egy kulcsra jár. Megtagadhatja azt a kulcsot, belehajíthatja a jeges tengerbe a sok-sok sziget egyikéről, amelyeket hajdanán a jég köszörült fodrossá, belőheti magát vagy kagylóvá ihatja, a kulcs kulcs marad akkor is, ha nem vesz róla tudomást, bármikor előkotorhatja a víz alól, amennyiben szükségét érzi. A zár működik. Sokan használják, a rendszer azonossága és állandósága egyben tartja a nemzetet, a népet, a munkanapot és a gondolatvilágot. (A családot sajnos nem mindig képes.) Bezzeg egy kőszáli magyart még a gulyás, a puskás és a balaton sem tart össze, nem is említve a kocsit és a huszárt, pedig emezek valamennyi ismertebb nyelv szótárába beszivárogtak. Elmúlt a szocializmus, mint a gyerekkori kanyaró, de nem múlt el a bizonytalanság s a ború, jöhet eső, hó vagy hőguta, a mi ügyeink zavarosak. Ha ellenőriznek, találnak bennünk hibát, vétket, kivetnivalót, jobb, ha meghúzzuk magunkat. Egy svéd bezzeg kinyújtózhat, ahogyan a nő Péter bal oldalán.

Ekkor a dobhártya észlelni kénytelen azt a kellemesnek semmiképp nem mondható szortyogást. Onnan jön. A nő felől hozza a svéd szél. A nőből. Mit szortyog ez? – Péter megbántottan fordult az ablak felé. Fenyveserdők rohantak hátra, egy-egy nyírfával spékelve, emezek még levelek nélkül csóválták ágaikat a szélben.

Srrrrr, srrrrr.

Ó... náthás. Náthás a nő. Szívja az orrát. Pfuj. Ez lesz Göteborgig, ami innen még majdnem három óra. Avgång 10.10. Ankomst 13.17. Rányomtatták a jegyre. Biljett. Ezt értette. Azt is, hogy Pris SEK ***856.00. Azt csak tippelte, hogy a varav moms ***48.45 talán az áfa. Viszont mit jelenthet az, hogy Resan

kan inte ombokas? Megkérdezhetné a szipogó nőt, szinte biztos, hogy beszél angolul, itt aztán tényleg mindenki. De még nem akart visszafordulni az északi tájból a náthába. Tartott tőle, hogy az itteni hűs levegőben megedzett svéd bacilusok egy csapata idővel áttelepszik az ő szájába, onnét szabad az út a torkába és a tüdejébe. Annak tehát, hogy ez a nő is úgy öltözködik, mintha errefelé fűtenek az utcákat, Péter ihatja meg a levét. Ne fűtsön az utcára! Szabóné. Telefonszám. Ez a szöveg rendszeresen fölbukkant a napilapok hirdetési oldalain. Péter szerette úgy hangsúlyozni, mintha Szabónét szólítaná föl valaki, hogy ne az utcára fűtsön. Egyszer, réges-régen, kihívta Szabónét a Bajcsy-Zsilinszky közbe, ahol annyira áthatolt a huzat a franciaerkély ajtaján, hogy összekócolta a kis gépiperzsa bojtjait. Szabóné egy izzadságszagú férfi képében jött a lakásba, csóválta a fejét, Teschauer, csupa Teschauer... a Teschauerrel nem lehet csodát tenni. Péter bocsánatot kért, amiért Teschauer ablakaik vannak, imádkozott, hogy az anyja ne érjen haza, amíg a munka folyik, szívbajt kap, amiért összekalapálják neki a nyílászárókat. Szabóné embere fehér rongyvirsliket szögelt minden vízszintes felületre. Hatékony szigetelésnek bizonyult – többé nem tudták kinyitni az ablakokat és az erkélyajtót.

A nő nagyot prüszkölt, s egy tépőzárként recsegő, használt papírszalvétával törölgette az orrát. Pfuj, pfuj. A szalvétán kék, kerek embléma. Nyilván a nő is szállodából jön. Péter immár haragudott rá, epés megjegyzések fogalmazódtak az agyában. Ő maga a repülőn fázott meg (Budapest-Stockholm), három nappal ezelőtt, mára azonban többé-kevésbé rendbe hozta magát Neocitrannal és ACC-vel. Torkát Strepsils cukorkákkal ápolta. Mind a háromból akadt még a kézitáskájában. Föl kéne ajánlani a szomszédjának, hátha akkor kevesebb mikroszkopikus kártevőt köp az arcába. Péter elképzelte, hogy odafordul, és a tőle telhető legjobb angolsággal: Hello. Nevem Dr. Pítör Búza, ez a mi nyelvünkön azt jelenti, búza, foglalkozásomra nézve orvos vagyok, és magyar, engedje meg, hogy segítsek a baján, csupán fél pohár meleg vízre volna szükség, amiben föloldjuk ezt a port... különben tudja mit, hagyjuk a meleg vizet, véletlenül van nálam Coldrex tabletta is, azt csak be kell kapnia, adok ásványvizet, még maradt egy korty a flakonomban.

Az igék kétértelműsége kikerülhetetlen. Ez már a nő baja. Honi sóit qui mai y pense. Bízna-e Péterben egy ismeretlen svéd nő annyira, hogy bevegye a pirulát, anélkül hogy tudná az összetételét? Talán elhiszi, hogy útitársa orvos, jót akar, érti a dolgát. Latolgatta, ő elfogadna-e orvosságot idegentől. Vagy édességet. Most, hogy ötvenes évei vége felé járt, már biztosan. Gyerekkorában az anyja a lelkére kötötte, soha ne tegye. Ezt nagyon fontosnak tartotta. Többször hangoztatta, mint azt, hogy senki emberfiával nem mehet sehová.

Miféle szörnyű kalandja adódott ebből a mamának? Vagy hallott valakitől egy tragikus történetet, megmérgezett kisfiúról? Péter betartotta az utasítást, annál is inkább, mert voltaképpen soha idegen nem kínálta édességgel. Az igazat megvallva, semmivel. Leszámítva a pofonokat, melyeket Olivér helyezett kilátásba. Olivér, a féllábú tengerész, a kocsma törzsvendége. Amikor ő tizenkét évesen berúgta a lasztit az ajtón, s eltalált néhány poharat. Lövölde tér. Még lehetett ott focizni.

A svédek bizonyára kevésbé gyanakvóak. Formálta a mondatokat, csiszolta az igeidőket. Nevem Dr. Búza, magyarul annyit tesz, búza, mindettől függetlenül belgyógyász vagyok. Endokrinológus? Nem, ahhoz tudnom kéne, mi fán terem az endokrinológia. Valami a belső elválasztású mirigyekkel. Szóval belgyógyász. GP. Általános Orvosként mindig tartok magamnál gyógyszereket. A maga állapotára ez a kettő lesz (volna?) a leghatékonyabb. Vegye be nyugodtan, meglátja, mire Göteborgban vagyunk (érni fogunk), az orra lesz szépen kitisztulandó, a torokfájás is elmúlni tud. Feledi, mi az a nátha, mi az az influenza. Hm?

Amennyiben Péter valóban orvos volna, eldönthetné, fertőz-e a svéd nő, s aszerint viselkedhetne. Pozitív válasz esetén célszerű lenne sietve áttennie a székhelyét az étkezőkocsiba, minél kevesebb időt tölt a bacilusgazda oldalán, annál valószínűbb, hogy megússza. Ám az étkezőkocsiból rendre jönnek vissza a svédek, kartondobozra emlékeztető tálcán hozzák a szendvicseket, a kávét és az innivalót, lehet, hogy az X2000-en csak pultos büfé van, akkor viszont fölösleges költeni a svéd koronákat, jók lesznek azok még. Venni kell valami ajándékot a feleségének, Stockholmban erre nem jutott ideje.

Belépett a kocsiba a kalauz. Kérte a menetjegyeket ellenőrzésre. Búza Péter elégedetten húzta ki a könyvéből a magáét. Élvezte, hogy ővele minden rendben, legalábbis a svéd vasúttársaság szemszögéből. A nő mellette tüsszentett, szortyogott, szortyogott, tüsszentett, törölgette az orrát, ugyanazzal a használt papírszalvétával, melynek kerek kék nyomatán Péter ezt betűzhette ki: Boksgatan 7, Spánga Hotell** (11.9 km from Stockholm). A szállodát svédesen két 1-lel írják. Hotell. Ha eggyel, akkor angolul gondolják. A nő tehát a Spánga Szálloda lakója volt, mely a lehetséges öt csillagból kettővel rendelkezik. Nem sok.

Errefelé azért elég ahhoz, hogy legyen tisztességes fürdőszoba, patyolattiszta ágynemű és kielégítő reggeli. Hol volna svédasztal, ha nem itt? Később Péter megtudja a világhálón, hogy a városka neve is Spánga – 11,9 kilométerre Stockholmtól –, nemcsak a szállodáé. Tehát ezért szállt föl később. Búza Péter a Vasa Hotelben *** lakott, a Vasastaden negyedben, a centrumban.

Legközelebbi metróállomás a Teknikska Högskolan. Az egy csillag plusz dölyfössé tette. Mégse vagyok én akárki.

Amikor a kis termetű kalauz hozzájuk ért, először Péter jegyéért nyúlt, átvette, biccentett, rögtön vissza is adta. A nő eddig nem figyelt föl az egyenruhás férfi közeledésére, most kezdett túrni hosszúkás bőriszákjában, ó, a női táskák zűrzavara internacionális. Nem kapkodott. A kalauz sem türelmetlenkedett, arcán a „csak-a-kötelességem-teljesítem" személytelen mosolya. Skandinávok egymás közt. Ráérnek. A kotorászás neszei csak Pétert idegesítették. Egy kicsit. Feledhető mértékben. A nő hamarosan beszélni kezdett, lágyan, szerényen, de tempósan. A svéd nyelv hangsúlyozása olyasféle, mintha állandóan sírdogálnának. A magyar az ablak felé fordult, hadd sírdogáljon, nem a te ügyed. A kalauz figyelmesen hallgatta, Péter az ablak tükrében látta, bólingat, ahogyan a megértő idősebb kolléga, amikor az új lány először hibáz. Nincs jegye. Mér nincs jegye egy svédnek? Lehet, hogy megveheti a kalauztól. Talán itt bevett szokás. Ám a nő nem húzta ki a pénztárcáját a bőriszákból, csak mondta vagy inkább énekelte tovább a magáét kitartón, valamelyest búsan. A kalauz a táskája tetején jegyzetelni kezdett, végül letépte s átadta a kisalakú formanyomtatványt. A nő behajította az iszákba, s megint tüsszentett egy viharosat. A kalauz hátrébb lépett, macskanyávogásfélét hallatott. Nyilván azt mondta: Egészségére!

Péter már kereste útitársa tekintetét. Többé-kevés**bé** rászánta magát, hogy eljátssza a jóságos magyar doktor bácsi szerepét. A bemutatkozás után rögtön arra szólítja föl svéd páciensét, hogy nyújtsa ki a nyelvét. A jelenet még élethűbb lehetne, ha elő tudna venni egy spatulát, amit talán akkor sem tartana a táskájában, ha tényleg belgyógyász volna. A nő, mintha észre sem venné a mellette ülő férfi mozgolódását, a könyvébe mélyedt. Abban a kiadásban az oldalak tetején vízszintes vonal futott, s balra az állt fölötte: D. H. Lawrence, jobbra pedig a cím: *Lady Chatterleys Älskare.* A 13-ikon tartott. Reméljük, nem babonás. A kemény szexjelenetek még váratnak magukra. Különös érzés lesz, amikor odáig ér. Péter, ha erotikusan izgatót olvasott, gyorsuló lélegzettel haladt előre, s amennyiben a szerző átélhetően írta le a jelenetet, eljutott a merevedés valamelyik változatáig. A nővel mi történik? Nedvesedni fog? Annak a jelei kiülhetnek az arcára. Ha ugyan egy magyar férfi oda mer nézni, akkor, épp. Talán egy magyar férfi oda mer nézni, de Búza Péter biztosan nem. Máris szorongott mindattól, amit ő talált ki. Jobb, ha te is olvasol, szólt önmagára.

How to Improve our Will and Power. Ezt hozta magával az útra. Hatszázhetvennégy oldal, fűzve, ára U.S. $14.00, vagy Can $18.50. Ő azonban

kilencszáz forintért vette, egy dohos kis antikváriumban, közel a körúthoz. A belső címlapra zöld tintával odafirkantotta a nevét az előző tulajdonos. Vámos.

Hogyan fejlesszük testi és akaraterőnket. írta Dr. Glenn Strong. Ő csak tudja, ha olyan strong. Péter is tudni akarta, mert az igazat megvallva, mind ereje, mind akarata legutolsó tartalékait élte föl az utóbbi években. Ideje volna visszavonulni. Csak az a kérdés, miképpen, s főleg, hová. Rövid, de annál sikertelenebb sportpályafutással indított az életnek nevezett harcmezőn, kardvívóként valamelyest tehetségesnek bizonyult, vagy talán csak ügyesnek. Gerevich Aladár volt az edzője a Vörös Meteorban. Szerette azt a csupa üveg vívótermet, mely egy nagy árkádra épített ház földszintjén és első emeletén volt. A széles átjáró a József nádor és az Erzsébet tereket kötötte össze, ma is megvan. A vívótermet persze kisöpörte onnan a kapitalizmus. A Vörös Meteor beleolvadt két sportegyesületbe is, az MTK-ba és a Csepelbe, ha jól emlékszik. Gerevich Aladár, minden idők legsikeresebb magyar vívója – hét olimpiai arany, egy ezüst, két bronz, még ötvenévesen, az 1960-as római olimpián is a dobogó tetejére állhatott – meghalt. Csak én maradtam életben... egyelőre, gondolta Péter a svéd expresszvonaton, mely éles bal kanyart vett, a szokásosnál hangosabban kelepelve a sínen. Ennek következtében Péter válla egy másodpercre a nőéhez nyomódott. Orrát ugyanolyan villanásnyi időre meglegyintette útitársa illata. Szappan, hintőpor, s talán ravasz parfüm. Mindez olyasfajta lágy felleg, mint a babáké, közvetlenül az esti fürdetés után.

Újra odasandított. A nő biztosan érzékelte már a mellette ülő férfi fejforgásait, ám úgy tett, mintha elmélyedne Lady Chatterley vágyálmaiban. Közben megint szortyogott, szipogott, és a szállodai szalvétával zsebkendőzte magát. Péter már ezt sem találta oly gusztustalannak, mint kezdetben. A nő fekete haja két varkocsban lógott a vállára, a rózsaszín hajgumik a babavonalat erősítették. Szemöldöke túl rövidnek látszott, nyilván csipesszel tépkedte ki. Szegény nők, mennyi áldozatra hajlandóak a szépség oltárán. Ámbár ki állítja, hogy a természetellenesen megrövidített szőrvonal szép? Péter még azt sem pártolta, ha odalenn megegyengették a bozontot. Pláne nem, ha eltávolították. Csak a perverz férfiak akarnak gyereklányokat megdugni. Egy felnőtt nő ragaszkodjék a dzsungeléhez.

Véleménye gyönge pontja, hogy ő csak az interneten látott kopasz puncikat, a társkereső oldalakon, ahol pénzért kapható nők mutogatták. A feleségének esze ágában se volt levágatni. Érdekes kérdés, mit szólna, ha Péter előállna ezzel az ötlettel. Á, ő akkor sem állna elő effélével, ha úgy hinné, Jolán megcsupaszítása fölpezsdítené hanyatló libidóját. Jolán egyszer visszafojtott hangon érdeklődött, nem akarná-e a férje megszabadítani a mellkasát a rengeteg őszülő szőrtől. Mért, zavar? – kérdezte Péter. Ha téged nem, énnekem

mindegy, mondta Jolán. Ebből azért sejthette volna, hogy a felesége örülne egy szőrtelenítésnek. Ő azonban nem tudta rászánni magát. Az olyan... buzis. (Hagyjuk, nem piszi.) Különben hol van itt még mellkas?

Valaha régen kidolgozott izmok borították a testét, nagyjából a negyedik földi formátuma közepéig. Az elsőben olyan sovány volt, hogy orvoshoz vitték. Valamivel később kivették a manduláit. Ezt követően, a másodikban, sietve elhízott. Aztán a harmadikban a vívástól megerősödött, igaz, féloldalasan. Jobb combján feszült a nadrág, a balon lógott, két karja ugyanilyen aránytalanná vált. Nem izgatta. Amikor a vívást kurtán-furcsán abbahagyta, s átlavírozott a táncparkettre, javult a helyzet, az addig kisebb igénybevételnek kitett végtagok valamicskét lefaragtak a hátrányukból, így kezdődött a negyedik. Izmai vesztettek gömbölydedségükből, enyhén megnyúltak. Ebben az is közrejátszott, hogy kenyérkereső foglalkozásul a vendéglátóipart választotta, pincérkedett, majd üzletvezető lett a Márka étteremben, egészen addig, amíg sikerült megvennie az államtól a privatizáció hőskorában. Jolán azt mondta, változtassák meg a nevét valami kecsibbre (szeretett idegen szavakat szúrni a beszédébe), legyen Blue Heaven, vagy Bon Apetit! De Péter ragaszkodott a Márkához, babonából. Akkoriban a divattánc még nem hozott eleget a konyhára.

Negyedik formátuma nagyjából addig tartott, míg fokozatosan visszavonult az aktív tánctól, és feleségül vette korábbi partnerét. Jolán harmincnégy volt, ő negyvenkettő, azt hitték, jönnek sorban a gyerekek, de nem a gyerekek jöttek, hanem a miómák. A legrosszabbtól kellett tartani, a műtétekkel elvacakolt évek félresöpörték az utódgyártás gondolatát. Talán egyikünk sem akarta igazán, gondolta Péter. A felhőfoltos égen váratlanul megjelenő napkorongba bámult. Idáig hol voltál?

Mióta beválasztották a magyar divattáncosok szövetségének vezetőségébe, s rá egy évre ő lett a főtitkár, átadta a Márka étterem vezetését Jolánnak. Munkanapjait azóta író- és tárgyalóasztal mentén tölti. Noha igyekszik reggelenként tornázni vagy súlyzózni, ötödik formátuma nyilvánvalóan a hanyatlás.

Mindenki azt veszíti el a korral, ami a legszebb volt rajta. Péter elsőként a különlegesen hosszúkás és szálas combjának kénytelenedett búcsút mondani. Ha ül, nem feszül ott már semmi, lóg inkább. Aztán a mellkasa laposodott el. A valaha széles udvar a mellbimbók körül összement, amazok eredeti mályvaszíne őzbarnává fakult. Az álla alatt is lazul a bőr, ha így folytatódik, lebernyeggé alakul. Lazul? Lottyad! A fene enné meg.

Secko jedno. Ötvennyolc vagy, az már majdnem hatvan. Nyugdíjkorhatár. Fölemelték. Akkor is. Hatvan, az hatvan. Egyik szülőd sem érte meg.

A legfájdalmasabb változás mégis az egykoron mesésen ívelő talp ereszkedése. Lúdtalp? Brrr. Nevezzük harántsüllyedésnek. Mindenesetre sajog. Most is. Péter latolgatta, mi történnék, ha lerúgná Lurk's márkájú, puha vadbőrből gyártott cipőit, melyeket azzal az ígérettel hirdettek Londonban: Észre se veszi, hogy nincs mezítláb! Mindenkit biztosíthatok, én észreveszem, gondolta. Na de... a lábszag!? Mit szól a nő, ha Lady Chatterley erotikus jeleneteibe szivárog? Mit szól, mit szól, nem mindegy az neked? Göteborgban leszálltok, és soha többé nem látod.

A vonat csikorogva megállt. A fényújság a kocsi elején jelezte, hol vannak, de Péternek nem sikerült elolvasnia a gyorsan futó svéd szavakat. Mire a fényújság angolra váltott, ő már nem figyelt oda, gyors mozdulattal lerúgta a cipőit, és betolta az előtte lévő ülés alá. Gömbörgette lábujjait a padlószőnyegen, aj, de jó a szabadság. Valljuk be, amiatt végzi olyan lelkesen a főtitkári teendőket, voltaképpen nevetséges fizetségért, mert ennyit utazhat, más pénzén. Soha nem érezte magát olyan szabadnak, mint külföldön, azon belül főleg vonatok, repülők, hajók fedélzetén. Haladás valamerre akadálytalanul, mi lehet ennél élvezetesebb? Hálisten, az elnök úr fél a repüléstől, így a musz utakat rendre a főtitkárnak passzolja. Márpedig a nemzetközi szövetség kongresszusain, és azokon a versenyeken, ahol indul magyar, illik megjelennie valakinek. Péter boldogan lett ez a valaki. Ami persze Jolánnak is köszönhető, ő tartja a frontot (keresi a lét) a Márka étteremben, míg a főtitkár úr vígan utazgat.

Fahúúú!

Péter összerezzent. A nő tüsszentésének huzata arcon vágta. Parányi kórokozók százezrei landoltak a bőrén, megannyi millimikron méretű nyílvesszőcske, azt azonban csak képzelte, nem érezte. A svéd náthások nyilaitól ments meg, Uram, minket. No, apám, már elkúrtad. Nem lett volna szabad itt maradnod mellette. Mért nem hallgattál a belső sugallatra, amely azt javasolta, eridj át az étkezőkocsiba, töltsél ott annyi időt, amennyit csak lehetséges, távol ettől a szortyogó, tüsszögő bacilusgazdától? Amit el lehet kapni, ennyi idő alatt elkaptad. Beteg leszel, öregem. Akkor aztán te is olyan hangokat adsz, mint ő. Mit svédtől kaptál, svédnek adod által. Íme a mindennapi cserekereskedelem legegészségtelenebb változata. Köszönöm szépen. Tack sá mycket! Ennyi azért már ráragadt Stockholmban, bár azt nem tudta, hogy így írják.

Minél tovább skubizta, annál világosabbá vált, hogy lány ez inkább. Húsz. Legföljebb huszonkettő. Sokkal törékenyebb, mint amilyennek elsőre látszott, amikor odacsüccsent. Egyetemista. Angol szakos? Á, akkor eredetiben olvasná a *Lady Chatterleys Älskare-t.*

Fahúúú!

Nna, ez így fog menni Göteborgig. Fahúúú... a magyarok mintha másképp tüsszentenének. Nálunk h-val kezdődik. Lehet, hogy csak a hapci miatt gondolta így. Utánozgatta némán a magyar tüsszentést, legfőképp Jolánét, kábé ilyen: Hösssz! Néha: Hesssz! Ritkábban: Hesszi. És a tiéd milyen? Hökkenten állapította meg, hogy nem tudja. Pedig Stockholmban prüszkölt eleget az első két napon. Göteborgban majd érdeklődik e témában attól a kedves, kölyökfrizurás lánytól, aki kísérgeti, a tüsszent ige svédül nysa, a tüsszentés pedig nysning, ezek aligha indokolják a Fa-húúú-t. Lehetséges, hogy csak adott lány tüsszög ilyenformán. Fahúúú, fahúúú, ismételgeti, hogy megbarátkozzék vele. Fahúr. Fakír. Fakúr.

A lány lerakta a *Lady Chatterley szeretőjé-t* a padlószőnyegre, s mindkét lábát ráhelyezte. Péter most vette észre, hogy a fekete cicanadrágra szürke boka-fix zoknit húzott. Hasonlót az övéhez. Amelyre a Váci utcában tett szert, egy asszony árulta, nejlonzacskóból. A lány biztosan nem ott vette. Valószínűleg Stockholmban. Mi szürke zoknisok, tartsunk össze. Szőtte tovább. Éljen a svéd és magyar zoknik örök, megbonthatatlan barátsága! Világ szürke zoknisai, egyesüljetek!!! Éppenséggel nem volna rossz egyesülni ezzel a lánnyal. Akkor is átadná a náthát vagy az influenzát, ám úgy legalább volna valami értelme elkapni. Már vetkőztette, miközben szürke paravánt épített kettejük üléspárja köré. Ettől értelemszerűen sötét lett. Hogy lásson valamit, félhomályt teremtett, ferde pászmák segítségével, amelyek a paraván illeszkedéseinél szűrődtek be. A lány pindurka mellén ágaskodik a rózsaszín bimbó, ferde ellipszis alakú mezőben. Ölén a szőrzet ugyanolyan színű, mint a haja, világosra hidrogénezett. Karja és lába keskeny, dudorosan izmos, mint az atlétáké. Fogsora az egészséges svéd étrend hatására makulátlan, bevilágítja e képzelgést. Melyet darabokra tép a következő nysning, egy minden eddiginél élesebb.

Újra a nagy tudású magyar belgyógyász hófehér köpenyét öltötte magára. Jó napot, Dr. Pítör Búza a nevem, orvos vagyok, meg tudnám gyógyítani, ha bevenné, amit adok... stb. A „bevenni" ige visszarántotta a paraván alkotta szeparéba, a lány mindkét izmos lába a nyakába hurkolódott, úgy lógott Péteren, mint a fogó artista a nyújtón, e pózban a bozontja a férfi állához nyomódott, csiklandozta, vagy inkább dörzsölte. A fontos női testnyílás illata közvetlen közelről szálldogált fölfelé, akár egy indián jelzőtűz.

Mindennek újabb tüsszentés vetett véget. Ekkor a lány megszólalt. Azt mondta: Förlát! Nyilván bocsánatot kért. A hangja, mint a karácsonyi csöngettyű. Péter biccentett, nem jutott eszébe jóféle angolul, hogy semmi baj. Három-négy szóból álló svéd mondat következett. Péter ezt sem értette. Mi azonban elárulhatjuk az állítmányt a különösen kíváncsi természetű olvasóknak: snuvig. Náthás. Péter megkönnyebbült volna, ha érti – nem influenza tehát.

Nincs beszél svéd, makogta Péter angolul, feledhető kiejtéssel. A lány elmosolyodott, apróbb gyöngyfogakkal, mint amilyeneket ő az imént képzelt a szájába. Angolra váltott. Értem! – és megismételte a mondatát: Náthás vagyok, sajnos, elnézést kérek. OK, felelte Péter. Orvosi ajánlataival nem hozakodott elő. A lány lehajolt a könyvért. Péter találgatta, hogy valóban ennyire izgatja az imént földre dobott regény, vagy csak elment a kedve a társalgástól a külföldi pasival. Úrral. Bácsival.

Megbántódott. Azért érdeklődhetne, honnét szalajtották az idegent. Honnét való, ahogyan angolszászok kérdik. Ha nem, hát nem! – félig hátat fordított neki, belefeledkezett a tájba. Fölvetődött benne, hogy kövesse a példát, de most nem volt ereje ahhoz, hogy fejlessze testi és akaraterejét a *How to Improve our Will and Power* segítségével, olvasta inkább a zord erdőségeket és a sötét gránitsziklákat, melyeket itt-ott hófoltok borítottak. A lány gyerekes illata ismét az orrába furakodott. Mély levegőket vett. Oda-oda-kukucskált. Mióta ebben az országban tartózkodott, érzékelhette, téves az elképzelés, hogy a svédek kivétel nélkül szőkék. De ilyen sötét és mégis fényesen vakító hajú nővel még nem találkozott ebben az országban. Fodrászati remekmű. Hozzá a barnászöld gombszemek...

A kalauz haladt el a folyosón, ki tudja, hányadszor, biztos léptekkel, a vonat éles kanyargása ellenére. Új utasokat keresett, vadászkutya-tekintettel. E munkakörhöz elengedhetetlen a kiváló arcmemória. Búza Péter aligha lehetne kalauz. A lány sötét, háromnegyedes ujjú trikójának ezüstös fölirata mostanára állt össze az agyában. FREE HUGS. Ingyen ölelés. Vicc ez, mert például nekem sem adott. Nem is kértél. Igen, de nem tudtam, hogy ez van a... mellén. Próbálta szemmel letapogatni a bimbókat, hiába, a cicifix ápol és eltakar. Akárkinek nem mutatja meg, még így, pólón keresztül sem. Free Hugs. Kedves ötlet. Nagyszívű nőknek melegen ajánlott. Nem pedig leszbikusan, tette hozzá, noha érezte, ezt a viccet jobb volna törölnie. Ha nő volnék, bátrabban kérhetnék tőle ingyen ölelést. Föltéve, hogy nem félnék a náthától. Behunyta a szemét. Igyekezett visszahívni a paravánt, s újra lemezteleníteni a lányt, már nem sikerült. Na jó. Akkor durmolok egy kicsit. Édesdeden ringatnak a hibátlan acélsínpáron gördülő makulátlan acélkerekek. Visz a vonat, megyek utánad, talán ma még meg is talállak... Hogy van tovább? Mindegy. Csicsikálj, apukám.

Arra ébredt, hogy a szerelvény csikorogva lassít. Órájára pillantott. Öt percet sem aludt. A lány eltűnt. Leszállt? – keserves csalódást érzett, olyan ízűt, mint a csukamájolaj. Észrevette a regényt a földön, félig becsúszva az ülés alá, elégedetten nyelte a nyálát, mely a röpke szundika alatt összegyűlt a szájában. Minek örülsz annyira? ha még nem szállt le, leszáll ezután! legkésőbb Göteborgban, többé nem látod. Ha látnád is, mi volna? Ne gyerekeskedjél.

Mire idáig jutott, a lány belépett a peronról, nyilván a vécéfülkét látogatta meg. Ruganyos léptekkel közelgett, boldognak tetsző mosollyal. Álla ettől hegyesebbé vált. Búza Péter összébb húzta magát az ülésen, mire a lány: Köszönöm, igyekeztem nem fölébreszteni, amikor felálltam. Nagyon kedves! – akarta mondani Péter, de ez jött ki: Nagyon édes! A lány alig észrevehetőn hátrahőkölt, majd visszacsusszant a helyére, akár egy nedves hal. Pedig inkább az útitársa lett nedves, mert: Fahúúú! Egészségére, dünnyögte Péter, és nem törölte meg az arcát. A lány bocsánatkérő mozdulatot tett a kezével, ez is halra emlékeztetett, majd visszatért a regényhez. Péter látta, hogy a cicanadrágon őrényi (1 korona = 100 őre) lyuk nyílt, kicsivel a bal térdkalács fölött. Parányi dombként bukott ki a halvány bőr. Ártatlanul, mint egy miniatűr babapopsi. A lány fölhúzta az ülésre mindkét szürke zoknis lábát, a kuporgó eb tartásában, amelynek engedékeny gazdája tűri, hogy az állat a fotelon heverésszen.

A lány szürke zoknijának a talpa már sötét, mintha koromba taposott volna. Na ja, így ment a vécére. A dupla ülések közé nem jutott padlószőnyeg, a vöröses műanyag borítás a teniszpályák salakjára hajazott. Péter remélte, az ő szürke zoknija még nem koszos, nem lyukas. Gyerekkorában minden fuszekliből – az anyja hívta így – kikandikált valamelyik lábujja. Eszed a fuszeklikat, édes fiam! – hajtogatta a mama. Péter émelyedett ettől a képtől. Zokni a szájában, ahogyan a kutyákéban a labda.

Ott járt a hallban, ahová ötéves korában telepítették a gyerekszobából, a nővére mellől. Nyuszi már nagylány, nem lakhatsz vele! – jelentette ki a mama egy őszi délutánon, és a papa tolhatta a sezlonyt ki a gyerekszobából, át a nappalin, be a hallba. Pétert nem bánta, agyába sem ötlött, hogy ezen a helyiségen mindenki áthalad, aki az előszobába vagy a konyhába tart, illetve onnét a lakás belső részébe. Ráadásul örökös a balladai homály. A fűtés sem az igazi.

Megkapta a lehajthatós ajtajú szekretert, az abba szerelt lámpácska szolgáltatta a munkafényt, ha olvasott vagy tanult. Szerencsére ritkán tette, inkább edzésre járt, később táncórákra.

De hol tartottam a ruháimat?

Hm. Milyen lehet a svéd lány otthona, pontosabban a szülei lakása? Az apja magas, szőke buszsofőr, az anyja háztartásbeli, néhány órás állásban

besegít a közeli aggok háza irodáján, gyors- és gépírónőként, az az eredeti foglalkozása. Ne röhögtess, apukám, már nincsenek gyors- és gépírónők, a számítógépet ki-ki maga veri, legföljebb titkárnők vannak, azokat inkább személyi asszisztensnek hívják.

Ugyan mi okból helyezed a munka társadalmi ranglétrájának alsó fokaira a szüleit? Egyetlen ruhadarabjáról sem ordít a turkáló. Mobiltelefonja, melyről küldött néhány szöveges üzenetet valakiknek, legújabb kiadású, miniatűr Sony Ericsson. Bár az nem jelent sokat, svéd termék (amióta egyesült a Sonyval, már csak félig), itt talán olcsóbb.

Göteborgi vendéglátóitól Búza Péter csodálkozva értesül majd, hogy a város három világmárka székhelye. Ericsson, Volvo, SKF. Utóbbi cég többek között csapágyban és fogaskerékben erős. Legelőször ők kezdtek autót gyártani Skandináviában. Svéd autó... Péter e két szótól elgyöngül. Gyerekkori álma, hogy egyszer magáénak tudhasson egy Volvót. Volvo, volver, revolver. Revolvert kapott hatévesen, hosszas könyörgésre, az agyondíszített fenyőfa alatt várta. Colt, pisztolytáskával, három tekercs patronnal. Boldoggá tette. Három héten belül elcserélte Kardos Pityuval egy nagy radírra, amelyen elefánt trombitált. Neked elment az eszed, édes kisfiam! – hajtogatta az anyja. Fogalmad sincs, hány radírt vehetnél a koltod árából, százat, talán ezret is! Búza Péter, ekkoriban még Bizi, szégyellte magát.

Másik gyerekkori álma egy elefánt. lő. Igazi. Indiai. A mama társadalmi munkában közönségszervezőként is működött a FŐMAV-nál, havi kétszer ingyen jegyeket kapott a Szikra moziba, dupla vetítésre. Vasárnap délelőtt 11-kor kezdődött az első film, 1-kor a második. Perecet ebédeltek, Bizi legnagyobb örömére. Semmit nem utált jobban, mint az evést. Általában ketten mentek a mamával, az apját nem, a nővérét ritkán izgatták a filmek. *A dzsungel könyvében* szereplő elefánt ejtette rabul a szívét, mert megvédte Mauglit. Ő is szerette volna, ha valaki megvédi, főleg a Köröndön, ahol iskola után sokszor az volt a mulatság, hogy a nagyobb fiúk őt verték.

Gyerekkori álmai megvalósulatlanok maradtak. Viszont a táncszövetség adott neki szolgálati mobilt, egy régebbi évjáratú Ericssont. Ha úgy tetszik, ez az egyetlen közös pontja a svéd lánnyal. Érdekes volna udvarolni ele-elefánton tova-lovagolva. Máris ott ügetett, sőt nyúlként ugrált a svéd expresszvonat mentén az elefánt, indiai fejtakaróban, rajta Búza Péter főtitkár, Gandhi hófehér leplében. A várakozással ellentétben az elefánt bírta az iramot az X2000-rel, mely pedig óránként kétszáz-kétszázötvennel fúrta magát előre a légellenállásban. A svéd lány ablaka félig lehúzódik, az elefánton kapaszkodó maharadzsa a résen dobja be a nagy csokor ikervirágot, a hozzá való zölddel,

celofánba csomagolva, ahogyan Európában szokás. Hogyan szokás Indiában, ki tudja, mindegy, Svédország ez itt.

A lány elaludt. Összegömbölyödve. Feje oldalra dőlt, könyve lecsúszott a derekához. Milyen törékeny. Talán ötven kiló sincs. Táncosnak ideális testsúly, könnyű fölemelni. A lábszárai elárulták, biztosan nem űzi a tánc semelyik válfaját, legalábbis rendszeresen. Hát mit űz?

Kezdjük elölről. A szülők ezúttal tágas családi házban éltek, melynek oldalához tapadt a másfél szobás lakrész, egyetlen lányuk birodalma. A papa ingatlanügynök, a mama kis virágboltot működtet a telek utcai peremén. Árul Linnéát, értelemszerűen. A lányt úgy hívják... Hát, Linnéa! Persze. Linnéa lett a keresztségben. Búza Péter sorra vette az általa ismert svéd családi neveket. Nobel, ugye, akiről a Nobel-díj múzeumában megtudhatta, hogy világéletében író akart lenni, gyártott is verseket és prózát kötetszám, állítólag borzalmasak. Lagerlöf, a Selma, Nobel-díjas, ha már itt tartunk, ő írta a mama kedvenc könyvét, a *Nils Holgersson csodálatos utazásá-t.* Pindurka kisfiú utazgat Svédországban. Mint én most. Nils speciel vadludak hátán. A szerző eredetileg játékos földrajztankönyvnek szánta a meséjét. Túllőtt a célon. Linnéa Holgersson. Linnéa Lagerlöf. Nem.

Sebastian Lingserius svéd táncos-koreográfus, Magyarországon is járt, a MU Színház hívta meg. Produkciójának azt a címet adta: *Léthé.* Búza Péter a Táncéletben olvasott róla kritikát. A görög mitológia három alvilági folyójának egyike ez, írta a bíráló, aki a vizéből kortyol, elfelejti földi életét, s kezdhet egy újat. Nem rossz. Új élet, Linnéa Lingserius oldalán. Túl hosszú.

Linnéa Lingse.

Mégsem egyetemista, inkább PR-felelős egy multinál. Épp most véglegesítették. Vagy rúgták ki? Nem, akkor búsabb volna. Mit tudsz te arról, milyen a kedve? Hát, aki ilyen édesdeden alszik, nincs kiborulva.

Mire kerekre zárta, Linnéa Lingse szúrósat tüsszentett, majd gyorsan még egyet, amivel fölébresztette magát. Találkozott a tekintetük. Akár a régi ismerősök, kétoldalt fölívelő szájtartás, kerekedő szem. Eme arckifejezést közönségesen mosolynak szokás hívni, mi csak azért nem teszünk így, mert a mosoly több érzelmet föltételez. Itt a legmegfelelőbb pillanat, hogy beszélgetés kezdeményeződjék, Péter most is Dr. Búzaként csapna a húrokba – de mire nekilendült volna, a lány fogta a könyvét, fölütötte, s követte tovább Lady Chatterleyt az érzelmek zűrzavarába. Péter szemernyi sóhajjal az ablak felé fordult, maradt neki az élénk színekben játszó svéd táj, a gyorsított filmen. Patak. Fahíd. Kutya. Öreg Volvo. Nem az a doboztestű, amilyenre ő áhítozott gyerekkorában – a Szász fogorvosnak a rokonai küldték Münchenből –, hanem az annál is régebbi, melynek bogárszerű domborodása kísértetiesen

emlékeztetett egy szocialista gyártmányra. Pobjeda. Illetve Warszava. Az ötvenes évek végén és a hatvanasok elején gurultak ilyen taxik és állami autók Budapesten. Mígnem lecserélték őket Moszkvicsokra és Volgákra. Volgák orrán ugrani készülő szarvas már-már megingatta Bizit, hátha mégis Volga kéne neki, végül hűséges maradt a Volvóhoz. Vol, Vol.

A lány váratlanul fölállt, hosszúkás táskáját a hóna alá szorítva kisasszézott a folyosóra. Nyilván újra pisilni megy. Búza Péter most zavartalanul megbámulhatta a fenekét, mely jobbra-balra ingott járás közben. A hosszú vászontrikó vége föl-föl lebbent, látattni engedve a két citromgerezdet a cicanadrágban. Jó kemény lehet. Igyekezett hibát találni a lányban, de minden erőlködése ellenére is csak annyit tudott összehozni: nincs álla. Egy nőnek legyen álla, különben olyan tétova benyomást kelt, mint Linnéa Lingse. A szekreter nyomakodott az agyába. A szekreter a sötét hallban. Lehajtott ajtajával, parányi levélfiókjával. Legfölül vitrinszerű rész, oda rakta a könyveit, Jobbra két mély polc, ott mi volt? Eleinte a játékok. A papírmasé vár. A négyes focilabda. A két csehszlovák szájharmonika, a mama hozta ezeket Pozsonyból. A hét ólomkatona. Heten, mint a gonoszok! – így a papa, amikor átadta a hét 1848-as honvédet, meg a méretarányhoz képest túlságosan kicsiny ágyút, barna papírzacskóban. Hová tűntek a katonák? Nem tudni.

Hol tartottad a ruháidat?

Gyerekként és kamaszként a bő, hosszú ujjú ingéét szerette, nyáron föltűrve a karján. A nadrágok közül csak arra a bőrgatyára emlékszik, amit Kelet-Németországból hozott neki a mama kolléganője. Gyűlölte. Az is nyomtalanul foszlott szét az iszapos időben. És a cipők? Képtelen fölidézni. Voltak kínai tornacsukák, egy barna, utána két fehér, a víváshoz. De miben járt iskolába? Semmit nem dob ki az agya képtára.

A ruhák talán az előszoba beépített szekrényében lógtak és feküdtek, a cipők meg legalul? Ez csupán találgatás. Annyi bizonyos, hogy a zoknik és az alsógatyák helye máshol lehetett. Mégis a szekreterben? Biztosra vette, nincs a pullmankocsiban még egy balfék, aki ne tudná, honnét szedte ki a ruháit gyerekkorában. Linnéa Lingse is tudja. Búza Péter citromsárga IKEA szekrényt képzelt a lány szobájába, ahová furcsamód olajsűrűn ömlött be az IKEA rolettás ablakokon a napfény, ahogyan a déli tengerpartok nyaralóhelyein.

Az ingeknek lógniuk kellett. Bő ingek. (Boeingek, haha.) Nadrágra omolva viselte, ha esett, ha fújt. KIVING! – a mama szerint így hívták azokat, amelyeket kívül hordásra varrtak. Őneki nem voltak kivingjei. Többnyire az apja által kiselejtezetteket hordta. Szerette, hogy olyan nagyok. Az apja kényesen ügyelt a ruhaneműi épségére – saját egészsége kevésbé izgatta. Amint az anyag pindurkát feslésnek indult, többé nem vette föl. Ilyen alapon űzte

szám a cseresznyefa háromajtós szekrényből a svájfolt fekete zakót is, Bizi rögtön lecsapott rá. Neki majdnem a térdéig ért, nem zavarta, kifejezetten elegánsnak érezte magát benne. Abban kezdte a gimnáziumot. Röhögtek a háta mögött a csajok, szerencsére erről csupán később értesült. Addigra már a fekete, testhez simuló szalontáncdressz lett a védjegye. Az egyik versenyére testületileg kivonult az osztály, s amikor a csajok látták, milyen gyönyörű lány a partnere, óriásit nőtt az ázsiója. A gyönyörű Lilla azonban a nála is gyönyörűbb Annát szerette. Péter e tényt titkolta. Még nem volt divat a homoszexualitás.

Jött visszafelé a svéd lány, táskáját lóbálva. Arcán az elégedettség pírja. Talán nem csak kisdolgozott. Kecsesen siklott oda Búza Péter mellé. Pillantást váltottak. Az élet szép, tenéked magyarázzam? – mintha ezt mondaná a lány, ámbár kicsi a valószínűsége, hogy ismerné a magyar színdarabot, melynek a címe hamarjában őneki se jutott eszébe. Az illatfelleg frissebben gomolygott körülötte, mint eddig, Péter félig lehunyt szemmel szívta be. Azután kiadta a parancsot: hagyd ezt abba, apukám, ne hergeld magadat, a lányod lehetne, plusz svéd, plusz nem is tetszik annyira, csak elérted azt a kort, amikor minden fiatal nőstény fölkelti a figyelmed. Bármelyikbe képes volnál belezúgni, ha elegendő ideig bámulnád. Fordulj szépen az ablak felé.

Az üvegben megpillantotta a saját trikóját. Érettségi után a vendéglátóipari főiskolán kezdett trikósodni. Addig úgy tartotta, trikót sportpályán hordunk. Másutt csak a hintáslegény. Különösen tilos zakó alá, pláne ha tengerész-csíkos, az a horrorok horrorja, nem pedig a mondanivaló. Hosszú út vezetett odáig, amíg a világ legkönyörtelenebb divatdiktátorai fölbukkantak sötét trikóra húzott zakókban, persze, ha nekik szabad, az még nem jelenti azt, hogy mindenkinek. Az ő egyedi tervezésű cuccaikban a formabontás másképp fest. Mióta a mintás trikó is megengedett a férfiaknak, Búza Péter gyakorlatilag semmi másban nem jár, kivétel persze a hivatalos ünnepség vagy a temetés.

Azért furcsa egy hatvanhoz közelgő ember, sötét rövid ujjú pólóban, amelyen pucér csecsszopó merül víz alá. Fölirat: *Nevermind.* Péternek agyába sem ötlött, hogy a Nirvána együttes valamelyik nagylemezét hirdeti boldognak, boldogtalannak. Amikor először fölvette, rossz érzés futott át rajta, vajon e csecsszopó odavész? Hamar napirendre tért fölötte. A trikót ajándékba kapta Barbarától, a felesége húgától, akinek meg az nem ötlött az agyába, hogy él olyan ember a földtekén, aki ne hallott volna a Nirvánáról és -tól soha semmit. Erre a pólóra Péter csak vonakodva vett sötét zakót, ám a zakó összegyűrődött volna a kis kerekes utazóbőröndben. Mindegy, úgyis fölakasztotta a fémhorogra.

Lehet-e annak valamiféle üzenete, hogy a hímek világszerte trikóra cserélték az inget? Talán könnyebb vasalni. Á, ma már se a trikót, se az inget nem szokás vasalni, ha nedvesen eligazgatja az ember a vállfán, kilógja magát. Mi is többet mutatunk magunkból, ahogyan a nők? Péter emlékeiben fölbukkan a *Time* magazin címlapja, a nyolcvanas évek legvégéről, rajta Madonna, a feltörekvő énekesnő, kilátszó köldökkel. A hosszú cikkből megtudhatta, hogy Madonna rendszeresen mutatkozik kurta férfiválltrikóban, mely látni engedi izmos hasfalát és köldökét. Talán az én hibám, hogy mindig olyan férfiakba szeretek bele, akik sokat tehettek a karrieremért? – kérdezte az egyik alcímben vagy képaláírásban az anyagias lány. Búza Péter az idő tájt még tőle se hallott semmit. A szövegből kiderült, alacsony termetű, eredetileg táncosnő, ez keltette föl az érdeklődését. Ha a nők férfiváll-trikóban járnak, födetlen hassal és derékkal, úgy volna logikus, hogy a férfiak pedig valamelyik női ruhadarabot sajátítsák ki. Erre máig nem került sor. Még? Melyik lesz az, ha egyszer? Pruszlik? Kötény? Cicanadrág? Latolgatta a melltartót, némelyik idősödő férfinak hasznára válnék.

Rock zene csendült föl, ritmikus csilingeléssel. Linnéa Lingse becsapta a *Lady Chatterley szeretőjé-t,* tulajdonképp ritmusra, és kotorászni kezdett abrakos tarisznyára hasonlító kézitáskájában, sokára találta meg a miniatűr telefont. Halló! – szólt a membránba, ha ugyan van egy mobilnak olyanja. Búza Péter Göteborgban majd lát egy tévéreklámot, mely képregényt imitál, az egyik föliratból kihámozza, hogy így írják: Hallá!

A lány sokáig csak figyelt, egy-egy ühümm-nek tetsző nyögéssel. Péter magában szinkronizálta a jelenetet. Az apja hívta Linnéa Lingsét: Édesem, már a vonaton ülsz? príma, kimegyek érted a pályaudvarra, valami nagyon fontosat szeretnék mondani, ne aggódj, nincs semmi baj, örülni fogsz neki! – ezen a ponton egy pillanatra elbizonytalanodott, többfelé terelhető a cselekmény azáltal, miféle örömhírt tartogat a lánynak a kedves papa. Meglepi egy új autóval. Volvo? Legyen Saab. Meglepi egy új lakással. Új házzal. Új... férjjel? Á, szingli még. Új állással? Egyik változat sem tökéletes. Várjunk csak. Figyelj, kislányom, kár így lelőnöm a poént, de nem bírom magamban tartani, édesanyáddal nagy elhatározásra jutottunk, most, hogy mind a ketten nyugdíjasok lettünk, itt az ideje, hogy valóra váltsuk régi álmunkat, a világkörüli utazást, és arra gondoltunk, nagyobb élvezet volna, ha téged is magunkkal vinnénk, mit gondolsz, tudnál kérni hat hónap fizetés nélküli szabit?

Vagy nem. Inkább: Mondd csak, édes lányom, hol a fészkes fenében vagy? az egész család téged keres! miért csinálod ezt velünk újra meg újra? megint elfutottál az esküvőd elől, mint Julia Roberts abban a filmben...

Hagyjuk a filmeket. Akkor: Linnéa, kicsikém, aggódunk érted anyukáddal, olyan régen nem jelentkeztél, pedig ma aztán igazán kéne, ő nem tudja, hogy hívlak, de ugye nem felejtetted el-a születésnapját? tudod, írtam e-mailt, mondtam is többször, ma lesz a parti, a szülinapi partija, Alfréd bácsinál a kertben, legalább telefonálj, amennyiben mégse jönnél haza, de úgy gondolom, semmiképp se teheted meg a mamáddal, éppen ma, nem mindennap lesz ötvenéves az ember, te talán még nem éled át, milyen fontos évforduló ez, mert a huszadikat is csak jövőre töltöd be, azért majd neked is rendezünk valamit, gondolkozhatsz, mit szeretnél, mindenesetre gyere, ha nincs pénzed vonatra, szóljál, küldök szívesen, ezen igazán nem múlhat! – és így tovább, ilyen szellemben, sokáig. Linnéa szeretne válaszolni, időnként nyitja a száját, ám az apja lélegzetvételnyi szünetet sem tart, zúdítja a lányára a magáét, az ötvenéves mama érdekében. Anyádnak rendületlenül.

Mikor azután Linnéa Lingse végre alkalmat kap, bejelenti a jó hírt. Lehet, hogy ő nem eléggé megbízható, de azért link se! (Rím.) Robog szülővárosa, Göteborg felé, hogy megünnepelje az édesanyját. Ajándékot is visz. Hangja a magas regiszterben csúszkál a meghatottságtól, amiért az anyja nem halt még meg, sőt él, sőt-sőt szinte kiváló egészségben, ha nem számítjuk azt a kis magas vérnyomást, meg azt a kis csípőkopást, meg azokat a kis elgyöngítő hőhullámokat, amelyek végképp szóra sem érdemesek, hiszen a korszerű svéd gyógyszerek a minimálisra mérsékelik őket.

Az apa közbe-közbeszúrt egy-egy szót vagy félmondatot. A lány bólogatott. Vállat vont. Bólogatott. Intonációja fátyolosodott. Aztán... Nem... De igen. A szeme könnybe lábadt. A szava elfúlt. Hüppögött.

Búza Péter legszívesebben átölelte volna. Síró nőktől mindig elgyöngült. Kár, hogy Jolán ezt már kapcsolatuk kezdetén kibökte, s ha valamit akart, gyakran folyamodott e módszerhez. Olykor vissza is élt vele.

Ekkor, magát is meglepve, Péter követte a példát, sírva fakadt. Az ehhez kapcsolódó hangokat sikerült többé-kevésbé elfojtania. Milyen kár, hogy Jolánnal nem lett gyerekük. Amikor ő betöltötte az ötvenediket, volt ugyan meglepetés-parti, volt bőgés, volt szívforrósító ajándék, de nem volt, aki hazautazzék Sopronból vagy Debrecenből vagy Stockholmból. Nagy hibát követtünk el, gondolta repedező lélekkel az X2000 sovány ülésén. Elégszer gyötrődött ezen, most újra átélte, az eddigieknél hevesebb fájdalommal, amely valamennyi sejtjét rázta bőszen, áramütés módjára. Mit hagytunk ki! te jó világ! – már nem nőnek, nem is lánynak érzékelte Linnéa Lingsét, hanem gyereknek. Lehetne ilyen korú nekünk, ha szerencsésen alakulnak a dolgok.

Á.

Ó.

Ú.

Most már Jolán is ötven.

Rázkódott a válla a zokogástól. Az ütemes mozgás átterjedt a karfán keresztül a másik ülésre. A svéd lány ekkor pillantott a magyar férfira. Arcán döbbenet. Mondott két szót a Sony Ericssonba, vélhetőleg olyasmit: egy pillanat! – s azt kérdezte:..........?

Dallamos svéd szavak.

Nyilván érdeklődik, jól vagyok-e? Minden rendben? Tehet-e valamit értem?

Mélyet sóhajtva azt felelte, angolul: Köszönöm, ne izgassa magát, OK vagyok én.

A lány zavartan biccentett. Az eddiginél hadarósabban és suttogósabban folytatta a telefonbeszélgetést. Búza Péternek lett volna tippje, de már megunta ezt a játékot. Beszélj csak, te kis svéd, amit akarsz, nekem mindegy. Svédke, lyukas cicanadrágban.

Zsebkendőjébe trombitált, útitársnője erre újfent odakapta a fejét. Ne csodálkozz, drágaságom, ilyen az orrsövényferdülés.

Időközben mintha csillapult volna a lány náthája, a magyar orvos gondos kezelése nélkül is, egy ideje szünetelt a tüsszögés. Lehet, hogy csak addig, amíg telefonál, ha az ember másra figyel, jobban lesz. De épp most fejezte be, a Sony Ericssont úgy hajította a táskájába, mintha kidobná a szemétbe. Amink van, azt nem becsüljük.

Búza Péter ellazította izomzatát. Igyekezett megnyugodni, jógalégzéssel járatta a levegőt tüdeje alsó, középső és legfelső részében. Jól kisírtam magamat. Agyában megjelent a műmárvány emléktábla, a vonatablak mellé erősítve: „Ez az a hely, ahol egy Búza Péter nevű magyar ember jól kisírta magát. Dátum. Állította a Svéd Királyi Vasúttársaság, örök mementóul." Tetszett neki ez az örök mementó, már mosolygott. A svéd lány ezt is észrevette. Bizonyára azt hiszi, nem vagyok normális.

A kerekek tragikus dallam dobszólóját verték a sínen. Wagner. Vagy Verdi. Eszébe jutott Annuska. A mama ragaszkodott a zongoraórákhoz. Annuska, a tanárnő pedig ahhoz, hogy a hangszert kéthavonta fölhangolják. Nekünk csak egy nó ném pianínónk van, mentegetőzött a mama. Akkor inkább havonta! – így Annuska. Távoli rokonságban állt Fischer Annieval, ő is pódiumművésznek indult. De történtek sajnálatos események, és fölívelő karrierem derékba tört! – teátrális mozdulattal emelte a magasba a jobb kezét a vörösre lakkozott körmökkel. Péterék sosem tudták meg, miféle események törték derékba a testes asszony fölívelő karrierjét.

Egy ízben Annuska úgy belefelejtkezett a *Kis kezek, nagy mesterek-be,* hogy a mama túrós csuszája kezdett kihűlni a konyhaasztalon. Annuska, vacsorázzék velünk, javasolta kínjában. Senki nem számított rá, hogy a szoknyából és a mohairpulóverből lábban és derékban kipuffadó tanárnő azonnal igent mond. Arra még kevésbé, hogy ennyit eszik. A papa megkínálta sörrel, egyhajtóra ürítette a Kőbányai világosokat. A mama előhozta a spájzból a különleges alkalmakra tartogatott bonbonmeggylikőrt, utolsó cseppig elfogyott.

Annuska boldogan anekdotázott a Zeneakadémia és az Operaház híres művészeiről, akik a jelek szerint kivétel nélkül a baráti köréhez tartoztak. A papa lopva ásítozott, a mama azonban itta a művésznő szavait, sznobizmusát hájjal kenegették. Semmi jele, hogy a tanárnő valaha is haza akarna térni szeretteihez. Higgye el, naccsos asszonyom, nincs más, csak Verdi és Wagner! Készséggel elhiszem, Szalatnainé, hiszen ön a zene fölkent papnője.

Szalatnainé... Búza Péter ezt ekkor hallotta először, és utoljára. A tanárnő egy Wagner-mű buktatóiról szóló fejtegetés kellős közepén fölpattant: A hangszerhez! Minthogy a család nem volt elég fürge, két kézzel taszigálta őket a nappaliba, a pianínóhoz. Odazöttyent a forgatható székre, a feneke körben legunnyadt róla. Futamokat játszott, s kommentálta a zenét, miközben hajlongott jobbra, balra, hátra, előre, beveszett az akkordokba, szája az utolsó kiejtett magánhangzó kerekítésébe merevült. Lába a pedálon csapkodta a ritmust, a pianínó recsegett-ropogott, nem volt efféle tomboló temperamentumhoz szokva, az akkordmenet és a hangerő fokozatosan fölért a csúcsra, és akkor, akkor: beeeng! – hamis csattanás szakította félbe a produkciót. Elszakadt egy húr. Annuska két keze úgy állt meg a billentyűkön, mint mikor a motoros lábbal fékez a betonon. Kontya félrecsúszott, szeme a dühös tenger színében játszott: MONDTAM, HOGY HAVONTA HANGOLTATNI KELL!!! A házi koncert félbeszakadt, csakúgy, mint a zongoraórák. Mire a mama kerített egy hangolót, kitört a nyár, és Annuska lemaradt Péterék idejének tovagördülő vonatáról. Több szó nem esett róla. Lehet, hogy megsértődött. Vagy a mama belátta, a fia zenei nevelésére kár költeni a pénzt? Aligha. A mama soha nem látta be, ha tévedett.

Verdi és Wagner, dünnyögte Búza Péter. Verdi, Wagner, o, ja! – ismételte a svéd lány, szinte énekelve. Péter rámeredt. Mire észbe kaptak, már cinkosokká lettek a két nagy zeneszerző révén. A magyar férfi belefeledkezett szomszédja színjátszó szembogarába, úgy érezte, hajója ezekben a másodpercekben siklik a dokkba. A kikötőbe. A révbe. Íme a közös nyelv, Verdi és Wagner. Hamarosan énekelni fognak, hiába, nagy dolog az emberismeret. Immár biztosra ette, hogy minden, amit útitársáról gondolt, fedi a valóságot, a csekély különbségek elhanyagolhatóak.

Amint leült melléd, meg kellett volna szólítanod. Lemaradtál egy izgalmas beszélgetésről. S ki tudja, még miről.

Épp amikor rászánta magát, hogy kezdeményezzen, a megafon közölte: Végállomás, Göteborg. Előbb svédül, aztán három világnyelven. Kilenc perc késés. A további hasznos információkra Búza Péter már nem figyelt.

A lány nyújtotta a kezét, ő megfogta, ám úgy csusszantak ki a markából a fehér, sima ujjak, mint a szappan. Linnéa összenyalábolta a cuccát, suhant a peron felé. Búza Péter tudta, találkoznak ők még. Itt a pályaudvaron. Vagy a városban. Vagy Budapesten. Svéd és dacszövetség.

Nem tévedett. Leugrott a lépcsőről a betonozott járdára, mely a két sínpár között vezetett az előcsarnokba. A lány ott állt a kioszknál, papír zsebkendőt, szendvicset, dobozos almalét s más apróbb cikkeket vásárolt. Hitelkártyával fizetett. Búza Péternek nem sikerült elolvasnia a műanyag lapon a nevét. Sebaj, ráérünk. Linnéa Lingse vékony lába most még kecsesebbnek látszott a sötét cicanadrágban. Bizonyára észrevette, hogy a magyar férfi követi.

Hátrafordul-e? Ad-e női jeleket? Megszólal-e? Áttérünk-e az angolra? Vagy Verdire és Wagnerre? A háttérben már fenségesen, akár egy vízesés, zengett a *Tannhauser* nyitánya.

Búza Péter egy hosszú pillanatra lehunyta szemét, a beavatottak áhítatával. Ez volt talán a legnagyobb balfogása történetünk kezdete óta. Mire kinyitotta, a lányt már sehol sem látta. Hiába forgatta a fejét. Ő még nem tudja, de mi igen, hogy örökre eltűnt az életéből, tüntettük el? A sors? Akár így, akár úgy, hamarosan arra se venne mérget, hogy tényleg együtt utaztak, s nem csupán álmodta.

Rohant a taxiállomás felé, föltette, hogy a lányt arra találja meg.

Gondolatban szorosan átölelte. Reménykedett. Izzadt. Már nem esik, gondolta, süt a nap. Végre itt is beköszönt a tavasz.

II. (BÉ-MENÜ)

Zuhogott.

Fiatal nő elérte a vonatot, s Göteborgba utazott. E két mondattal történetünk velejét el is meséltük. Az volna az igazi, ha az olvasó rakná össze a részleteket, a saját emlékezetéből, tapasztalataiból, tudásából, érzéseiből, szépirodalmi élménymorzsákból – azaz, az életéből. Ilyesfajta varázsra azonban legföljebb a különlegesen ihletett költészet lehet képes, az sem túl gyakran.

Marad tehát a történet kézműves gyártása. És egy sor ki.

Le fogom késni, gondolta, amíg a metróra várt a sín mentén, a lágy esőben. A fényújság szerint már itt kéne lennie. Se kendőt, se sapkát nem hozott. Esernyőt soha nem hordott, öreg emberek kezébe valónak tartotta. Haragudott magára, negyedórával többet kellett volna szánnia erre az útra a pályaudvarig, hiába, az ő életében az idők valamiképp mindig összébb zsugorodnak a kelleténél. Talán van egy másik vonat. Biztosan nem oly gyors, mint a 10.10-es, hát, majd olvasok. Azért a metrót választotta, mert a buszok menetideje esős időben bizonytalanná válik. Ezek szerint a metróé is. Hasas bőrtáskáját a lába között tartotta, a cipője orrán nyugtatva, hogy ne érjen az üvegsimaságú fekete betonhoz. Hogyan tudják ilyen egyenletesre csinálni? A svéd beton híres, gondolta bizonytalanul, majd rájött, nem, a svéd acél. Acélbeton? – nem tudta pontosan, hogy az mi, talán acélt kevernek a betonba, amikor mind a kettő forr. Izzik. Acéllét? Ez furcsán hangzott. Ejtette a témát.

Ha lekésem a 10.10-est, nem várnak rám Göteborgban. A taxi túl drága, nincs elég készpénz nálam. Majd... telefonálok, ha ott vagyok. First things first. Előszeretettel szúrt angol szavakat a beszédébe.

Egy hajszálon múlt, hogy nem késte le a vonatot. Mikor a mozgólépcsőn rohant fölfelé a sínhez, balról előzve a ráérőket, már szólt az elektromos fütty. Úgy vetődött a záródó ajtón a legközelebbi kocsiba, hogy ha nem ilyen sovány, beszorul. Hátát a műanyag borítású válaszfalnak nyomta, kilihegte magát.

Mit hagytunk otthon? Könyvet. Svante szerint vonatútra legjobb *A Kreutzer-szondta.* Írta Tolsztoj. Svante mindig elmondja, hogy Tolsztoj sose kapott Nobel-díjat, pedig 1910-ben halt meg, tehát tízszer is odaítélhette volna neki a királyi akadémia. Ő baja.

Mit hoztunk magunkkal? Szokása szerint listázta. Látta maga előtt a kockás papírt a tételekkel. Kezdte kipipálni.

Vonatjegy √

Hitelkártya √
Telefon √
Lena ajándéka √
Dezodor √
Parfüm √
Kulcs √
Fogkefe, fogkrém, úti szájvíz √
Lelet √
Kórházi számla √

De jó, hogy elcsíptem az X2000-et! – még mindig zihált a futástól. Bámult kifelé az esőáztatta város hátrafelé rohanó házaira. Göteborgig csak három óra a menetidő. Expressz. Három óra és hét perc, ha nincs késés.

Ablakrepesztőt tüsszentett. Kifújta az orrát a papír zsebkendőbe, amely annyira iszamós volt már, hogy benyitott a toalett ajtaján, s a falra erősített szemetesbe dobta. Kosár.

Nem érzett kedvet, erőt ahhoz, hogy a táskájában turkáljon. Pedig ha meg akarjuk keresni a helyünket, elő kell kapnunk a jegyünket. Majd. Még most is gyorsabban vette a levegőt az átlagosnál. Megtörölte a homlokát. Forró. Lázunk volna? Talán nincs.

Két gimnazista srác nyitott be a szomszéd vagonból. Alaposan végigmérték, olyan éhes őszinteséggel, ahogyan csak a szexuális életüket még meg nem kezdők képesek. Ettől zavarba jött. Fölkapta a cuccát, indult előre. Az önműködő ajtó zúgva tárult föl. A fiúk követték, nyilvánvalóan a fenekét gusztálva. Nem baj, gyerekek, mindent a szemnek, semmit a kéznek.

Azon kapta magát, hogy ösztönösen riszál. Hagyjuk ezt abba, bébikém. Végigpásztázott a dupla üléssorokon, húha, alig van üres hely, arcára kiült az árvagyerek-pillantás, melyet annyira utált önmagán, sietve rendezte vonásait, indult tovább. Gyanította, most már az összes hím utánafordul, hogy megnézze a seggét. Legyen nekik. Sietősre fogta lépteit, kissé imbolyogva haladt a két dupla üléssor közti téglaszínű folyosón. A második vagon végén a srácok leszakadtak. Gyerünk tovább.

Mire elért az ötödik pullmankocsiba, már rászánta magát, hogy megálljon, és előkeresse a jegyét. A vonat alagúton húzott át, vészes zakatolással. Kapaszkodni próbált, nem volt miben. Amikor a kinti fény visszatért, szemkönnyeztető élességgel, észrevette azt a szabad ülést a bal oldalon, egy sötét pólós, ráncos csávó mellett. Gyorsan beslisszolt és lehuppant,

a táskát a lábszára mellé csúsztatta. Föltehetnénk a tartóba, de úgyis mindig kell valami.

A csávó olyasmi korú, mint a papa. Viszont olvasott, ami a papával nem fordulhat elő. Nézi a tévét, vagy fejti a keresztrejtvényt. Ha egyáltalán otthon van. A mama nem bánja, ő meg a színes magazinokat bújja. Néha levelet ír a szerkesztőségnek. Fölháborodik, kikéri magának, leleplez, átkokat szór. Olykor közölnek belőle egy-két bekezdést, megmutatja minden családtagnak, ismerősnek és szomszédnak. Föl is olvassa, általában többször. Égő a mama, lássuk be. De anya csak egy van, mondja a svéd, szeressük azt az egyet. És a mamát könnyű szeretni, elsősorban azért, mert különlegesen szép, még most is. Nem látszik rajta a kor. Légiesen gyönyörű. Kétszer kell ránéznie annak, aki nem ismeri, hogy légies gyönyörűségének titka fölfedődjék: a mama japán.

Uppsalában járt egyetemre a nagymama és a nagypapa, amikor még nem voltak a mama szülei. Ösztöndíjat kaptak, a fizika szakra. A nagymama is légiesen gyönyörű volt, Hokkaido szigetéről érkezett Skandináviába, egy Szapporo közeli hegyi faluból, úgy tudott sízni, mintha profi volna, e képességét sokszor kamatoztathatta Svédországban. A nagypapa szerint az egész kollégium őt hajkurászta, azt remélték, gésa. De a nagymama légies gyönyörűséggel utasította vissza az ajánlatokat, egészen addig, amíg a nagypapa megjelent a színen, Helsinkiből. Ő úgy tudott sízni, mintha két bal lába volna. Egyszer a nagymama húzta el a hóban a síliftig, mert a nagypapa eltörte valamelyik bal lábát.

A mama az uppsalai klinikán jött a világra, egy határozott császármetszéssel, és az Aiko nevet kapta. Kondó Aiko. Huszonhárom évvel később szülte a lányát.

Jólesett így gondolnia magára, egyes szám harmadik személyben. És a nyertes: Ilong, Svédország! Aiko lánya, Stante szerelme. Ha ugyan... hm.

Svéd keresztnevet szeretett volna adni neki a mama, az Astrid mellett kardoskodott, ám a büszke atya körömszakadtáig ragaszkodott a saját ötletéhez.

Mely aztán félrehallva, kis betűhibával került az anyakönyvbe.

Nehéz fölidézni bármi mást, amihez ennyire ragaszkodott volna, a légiesen szép feleséget sem tekintve kivételnek. A papa csak sokára mesélte el, hogy volt egy ifjúkori szerelme. Valahonnan Kelet-Európából. Ilongi. Vagy Ilonge. Ilonge Berte. Vagy Barte. Kórustalálkozón ismerkedtek össze, Ausztriában. Annyira szeretted, hogy nekem adtad a nevét? Papa eltűnődött, hát... őt kellett volna elvennem.

Ilong a ráncos csávóra pillantott. Valaha egész jó pasi lehetett. Most már összeaszta az idő. Haja ritkás. Orra ferde, mint akinek bevágtak. Bokszoló?

Ugyan, ilyen keskeny és hosszú ujjakkal? Elég alacsony. Itt, Svédországban a férfiak magasra nőnek, hozzám képest meg főleg, gondolta Ilong. Neki minden csávóhoz lábujjhegyre kellett ágaskodnia a csókhoz. Ha a mama tudná, hánnyal smárolt már, elsápadna. A többiről ne is beszéljünk. Az a legfurcsább ebben a csávóban, hogy Nirvána feliratú trikót hord. Fiatalos nagypapa? Vastag kötetet olvas. Ilong kibetűzte a címet. *How to Improve our Will and Power.* Írta Dr. Glenn Strong. Na, már csak ez hiányzik. Vonaton regényt olvasunk, ha egyáltalán. Bár én is hoztam volna egyet.

Falrengetőt tüsszentett. Még jó, hogy nem köptem le. Papír zsebkendőt keresett a táskában, kapkodva, félt, hogy mindjárt elcsöppen. Amikor végre megtalálta, kifújta néhányszor az orrát, teljes erőből, hiába, már nem szelelt. Jól bekaptam. Szipogott. Kezébe akadt Lena csomagja, az ajándék, amelynek kézbesítését rábízta. Észrevette, hogy a dombornyomatos rózsák díszítette csomagolópapír nincs leragasztva. Óvatosan kihúzta a kötetet. Nem lesz semmi baja, ha olvasom egy kicsit. Majd visszacsomagolom. *Lady Chatterley szeretője.* Fölütötte. „Első fejezet. Korunk alapjában véve tragikus, emiatt nem akarjuk tragikusnak látni. A világkatasztrófa után a romokon élünk, és építgetjük új kis házainkat, ápoljuk új kis reményeinket. Nehéz munka, a jövőbe vezető út soha nem egyenes, kerülőket kell tennünk, akadályokon kell átjutnunk. Élnünk kell, akkor is, ha ránk szakadt az égbolt." Unta ezt a filózgatást. Nógatta az amerikainak tippelt szerzőt, térjünk a tárgyra. Egy idő után becsukta a könyvet, aludjunk inkább. Csak ne szörcsögne annyira az orra. Lehunyta a szemét. Válla a szomszédjáéhoz nyomódott. Ki hinné – az öreg csávó melege szinte jólesett, így nem húzta odébb a karját. Húzza el ő, ha akarja. Persze, nem akarja. Eh... – föladta a könyöklőt.

Jaj, de soká lesz, mire Göteborgba érünk. Bedugult orral nehéz szundikálni. Ha a csávónak szerencséje van, nem fogok horkolni. A szortyogást nem bírom megspórolni neki. Be kéne csöppentenem. De orrcsepp sincs nálunk, fölkészületlen betegek vagyunk. Megpróbálta alaposan kifújni. A grippe ezen szakaszában legalább az egyik lyukat hermetikusan zárja az odagyülemlett váladék. Ebben az esetben mind a kettőt. Jól állunk. Ilong olyan hangokat adott, mintha vaskorongot húznának betonon. Még szerencse, hogy Stante nincs itt, talán kiábrándulna. Ez persze csak vicc, tette hozzá, mintha fennhangon mondta volna az előbbit. Nagyobb baj, hogy kifogytunk a zsepiből. Beletúrt a táskájába, hátha talál még egy csomagot, amiről nem tudott. Nincs olyan szerencsénk. A papa stílusa, gondolta, ő beszél így, királyi többesben. Ezt örököltem tőle. Mást se. Nem baj, fő az egészség. Jókor mondjuk.

Hatalmasat tüsszentett. A táska mélyéről előkerült egy papírszalvéta, azzal tisztogatta az orrát. Honnan van ez? Boksgatan 7, Spånga Hotell ** (11.9

km from Stockholm). Emlékezete szerint az utóbbi években nem járt Spángában, a település nevét viselő kétcsillagos szállodában pedig soha. Nem is hallott róla, ez meglepő, tekintettel arra, hogy a hoteliparban dolgozik. Igaz, egy picike szállodában, a recepción. A Vasa Hotelben senki nem tudja, hogy ő alapjában véve mégiscsak japán. Fél japán, az anyja után. Akinek elmondja, az rögtön fölfedezi, hogy a szeme ázsiai metszésű, a többiek csak gyanakodnak, hogy talán nem igazi svéd. Az igazi japánok még kisebbek, főleg a nők. Megint kinyitotta a könyvet. Constance Chatterley életét a háború forgószélként dúlta szét. Na szép.

A kalauz tűnt föl, jellegzetes északi arc, szétálló fülek. Előbb az öreg csávó jegyét kérte, amin Ilong csodálkozott, ladies first, vagy nem? Aztán rájött, a kalauz a számok alapján halad. Kereste az igazolványt, amelyet Stante szerzett neki. Stante a vasúttársaság internetes honlapjának egyik rendszergazdája volt, így szabadjeggyel rendelkezett. Némi erőlködés árán sikerült kisírnia egyet Ilongnak is, arra hivatkozva, hogy élettársak. Ilong most elgondolkodott, szeretné-e, ha tényleg. Egy hónappal korábban még határozott igen lett volna a válasz. De a történtek más fénybe helyezték Stantét, más homályba inkább. Adódott néhány óra, amikor Ilong eljátszadozott a gondolattal, hogy rövid úton megfojtja. Érdektelen, túl vagyunk rajta.

Kérem szépen, ez egy foglalt hely, ahol ül! – a kalauz, akár az időjárásjelentő. Foglalt? – Ilong nem értette. Igen, kolléga számára. Ilong bólogatott, nem, azazhogy igen, mert nekem szolgálati szabadjegyem van. Igazán? az jó dolog! – a kalauz olyasfajta türelemmel várt, ami rosszabb a türelmetlenségnél. Máris, egy pillanat!

A táska belülre varrott oldalzsebeivel, melyek a legvalószínűbb lelőhelynek tűntek, már végzett, most az alján kavargatta a holmiját, de az igazolványt nem találta. Itt kell annak lenni! – ismételgette. Csak nyugodtan, én ráérek! – a kalauz kedélyeskedni próbált. Ilong magyarázni kezdte, hogy miként jutott a szabadjegyhez, Stante révén. A férje? Hát... még nem. Az egyenruhába bújtatott bürokrata gyanakodni kezdett, szabadjegy akkor nem is járna. Nekem adtak! – egyre sietősebben kotorászott az e pillanatban kivétel nélkül fölöslegesnek tetsző tárgyak között. A kalauz keskeny szája bizalmatlan kunkorba hajlott.

Az igazolvány az istennek sem akart előkerülni, Ilong újra meg újra elmondta, hogy pedig világosan emlékszik, berakta. De csak a hasonló alakú bérletét találta meg, amely a Teknikska Högskolan sportlétesítményeinek használatára jogosította. Mutatta a kalauznak, ez jó? A szétálló fülű férfi nem mosolyodott el, rázta a fejét. Ilong kénytelen-kelletlen beletörődött, hogy a szabadjegye még sincs itt. Kalauz úr, úgy látszik, otthon felejtettem. A férfi picit

hátrébb tolta a fején a tányérsapkát, rosszallón rázta a fejét, elégedetlen tanár módjára. Ilong ettől rajtakapott nebulóvá alakult. A kalauz a belső zsebéből kisalakú nyomtatványfüzetet és golyóstollat vett elő. Miközben körmölt, a táskája tetejét használva asztalnak, kioktatta, ha ezzel a cédulával és az érvényes igazolványával három napon belül megjelenik a Vasút bármelyik kirendeltségén, törlik a büntetést. Ilong köszönte szépen, Stante majd elintézi, gondolta. Rettegett a hivatali ügyintézéstől, nem is csinálta jól, türelmetlenkedett, mosolygás helyett. Stante bevett vicce volt, hogy a japán örökség része a szertartásos komolyság. Ilong nem értékelte ezt a poént, kevés bennem a japán vér ahhoz.

Amint a kalauz továbblépett tőlük, újra tüsszögnie és szipognia kellett. Eldugult orrát vörös gombócnak képzelte. Hozhattunk volna valami kenőcsöt, ha már a papírzsepit elfelejtettük. Kislánykorában szürke pörsenések lepték be a bőrét a melle fölött és a nyakán. A család orvosa allergiavizsgálatra küldte, mert sokat szipogott. Megállapították, hogy a macskaszőrre allergiás. Nincs is macskánk! – vetette ellene. A doktornő vonogatta a vállát, van másnak a házban, az utcában.

Bakfiskorában nem engedte, hogy a fiúk lehámozzák róla a blúzt, megundorodnak tőle, ha észreveszik a pörsenéseket. Gimnázium végére ez a gondja oly hirtelen múlt el, ahogyan érkezett, ebből kiderült, hogy mégsem a macskaszőrre volt allergiás, ha allergiás volt egyáltalán. A tünetegyüttesből csupán a gyakori orrdugulás és szipogás maradt. Amit a nátha szinte elviselhetetlenné fokozott.

Érthetetlen, hogyan felejthettem otthon a papírzsepiket, százas csomaggal vettem az útra. Kérjek kölcsön a csávótól? Ám az belefeledkezett a könyvébe. *How to Improve our Will and Power.* Erősítenünk kell akaraterőnket, ha vinni akarjuk valamire! – az edzője szavajárása volt ez. Ilong középiskolás éveiben atletizált, a futószámokban közepes eredményeket ért el, a magasugrásban a korához képest ígéreteseket. Csak aztán nem nőtt úgy, ahogyan az edző szerette volna. Fél év leforgása alatt valamennyi csapattársa egy-két fejjel lehagyta. Nem érdekes. Olvassunk inkább. Követni kezdte Lady Chatterley boldogtalan hétköznapjait.

Mit bámul ez? – észrevette, hogy a ráncos csávó stírölgeti. Amennyire lehetett, hátat fordított neki. Érezte a gerincén a pillantását. Ha Stante itt volna, már villogtatná haragos zöld szemét, s előbb-utóbb belekötne az ürgébe. Stante olyan féltékeny, mintha…. gyerekesen. Ha a féltékenység a szerelem fokmérője, ahogyan a közmondás állítja, egyenesben volnánk. De... görbében vagyunk, mint a keleti fjordok. Á…. hagyjuk. Próbált belekapcsolódni Lady Chatterley hányatott életébe. Időnként odasandított szomszédra. Az is úgy tett, mintha a

könyvébe mélyedne... férfiak mind gyávák. Mennyivel becsületesebb volna, ha bemutatkozna, és közölné, mit akar. Kisasszony, már bocsásson meg, maga nagyon tetszik, messze túl az illendőség határán, lehetséges-e, hogy beszélgessünk egy jóízűt, és aztán Göteborgban velem jöjjön a lakásomra... Vagy a szállodai szobámba. A Hotel Eggersbe.

Ilong tudta, a Hotel Eggers Skandinávia legrégebbi szállodája. Mi pedig tudjuk, hogy a szomszédját a vendéglátói valóban a Hotel Eggersben helyezik majd el. Közvetlenül a pályaudvarnál áll, az ezernyolcszázas évek eleje óta. Kezdetben Vasút Szállodának hívták, aztán Christinának, míg Emil Eggers megvásárolta, 1867-ben, ha igaz. A történet vége a szokásos, az ősrégi szállodára lecsapott az egyik multicég, a Best Western, ám egyelőre meghagyták a régi nevét. Állítólag jó hely, csak a szobák egy része túl zajos. Ilong a *Svédország szállodái* című színes albumban olvasta ezt. Lapozgatta unalmában a Vasában, ha éjszakás volt.

Elbizonytalanodott. Miből vesszük, hogy az aszott csávó épp a Best Western Hotel Eggersben foglaltatott szobát? Trikója agyonmosott, nadrágja tucatáru, cipője sarka félretaposva. Keze ideges mozdulatokat tesz, a körmök a hosszú ujjakon rövidre vágva. Rágva? Talán nem. Parfümje épp annyival erősebb a szükségesnél, hogy ne vonzónak érezzük, inkább tolakodónak. Rokonokhoz megy ez Göteborgba. A lányához. Most lesz az esküvője. De hol a nászajándék? Odafenn a bőröndtartón nincs megfelelő csomag. A lánya terhes, azt ünneplik. Vagy születésnapja van. Huszadik. Harmincadik. Várjunk. Hatvanéves lehet. Akkor... Érettségi találkozó!? Igen. Ilong belelovalta magát. Reszelgette a részleteket.

A 10.10-es expressz csikorogva fékezett, megállt. Ilong orrát ekkor suhintotta meg. A szag. Mi ez? Kinézett az ablakon. A le- és fölszállók vonultak két irányba, összekeveredve. Csak a fejüket látta. Kalapok. Néhány katonai sapka. Nedves hajkoronák. Esik újra. Ekkor vette észre, hogy a ráncos csávó megszabadult a cipőjétől, szürke zokniban egyenesítgette lábujjait a padlószőnyegen. Ilong ezt modortalan lépésnek találta. Noha ő maga is cipő nélkül, fölhúzott lábbal kuporgott az ülésen. Az más. Az övé nem büdi. A súlyosan földhözragadt szag apró fecnikre hasogatta a jelenetet, amint a csávó szerelmet vall. Különben is. Mondhatna akármit, nyilvánvalóan visszautasítanánk. Ennek fényében mi van azzal, hogy az volna becsületes, ha előállna a farbával? Hülyeség. Azért a pasik sejtik, ha nincs esélyük, ennyi érzékenység bennük is van, nem csoda, ha csak guvasztják a szemüket. Aki ad magára, utcán nem ismerkedik. A vonat, a metró, a villamos ugyanilyen megítélés alá esik. Na és ha egy Brad Pitt ülne mellettünk? Ööö... akkor is... –

elbizonytalanodott. Stantét hívta az agyába segítségül. Na hiszen... talán most sincs egyedül. Minden férfi olyan egy szemét!

Abbahagyta az olvasás színlelését. A könyvet maga mellé rakta az ülésre. Ekkor vette észre benne a kisalakú borítékot. Mit írhatott Lena? Nem olvashatjuk el. Levéltitok. A kötet a padlóra csusszant. Ilong kinyújtóztatta a lábát, Lady Chatterleyre helyezve. Ne gyűrjük össze, ajándék.

Megérezte, hogy az öreg csávó a mellét gusztálgatja, leplezetlenül. De amikor odapillantott a ráncos pofájára, szemrehányó arccal, mindig épp másfelé nézett.

Ne leskelődjél, fater, tanuljad inkább az akaraterőt a könyvedből!

Aha... El is feledkeztünk a föliratról. A gyártó azt nyomtatta a sötét, háromnegyedes ujjú pulóverre, ezüst betűkkel: FREE HUGS. Ilong elvörösödött, ez nem azt jelenti, hogy... Félrekapta a fejét. Stante kiborult, amikor meglátta rajta. Jó, hogy nem mindjárt azt írod a cicidre, KÚROK AKÁRKIVEL! Stante, ne hülyéskedj, ez csak vicc, mind a hárman megvettük! Persze hogy megvettétek, ilyenek vagytok, te, meg a híres barátnőid! Először is, kolléganőim, és kapjál már a diódhoz, mind a kettő férjnél van! Számít az?

Az új utasok egy része még keresgélte a helyét, a gyorsulástól dülöngélve. Ilong a méltatlankodástól borzongani kezdett, volt pofája Stanténak játszani az erénycsőszt, miközben állandó szeretőt tartott mellettem! Istenem.

Amikor Ilong megtudta, úgy érezte, képes volna ledöfni Stantét a széles pengéjű konyhakéssel, vagy kettészelni a szögletes koponyáját a daraboló bárddal. Ehelyett azonban csak egy sikítozós nagymonológra tellett, amelyben kiadta az útját. A férfi azóta napi két tucat sms-sel bombázta, virágot küldött, s égre-földre esküdözött, hogy Karin csak botlás, egyszeri alkalom. Ilong már régen megbocsátott, amikor kiderült, majd fél évig tartott ez a botlás. Az egyszeri alkalom... Addigra ő teherben volt Stantétól, tervezték a lakodalmat. Mintha tíz éve történt volna. Pedig – három hete.

Ilong Budapesten vette a trikót, a FREE HUGS föliratttal. A hátára magyarul nyomtattak, nyilván ugyanazt: INGYEN OLELES. Ékezetek is vannak a betűk fölött itt-ott. Budapestet széles folyó választja két részre, a dimbes-dombos a Pest, a lapos a Buda. Vagy fordítva. Hosszú hétvégére utaztak a magyar fővárosba Bibivel és Helgával. A barátnői is stockholmi szállodákban dolgoztak, melyek ugyanahhoz a lánchoz tartoztak, mint a Vasa, s mint a budapesti hotel. Alkalmi áron kapták a háromágyas szobát. A város közepén laktak, néhány saroknyira a bédekker címlapján látható Vörösmarty tértől, ahol a trikókat árulták sötétbőrű nők egy padon.

Végigvihogták a három napot a magyar fővárosban. A sétálóutca sarkán szürke zoknikat sózott rájuk egy asszony, aki erdélyi menekültnek mondta magát tört németséggel, s fehér nejlonzacskóból kínálgatta áruját, igen olcsón. Három pár volt összecsomagolva. Épp az egyik magyar zokni van Ilong lábán.

A csávón is szürke zokni, újnak látszik, lehet, hogy itt vette. Akkor az övé svéd. Az enyém magyar. Kit érdekel, zokni – zokni. Hú, de keskeny lábszára van ennek, szinte nőies. Homokos? Akkor nem stírölne így. Mi lehet a foglalkozása, ilyen lábbal? És kézzel? Mondjuk, szabó. Nadrágszabó. Női szabó. Ilong tűpárnát képzelt az ölébe. A háttérbe pedig a megbízható Husqvarna varrógép ipari változatát. Gyöngén megy az üzlet. Ki varrat még ruhát? Maradnak az igazítások, fölhajtások, bevenni, kiengedni. A műhely ablakán túl szaladt az esőmosta táj, akár Bergman unalmas filmjeiben. Fahúúú!

Ilong maga is összerezzent a tüsszentésétől. Még jó, ha nem folyik a taknyom! – félrefordult. Törölgette az orrát a Spánga Hotell szalvétájával. De tényleg, honnan került a táskámba? – nem talált magyarázatot.

Mi persze elárulhatjuk: a túlságosan fehér váróteremben kapta föl a dohányzóasztalról, míg a számlára várt.

Újra odapillantott szomszédjára, a közepesen sikertelen női szabóra, hallotta a Husqvarna gép monoton zúgását. Ingmar, állapította meg, ez a neve a ráncosnak. Ingmar Skräddare. Szabómester. A nagyközönség szolgálatára. Mérték után. Rövid határidők. Elsőrangú snittek. Pénzvisszafizető garancia. Kívánságra házhoz megy. Akár Göteborgba is elvonatozik egy-egy törzskuncsaft kedvéért.

Fahúúú!

Te jó világ, ha ez így megy egész úton... Kellene most egy Contac. A papa hívta föl rá a figyelmét: Képzeld, feltalálták a nátha ellenszerét, tessék, ha beveszed, fél napra elmúlik. És utána? Utána visszaesel ugyanoda, ahol voltál. Akkor ez nem ellenszer, csak elnapoló. A papa bólogatott, igen, de aki időt nyer, életet nyer. Ilong idegenkedett a tüneti kezeléstől, most mégis bekapta volna a német gyógyszeripar eme hosszúkás orvosságát. Schnupfenkapseln. Naponta kétszer, reggel és este, kevés folyadékkal. A fél doboz, amelyet a papa nyomott a kezébe évekkel ezelőtt, még megvan a fiókban. Talán már lejárt a szavatossága. Lehet, hogy mégsem, a gyógyszerek soká elállnak. Fénytől óvni, száraz, hűvös helyen.

Jó volna elfeledkeznünk arról, honnan jövünk. Arról is, ami Göteborgban vár ránk, ha a papa megtudja. Ha elmondjuk neki. Érdemes beavatni? Eh... a pénz miatt kell. Kéne. Ccc! – olyan hangot adott, amilyet a mama szokott, ha nem tetszett neki a válasz. Mennyire utálta ő az anyjának ezt a ciccentését, amikor a mama a fogsorába szívta az ajkát, s hozzá minden esetben oldalra

döntötte a fejét. Már én is ezt csinálom? Öregszünk? Vicces. Reméljük, azért még nem hasonlítok az anyámra. Nem olyan nagyon. Majd... lesz valahogyan.

Akár így volt, akár úgy volt. Hogy sehogy se lett volna, úgy még soha nem volt. Stante szavajárása, egy csehszlovák regényből. Derék katona. A neve nem jut Ilong eszébe. Nézzük, mi a pálya Constance Chatterleyvel. Életét szétdúlták a vágyak a következő oldalakon. Oké. Lerakta a földre a könyvet, újra mindkét zoknis lábát ráeresztette. Élni kell, és okulni. Hm... tulajdonképp mért küld Lena a papának ilyen pikáns regényt? Mért küld neki ajándékot egyáltalán? Mióta vannak ilyen jóban? Lehetséges az, hogy... érezte magán az öreg csávó tekintetét. Naná, hogy vetkőztet. Pasiból van, akárhány éves. Menő tőzsdeügynöknek képzelte most, akinek egyetlen ujjmozdulatára megháromszorozódnak ezer koronák. Százezrek. Milliók. Gazdagságát leplezi azzal, hogy ilyen topisan öltözködik. Fölbukkant egy név Ilong agyában, az apja mutatta neki az újságban, a leggazdagabb svédek listáján, Sombatfalvi, látod, ez egy magyar, aki csak úgy idemenekült, a tőzsdén trükközött, annyi a pénze, mint a szemét!

Nem volna rossz a tőzsdén trükközni. Létezik annál egyszerűbb mód is: adjon, akinek van fölöslege.

A ráncos bróker épp most vált el a feleségétől. A másodiktól. Krákog, hogy magára vonja Ilong figyelmét, majd így szól, Johnny Depp altján *A Karib-tenger kalózai-ból:* Kisasszony, ha meg nem sértem, személyének varázsa elkábít, volna-e arra mód, hogy... variációk: 1. Tölts vele egy éjszakát, egy új Saab áráért. 2. Légy a szeretője, havi tízezer fixért. 3. Minden átmenet nélkül megkéri a kezed.

Van az a pénz, amennyiért igent mondanál egy apád korabeli alaknak, akit most látsz először? Míg latolgatja, újabb tüsszentések rázzák meg az egész testét. Valószínűleg a csávó arcába is zúdított néhány parányi nyiroklövedéket. Bocsánat, dünnyögte, sajnos, bekaptam a náthát, nem kicsit. A férfi megbocsátón intett, nem számít, s angolul: Nincs beszél svéd. Ilong angolra váltott: Náthás vagyok, sajnos, elnézést. OK, így a csávó. Látszott, szívesen mondana még ezt azt, de végül mégsem. Bibi szerint minden pasi gyáva. Helga rendre hozzáfűzi: És hazudik, mintha könyvből olvasná.

Lehet, hogy menő tőzsdeügynök, de nem svéd. Úgy látszik, nálunk a külföldiek trükköznek legjobban. Toll a fülükbe.

Könyvből... Fölvette a padlóról. Szóval. Miért küldi Lena a *Lady Chatterley szeretőjé-t* az apámnak? Pergette agyában a filmet, azokat a jeleneteket, amelyekben gimnáziumi barátnője és a papa találkoztak. Az első hiányzott. A másodikban Lena mindjárt náluk aludt, még Uppsalában. A reggelinél ők hárman úgy viselkedtek, mint az osztály a tanulmányi kiránduláson, amikor

már a fejükbe szállt a sör. Pedig csak kakaót ittak. A mama nem értette, mi ütött belétek? Ilong sem értette, de már ott tartott, hogy azon is visítva röhögött, ha a papa fölemelte a bögrét tartó keze kisujját.

Te jó világ... Lena... Lenát is?

Nem lehet.

De.

Hirtelen összeállt, ahogyan egy antik freskó, amelyet óvatlan kezek átmeszeltek, s most lekaparta róla a takaró festékréteget a restaurátor. Ezért akart Lena mindenáron velünk jönni a szigetre. Ha nálunk volt, ezért ajánlkozott a papa olyan sokszor, hogy hazaviszi kocsival. Ezért pusmogtak annyit a kertben. A papa azt mondta, válnak Lena szülei, és ő a megbízható, középkorú lelki szemetesláda, közben meg... Jaj, apa. Jaj. Igaza van a mamának.
A vonat megállt. Kevesen szálltak ki, jónéhányan be, az ötös kocsiba többek közt egy csoport szabadságos katona, hangosak voltak és... hogyan lehet ezt finoman? Szimpla elmék. A szexuális alapige röpködött a páros ülések fölött, míg a szerelvény újra nekilódult, s fölvette az utazósebességet. Ilongot nyugtalanította, hogy bizonyos ideje ki kéne mennie toalettre. Irtózott az éttermi vécéktől, a vasútiak és utcaiak még egy osztással lejjebb vannak. Hiába, Göteborgig nem tarthatja vissza.

Várta, hogy mindenki leüljön. A kocsi végén a lámpa jelezte, a toalett üres. Amikor végre rászánta magát, és fölegyenesedett, a kalauz jött szembe, vadász pillantással keresve új utasokat. Az öreg csávó meg elaludt az ablaknál, szája ó betűbe kerekedve maradt nyitva. Ilongnak a munkája révén elegendő dolga akadt külföldiekkel. Pergette agyában az arcokat és a hangsúlyokat. Ezt a férfit rövid tétovázás tán spanyolnak minősítette. A tippet erősítette az a megfigyelés, hogy a csávó könyvének belső címlapjára zöld tintával ezt írták: Vamos. Ilong kétszer is láthatta már, amikor a szomszédja rászánta magát, hogy olvasni kezdjen. Spanyol. Spanyol bróker. Mit keres itt? Pénzt, ugyebár, a svéd tőzsdén. Vamos. Vamos a la playa!

A katonák nyújtogatták egyforma céduláikat kezelésre. Szabadjegyet adnak nekik? Míg Ilong a vécé elé igyekezett, elhaladt a kalauz mellett. Öregszagot árasztott, pedig nem lehetett több mint... A papa is öregszagot áraszt? Lénát, úgy látszik, nem zavarja. Hogy baszná meg. Hm, ha jól értelmezzük, ezen már túlestek.

Két egyenruhás srác támasztotta a peront a toalettnél. Ilong nem tudta, arra várnak-e, hogy bejussanak, kérdő tekintetét válasz nélkül hagyva leplezetlenül méregették a mellét. Mit bámultok, ilyen kicsi jutott! – dühbe gurult. Lénának bezzeg... hagyjuk. A vécéajtó zárja szabad állásban. Benyitott. Hallotta a katonák röhögését. Ezeknek aztán mindegy, bármelyik megdugna.

Egyszerre mind a kettő. Pörgött agyában a pornó. Hármas szeretkezés. Néhány hónapja látta a neten, amikor a huszonkettes szoba lakójának call girl rendelését intézte. Vörös hajú nőt akart a csávó, nem festettet, igazit. Ezt kéne eldönteni, a fotók alapján. Lola Blue. Anita Wild. Lili Cica, saját videóval. Három anyaszült pucér ember összjátéka.

Lili Cica helyett bizonyos Esmeralda vette föl a telefont, Lili Cica most elfoglalt, ő szükség esetén azonban ráér. Letegezte Ilongot, akár egy sliccgombot. Várjunk, milyen színű a hajad? Most ez komoly, hogy ezt kérdezed, nyafogta Esmeralda, platinaszőke, kis melírrel, mér? Mer a vendégünknek festetlen vörös kell. Hívjad akkor Dzsúlia Robercet! – mire Ilong megkérdezhette volna a számát, Esmeralda bontotta a vonalat. Addigra leesett, hogy Julia Robertset ajánlotta a kéjnő, a *Pretty Woman-ből.* Óriási.

Ilong letolta a bugyiját. Ráhajtotta körben a vécé ülőkéjére a cserélhető fóliát, és odacsücsült. Fájt a pisilés. Az istenit... vérzem! – nem ömlött, zuhogott belőle. Mit csináljak? – megbénította a rémület. Rohadt klinika. Szemét orvos. Piszok Stante. Papír kéztörlőket dugaszolt a combja közébe, hogy ne foltozza össze a bugyiját. Azt mondták, ha vérzem, azonnal menjek vissza. Most akkor... fölkelni se bírok innét. Mitől fog elállni? Várni kell. Harapdálta az ajkát, némán könyörgött az istennek, akiben csak ilyenkor hisz. A jelek szerint nem segít. Akkor a saját altestét kérlelte, emberelje meg magát, csillapuljon a lüktetés, forrjon be, ami beforrhat, alvadjon, ami alvadhat.

Bámm-bámm-bámm! – kopogtak az ajtón. Kopogtak? Inkább rugdosták. Pillanat! – kiáltotta csüggedten. Maga sem hitte, hogy pillanat műve volna, míg átadhatja a vécéfülkét. Menjetek másikba, gondolta, nem csak ez az egy toalett van ezen a rohadt vonaton. Behallatszott, hogy az eredeti kettőhöz további katonatársak csatlakoztak a peronon, víg kompánia fecsegett, röhögött, és csapkodott valamit. Ezektől nehezen szabadulunk. A helyzet mit sem javult a múló másodpercekkel. Lena... Lena ajánlotta ezt a névtelen nőgyógyászati klinikát, ahol nem sokat kukacoskodnak. Azt mondta, neki is ott csinálták, problémamentesen. Azt nem, hogy lelketlen mészárosok kontárkodnak az emberbe bele. Első látásra ellenszenves volt a csapott vállú orvos, a kihajtogatott gemkapocscsal drótozott szemüvegben. Mindig az első benyomásnak kéne hinnünk. A rohadt életbe! Mi lesz velem?

Bámm-bámm-bámm! – az ajtó. Kuss! türelem!!! – ordította. A beálló csöndben halk pittyegés. Csöpög valami. Ja... persze! – újabb kéztörlőket gyűrt a combjai közé. Ha fölfordulok, itt bent, mi lesz? Rám törik az ajtót? Á, hívják a kalauzt, annál van kulcs, kinyitják. Hüledeznek. Jön a hullaszállító a következő állomásra. Az X2000-es késni fog.

Lassacskán elcsitult odalenn a lüktetés. A lucskos papírtörölközőket a fémkagylóba dobta, biztonság kedvéért két újat gyűrt a kényes pontra, s rájuk húzta a bugyit. A vécét csak harmadszori vízöblítéssel sikerült kiürítenie. Húzzunk innen, de gyorsan. Azt hitte, a dörömbölők kaján mosollyal fogadják, ám a peron üres volt. Iszkolt vissza a helyére, óvatos, pici léptekkel. Talán megússzuk hazáig. Mosolyt erőltetett az arcára.

A csávó már fölébredt. Összébb húzta magát, hogy Ilongnak elegendő helyet adjon. Köszönöm, igyekeztem nem fölébreszteni, amikor felálltam! – rámosolygott. Amint becsusszant oda mellé, a férfi ezt mondta: Nagyon édes! Ilong megmerevedett. De nem jutott ideje hüledezni, akkorát tüsszentett, hogy az már tényleg túlzás. Egészségére! – így a férfi. Nem törölte le az arcát. Ilong bocsánatkérő mozdulatot tett. Fölvette Lady Chatterleyt, s olvasni próbált, ki tudja, hányadszor, történetünk kezdete óta. A lapok közti piciny boríték idegesítette. Találgatta, mit írhatott Lena a papának.

És még valami gyötörte, fokozódó mértékben. Talán a papa gyereke volt Lénában? Ezért kellett a nagyszerű klinikához fordulnia? Amit aztán teljes meggyőződéssel ajánlott neked? Fölhúzta a lábát az ülésre, kutyapózban. Most vette észre vastag harisnyáján az őrényi kerek lyukat, esküdni mert volna rá, hogy az öreg spanyol is azt nézi. Nézze, ha akarja. Essen ki a szeme. A mama az ilyen lyukakat bestoppolja. Ilong Göteborgban ki fogja dobni ezt a harisnyát, kár az energiáért. Ha a mama észreveszi, képes és megmenti a szemetesből, jó lesz az még!

Lena a papa gyerekét kapartatta ki?! Az én öcsémet? Húgomat?? Bevallaná, rákérdezés esetén? A papa élből letagadja, az tuti. De én azért csak számoljak őszintén, hogy... eh...

Ideje volna fölújítanunk a ruhatárat. Mostanáig tartott, amit még Göteborgból hozott magával. Egyedül vásárolni lehangoló. Bibivel és Helgával hónapok óta tervezgetik, eltöltenek egy hosszú délelőttöt a jobb turkálókban. Eddig még nem sikerült olyan délelőttöt találniuk, amikor mind a hárman ráérnek, Ilong téli holmiban áll a legrosszabbul. Annyi baj legyen, úgyis itt a tavasz.

Nádból font ládát használt szekrénynek, a keskenyebbik oldalára állítva. Stante seprűnyélből eszkábált bele egy rudat az akasztóknak, s alulra deszkákból két polcot. Ez is olyan jellemző. Miért nem lehetett venni neki egy rendes ruhásszekrényt? Mindegy már. Stante lakásába be sem tesszük többé a lábunk. A papára vár a kínos feladat, hogy elfuvarozza onnét minden cuccunkat. Biztosan elintézi, ha szépen kéred. Bár ha megtudja, mit tettél a... hm... az unokájával... Lehet, hogy szóba se áll veled többé. Á... az se baj, ha minden ott marad. Számít az a pár kacat?

Behunyta a szemét. „Meghalni, elaludni, bóbiskolni. De tán álmodni? Ezt nem tudja senki." Idézet. Valahonnan. Ilong erőltette az agyát. Még a gimiben tanultuk. Rég volt. A vagon oldalirányban is hullámzott. Bölcsőhatás, gondolta. Sóhajtott. Ásított. Süppedt mélyebbre a sötétbe és a csöndbe.

Álmában pelenkás babák négykézlábaztak a sziklás tengerparton, mely Göteborg és az olasz Riviéra festői keverékének látszott. Ki-kicsaptak a hullámok. El-elsodortak egyet-egyet a járni még nem képes csecsszopók közül. A nyugágyakon napfürdőző szülők a jelek szerint nem izgatták magukat. Vagy észre se vették? Ilong szólni akart nekik, ám a torkából csak valamiféle nyikorgás jött ki, emberi szavak helyett.

A saját tüsszentéseire ébredt. Találkozott a tekintete az öreg csávóéval. Egészen kedves arc. Nem tudom, miért haragudtam rá annyira. Egymásra nevettek. Most felbátorítva érzi magát, hogy kinyissa a dumaládát, s nyomuljon. Kell ez nekünk? Dehogy Gyorsan maga elé húzta a könyvét. A kis borítéknál nyílt föl. Hm. A kinti tájra tévedt a tekintete. Patak. Fahíd. Kutya. Öreg Volvo. Olvassunk, higgadjunk, lazuljunk, drága Ilong.

Történetünk kezdete óta most először kapta el a gépszíj, pontosabban D. H. Lawrence írásművészete. Elfeledkezett a ráncos csávóról, a vonatról, Svédországról, a térről és időről, amelyben élt.

„I feel good! (Ta-ra-ra-ra-ra-ra-ramm.) I knew that I would, now! (Ta-ra-ra-ra-ra-ra-ramm.)" – Ilong telefonja csöngött így. „Jól érzem magam! Tudtam, hogy így lesz!" – James Brown, meg a fúvósok. Becsapta a könyvet, szinte ritmusra, előhalászta a pici telefonját – az is Stantéra emlékeztette, tőle kapta a születésnapjára. Lena szólt bele: Már úton? Igen. Hallasz engem? Igen. Akkor... Ilong... mondanom kell valamit... valamit el kell mondanom.

És a legjobb barátnője nekifogott, hogy jól szabott bekezdésekben tudtára adja mindazt, amire magától is rájött az imént. Hallgatta, s nem volt képes másra gondolni, csak arra, hogy most egy világ dől össze benne. Ugyan miért? – kérdezte önmagától. Minek fújjuk föl? Édes jó apánk dugja az édes jó Lénát. Ennyi. Legyünk nagyvonalúak, helyezkedjünk arra az álláspontra: egészségükre. A mama már úgyse számít a papára. Mondhatni, nem tart rá igényt. Akkor meg?

De Ilong nem bírt nagyvonalú lenni. Mikor Lena befejezte, ő azt dünnyögte: Biztosra vettem. Lena, akár egy sebzett madár: Tééényleg? mióta??? Kezdettől! – felelte Ilong kíméletlenül, s már maga is így hitte. A legjobb barátnője bántotta meg. Árulta el. Támadta hátba. Az apjával együtt. Szép. Ilyen is csak velünk történhet.

Azért nem értem, mért nem avattál be... mindent meg szoktunk beszélni... legalábbis azt hittem... – torka elszorult. Hangja elcsuklott. Szeme bepárásodott.

Sírva fakadt. Ne őrüljünk meg teljesen! – már késő. Próbálta elfojtani, gyerekes hüppögés lett belőle. Ezt még jobban utálta, mint hogy bőg egy vadidegen öreg faszi előtt. Tekintetét igyekezett pontosan az előtte lévő ülés támlájára szögezni. Takaros hálót rögzítettek rá, kisebb csomagoknak. Ilong semmit nem rakott bele. Pedig Lady Chatterleynek jobb helye volna ott, mint a földön vagy a széken, ha már egyszer ajándék. Le van szarva.

Saját hüppögésének valamiféle zöngés visszhangja ütötte meg a fülét. Mi ez?

Te jóságos ég! A ráncos csávó is sírt. Olyan vékony nyüszögéssel, mint a kiskutyák.

Várj egy picit, mondta Lénának, odafordult a szomszédjához: Magának meg mi a franc baja van? Az az ember kifújta a levegőt, s aztán: Thank you, don't worry, I'm OK! – olyan kiejtéssel, ahogyan a spanyolok beszélik az angolt. Ilong biccentett, jól van akkor, itt vagyok, mondta a Sony Ericssonba. Lena kezdte újra, megint elölről. Az öreg csávó a zsebkendőjébe trombitált, olyan erővel, hogy az éles hangra Ilong odakapta a fejét. A szomszédja bocsánatkérőn az orrára mutatott.

Ilong visszafordult az előtte lévő ülés támlájához. Jól van, apukám, azt, hogy te is náthás vagy, már tudjuk. Lena körkörös magyarázkodása idegesítette. Szívesen lecsapta volna a kagylót. Mobillal ez a szó szoros értelmében nem is tehető, gondolta. Eszébe jutott az a régimódi, vajszínű készülék, a svéd posta terméke, amelyiket a mama csapdosott le, amikor a papával veszekedtek, ha nem jött haza idejében. A kagyló előbb csak repedezett, aztán ketté is tört. A mama pillanatragasztóval hozta rendbe, de a további dühödt csapkodás végérvényesen betett neki. Akkor vette a mama vérvörös telefont, a lázadás jelképeként. A papa nem állhatta a piros semelyik árnyalatát. A mama bosszúból az egész lakást átfestette, az ajtókat-ablakokat keretestül vörösre. Ilongnak hirtelen idegenné ált az otthonuk, attól kezdve csak arra vágyott, hogy szabadulhasson onnét. Ami a rohadt Stante malmára hajtotta a vizet. Tűz, víz.

Búcsúzkodni kezdett Lénától, majd megbeszéljük élőszóban, túl drága ez mobilon. Lena tiltakozott, neki olyan a csomagja, hogy három általa megadott számmal ingyen dumálhat, két apát választott, a sajátját és Ilongét, harmadiknak természetesen a legjobb barátnőjét, úgyhogy ez az egész ingyenbe van. Ilong elgyöngült. Átvette a bal kezébe a Sony Ericssont zsibbadt jobbjából. Érezte a fülcimpáján, hogy a pici telefon nedves az izzadságától. Lena hátterében ritmikus zene szólt. Rádió? Á, biztos a számítógépén hallgat valamit, dolgozik ilyenkor. Az egyetemi könyvtár pultja mögött teljesített szolgálatot, s ha az olvasók békén hagyták, az internetes zeneoldalakon élvezkedett, Ilongnak

is ő mutatta meg, hogyan kell. Próbálta fölismerni a zenét, rock, a gyerekkorunk Oszakából, az biztos. Megkérdezhetnénk. De nincs kedvünk. Ehhez a beszélgetéshez sincs kedvünk. Semmihez sincs kedvünk. Legszívesebben betörnénk a vagon falára csavarozott pici szekrényke üvegjét, előkapnánk a katasztrófa esetére rendszeresített tűzoltó kalapácsot, szétvernénk vele a dupla ablakot, s kivetnénk magunkat a ködgomolyos tavaszi szélbe.

Eszébe jutott a papa kedvenc költője. Madiar költő. A papa már alig tudja az anyanyelvét, csak az édesanyja beszélt vele magyarul, de túl korán meghalt. Az a madiar költő vonat alá esett vagy ugrott, máig vitatják, mesélte a papa. Valahányszor szóba került ez a szegény költő, mindig jött a vonat alá esés vagy ugrás. A papa már csak ilyen. Ismétlés a tudás anyja, ez is elhangzott Ilong gyerekkorában, szinte napi rendszerességgel, néha latinul. Ilong most azon tépelődik, hogy vajon ki (mi) volna a tudás édesapja? Talán a memória.

Két sort szavalt a papa a magyar költőtől unos-untalan. Nagyjából így hangzott:

VISÁ VONAT MEDIEK UTANÁD
TÁLÁN MÁMÁG MÉGIS TÁLALLÁG.

Sose mondta, mit jelent, szerelmes vers, csak azt. Ilong találgatta a szavak értelmét. A papa szerint a madiar és a finn nyelv rokonok. Akkor a svéd is távoli rokon lehet. Anyós. Vagy szerető... Hm, nyilván Lena is meghallgathatta vagy százszor a Visa vonatot.

A „Visa vonat" lehet Visa vágen = megmutatja az utat. A „mediek" arra hasonlít, hogy médium, meg arra, hogy táptalaj. A „talán" a-val = beszólás, per, kereset. Na, ezekből nehéz összeraknunk egy szerelmes verset.

Most már Lena is bőgött a vonal másik végén. Hárman sírunk, gondolta Ilong. Egyelőre. Elképzelte, milyen volna, ha szép lassan átterjedne a vagon összes utasára, beleértve az idétlenül röhögcsélő katonákat is. Aztán az egész szerelvényre. Sír a vonat, robogtában Göteborg felé.

Többszöri próbálkozás után sikerült elbúcsúznunk legjobb barátnőnktől. Ilong visszalökte a telefont táskájába. Attól is sikerült elbúcsúznunk, hogy ő a legjobb barátnőnk? Majd elválik. Szimfonikus rítusra kattogtak a könnyes kerekek.

Ilong a keresztnevét egy másik madiar költőtől kapta, akinek Ilong volt a szerelme. Írt neki egy hosszú verset, a papa valaha olvasta, de már elfelejtette, érte, hogy megszerzi. Ígérni, azt tud.

Arra lett figyelmes, hogy a szomszédja, aki az imént ég bőgött, most kacarászik. Közben a kerekek zenéjének hullámzására ring a teste.

Őrült spanyol.

A csávó így szólt: Verdi, Wagner! Amire Ilong csak azt válaszolhatta, átvéve a vonat gerjesztette közös ritmust: Verdi, Wagner, o, ja! Sírva nevetünk.

Vigyázzunk, a végén még megszeretjük. Ilong hirtelen Japánban találta magát. Három éve a mama elvitte. Megmutatta a dédszülők házát, abban az időközben kisvárossá növekedő faluban, Szapporótól tízpercnyire. Raktár lett belőle. Rózsaszín ipari zsírral vastagon bekent fémdarabokat tároltak a hosszú polcokon, kerekeket, tengelyeket, ilyesmit. Az olcsó szapporói hotel – interneten választották – olyan volt, mint a méhkaptár, picurka hengeres szobák, ahová fémlétrán kellett fölkapaszkodni. Közös zuhanyozó, amelyben kis sámlikon ülve tisztálkodtak a japán nők. Kettejüket leszámítva, egyetlen fehérembernek látszó vendég sem szállt meg ott. Ha ugyan Ilong Tot és Kondó Aiko fehérembernek számít.

Régebben a papa h-val írta a nevét, és ilyen ó-val. De most már mindketten Tot-ok vagyunk. A papát néha úgy hívta a mama: Toto. Amikor kezdett túl sokat veszteni a lovin. Totalizatőr.

A megafon bejelentette a göteborgi végállomást. Itt vagyunk. Kilenc perc késéssel. Ilong gyorsan kezet nyújtott az őrült spanyolnak, aztán fölkapta a cuccát, futott a peronra, hogy elsőként szállhasson le. Viszlát, öreg harcos. Térj haza Spanyolhonba. Immár árnyalatnyi kétsége sem volt, hogy eltalálta a férfi nemzetiségét és foglalkozását. Stante szerint emberismeret terén Ilong olyan tehetséges, hogy ebből kéne élnie.

Amint nyílott az ajtó, leugrott a lépcsőről a betonozott járdára, mely a két sínpár között vezetett az előcsarnokba. Na, hol a papa? Persze, késik. Mindig késik. Odalépett a kioszkhoz. Vegyünk ezt-azt addig is. Listázta, mire volna szüksége.

OB tampon.
Papír zsebkendő, százas, ha tartanak.
Tonhalas szendvics.
Dobozos almalé.

Érezte a bőrén, hogy az őrült spanyol figyeli. Képes, idejön. Képes, és leszólít. Képes, és elrontja ezt a történetet.

Nem fordult hátra. Eszébe jutott a rövid beszámoló, amelyet hamarosan el kell mondania az apjának. Agyában bekapcsolt a zenegép. Mozart. Rekviem. Aláírta a cetlit, visszakapta a hitelkártyáját. Nyújtották a nejlonzacskót. Megköszönte.

Ekkor vette észre a papát, kacsázó léptekkel iramodott erre a rossz lábain. Ilong fölmarkolta a holmiját, futott hozzá. Az őrült spanyol észrevétlen

lesüppedt az emlékezete fenekére. Hamarosan arra se venne mérget, hogy tényleg együtt utaztak, s nem csak álmodta.

Mi persze tudjuk, hogy fél év múlva, egy őszi aImaillatú délelőttön váratlanul levetítődik benne ez vonatút, háromperces gyorsításban. Az őrült spanyol arcát már nem tudja fölidézni. Eszébe jut majd, hogy érdekes lett volna, ha beszédbe elegyednek. Ha megismerkednek. Ha összebarátkoznak. Talán máig leveleznének. Vagy... akár... Ki tudja, mi mindenről maradtunk le. De a férfié a kezdeményezés joga – kötelessége. Bármennyire föllazultak az ezzel kapcsolatos szabályok és szokások, Ilong tartja magát az anyjától örökölt alapelvekhez.

Átölelte az apját.

Hidegnek és huzatosnak érezte a pályaudvar terebélyes csarnokát.

Fázott. Reszketett.

Odakint biztosan zuhog.

Még szerencse, ha nem a hó.

Szép kis tavasz.

Reneszánsz

I. (MINT LÁNC)

Főhősünk: F. Tizennégy éves korában kénytelenedett lezárni a kamaszkorát. Addig Fiú volt. Attól fogva Felnőtt. Talán egyszersmind Férfi. Többszörösen F. tehát.

A harmincadikat töltötte be abban az évben, amelynek májusában az anyja - aki ebben a történetben csupán háttéralak lesz – telefonon tudatta vele, hogy munkát vállalt. F. csodálkozott. A mamáját leszázalékolták, ideg alapon, ahogyan ő mondogatta. Azaz időnek előtte nyugdíjba küldték, tekintettel a mániás depresszió nevű betegségre. Immár a rendes nyugdíjkorhatárt is túllépte. Ki az a marha, aki szerződtet egy ilyen idős asszonyt, nulla képzettséggel vagy gyakorlattal, pincérnek?

Ez azonban nem F. problémája. Az ő problémája az, hogy minek telefonál az anyja negyed hétkor? Háromnegyedkor kel a család, azaz F, a felesége és az óvodás, és ezt a mama pontosan tudja. Amint az anyja éles hangja fölharsant a membránban, F. gyomra sajgó pingponglabdává ugrott össze. Fölharsant, igen, a túlfutásos korszakban mondatai nyílvesszőként csapódtak a dobhártyába.

Azonnal gyere ide! – lőtte az anyja F. fülébe. Most? Naná, majd a múlt nyáron vagy a jövő télen! hallod te egyáltalán, amit mondok? Hallom, nyugi – F. messzebb tartotta a fejétől a fekete bakelitkagylót, önvédelemből. Hogyha hallod, akkor ne vitatkozzál velem, édes fiam, vágódj most rögtön a príma kocsidba, és gyere ide! F. nem tette szóvá, hogy a négyéves, endéká kék Trabant 601-es mióta príma kocsi. Sóhajtott: Jaj, mama... egyáltalán, hova? Hogyhogy hova, hát a papszigeti kempingbe, ahol vagyok, nem értem, mindenki megbolondult?

Ez végre egy jó kérdés. F-nek tippje sem volt, mit kereshet az anyja a papszigeti kempingben, hamarjában azt sem tudta, merre van az. Mit csinálsz te ott? – F, bágyadtan. Szemrehányás-sorozat érkezett a mérgezett nyilak hegyén. F. soha nem figyel az anyjára. Aki legalább százszor említette már, hogy pincérnő lett, a papszigeti kempingben. F. fegyelmezetlenül közbeszúrta, ő étteremre gondolt. Naná, hogy étterem, a kemping étterme, mér, aszitted, vécés néni vagyok? F. erre nem válaszolt, csupán afelől tudakozódott, hogy miért szükséges a príma kocsijába vágódnia *most rögtön* e korai órán, amikor még ágyban van, majd a tisztálkodás és reggeli után vinnie kell a kislányát az óvodai buszhoz a Szabadság térre. Az anyja gúnykacajt hallatott, jaj, hát értelemszerűen mindezeknek utána legyen a *most rögtön,* te dinnye!

F. nagyon sajnálta magát, amikor lerakta a kagylót. A felesége – Nóra, aki szintén csak háttéralak lesz fintorral jelezte együttérzését. A férje szülőanyját cipelendő keresztnek tartották mind a ketten. Nóra összerakta a tényállást F. válaszaiból: Jó reggelt... kimész? Mire F. válaszolhatott volna, átszólt a falon túlról az óvodás (neki sem jut komolyabb szerep): Ébren vagytok? Igen! – F. és Nóra, kórusban. Jöhetek? Persze. Kevés édesebb zenét ismerünk, mint a pici talpak csattogása, különösen a meztelen parkettán. A szőnyegeket Nóra elvitette a Patyolattal, mély tisztításra. Ezt írták a szállítólevélre. Mély tisztítás. Rám férne, gondolta F.

Amint a gyerek föllépett a sárga busz lépcsőjére, s a szokásos módon két kézzel integettek egymásnak, megkereste a príma kocsiját, s eltrabantolt Szentendre irányába. Azonnal visszatolta a szívató gombját, gyűlölte a kétütemű motor koromtelt kipufogását. Venni kéne már egy jobb kocsit. Egy Skodát. Istenem... mér kell kizötykölődnöm a Papszigetre, csak azért, mert... tulképp miért is? Ingatta a fejét. Előbb a saját oldalán csavarta le az ablakot, aztán az anyósülésnél, hadd fújjon keresztbe a tavasz a műanyag kaszniban. A Margithídon megvigasztalódott, annyira tetszett neki a Várhegy és a Halászbástya izzása a fényben, meg a Duna csillámlása.

Orgonaszag töltötte be a Trabantot. Orgonák a hídon? Nem. A Balassi utcai ÁFOR-kútnál vett autóillatosító. A múlt héten csúsztatta a térképek közé az ajtózsebben, az bocsátotta ki magából a lila virágillatot a föltépett celofán résén.

F. értékelte, hogy immár kötetlen munkaidőben dolgozik a múzeumban. Ha még a könyvtár alkalmazottja volna, az anyja hiába parancsolna rá, hogy most rögtön.

Mielőtt azonban F. megérkezne a Szentendrei útra, mely a szóbanforgás időpontjakor még nem autópálya, hanem csupán bánatos országút, ugorjunk egy jelentőset időben és térben hátrafelé. Vissza a múltba. Főhősünk születésének évébe. Erre a célra 1950-et választotta az Úr (a Sors), ami egyszerre bizonyult jó és rossz döntésnek. Jó, mert könnyen megjegyezhető, s F, aki a számok kábulatosan tiszta világában mindig nehezen igazodott el, gyorsan kiszámíthatta az életével kapcsolatos időket, azt például, hogy mikor hány éves (volt). Rossz, mert a magyar egészségügyi ellátás talán ekkorra fogyott ki mindenből, amije még maradt a szocializmus előttről, ide értve szokást, emberi tartást, odafigyelést és készletet. F. az életnek nevezett küzdelmet rögtön előnnyel akarta kezdeni, így a vártnál két hónappal hamarább jött e világra. Ennek folytán szolgálhatnánk a szovjet inkubátor sajátosságainak bemutatásával. Nem tesszük.

F. édesapja a mondott évben mint marós próbálta biztosítani a család megélhetését. Olykor mint sztahanovista marós. E státusz a munka történelmileg kialakult hierarchiájában okozott némi zavart, tekintettel arra, hogy a papa irataiban a neve előtt ez állott: Dr. Ám a taglalt időkben akadtak ennél cifrább esetek is. A Nyomdagépellátó Vállalatnál, ahol a papa mart, olyan ember töltötte be az éjjeliőri munkakört, akinek a neve valaha így kezdődött: Gróf alsó- és felsőpáhoki. A papa a kollégái előtt titkolni próbálta a Dr-t, hiába, hamar elterjedt, attól fogva doktor úrnak szólították. Új munkatársak kértek tőle tanácsot érrendszeri megbetegedések (magyarán: visszér), illetve nátha vagy köhögés esetén, ilyenkor sötéten mosolygott: nem orvosi, jogi. Amennyiben jogi ügyben fordultak hozzá, még sötétebben mosolygott, és súgva: tök mindegy, ez nem éppen jogállam itten.

Marós úgy lett, hogy elvégezte az átképzési tanfolyamot, a néhány hónapos gyorstalpalót. Közvetlenül azután, hogy egy koholt perben elítélt s rövid úton kivégzett miniszter egyik titkára volt a négyből. Óriási szerencsének értékelte, hogy nem börtönözték be. Állandó éjszakai műszakot vállalt. F. számára az apakép olyan férfit jelentett, aki vagy nem tartózkodik otthon, vagy nincs ébren. A papát ennek dacára sokkal jobban szerette, mint a mamát, mert a papa – talán fenti körülménynek köszönhetően – szinte soha nem őrjöngött. Csak horkolt.

F. születése tájékán az apja már sok mindentől félt. Elsősorban attól, hogy a lakásukat társbérletté alakítják. Egy előre kiszámíthatatlan, de minden szempontból alkalmatlan pillanatban csöngetnek. Négy-hat tagú család áll a bejárati ajtó előtt a szűrt fényben lebegő porszemek laza függönyében, mutatják a tanács hivatalos papírját, mely szerint a szobák felét őnekik kiutalták. Hozzák a bútorukat és a cókmókjukat. A továbbiakban a lakás számukra kijelölt részébe nem léphetünk be, a konyha- és fürdőszobahasználat szigorú beosztás alapján zajlik. Szörnyű lesz, magyarázta a papa a mamának, ő mesélte F.-nek sok évvel később.

Mit lehet csinálni? A papa kifundálta a megoldást. Létre kell hozni a társbérletet házilagosan, mielőtt a tanács teszi. A mama tiltakozása ellenére beköltöztette Sütő Pista bácsit, egy másik sztahanovista maróst, családostul. Lakjanak velünk. Megkapták a hálószobát.

Na de mért gondolod, hogy valaha is elmennek? – a mama. Mert már épül nekik a szocialista lakásuk, azért, és legkésőbb egy év múlva kész lesz! – a papa.

Azzal nem számolt, hogy a szocialista építőiparban a maximum egy év akár öt és fél is lehet, ahogyan ebben az esetben. F. tehát akként figyelt föl az őt körülvevő világra, hogy jó sokan élnek egy födél alatt, majd lassacskán kiderült,

e csapatból nem mindenki vérrokon. Ő a maga részéről határozottan kedvelte Sütő Pista bácsit. Csöppet sem zavarta, hogy a másik sztahanovista marós soha nem mosta ki maga után a kádat. Ráadásul emelt sarkú cipőben járt, rövidre szabott termetét javítandó, így mindig érzékelhették, merre jár az ajtókon túl, éles kopogással közlekedett. Hagytad volna bent nekik a szőnyegeket! – így a papa, aki a kisvonalúság jelének tekintette, hogy a mama mindent áthozott, amit csak tudott. Hogyne, majd engedem, hogy gyilkolják a perzsáimat! – a mama.

F. értékelte, hogy Sütő Pista bácsi emberszámba vette, úgy beszélt vele, mintha már felnőtt volna. Csupán a gyakori barackot utálta, melyet nagy előszeretettel nyomott a kobakjára az apró termetű marós. F. idővel rájött, hogy amikor Pista bácsi karja mozdul, ügyes fejcsellel kitérhet. Mara néni, Pista bácsi felesége mással vonta magára a figyelmét. Az F. korabeli Kispista nevű gyereke mellé szült egy másikat, egy bőgősebbet, és minden előítélet nélkül szoptatta bármelyik helyiségben. Így láthatott F. pucér női mellet (az anyjáét soha, családja igen prűd volt), s megállapíthatta, hogy a kis csúcsot széles barna felület veszi körül. Az mire való? – kérdezte Mara nénitől, ujját odatartva. A szoptatós anya könnyedén rácsapott: Arra, hogy nem szabad hozzányúlni. A kisded lánynak bizonyult, ő is hozzájárult F. szexuális ismereteinek bővüléséhez, tisztába tételekor láthatta azt a lábközi kis területkét, mely a felnőtt világban szinte minden komédia és tragédia fontos tényezője. F.-et azonban ekkor még csak az érdekelte, hogyan lehet azzal pisilni? Úgy képzelte, hogy eleinte lányoknak is van fütyijük, csak aztán büntetésből vágják nekik. Tulajdonképp nem is ő képzelte úgy, Mara néni szolgált efféle fölvilágosítással. Sütő Kispistával testvéri egyetértésben forgatták föl társbérlet rendjét – csendje nem volt annak. Gyakran térdepeltették őket az előszobában kukoricára, e büntési módot Mara néni hozta Tatabánya környéki faluból, F. anyja tiltakozott ellene, de az apja helyeselte: végre találkozik a gyerek egy kis szigorral. Ilyesfajtán múlt el az öt és fél év, amikor Kispista, húga és a szülei váratlanul eltűntek az életéből, gyakorlatilag örökre. Pedig a huszonnégy szocialista munkáslakás kockaháza csupán néhány saroknyira épült az ő utcájuktól. Kapcsolata Kispistával mégis megszakadt. Más iskola, más körök. Ahhoz képest, hogy kőhajításnyira éltek egymástól, szinte soha nem futottak össze. Ha mégis, akkor a grundon, ahol a helybéli srácok fociztak. Általában a választásnál egyikük se került a két csapatba, így csak nézhették a meccset. Kispista soha nem szólt F.-hez. Ő nem értette, de tudomásul vette. Hamarosan tökéletesen elfelejtette, hogy valaha milyen közelről ismerték egymást. Sütő Pista bácsi és Mara néni még hamarabb süllyedt el a haszontalan emlékek kútjában. F-nek néha a nevük sem jutott eszébe.

Most pedig újabb regényírói ugrás, ezúttal az idő folyásirányában, vissza 1980 májusába. A Trabantba, mely már telepöfögte az elégtelen égés füstjével az országútmenti házakat. Jobbkanyar, a Papsziget fahídjára, aggályosan pontos parkolás a kemping bejáratánál.

F. rossz előérzete újra elnyomta a tavaszi borzongást. Mi történhetett? A mama óriási kárt okozott. Összetörte az egész tányérkészletet. Vagy munkahelyi baleset? Vagy...? v slattyogott befelé. Egy portásféle idősebb férfi útját állta: Hova, hova?

Addigra azonban F. észrevette az anyját odabenn, tőle húszlépésnyire. A mama. Hagyja a mosott ruhát másra, engem vigyen fel a padlásra. Nehéz pillanat volt. Összetett érzés, ha az ember először látja a szülőanyját fekete miniszoknyában és sötét harisnyában, az Óperencián és a nyugdíjkorhatáron túl. F. azt hitte, mindent ért. Azért kellett iderobognia most rögtön, hogy a mama megmutathassa a még mindig elég jó lábát a fiának. Tévedett. Na végre, hogy befúrtál, édes kicsi fiam, képzeld, van itt egy eredeti franszia, egy igazi, egy pasas Párizsból!

F. szeme fölcsillant. Egy eredeti franszia minden fáradságot megér. Ha igaz. Honnan tudhatná a mama, hogy igaz-e? Francia tudása néhány szóra korlátozódik. Merci. L'amour. Lavoir, amit u-val ejt. Mosd meg a lábadat a lavuárban! F. huszonöt éves koráig kijavította. Azóta ráhagyja. A mama a bátyjával kiutazott a párizsi világkiállításra. Mikor volt az? Valamikor a harmincas években. Található az albumában néhány elmosódott fotó, amelyen összehajolnak ketten. Az Eiffel-torony első emeleti kilátóteraszán. A Vogézek terén. A Diadalív árnyékában. Az összehajlás mozdulata állandó, érintkezik a két fej, a bátyjáé födetlen, a mama szerencsétlen bili-kalapban. Ki csinálhatta a fotókat? Biztosan idegeneket kértek meg, hogy kattintsanak. Az exponálás pillanatában valamennyi képen jó testvérként mosolyognak. Aztán ezek a jó testvérek halálosan összevesztek az örökségen, és évekig pereskedtek. Többé nem is köszöntek egymásnak.

Hol az a francia? – F. Ott, a korlátnál! – a mama utatóujja kissé remegett.

A kemping étterme – büfé inkább – hat kerek, fehér műanyag asztallal várta az éhes táborozókat, hozzájuk tartozó székekkel, amelyek lágyan ringtak, ha az ember rájuk ült. F. jól ismerte, az ő konyhájukban ugyanilyen asztal állt, három székkel. Kékre pingált fémrudakból eszkábált, hasra esett E betűk választották el a vendéglátóipari placcot a sátorozásra kijelölt füves tértől, ezt nevezte a mama korlátnak. Az egyikre könyökölve szemüveges férfi tunkolta a tányérját. Már a második hemendakszot tömte be! – így a mama. A férfi odaintett. F. tétován biccentett, egyetlen szó sem jutott eszébe Victor Hugo,

Rimbaud, Verlaine, Balzac, Stendhal, Zola nyelvén. A mama erőteljesen hátba taszította, ne álljál itt ilyen hülyén, édes kisfiam, menjél oda hozzá, azért jöttél, vagy nem? F. a lökéstől néhány apró lépésre kényszerült, egyensúlyát vesztő balett-táncos módjára. A férfinak mintha tetszett volna, hogy sikerült talpon maradnia, elégedetten bólogatott. Beszédes mozdulattal hívta az asztalhoz. F. lezöttyent a székre, s nyomban otthon érezte magát. Hozok neked is egy hemendakszot, édes kicsi fiam, mondta a mama, s az idegennek: Noch ein?

F. már a gimnáziumi nyelvtanárnőtől, a Madame-tól megtanulta, hogy a franciák máig ellenségesek a németekkel, boche-nak hívják őket, s a német rendszámú autókról előszeretettel tördelik le a tükröt, kenik össze a szélvédőjüket mindenfélével, tekintet nélkül arra, hogy kelet- vagy nyugat-boche az illető. Aggódott, mit szól a pasi a mama tört németségéhez, ám a férfi boldog vigyorral és csodálatos franszia kiejtéssel köszönte a kérdést, igen, nagyszerű ötlet, kéri a harmadikat. F. ellágyult a hibátlan uvuláris r-ek hallatán. A franciák a Madame szerint az uvula – nyelvcsap, ínyvitorla – gyors mozgatásával képzik, a magyarok legföljebb a nyelvük rezgetésével utánozhatják, úgy, ahogy. F. inkább sehogy. Sötét gombszeme volt a férfinak, mely kétségkívül mama farára tapadt, míg az a konyha felé vonult, bármily hihetetlen, a mama riszált, a fekete miniszoknyában és a fekete harisnyában. Meg kell őrülni, gondolta F. Ezek ketten itt ...?

Találgatását félbeszakították a kristálypoharak tökéletességével metszett francia mondatok. Arról tudósította a férfi, hogy Magyarország sokat javult az utóbbi időkben, különösen az utakat illetően. Ő most autóval jött ide, szeret vezetni, bár a kis kocsija nem túl kényelmes! – mutatta a kacsára hasonlító Citroent, álmai netovábbját. Deux Chevaux-nak hívják az ilyet, két lovasnak. Nem túl kényelmes... mit mondjak én? – F. inkább nem mutatott a Trabantjára, mely látótávolságban kéklett a háttérben. Már-már meg tudott szólalni a férfi varázslatos anyanyelvén, rontott szórenddel és igeidőkkel. Mindez a franciát a jelek szerint csöppet sem zavarta, a hibákat megbocsátó hangsúllyal javította, amit F. újra meg újra megköszönt, úgy érezte, a kelleténél alázatosabban. Merci. Merci beaucoup. A nap magasról ézett le rájuk, F. izzadni kezdett, nem a melegtől, nem a grammatikai erőfeszítéstől. A francia bemutatkozott az elején, F. is elmormolta a nevét, most mégis képtelen volt fölidézni, hogyan hívhatná ezt az embert, akit már szeretett, amiért szóba állt vele, en francais. Fogalmazgatta a kérdést, mely sehogyan sem akart összeállni a fejében, minden változatot hibásnak érzett. Nem tévedett. Amikor előrukkolt vele, épp megérkeztek a sonkás tojások, kissé odaégve. F. ebből jött rá, hogy a mama nemcsak pincér itt, de az ételeket is ő üti össze a konyhában. Látta az étlapon, délben csupa könnyen-gyorsan előállítható fogás rendelhető, sült virsli

rósejbnivel, fasírtgolyó rizzsel, bélszínroló. Ezeket a mama otthon is csinálta, amíg főzött egyáltalán. Talán ő állította össze az étlapot? A jelek szerint ő gépelte, F. ráismert az Erika betűképére, az n-ek valamelyest a sor fölött landoltak a papíron.

Hogyan kell nekem beszélni a nevét? – ez lett a végeredmény. A francia nyájas mosollyal jelezte, hogy érti, s kijavította a két hibát. F. megköszönte. Ekkor a francia saját magára mutatott, s gyógypedagógiai tekintettel így szólt: Zsül Seen. Seen. Seen, mint seen, érted! F. bólintott, agya sebesen lapozgatta a szótárt, mi lehet a seen – chén, chéne, chéne –, közben a francia összekulcsolta a kezét, s rázta, mint a megláncolt rabszolgák, ebből F. rájöhetett: Jules Chaine. Voltaképp Lánc Gyula tehát.

Chaine comme une chaine. E mondatot a következő huszonöt évben mintegy ötvenszer hallhatja majd. Lehet, hogy ötszázszor. Körülbelül harmincszor (háromszázszor?) mondja is, ha ő mutatja be a család valamelyik tagját. Noha addigra jól tudja, ez nem egészen pontos. De meg kell adni a királynak, ami neki jár, és a Seen családnak, ami meg őnekik. Voilá.

A mama többször félbeszakította az ígéretesen alakuló társalgást, előbb hosszű kávét szervírozott mindkettejüknek, fransziásan, mint mondta, aztán valami ragacsos desszertet, amit Zserbó szeletnek titulált, s magyarázta, Zserbó, mint a Gerbeaud a Vörösmarty plászon! Jules – akit addigra F. már Julotnak szólított, a francia ismételt kérésére – úgy mosolygott a mamára, mintha értené. F. zavaros szórendű, hibás igeidejű és nehéz szájú kiejtését értette. Madame annak idején a diákjai nyökögésére legyintett, en francais, et pas en franglois! Franciául, és nem manciául, fordította F, noha a franglois kétség kívül szellemesebb a két nyelv elegyére.

Annyira jól érezte magát, hogy jeges zuhanyként érte Julot bejelentése: elnézést kér, de most gyakorolnia kell. Micsodát? A biciklizést, mert tervei szerint jövőre visszatér Magyarországra, a fia társaságában, körülkerékpározzák a Balaton tavat. Valóban? Persze, meg lehet csinálni három nap alatt. De ők szánnak rá egy hetet, sok a néznivaló. Valóban? – ismételte F, noha maga is érezte, nem a megfelelő szót használja. Lefirkantotta a telefonszámát egy blokkra, amit a mama szakított neki a tömbről, Julot lelkére kötötte, hívja föl, ha bejön Budapestre, találkozzanak (már tudta, a férfi hó végéig tartózkodik hazánkban). Örömmel! – a francia összeütötte a bokáját, majd távozott a sátra felé. F. látta, a kacsa Citroen oldalának támaszkodva versenykormányos bringa várta a gazdáját. Hogyan hozhatta el? A tetőcsomagtartón.

Julot Chaine angolosan távozott, de magyarosan nem fizetett a bőséges és többszörös reggeliért, sebaj, majd én. Anya, mennyivel tartozom? Viccelsz, édes

kicsi fiam, a vendégeim vagytok, azaz az ő vendégei, ennyit észre se vesz! – pici fejmozdulattal jelezte, a mondat alanya a kemping és a büfé üzemeltetője, a sötétbarnára sült, kövérkés ember, a főnöke, azaz a gebines, aki a gumimatrac-kölcsönző sátorban támasztotta a pultnak használt faasztalt. Jelenetünk majdnem két óra hosszat tartott, ez alatt egyetlen kuncsaft sem kért gumimatracot, úszógumit vagy gyékényt.

Mindazt, amit ettek-ittak, a mama simán ellopta tehát a gebinestől, ez azonban sem őt, sem a fiát nem nyomasztotta. Szocializmus volt, többé-kevésbé mindenki lopott, élen a Magyar Népköztársasággal. Hogy Zsüló mit gondolt erről, arra nézvést nincsen adat. Franciaországban a lopás bűn. Kivéve azt az egy esetet, midőn az ember az adóhivatalt rövidíti meg, ami ott is sportnak számít.

A mama végtelen büszkeséggel emlegette, hónapokig, sőt évekig, hogy összehozta az édes kicsi fiát egy fransziával, és milyen szépen beszélgettek, mert az ő édes kicsi fia perfekt franszia. Értesült erről az összes barátnője, továbbá a göthös Lajus a közértben, a véres Bélosz a hentesboltban, a piros Rózsika a zöldségesnél, valamint a fodrászatban az összes hajaslány és körmöslány. F. örült, hogy ő már nem ott lakik, így ezekben az üzletekben csak akkor kell mutatkoznia, ha elfelejtett ajándékot venni a mamának, s a helyszínen oldotta meg. A fodrászatba egyetlen alkalommal kényszerült belépni, amikor a mama azt üzente, hogy oda menjen érte. A hajlányok és körömlányok oly családias mosollyal fogadták, hogy izzadni kezdett a háta a szorongástól, mit adhatott elő nekik a mama már megint. F. még kétszer találkozott a Jules Chaíne (Chaíne comme une chaine) nevezetű francia állampolgárral abban a hónapban. Előbb egy tizenharmadik kerületi kifőzésben, a Fényes Étteremben, ahol három ősz bácsika szolgált föl, azonosan nyikorgó gumitalpú cipőben. Majd a másfél szobás otthonában, ahol rácpontyot készített neki. Julot mind a tíz ujját megnyalta utána, és nem csak képletesen, mert F. elfelejtett szalvétát készíteni a tányér mellé. Itt, a konyhaasztalnál került szóba, hogy ki milyen iskolákat végett. Karikás Frigyes Általános, tiszta fiú, Bajza Gimnázium, koedukált, ELTE állam- és jogtudományi kar, sorolta. F. Julot ragyogó francia mondattal indított, az elemiről, F. fülének édes zene. Ám a szövegkörnyezetből kiszögellőn kongott egy szó: Kisújszállás, hibátlanul ejtve. F. nem értette, mit keres egy francia kisfiú Kisújszálláson? Zsüló kuncogott, miért lettem volna én francia kisfiú, amikor mi magyarok vagyunk!?

E hírt F. döbbenten fogadta, s emésztette kicsinyég. Magyarok? ti??? Természetesen, miért, te mit gondoltál? Azt, hogy... pillanat, akkor nem Chaine omme une chaine? De, csak hát én harminchatban kerültem Franciaországba, és azóta. Akkor nem ez az igazi neved? Nem egészen.

Kisvártatva F. megtudhatta, hogy az oly sikkesen hangzó Chaine helyett Jules keresztlevelében ez a családi név állott: Schein. A franciák az „ei"-t ee-nek ejtik, gondoljunk a folyóra la Seine = lá szeen, ilyen alapon lett Seen a Schein. Amit a háború után Julot hivatalosan is Chaine-re cserélt. Ahogyan a Gyulát értelemszerűen Jules-re. Mindez változatlanul Victor Hugo, Rimbaud, Verlaine, Balzac, Stendhal, Zola nyelvén hangzott el. Gyula... és Schein.

F. nem örült e változásnak. Schein, als ein... Megnézte később a német szótárban, *(r)* Schein, – *(e)s, -e* fény, látszat, elismervény, bankjegy. De akkor is. Hogy jön ez a Chaine comme une chaine-hez? Hogy jön a Gyula a Jules-höz vagy a Julot-hoz?

Összeszedte magát: Jó, de akkor miért beszélünk franciául? – kérdezte manciául. Azért, felelte Julot franciául, mert nincs túl jó nyelvérzékem, nagyon nehezen tanultam meg en francais, sokat kellett erőlködnöm, hogy a kiejtésem elfogadható legyen, márpedig ez nagyon fontos, gimnáziumban tanítok, pontosabban tanítottam. Kiröhögtek a srácok. Most már nem tanítok, hanem un documentaliste vagyok, tudod, mi az? aki a könyveket és más anyagokat előkészíti a könyvtárban a tanároknak. Ha magyarul beszélek, rögtön visszajön az akcentusom, és odahaza mindenki érdeklődik, hogy ugye bolgár vagyok.

Miért éppen bolgár? Látod, ez az, amit én sem értek, talán azért, mert abban a kerületben sok bolgár telepedett le, vannak nagy bolgár kertek, ott teremnek a legszebb gyümölcsök.

Aha, dünnyögte F, ez volt az első (és az utolsó) magyar szó a párbeszédükben, leszámítva a tulajdonneveket, Kisújszállástól Gyuláig. A fentieknek megfelelően, Schein Gyula körömszakadtáig ragaszkodott a franciához, még Nórához és a kislányukhoz sem volt hajlandó magyarul beszélni, pedig ők ketten egy kukkot sem értettek. Julot nem bánta, majd te fordítasz. Mint F. tapasztalhatta, Zsüló rendületlen nyugalommal mondja a magáét a benzinkutasnak, a pincérnek és az eladónak is, elvárja, hogy F. a tolmács szerepében lépjen föl. Igaz, ami igaz, ennek folytán nagyobb megbecsülésnek örvendett, mint ha az anyanyelvét használta volna. Talán én is mindig en francais beszélnék az ő helyében.

Jules Chaine idővel hazavezetett Párizsba. Váltottak néhány levelet. F.-éit Jules postafordultával mindig visszaküldte, piros tollal javítva benne a hibákat. Hja, a tanári múlt, gondolta F, nem bánta, sokat tanult.

Múltak az esztendők, ahogyan az életben – a regényekben – szoktak. Egyszerre gyorsan és lassan. Kicsiny rések nyíltak a konvertibilis valutaövezet innenső határain. Nem mindenkinek, inkább csak a pártkádereknek, az élelmesebbeknek, és az F-hez hasonló értelmiségieknek, akik nem vonták magukra a rendszer figyelmét (haragját). Már naptári évente egyszer

kiutazhatott az ember, főleg ha meghívólevelet tudott fölmutatni, márpedig ilyenekről Jules Chaine készséggel gondoskodott, akkor is, ha F. – vagy F.-ék – úti célja történetesen nem Franciaország volt. F. néhányszor meghívást kapott a párizsi könyvtáros-konferenciára, ilyenkor Julot lakásának picurka vendégszobájában húzhatta meg magát, ahol a parkettán széthajtható szivacs ágybetét tíz centivel hosszabbnak bizonyult a térnél, így a vége fölkunkorodott a falra. F. a maga százhetvenhét centijével nem számított magasnak, de alig tudta kinyújtani a lábát. Mindegy, a konvertibilis valutaövezetben az ember nem válogat.

Amikor először érkeztek kettesben a Gare de l'Est ködös peronjára, F. rossz irányba vezette a feleségét. A pályaudvartól francia barátjuk a földalatti szaggatott kék vonalán csupán hárommegállónyi távolságra lakott. Gare du Nord, Barbés Rochechouart, Cháteau Rouge. Föltéve, hogy az ember nem rontotta el az irányt. A szaggatott kék vonalon a Porté de Clignancourt felé kellett menni, északnak, nem pedig a Porté d'Orléans felé, délnek. Ahogyan ezúttal F.indult. Fáradtak voltak a majdnem egész napos vonatozástól, az olcsó hálókocsiban (couchette) hat személy került egy fülkében a három-három priccsszerű fekhelyre, nehéz az alvás ennyi idegennel.

F. felesége ingerült volt. Nehezen haladtak a két bőrönddel, melyek súlya négyzetesen nőtt a megtett méterekkel. Három bő saroknyit kellett gyalogolniuk a metróállomástól a Montmartre lejtős utcáin, dombnak föl. F. feleségének semmi nem tetszett abból, amit ő oly vadregényesnek érzett. Zavarta a járdák mentén csordogáló piszkos víz, mely most tényleg büdös volt. Idegesítette a járókelők figyelmetlensége, nem adtak előnyt a csomaggal haladóknak. A hétemeletes ház a rue Mullerben lerobbant bérkaszárnyának tűnt, nem pedig hangulatos bohémtanyának, amilyennek F. odahaza több ízben lefestette. Amint kiderült, hogy Julot a hetediken lakik, lift nincs, csak csigalépcső, nyikorgó deszkákból, a feleség leült a kapu előtt a bőröndjére, én oda föl nem vánszolódom. Pedig arról, hogy a vécé a hangulatos bohémtanyán a folyosón van, emeletenként egy, még nem tudott.

F. csüggedten lihegett, ő sem így képzelte ezt a gondosan tervezett nagy nyugat-európai utazást. Egy hét Párizs, egy hét London, egy hét Bretagne. A felesége megszánta, s enyhült hangon: Ki volt az a Muller? Nem tudom, biztos Napóleon valamelyik tábornoka, itt majdnem mindent róluk neveznek el. Próbált már utánanézni, de a Pallas nagylexikonban harminchárom híres Müller szerepelt, egyik sem francia. Miért nincs két pont az u fölött? – folytatta Nóra a békítő csevejt, tudta, F. minden gondról megfeledkezik, ha magyarázhat, pláne valami franciát. Mert az u-t ü-nek ejtik úgyis, különben utálják a

németeket. Akkor mért kap utcát itt egy német? Ez biztosan francia, német névvel. Esetleg zsidó, gondolta F, de nem mondta ki.

Julot láthatta őket az ablakból, mert lejött értük. Általános ölelkezés után váratlanul azt mondta, magyarul: Isten hozott tibenneteket! – tájszólásban. Melyet F. palócosnak minősített. Élnek-e palócok Kisújszálláson? Julot ezt követően újra visszahúzódott a francia nyelv fellegvárába, amelyet F. olyasféle épületnek képzelt, mint amilyen a Mont-Saint-Michel. Még csupán képen látta a kecses templom-kolostort, a Normandia és Bretagne határán lévő kis félszigeten, melyet dagály idején szigetté alakít a tenger. Oda is elmennek, ha minden összejön. Bretagne úgy került az útitervbe, hogy Jules Chaíne az egyik levelében fölajánlotta, elviszi őket kempingezni arrafele, ha van kedvük, meglátogathatják az öccsét a tengerparti házában. Az öcs, akiről korábban nem esett szó, állítólag igen tehetős, Párizsban a Faubourg-ban lakik, ahol a gazdagok, egy házban, mely szinte miniatűr kastély. Amiről F-nek menetrendszerűen Balzac-hősök jutottak eszébe. Öregurak a Faubourg kis palotáiban, akik még sok huncutságra vágynak, s gyakorolják is, van pénzük, van idejük.

Julot hetedik emeleti lakása négy szobából vagy inkább fülkéből állt. A konyhát a nappalinak használt fülkében elhelyezett szekrénybe épített mosogató helyettesítette. Julot ezen kívül csupán egy helyiséget használt, abban aludt a földön, ugyanolyan matracon, mint amilyen őrájuk várt az F. által már jól ismert vendégfülkében. A negyedik lyukban parányi íróasztal állt az ablak alatt, de nem lehetett odaférni, mert ez a szobácska volt a lomtár. Főként könyvek és iskolai füzetkötegek foglaltak el minden talpalatnyi helyet. A tárgyakat és a bútorokat az egész lakásban vastagon fedte a por, F. korábban ezt sem vette észre. Nóra fölajánlotta, hogy kitakarít. Inkább ne, kérte Julot, fordította F, a napokban úgyis jön a femme de ménage. F. habozott, takarítónőnek vagy háztartási alkalmazottnak magyarítsa-e, utóbbi mellett döntött. Mindketten úgy vélték, csak duma ez, ilyen lerobbant lakáshoz és alacsony keresetű bérlőjéhez aligha jár takarítónő.

Este, miután megették a Julot készítette rántott padlizsánt a vegyes salátával és a kerek barna cipóval, majd pedig a Camembert és Pont l'Eveque sajtokat, s ezalatt megitták az algériai vörösbort, Julot bejelentette, hogy reggel sajnos el kell utaznia, gáláns ügyben. Érezzék magukat otthon, itt a kulcs, itt egy carnet a metróhoz, a földszinti arab fűszeresnél bármit kérhetnek, ki sem kell fizetni, írassák föl az ő havi hitelszámlájára.

F. csalódottan vette tudomásul, hogy a francia kapcsolat cserbenhagyja. A felesége annál inkább örvendezett, amiért maguk lehetnek a lakásban. Amint Julot kitette a lábát, nekifogott, és a házigazda kérésére fittyet hányva

nagytakarítást rendezett. F. cipelte le a szőnyegeket az utcára, hogy kirázza őket, udvari poroló nem lévén, minthogy a ház udvarral sem rendelkezett. Az arab fűszeres segédje, látván, miben mesterkedik, kijött a boltból, mutatta, hogy a túloldali üres telken végzik a lakók az ilyesmit. Fogta a szőnyegek másik végét. F. gyanította, talán azért működik közre a srác, hogy a por ne a bolt előtti állványokra tornyozott gyümölcsökre szálljon.

Harmadnapon, épp mire F. felesége a kimosott függönyöket is visszaakasztotta, beállított egy rebbenékeny, negyvenes nő, barna ráncos bőrrel és aggódó fekete szempárral. Saját kulcsával nyitotta az ajtót. A zavart bemutatkozás után közölte, ő chilei, és nem nagyon tudja francia nyelv. Mint kiderült, a mondatból a „nagyon" törlendő. Néhány órát töltött a lakásban, valamennyit rontott a renden és a tisztaságon, majd eltette a Julot által a miniatűr kandalló párkányára készített borítékot, s hajlongva távozott.

Kevéssel ezután csöngettek. Testes férfi állt odakinn, szuszogva a hét emelet megmászásától. Kopasz fején izzadságcsöppek csillogtak. Szemüvege kétszer nagyobbnak mutatta a pupilláját. Sötétkék öltönyt viselt, vakítóan fehér inget, és piros alapon fehér pöttyös csokornyakkendőt. Nem értem ezt a Jules-t, miért nem költözik lejjebb!

E csodásan komponált francia mondatot F. költői kérdésnek vette, jó estét, mondta, noha alig múlt dél, kit keres? A férfi nyújtotta a kezét, s bemutatkozott: Francois Chaine... Chaíne comme une chaine!

Igen, tudom, F. fejet hajtott. A gazdag testvér a Faubourg-ból. Julot sajnos nincs itthon, el kellett utaznia, gálá... bizonyos ügyben. Francois intett, persze, hallottam róla, fölhívott, kérte, hogy nézzek rátok, bejöhetek? F. félreállt az útból, természetesen. Francois Chaine a nappaliban leült az egyik szakadt kárpitozású fotelra, olyan óvatosan, mintha attól tartana, hogy beszakad alatta. Később elárulta, inkább azon aggódott, hogy összepiszkolja makulátlan öltönyét. Egyelőre azonban őrizték a zavart csöndet. F. törte meg azután: Te... ön szintén csupán franciául képes... akar beszélni? Dehogy, ha magyarul, hát magyarul! – a palóc beütés nála is érződött, s a hangja az operai basszus mélységében búgott.

A gazdag Chaine (Aranylánc, hm) megtisztogatta a szemüvegét, vagyis előhúzta a zakó zsebéből az őzbarna, fényes és kemény bőrtokot, fölpattintotta, kivette belőle a puha szarvasbőr darabot, s körkörösen törölgette át mind a két lencsét, növekvő ívekben, olyan kézmozdulattal, mintha pezsgőspoharat fogna. Pipiskedő, gondolta F. Mély ellenszenvvel figyelte Julot gazdag rokonát. Olyan magas neki a hét emelet? Ez esetben igazán hozzásegíthetné a bátyját egy jobb lakáshoz, ha nem is a Faubourg-ban, de legalább a Quartier Latin valamelyik kis utcájában, ahol Julot saját bevallása szerint a leginkább otthon érezte magát.

Törzskávéházul is a Bonaparte-ot választotta, a Saint-Germain-templomnál, s nem valamelyik ittenit, pedig a Montmartre szinte minden szegletében akadt belőlük.

Hölgyem és uram, éhesek vattok? – Francois Chaine. Azaz Schein Ferenc, mondta ki magában F. Ő rázta a fejét, ám a neje bólogatott, nagyon is. Helyes, akkor megyünk, és falunk! – a gazdag báty fölállt, leporolta a nadrágját meg a zakója alját. Szeret parancsolgatni, summázta F. Mindazonáltal követték. Sírdogált a lépteik alatt a csigalépcső minden egyes deszkája, melyeket a cipőtalpak érdesre gyalultak az évtizedek során, amióta a ház tulajdonosa elbliccelte a lakkozást.

Az üres teleknél állt a hatalmas, ezüstszínű autó, amelynek valamennyi lámpája fölvillant, amikor Francois egy pici dobozkát tartott feléje, s megnyomta rajta az egyik gombot. Ilyet se láttak még. A feleség hátraült, F. előre. A dobozka végéből nyúlt ki a slusszkulcs, Francois bedugta a műszerfalba, de nem indítózott. Párnás, rózsaszín ujjai finoman doboltak a fekete bőrkormányon, körmei annyira egyenletesnek látszottak, mintha sorozatgyártásban készültek volna. Mire vár? – töprengtek a magyarok. Hölgyem és uram, ez az autó nem hajlandó gurulni, ha nincs bekapcsolva a biztonsági izé... gurtni. Öv, javította F. pedánsan.

A kocsi úgy siklott, mint egy repülőgép, ha Francois gázt adott. F. csodálkozva figyelte, hogy soha nem vált sebességet. Mindössze két pedál volt alul, igaz, az egyik – valószínűleg a fék – széles, mintha két lábra várna. Aha, automata. Hallott már arról, hogy létezik, de még sosem ült ilyen járműben. Tényleg kurva gazdag lehet.

Lefelé haladtak Montmartre dombjáról, keresztezték a Szajnát, a Latin negyedet anélkül, hogy bármelyikük megszólalt volna. A feleség láthatólag élvezte az ingyen városnéző utat, forgolódott jobbra-balra, susogott alatta a sötét bőrülés. F. immár bennfentesnek érezte magát a fény városában, találgatta, hova a bánatba tartanak. Előttük a messzeségben a házak fölé magasodott a Montparnasse-torony, F. tudta, ott található az azonos nevű pályaudvar, és a FNAC, az ínyencek bődületes méretű könyváruháza, ahová minden párizsi tartózkodása alatt elzarándokolt.

A Boulevard du Montparnasse-ra fordultak, az Observatoire felé, F. büszkén nyugtázta, hogy ránézésre fölismeri ezeket a regényes hangzású helyeket. A csillagvizsgáló előtt a gazdag öcs hirtelen lehajtott a föld alá, a széles, a macskakőnél kisebb kockakövekkel borított úttestbe nyíló lejtőn. Garázs rejtőzött ott, sorompóval és egyenruhás őrrel. Kiszálltak. F. ekkor látta a kocsin a fölírást. Peugeot. Szűk lépcsőházon át jutottak a felszínre. A járda legalább tízméteres itt. Étterem. Closerie des Lilas. Amint beléptek, szmokingos

pincérek fogadták őket, Francois-t a gyakori vendégnek járó széles mosollyal. Előbb néhány fél, aztán enni! – a kopasz ember, akár egy szigorú tanár.

A kávéházi részbe terelte őket az egyik szmokingos. Sötétbarnára politúrozott, téglalap formájú asztalhoz ültek. A másik szmokingos már rakta is elébük a kis sörösüvegeket, és az otthoni korsóra emlékeztető, ám annál kisebb poharakat. F. megértette, hogy a „dömi" az ekkora sör lehet ezen a nyelven. Ellenséges arccal ragadta meg a saját üvegét, töltött egy kicsit. Kérdezhette volna, hogy akarunk-e sört inni. A feleségnek semmi kifogása nem volt a rendelés ellen, betűzte a márkanevet a címkéről: Heineken. Igen, valamilyen okból úgy ejtik, Ajnekin, mondta Francois, pedig a franciában az ei = e. Ki nem tudja ezt? – így F. némán. Hogyan szólítsuk önt? – ragaszkodott a magázáshoz, passzív rezisztenciaként. Hát, Ferenc vagyok, de azt már senki nem használja, voltam Feri, Fefe, aztán Franc, még odahaza gyerekkoromban, itt kinn meg a nagy testvérem úgy hívott: Fran, Fran, mint a pénz, nem minden él híján... ti talán nem is tudjátok, hogy mi Kisújszállásról vagyunk valók, Karcag a legközelebbi városka! De, tudjuk. Akkor jó, Francois emelte a poharát, a tiétekre, itt szabad koccantani a sörrel.

Összeütötték a poharukat. Jöttek a szmokingosok, megint hárman. Most fölveszik a rendelést, de csak akkor ülünk be a fehér asztalhoz, amikor elkészülnek, magyarázta a gazdag öccs, s részletes tárgyalásba bocsátkozott a pincérekkel, anélkül hogy egy pillantást vetett volna az étlapra. El kellett ismerni, zengő basszusán még annál is ékesebben beszélte a franciát, mint Julot. Tudod te, hol ülsz? – Francois. A Closerie des Lilas-ban! – F, akár a stréber diák. Igen, de azt is tudod, mi az? Hát, az orgonáknak a... inkább mégse tudom. Closerie annyit jelent, bezárt rész, igazából Orgonás kertnek mondhatnánk, de én arra célzok, hogy ez egy híres, szent helye a kulturálisoknak, jártak ide minden nagy emberek, a Verlaine, az Apollinaire, a Jarry, a Breton, a Sartre, a Gide, vagy az amerikaiak, mint a Hemingway, a Fitzgerald, nem mondva a sok festőt, például a Picasso, er cetera. De nézzed csak meg a kis réztáblát ott előtted.

F. az asztalra meredt. A sarkához olyan fémlapot csavaroztak, mint a régimódi névtáblák a bejáratokon. Vladimír Ilitch Lénine. Furcsálkodva állapította meg, hogy még Lenin is milyen sikkes franciául. Ide járt? Nagyon úgy néz ki. De mért pont engem ültettek a helyére? Viccből, mondta Francois, igaziból én kértem, ne haragudjál már, proszit! – emelte poharát. F. beadta a derekát, koccintottak. Lénine Párizsban... ez valami új. F. nemzedéke egy emberként vágná rá: Lényin v Razlíve (egy olvasmány címe a középiskolás orosz tankönyvben).

F. nem ilyennek képzelte a gazdag öcsöt. Julot elejtett szavaiból bárdolatlan, műveletlen, érzéketlen milliomos állt össze a fejében. Aki jóformán alig érintkezik a többi testvérével. Ehhez képest ugye csak beszélt telefonon Julot-val. Kár tagadni, Francois kifinomultnak és irodalombarátnak bizonyult. Tartogatott más meglepetéseket is. Amint a pincérek átterelték őket az éttermi részbe, az asztalra krómozott tálca került, két tucat osztrigával. Frangois fogta a gyerekvillának látszó eszközt, s megmutatta, hogyan kell a kocsonyára emlékeztető állat alá nyúlni, azon a ponton, ahol a kagylójához ízesült, leszakítani onnan, majd rácsöppenteni a citromlevet, s jóízűen bekapni. A kocsonyadarab a citromlé alatt mintha megvonaglott volna. Ez még él? – Nóra reménykedett a nemleges válaszban. Frangois bólogatott, él, de nem úgy, ahogyan egy kutya vagy egy egér, igaziból csak olyasfélén, mint a saláta.

Nóra megtagadta, hogy a kivételes ételt magához vegye, F. hősiesen lenyomott néhányat. Íze is a kocsonyát juttatta eszébe. Frangois száraz pezsgőt rendelt, a szőke osztrigához ez járja, másmilyen osztrigát nem érdemes fogyasztani. A szőkét is csak azokban a hónapokban, amelyeknek a nevében van r betű, egyéb időkben az osztriga kissé szétnyílik a tengerben, és magába ereszti a szennyeződést, magyarázta.

A két tucat háromnegyedét végül ő maga ette meg. Magyar barátainak, ahogyan a második pohár pezsgő után szólította őket, bélszínt rendelt, jól átsütve. Addigra ők is virágos hangulatba kerültek az alkoholtól, és már szinte minden ízlett nekik. F. biztosra vette, hogy Francois nem viszi haza őket a rue Mullerbe, a város másik végibe, ám ebben is tévedett. Csak nem hagylak itt tibennetek a pusztaságban! – vezette őket vissza a meseautóhoz. A hazaúton nem beszélgettek, mert a Peugeot beépített kazettás magnója sztereóban ontotta a szférák zenéjét. Haydn, mondta Francois, szeretem.

A gazdag öcs azon a héten még egyszer jelentkezett, akkor a Café de Flore-ba vitte el őket. Fönn az emeleten megmutatta nekik a szemüveges, csöndes öregembert. Jean-Paul Sartre. Ő az, aki nem fogadta el a Nobelt, súgta. Ez volt az egyetlen lényeges tévedése akkor kezdődő s utána mintegy negyedszázadig tartó ismeretségük alatt. A szemüveges férfi kétségkívül hasonlított a nagy íróra és filozófusra, ám nem lehetett azonos vele, mert Jean-Paul Sartre 1980. április 15-én meghalt tüdőödémában, és annak előtte már jó ideje megvakult. Szemben a vele összetévesztett férfival, aki *le Monde-ot* olvasott, mely ez idő tájt még a világ legnagyobb méretű napilapja volt.

Amikor F. és a felesége a londoni turné után visszaérkezett Párizsba, a rue Mullerbe, Jules Chaíne újfent lejött értük a hetedik emeletről, hogy segítsen fölcipelni a cuccot. A bretagne-i kempingezést nagy sajnálatára le kell mondania, tekintettel arra, hogy kiújult a herniája, vagyis a sérve. Hogy ez

összefüggésben állott-e a gáláns üggyel, arról nincs hírünk. Mindenesetre az így fölszabaduló hét során Julot bemutatta nekik Guillaume Chaine-t, azaz Schein Vilmost, a kisöccsüket, aki fényképész volt Nantes-ban, de rendszeresen járt föl Párizsba, valamiféle üzlet kedvéért, melyről nem akart felvilágosítást adni a testvérének: Még nincs itt az ideje! Guillaume is hajlandónak mutatkozott a magyar szóra, pedig hármuk közül ő beszélt a legdarabosabban. Tőle tudták meg F.-ék, hogy a Scheinek hatan vannak testvérek, méghozzá hat fiú, hiába akartak a szüleik már az első után kislányt, nem jött össze. Rengeteg csíny fűződött a Schein fiúk nevéhez Kisújszálláson. Úgy hívtak mibennünket, hogy a hat bandita! – Guillaume olyan büszkén adta ezt F. tudtára, mintha élete csúcsteljesítményének tartaná.

Julot kivitte őket a Gare de l'Estre a kacsa Citroennel. F. most szűknek és kényelmetlennek találta, már Francois meseautója lett álmai netovábbja. A peronon Jules Chaine átölelte, mindketten könnyeztek. Amikor a vonat kihúzott az állomásról, a francia barát fehér zsebkendővel integetett, ahogyan filmeken szoktak. F. megrendülten bámult ki az ablakon. Minden nyugati út végén szükségképp erőt vett rajta a mélabú, melynek hátterében az a szorongás volt, hogy hátha ebben a büdös életben többé nem kap útlevelet.

Teltek tovább a lassacskán illatosodó évek. Örömünnepnek számított, ha az ember szert tudott tenni a kapitalista világból besíbolt márkás szappanra, tusfürdőre vagy mosóporra. Egyre lazult a belügyi szigor, szaporodtak a határátlépés törvényes alkalmai.

F. francia nyelvű levelezésben állt Julot-val, Francois-val és Guillaume-mal. Részint gyakorlásnak tekintette, részint pedig a szabad világgal tartott kapcsolatnak. Amíg Párizsból és Nantes-ból érkeznek számára üzenetek, valamelyest ő is európainak tekinthető. A francia légiposta-borítékok és a hozzájuk tartozó hártyavékony papírok halvány kékje a nemzetközi remény színévé lett. Szerzett egy különlegesen vastag, rücskös felületű kartondobozt, amelyben a levelek faltól falig értek. Színes lapokkal választotta el a három francia testvér küldeményeit. Ránézésre megállapíthatta, Julot postafordultával mindig válaszolt, szálkás betűkkel, Francois néha, és akkor gépírással, Guillaume ritkán, és az ő szűkszavú üzeneteibe magyar szavak és mondatok keveredtek.

F. váratlanul elnyerte a kevés könyvtáros-ösztöndíj egyikét, amelyet a CROUS (Centre Regional des Oeuvres Universitaires et Scolaires) nevű szervezet finanszírozott, tulajdonképp külföldi egyetemistákra fazonírozva. Három hónapot tölthetett valamelyik párizsi könyvtárban, hogy elsajátítsa a mikrofilmes adattárolás rejtelmeit. A Dorottya utcai irodaépületben tartott előzetes fejtágítón elhangzott, hogy az ösztöndíj ezernégyszáz francia frank,

míg a diákszállói szoba (háromszemélyes) heti száznyolcvanba, összesen ezernyolcvanba kerül. Hogyan fogunk akkor megélni? – kérdezte a sötétkék öltönyöst, aki a tájékoztatót tartotta. Hát, nagy szükség lesz az elvtársak leleményességére.

Vagyis: vegyetek dollárt az araboktól az aluljáróban, csempésszétek ki a cipőtökben, esetleg fejjétek a külföldi rokonokat. F. ehelyett megkérte mind a három francia barátját, kerítsenek neki a kollégiumnál is olcsóbb szállást. Julot felelt leghamarább, sajnálkozott, úgy látszik, F. nincs tisztában a párizsi árakkal, havi ezer frankért sem adnak ki szobát, szerencsére nem is kell, minthogy ő szívesen látja a már ismert otthonában három hónapra, most úgysem lakik nála senki, a legutóbbi au pair lány teherbe esett (sajnos, nem tőle, hehe), és visszaköltözött Angouléme-be. F. érzelmes búcsút vett a feleségétől és a lányától, elmalévezett Párizsba. Jules Chaine, hagyományaihoz híven, magára hagyta a lakásban, ezúttal annyira, hogy F, amint megérkezett oda, hiába csöngetett, senki nem nyitott ajtót. Leült a bőrönd mellé, tűnődött, mit tegyen. Eszébe jutott, hogy Julot olykor-olykor a barna lábtörlő alatt – sous le paillasson hagyta a kulcsot, ha várt valakit, de nem volt biztos abban, hogy addigra hazaér. A kulcs tényleg a poros almafonadék védelmében kushadt. Bejutott. Lerakta holmiját a vendégszobában. Március legelején hideg még az idő a francia fővárosban. Próbálta kapcsolni a régimódi konvektort, amelyet őrláng nélkül gyártottak, égő gyufát kellett tartani alul a kis csőhöz. Hiába nyomta azonban a fekete gombot, nem jött a gáz. Ment a konyhába, az ottani tűzhely is halottnak bizonyult.

Amikor Julot két nap késéssel befutott, F. ugató köhögéssel és taknyosan fogadta. Julot sajnálkozva állapította meg, hogy a gázt ezek szerint sajnos kikapcsolták, mivel ő átmenetileg fizetési késedelembe esett, de semmi baj, hamarosan elintézi, valószínűleg holnap délelőtt, most van némi dolga, pénzt kell szereznie, vásárolnia kell ezt-azt, plusz adódott kis gáláns ügye, de rögtön mindezek után sort kerít rá. Sajnos, a vásárlás vagy a gáláns ügy elhúzódhatott, mert aznap nem tért haza. F. éjszaka belázasodott. Reggel csöngettek. Francois Chaine volt az. Amint megértette a helyzetet, tajtékzott, ilyen nagy marha ez a Gyulus, vendéget hív a jégverembe! – kettőt telefonált, F. úgy vette ki, valamiféle titkárnőnek adott utasítást, hogy rendezze a számlát, majd a gázművekkel értekezett, higgadtan és sokáig. Negyedórán belül surrogni kezdett a gáz a csövekben, s az F. által nyitva hagyott csapokon át a szobákba áradt a bűz, míg Francois Chaine valamennyi konvektort elzárta, majd szakszerűen beüzemelte a nappaliét és a vendégszobáét. A bimetálok már annyira elöregedtek, hogy újra és újra elaludtak a lángsorok, de Francois tudta,

mi a teendő, öklöllel ütögette, így végül megnyugtató zümmögéssel égve maradtak.

Gyorsan meleg lett. F. teát főzött, s megkérdezte Schein Ferencet, mi járatban a Rue Mullerben? Az esetek többségében franciául beszélt hozzá, Julot hatására. Francois ezúttal magyarra váltott, hogyhogy mi járatban, hozzád jöttem, hallottam a Gyulustól, hogy te itt vagy, gondoltam, reggelizzünk együtt, bienvenu á Paris. F. pizsamára húzott zokniban és norvég mintás pulóverben volt, gyorsan utcaiba öltözött, s követte. Hosszú vezetés után Neuilly-sur Seine-ben ötöttek ki, annak is abban a ficakjában, ahol egy csoport csupa-üveg irodaház vett körül néhány kisebb füves parkot. Itt a székhelye annak az tőzsdei részvényekkel foglalkozó cégnek, amelynél Francois PDG (President-Directeur-General), vagyis az elnök-vezérigazgató. Úgy hívták, Hannover Trust, mint később megtudta, az ősi anyavállalatot e német városban alapította a három eredeti tulajdonos. A hatalmas belső teret alacsony paravánok osztották mintegy ötven kisebb irodarészre, mindenütt fiatal nők és férfiak szorgoskodtak. F. itt látott életében először asztali számítógépet. Francois bevitte az irodájába, az ajtaján névtábla helyett apró csokornyakkendő díszelgett, piros alapon fehér pöttyös, vagyis olyan, amilyeneket a PDG úr viselt. Leültek a bordó bőrkanapéra. Francois kitelefonált, a titkárnő pillanatokon belül egy zsúrkocsit tolt be, rajta szendvicsek, lágy tojás, paprika, paradicsom, vajas és csokis croissant, hatféle sajt, narancslé, tea, kávé, rum, bumm. Bon appetit! – dünnyögte Francois.

F. a mennyországban érezte magát. Azonnal kisöprődött belőle az elmúlt napok fázódása és éhezése – sajnálta kajára költeni csöppnyi valutakészletét. Csak ettek, ettek, nem beszéltek, ettek. F. immár a francia sajtok avatott rajongói közé tartozott. Legjobban piros retekkel szerette, amelynek a zöldjét a franciák nem vágták le tőből, ahogyan a magyarok, hanem rajta hagytak egy-két centinyit, úgy kapták be.

C'est magnifique! – dalolta F. agyában valamelyik híres sanzonénekes. Kíváncsian várta, hogyan folytatódik a nagyszerű délelőtt. Francois levitte a belső kertbe. Hórihorgas, idős férfi trimmelte a sövényt erre szolgáló elektromos célszerszámmal, szalmakalapban. A főnök láttán hosszú mutatóujjával odabökött a karimára, afféle civil tisztelgésként. Majd így szólt: Szevasz, Fran, mizujs? – magyarul. Francois mosolygott, bemutatom Karcsi bátyámat, egy éve hozattam ki családostul, ő a mi kis kertészünk!

F. szája tátva maradt. Nem csak azért, mert a magas embert kicsinek nevezte a nála több fejjel alacsonyabb főnöke. Hanem mert eddig azt hallotta, Francois nem foglalkozik a család szegényebb tagjaival. Karcsi igen beszédesnek bizonyult, mint mondta, neki már nem akar bemenni a fejébe a

francia nyelv, és erre a kis időre mindegy is, betöltötte a hetvenhetediket. F. álmélkodott, tízet letagadhatna! Tegezz, de ne hízelegj! – dörrent rá Karcsi, a Hannover Trust kertésze. A franciák is Karcsizzák? – kérdezte F. Francois-tól, amikor visszamentek az elnök-vezérigazgatói szobába. Nem, ő elsárlosodott itten. Charles Chaine, dünnyögte F. Majd halkabban hozzáfűzte: Schein. Francois sóhajtott, nem Chaine, nem Schein, az otthon maradt testvéreim magyarosították a nevüket, ami a drága szüleinknek nagyon fájna, ha még élnének. Már nem...? – F. szívesen elharapta volna a nyelvét. Állat. A sorok között rég kiderült, hogy a Scheinek szülei és más fölmenői haláltáborokban végezték, Hogy is felejthetted el?

Ám Francois nem vette a szívére. Már nem, ismételte csöndesen, eszel még? F. rázta a fejét. Francois megnyomott egy gombot az íróasztalon, jött a titkárnő, sőt inkább titkárlány, s amikor kitolta a zsúrkocsit, annyira riszált, hogy F. képtelen volt leszakítani a pillantását a fenekéről. Állandó kísértés! – így az elnök-vezérigazgató, franciául. F. tudta Julot-tól, hogy Francois a közeli múltban hagyta ott a családját. Na jó, itt az ideje, hogy távozz, és engedjed idős barátodat dolgozni. F. régies kifejezéssel búcsúzott, melyet egy Dumas-regényben olvasott: Je tire mon épingle du jeu! Kihúzom a tűmet a játékból. (Azaz: ágyő.) Francois elismerőn bólintott.

F. metrózott állomáshelyére, az impresszionisták múzeumába. Tévedés folytán helyezték oda. Önéletrajzában megeresztett egy idétlen viccet a családnevével kapcsolatban, leszögezvén, hogy az magyarul mázolót s festőművészt is jelent, ő még nem tudta eldönteni, melyik volna. Ezt a CROUS-nál valamiképen félreértették, ennek folytán a Jeu de Paume könyv- és levéltárába irányították. A hajdan a tenisz elődjének művelésére emelt Labdaház a Louvre oldalszárnyának meghosszabbításában az impresszionista gyűjteménynek adott otthont (ekkor még). F. kevés kutatni- vagy tennivalót talált benne a maga számára, nem bánta, békén hagyták. Ingyen jegyeket osztogatott a Chaine család apraja-nagyjának. Azt még nem említettük, hogy Jules, Francois, Guillaume és Charles összesen kilenc alattvalót adott (nemzett vagy importált) a francia birodalomnak, Guillaume három lányt, Jules és Charles két-két fiút, Francois egy ilyet, egy olyat. Nekik jóformán alig jut szerep e történet első részében. De a múzeumba valamennyien elzarándokoltak. Francois lánya többször, ő iparművésznek készült. Azután bankhivatalnok lett.

Az ösztöndíj harmadik hetében betoppant Jules lakásába egy idős magyar házaspár, Gyulust keresték. Megvárták a nappaliban. Amikor a ház ura végre hazaért, a két férfi nekifutásból rontott egymásnak, az ismeretlen olyasféleképp emelte föl Jules-t, mint a csapattárs a góllövő csatárt. Gyulus! – bömbölte.

Mihus! – rikkantotta az, és (F. alig akart hinni a fülének) azt ismételgette magyarul: De jó, hogy itt vattok! hogy végre tik is itt vattok!

Mihály és a felesége éppúgy Francois jóvoltából hagyhatta maga mögött a szocializmust, mint Charles. Nekik is volt két fiuk, az egyik orvos, a másik vegyészmérnök, maguk is családosak, ám ők nem kértek sem a gazdag nagybácsi, sem a nyugati világ jótéteményeiből. Az első félórában Mihály erről panaszkodott. A másodikban Mihályné arról, mi mindent voltak kénytelenek otthon hagyni. Hiába, no, az új életeteknek a szükséges áldozatait szépen tinektek is meg kell hozatnotok, mondta Gyulus komoran.

Kevésre rá megjelent Francois. Mihályék a csodatévőnek járó öleléssel köszönték meg, hogy itt lehetnek. Ezzel a család egyesült! – jelentette ki Gyulus, majd sóhajtva hozzáfűzte: mínusz Pistiék. Kik azok a Pistiék? – tette föl F. a kérdést. Pistiékről egy szót sem!

Mihály szeme szikrát szórt. Hát jó... – F. a háttérbe vonult.

Az újonnan érkezett volt a legfiatalabb fivér. Mint derült, Francois neki is a cégnél szerzett munkát, a karbantartókhoz nyomta be, a feleségével együtt az épület takarításában vehet részt. Mihályné olyan sértett arccal hallgatta ezt, mint aki legalább a vezérigazgató titkárnőjének helyére számított. Francois kacsintott: Nyugi-nyugi, csak amíg megtanuljátok nyelvet.

Aznap este az egész társaság a Brasserie Lippbe volt hivatalos, ez a divatos étterem a magyarok számára oly fontos Deux Magots kávéházzal szemközt igen rongyrázós helynek számított, így mindenki pontosan tudta, hogy a gazdag öcs szervezte és fizeti úgynevezett völkom vacsit (az angol „welcome"-t ejtették így a család hosszabb ideje itt élő tagjai). F. nagy csodálkozására őt is meghívták a völkom vacsira. Julot egyszerűen magával vitte a kacsa Citroennel. Kelletlenül tiltakozott, ez mégiscsak családi esemény. Julot letorkolta, furcsamód magyarul: Nyugi-nyugi, Fran meg se érzi azt a kis többletfizetést, ahol ennyinek jut, te se maradhatol éhben! F. vegyes hangulatban nézte a párizsi utcák lanyhuló forgalmát a számára még mindig meghökkentően vakító lámpafényben. Ingyenélőnek érezte magát. Sőt, lejmolónak. A magyarok többsége minden adódó módon lejmolt a konvertibilis valuták övezetében, lelkifurdalás nélküli szegény rokonként, ettől ő irtózott. Visszautasítani mégsem tudta, különösen akkor, ha a gazdag Fran állt a háttérben, akinek tényleg nem számít. Gyulus nyilván azért hajlandó az anyanyelvén beszélni, mert a mai vacsorán ez úgyis elkerülhetetlen.

A serfőzdének titulált luxusétteremben nagyobb terem és több ember várta őket, mint amire F. számított. Gyulus természetesen elkésett! – szögezte le Charles éllel. Kivételesen jelen voltak a többségükben már elhagyott feleségek, sötét estélyi ruhakölteményekben, valamennyien franciák, ha nem számítjuk

Guillaume-ét, a breton nőt, akinek a lánykori nevében kiszögellt a már kevesek által beszélt nyelv érdes k-ja. Rajta kívül F-et már senkinek nem kellett bemutatni, és senki nem kifogásolta jelenlétét. Igyekezett a taccsvonalra húzódni, az öt testvér gyerekei közé, akik egy számukra megterített hosszú asztalnál szórakoztatták egymást, borospohárral a kézben. F. úgy látta, többet isznak a szüleiknél. Vele nem álltak szóba.

Idő múltán Francois feleségéhez csatlakozott, aki lidérces mosollyal azt kérdezte: Milyen az a magyar nő? Tessék? A magyar nő, hogy milyen?! – ismételte az asszony hangosabban. Magyar nő? Igen, akihez Francois járkál ezekben a napokban. Kérem szépen... én erről nem is tudok semmit se! – kisfiúvá vált a gyanúsítás súlya alatt. A nő, akinek hangsúlyozása igazolta marseille-i származását, beharapta a két ajkát, s bólogatott. A jelek szerint biztosra vette, hogy F. nem csupán részese az összeesküvésnek, inkább valamiféle főszereplője. Amint lehetett, otthagyta az ex-feleséget, megkereste Gyulust.

Iszol te eleget? – Julot, franciául. Nagyon köszönöm, természetesen... ki az a magyar nő, akihez Fran járkál? Magyar nő? – Julot ráncolta a homlokát, én azt hittem, algériai!

Francois ekkor lépett közébük, mindkettejük vállára csapva: Hogy ityeg a fityeg, srácok?! – az ityeg-fityeget úgy ejtette, mintha a g-k mögött h-k volnának. Te egy magyar nővel hetyegsz? – F. Honnan veszed? A nejedtől. Mit tudja ő... Arabella bulgáriai, félig-meddig. Arabella? A titkárnő, akit úgy megbámultál, hogy majd kiesett a te szemed.

Jules átölelte az öccsét, s franciára váltva: Büszke vagyok rád, Fran, csak így tovább! Francois lapogatta a hátát, jól van, öreg, de most csak a magyart használd, a mi közös nyelvünket! – ez a kelleténél hangosabbra sikerült. Ő már tele van, gondolta F. Ahhoz képest, hogy kocsival jöttek, Jules is elég szorgosan ürítgette a kupicát. Calvadost ivott, egyedüliként a teremben.

Mikor a vacsorát a pincérhad föltálalta, valamennyien helyet foglaltak, kartontáblácskák jelezték az ültetési rendet. Francois megcsöngette a késsel a poharát, s felállt: Igyunk a Chaine családra, és Franciaországra, új hazánkra! Néhányan tapsoltak, a gyerekek asztalánál valaki fölvihogott, noha ott senki nem értett magyarul. Igyunk inkább a magyarokra! – Mihály. Igyunk mindenkire! – Guillaume, békítően.

Ebben maradtak. Amint enni kezdtek, elégedett csönd lett. Magyar ember evés közben nem beszél, ahogyan F. anyja mondogatja. F-et az elsárlosodott Károly felesége és Mihály közé ültették, bizonyára azért, hogy magyarul trécseljen velük. Mihály majd elmiselesedik, gondolta. Nézegette a család férfi

tagjait. Boldogok, hogy együtt lehetnek. Hirtelen tört rá, akár egy roppanás a gerincoszlopban, a jeges irigység. Mért nincs őneki testvére? Kikkel ülhetné körül a hosszú éttermi asztalt? Ezek az emberek több mint testvérek. Barátok. Minden konfliktus dacára. Testvérbarátok.

A sokat szidott Francois szépen kiszipkázta a vasfüggöny mögül az övéit, itteni sorsukról is gondoskodik. De ő, F, haláláig kénytelen a szocializmus mocsarában iszapbirkózni. Őt senki nem szipkázza ki. Az ő sorsáról a kutya sem gondoskodik. Árvának érezte magát. Apja régóta nincs, anyja... anyját hagyjuk. A felesége... a feleségét is hagyjuk. A barátai... alig akad olyan, akire számíthatna, bármilyen értelemben. Lassan az a helyzet, hogy Julot és Francois a két legközelebbi barátja. Akikre számíthat. Az irigységet kiszorította belőle a körvonalazatlan szeretet. Melynek főiránya, anélkül hogy idáig észrevette volna, fokozatosan átkerült Jules-ről Francois-ra. Immár ő is Frannak hívta. Amiről eszébe se jutott a pénz.

Ahogyan múltak a hetek, mind többször kereste Fran társaságát, és Fran is az övét. Elvitte a Zimmer kávéházba, egy irodalmi estre, melyen portugál költők olvasták föl franciára fordított verseiket, vérforralóan rossz kiejtéssel. Utána a nagyteremben vacsoráztak. F. itt vált egy életre a bifteck haché (fasírtszerűen darált bélszín) rabjává. Fran fölhívta a figyelmét a plafon domborműveire.

Fran a Zimmerben mesélte el, hogy a feleségét katona korában ismerte meg. Párizs már fölszabadult, ő két sorstársával nagy eltávra (hetvenkét óra) érkezett Francia Guayanából, teherrepülőn. A két haver fix csaja a reptér előtt várt rájuk, egy barátnőjük társaságában, akit kifejezetten Fran számára tálaltak föl a hosszú hétvégére. A lány Marseille-ből került a párizsi egyetem gyógyszerészeti karára, melynek első évfolyamát másodszor járta. Két szobát béreltek egy garniban a Bastille térnél, az egyikben ettek-ittak, a másikba vonultak át a párok... – itt olyan ige következett, amelyet F. idáig sosem hallott, mégis értette a jelentését. Miután elbúcsúztak egymástól, Fran hamar elfeledte a nőt, mígnem az epés levélben tudatta vele, hogy köszöni szépen az ajándékot, a kankót, s javasolja, Fran is forduljon mihamarább szakorvoshoz. A katonai egészségügyérek rutinosan kezelték a népszerű nemi betegségeket, így Fran hamar meggyógyult, ám csak a kankóból, a lelkifurdalásból nem. Kevéssel a győzelem napja után délre utazott, még uniformisban, s Marseille négyszögletes tengeröblének egyik sarkában megkérte a lány kezét. Másfél évre rá megszületett az első gyerekük, és a gyógyszerészeti karról több szó nem esett.

Kár volt elvenni, kötelességtudatból, summázta Fran. Az ilyen házasságnak csak válás lehet a vége, ahhoz képest igen sokáig kitartottam,

barátom, ne nősülj szerelem híján! Jókor mondod, dünnyögte F. Ezen sokáig nevettek. F. úgy érezte, talán ő is elszúrta a házasságát, de amikor Fran részletezte, mekkora érzelmi véráldozat a válás, különösen a gyerekek miatt, s ráadásul mekkora anyagi érvágás, úgy döntött, okvetlenül kitart, míg a világ világ.

Máskor, másutt Fran azt mesélte, hogy ő a francia ellenállás, a maqui tagjaként keveredett a második világháborúba, eleinte távoli harctereken szolgálta de Gaulle-t, majd az adjutánsa lett. Párizs fölszabadulása után a nagyorrú tábornok a katonái élén áthajtott a Diadalív alatt, akár egy győztes hadvezér, és Fran vezette a harckocsiját. De Gaulle úgy viselkedett, mintha az ő pöttöm serege nyerte volna meg a háborút. Pedig rajtuk nem sok múlt. Ehhez képest a háború után annyi ellenálló, partizán és veterán jelentkezett állásért, kegy- vagy nyugdíjért, hogy illett a helyzetre Garibaldi mondása. Amikor partraszállása sokadik évfordulóján tízezernyi öregember jelent meg, azt állítva, ők mind vele harcoltak, Garibaldi állítólag elmosolyodott, s így szólt: Hát, kevesen voltunk, sokan maradtunk.

Fran F-et az ösztöndíj utolsó hetében hívta fel új legénylakásába, sajtvacsorára. A Szent Lajos szigetére költözött. Két tágas szoba, jó nagy mellékhelyiségekkel. A hatalmas ablakok a Szajnára nyíltak. A konyhában terebélyes, öreg asztal, egyik sarka kettejüknek terítve. Fran rögtön odavezette F.-et, és de Gaulle-t idézte: Hogyan lehetne kormányozni egy olyan országot, amelyik kétszáznegyvenhat-féle sajtot gyárt? F. ismerte a bon mot-t, de hétszázfélével.

Kis kerek fonott kosarakban legalább húsz különböző alakú, anyagú és illatú sajt csiklandta az ínyt, a köréjük sorminta módjára rakott retkekkel, paprika-és paradicsomkarikákkal. Fran normandiai sózott vajat és rücskös barna kenyeret készített oda, magyarázta, hogy ezt a fajtát kifejezetten sajtevéshez sütik, kapható az exkluzívabb sajtboltokban, amelyeknek az emeletén általában vendéglő is működik, ahol minden fogás sajtból készül. F. szeretett volna eljutni egy ilyenbe, de félt, hogy az ő pénztárcájához túl drágák. Remélte, Fran elviszi, ám ezen ösztöndíj ideje alatt erre már nem jutott idő s alkalom.

Miközben ettek, Fran a katonaéveiről beszélt. F. számára sokkolóan hatott, hogy voltak magyarok, akik a későbbi győztesek soraiban harcoltak. Jó érzés lehetett. Ne hidd, mondta Fran, az idegenlégió nem fenékig tejfel, különben is, háborúban nincsenek győztesek, legalábbis ami a l'infantrie-t illeti, mi az magyarul? F. késlekedett a megszólalással, mert épp ekkor értette meg, hogy az idegenlégió, melyet P. Howard nyomán kalandfilmnek képzelt, a valóságban a francia fennhatóság alatt tartózkodó idegenek elkülönített csapata. Fran hirtelen

fegyveres hőssé alakult, pedig épp azt magyarázta, hogy szimpla gyalogkatonák a l'infantrie, őnekik kell elesni legelőször.

Én különben nem sok igazi harctéri cselekményben vettem részt, tette hozzá. A szövetségesek megengedték, hogy a háború legvégén mi foglaljuk el Hitler sasfészkét, a berchtesgadeni bunkert. Elfoglalni ugyan nem kellett, Hitler ugye addigra Berlinben öngyilkos lett. A bunker üres romhalmazzá változott, mire odaértünk, ki is fosztották. Azért találtunk ezt-azt, én például elhoztam néhány dobozzal a Hitler szivarjaiból. A Hitler szivarjaiból? – ismételte F, mintha ennél képtelenebbet még sose hallott volna. Igen, azt hiszem, még van belőlük! – Fran bement a szobából nyíló fülkébe, melyet U alakban borítottak a beépített ruhásszekrények. Előbányászott egy színevesztett faládikát. Odatette az asztalra. Rézlemezből készült zárját kipattintva fölhajtotta a fedelét. Kurta szivarok sorakoztak benne, négy-öt sorban. Kérsz? F. bólintott. A szájába dugta. Pillanat, le kell vágni a csücskét! – Fran a könyvespolcról hozott egy kis krómozott eszközt, amellyel lecsippentette a szivarvéget. Szívjuk el, antifasiszta gesztusként, ajánlotta, és tüzet adott, fidibuszról. F. engedelmesen nekilátott, noha amúgy nem dohányzott. Antifasiszta gesztus... abban benne vagyok, gondolta köhécselve.

A hadseregben lettem Chaine, mert a caporal kijelentette, német névvel nem szolgálhatok, beírta a lajstromba, Chaine, és gyöngébbek kedvéért hozzátette: Chaine comme une chaine. Talán jobban járok, ha követem a magyarországi testvéreim példáját. Úgy érted, nem jössz ki? Dehogy, az volt életem legjobb ötlete, hanem én is nevet cserélek, mint ők. Miért, ők nevet cseréltek? Persze, mi hárman, akik kijöttünk, maradtunk Scheinek, ők hárman pedig eldobták apánk nevét, és lettek Sütők. Miért éppen Sütők? Tudja fene, érthetően S-sel kezdődőt akartak, a monogramos ágynemű és eszcájg miatt, ami a nagymamáról maradt ránk, de persze az övék lett... rémlik, hogy azért Sütő, mert a Karcsi bátyám egy nagy pékségben dolgozott.

A következő mondatot magyarul szúrta a francia szövegkörnyezetbe, talán úgy érezte, Victor Hugó nyelvén nem volna az igazi: Aztán komcsi lett, és funkci a sütőipari munkásoknak a szakszervezetébe, abból tudott megélni, adtak neki lakást az elvtársai, de végén csak kibökte, okosabb lett volna, ha kijön velünk... – visszaváltott franciára: – a szabadságba, egyenlőségbe, testvériségbe, ami pedig nincs is egészen... de folyton azt mondja, már késő, mindegy, vagyok itt neki én, a gazdag testvér, nemde?

Az jó dolog, egy gazdag testvér, motyogta F., vagy akár egy szegény. A szivar egészen valószerűtlen hatása: néhány másodpercre világhírű írónak érezte magát, Thomas Mann egyik fényképe nyomán. Fran elnyomta a magáét az ezüstnek látszó hamutartón: Teneked nincsen testvéred? Sajnos. Egyet se

búsulj, testvérré fogadlak. Köszönöm, de a barátod is szeretnék lenni. Testvéremmé és barátommá fogadlak ezennel, isten és ember előtt! – Fran föltápászkodott, erre inni kell!

Ittak rá. Courvoisier konyakot. Később Fran kijelentette, hogy ők ketten voltaképpen ikrek, csak épp nem hasonlítanak egymásra, és az életkoruk is különbözik, nyilván mert két tojásból jöttek. Petéből, javította F. Petéből, ismételte Fran engedelmesen. Összeütötték a hasas poharakat.

Elszívtak még egyet-egyet a Hitler kurta szivarjaiból, s koccintottak a szebb jövőre, a szabadság-egyenlőség-testvériségre, és kettejükre. Már a bejáratnál álltak – F. nagy bánatára részeg barátja akkor se vihette volna haza, ha akarja –, amikor ő még megkérdezte: A hatodik testvéreteknek, akiről sose beszéltek, és aki otthon van, őneki mi a neve? István, Sütő István, mondta Francois Chaine rekedten, mielőtt néhány tízfrankost nyomott a kezébe taxira, és becsukta az ajtót.

Az éjszakai buszon – taxira hiába vadászott – volt ideje azon tűnődni, milyen fura egybeesés. A hatodik testvér éppúgy Sütő István, mint az ő hajdani társbérlőjük, Sütő Pista bácsi. A sztahanovista marós, aki soha nem mosta ki maga után a kádat. Emelt sarkú cipője élesen kopogott a parkettán. F. ezer éve nem látta. Vajon még mindig ott laknak, a szocialista munkáslakásban? És mi lett a fiukból? F. hamarjában a nevét sem tudta fölidézni. Ja... Kispista, igen. És a kislányból?

Lehet, hogy a mama tud róluk. Majd megkérdezem, határozta el, s azt is, hogy okvetlenül fölkeresi őket. Visz ajándékba sört, barna desszertet, csokrot. Ha ivott, mindig nagylelkűségi roham jött rá.

Másnap a MALÉV menetrendszerű járata másfél órás késéssel indult. F. a reptéri semmittevés véget érni nem akaró időszakában, majd pedig a gép farában ücsörögve többször mérlegelte, lehetséges-e, hogy Franék Sütő Istvánja azonos volna az ő Sütő Pista bácsijával, aki örökké barackokat nyomott a fejére. Á, ilyen nincs, csak rossz regényekben. Ha mégis, Fran már rég kiszipkázta volna őt is a vasfüggöny mögül. Levelezésben maradtak. F. kérdésére Fran megírta, Itván testvére legjobb tudomása szerint műszerész volt egy gyárban, esztergályos, a felesége Mara, született két gyerekük, Pista és Ica. F. utánaolvasott a műszaki lexikonban, hátán hideg bizsergessél állapíthatta meg, hogy az esztergályos és a marós rokon szakmák, a különbség csak annyi, hogy az egyiknél a kés forog a gépben, a másiknál a munkadarab. Sokáig fogalmazta azt a hosszú levelet, amelyben tudatta Frannal életük eddig föltáratlan, hihetetlenül hangzó, mégis igaz kapcsolódását. Fran válasza meglepte. Nem csodálkozom, írta előredőlő, lendületes betűkel és lila tintával, az egy kicsi ország. F. ezek után valóban és erősen vágyott arra, hogy újra lássa Sütő Pista

bácsiékat, kisgyerekkora fontos figuráit. Ám ahogyan az lenni szokott, addig halogatta, míg egy ködfátyolos téli napon az anyja kora reggel ébresztette, telefonon. Képzeld, meghalt a Sütő Pista meg a felesége, autóbalesetben. Nem igaz! - jajdult föl F. De igaz, szoktam én hazudni?

II. (RÖNESZANSZ)

A mamáját sikerült az otthonától kétsaroknyira költöztetnie, egy másfél szobás öröklakásba. Ehhez csupán jelzálogkölcsönt kellett fölvennie a saját ingatlanára. Addigra az anyja már sokat betegeskedett. Számítani lehetett rá, hogy előbb-utóbb nem lesz képes ellátni magát, akkor majd jól jön, ha két perc alatt átrohanhat hozzá a fia. A mama soha nem szokta meg, nem is szerette a Park tájékát. A környéken lakók szájról szájra adják az alábbit: Hol lakik a szél, amikor másutt nem fúj? A Parkban.

A mama úgy hívta: A Parking. Idegesítette a sok várakozó autó. (Pedig ekkor még... Mit szólt volna ahhoz, hogy egy ideje már a járdára is fölhajtanak?) Túl fújós hely ez itt, hajtogatta.

Ekkortájt történt, hogy egy kora reggeli telefonnal Pomázra próbálta kiparancsolni a fiát. Épp ott vállalt alkalmi munkát egy országút menti zöldségesnél. Állítólag a szemközti panzióba háromtagú amerikai társaság érkezett, filmesek, akikkel F.-nek föltétlenül meg kéne ismerkednie, ha már annyira tanulja az angolt. F. e kecsegtető lehetőséget kihagyta, el sem tudta képzelni, mi dolga lehetne az amerikai filmes társasággal. Különben is... nem léphet az ember kétszer ugyanabba a külföldi folyóba. Maradt inkább az ágyban, közepesen rossz lelkiismerettel.

Az ősz különösen huzatos Butapest (ez a mama szava) eme pontján. A Park nagy nyitott négyszögébe akadálytalanul lendülnek be a levegő hullámai a folyó felől, hogy aztán tovább sodródjanak a keresztutcákon, egészen a Nyögeti pályaudvar (ez is) vonaláig. Hősünk gyerekkora óta irtózik attól a süvítő nesztől, amellyel a hangjátékokban utánozzák a szelet. Ehhez járult itt szeles időben az ablakkeretek halk pattogása, és az üvegtáblák finom zizegése légörvény esetén. Márpedig hol lakik a szél, amikor...

Hallgatta a pattogást-zizegést egy őszi estén, kései órán, s aggódva figyelte a házak közé feszített drótköteleken vészesen imbolygó neonarmatúrákat. Segélykérőn nyikorogtak. E zajegyüttesbe csilingelt bele a mobil, frivolan, könnyedén. Főhősünk nem sokkal ezelőtt vette a hordozható készüléket, használtan, alkalmi áron. Eladdig makacsul kitartott, nincs arra szüksége, ha ötvenhárom évig meg tudott lenni nélküle, a hátralévőket már kihúzhatja. Ám a főnöke ráparancsolt, azonnal szerezzen egyet, vagy nem lehet ilyen fontos beosztásban. Fontos beosztás? A bélyeggyűjtők egyesületének szakboltjában dolgozott, ő intézte a pénzügyeket és a könyvelést. A rendszerváltás óta. Te jószagú úristen, már tizenhárom éve!

Megnyomta a zöld gombot, a füléhez emelte a telefont. Kaparászás hallatszott a vonal túlsó végéről, majd egy rekedtes bariton kérdezett valamit franciául. F. nem értette, de minthogy a saját nevét vélte fölfedezni a mondat közepén, nyugat-európai sorrendben, bizonytalanul így szólt: Oui. Mire a bariton, hatásszünet után: Mon pere est mort! Apám halott!

F. oly drámainak érzékelte ezt a bejelentést, mintha operaária utolsó sora volna. Hamarjában föl sem fogta, kiről volna szó. Ismert magyar énekesek gyújtottak rá különféle áriákra az agyában. A bűnös úgy hal meg, ahogy élt! Térjetek hát haza bánatosan, de emelt fővel! Megölték Turiddút! Az átok beteljesült!

Mo peer e móór!

Talán a hosszú ó miatt került a szuffiták fényébe a bariton tulajdonosa, akit F. csak akkor tudott azonosítani, miután az illető elmesélte a részleteket, az apja rosszul lett, jött a mentő, de már nem tudtak rajta segíteni, megállt a szíve.

Pierre volt az, Francois Chaine linkóci fia. Az elmúlt húszvalahány évben mindössze kétszer találkoztak. Pierre nem akart Budapestre jönni az apjával, furcsamód a magyarokat és Magyarországot tette felelőssé a szülei válásáért, csupáncsak azért, mert Frannak kétségkívül volt egy magyar szeretője is. A fiatal pipik sorában, akik idős korára elszórakoztatták, gyakran minden köntörfalazás nélkül a pénzéért. Fran sosem bánta, ha kihasználták, én is kihasználom őket, magyarázta F-nek. Aki az ösztöndíjat követően mind gyakrabban utazhatott Párizsba, ha másképp nem, szintúgy Fran nagyvonalúságának köszönhetően. Az első legénylakást nagyjából évente cserélte mind tágasabb és elegánsabb otthonokra, az utolsó már az Eiffel-torony lábánál állt, egy olasz kastélynak látszó házban, ahol a teljes negyedik emelet az övé lett, kilátással a Chaillot-palota monumentális ívére. Ennek F. kevésbé örült, az az építmény a Hősök terére, a millenáris emlékműre emlékeztette. Ő nem azért járkált Párizsba, hogy az a szülővárosát juttassa eszébe, épp ellenkezőleg, hogy elfelejtkezhessen róla, legalább átmenetileg. Apám halott!

Pierre már bontotta a vonalat, amikor F. rájött, rosszul fordítja a Mo peer e móór!-t, hiszen a franciában nem szokás akként ragozni az elmúlás igéjét, ahogyan a magyarban, az inkriminált bejelentés voltaképpen annyit tesz: Meghalt az apám! – a drámai többletet e sajátosság és a szórend okozza, bizonyára csak idegen ajkúaknak.

F. második felesége kérdőn pislogott, fölvilágosítást várva, és ő – maga sem értette, miért – maradt az eredeti szerkezetben: A Fran halott! Micsoda? – az asszony, aki éppúgy epizodista e történetben, mint az elődje, nem értette, vagy nem akarta érteni. Igen, ismételte F, a fia hívott. Kimész a temetésre? Hát... – ez eszébe se jutott. A jelek szerint Pierre-nek sem, mert bár említette, hogy a

temetés a hó végén lesz, nem mondott napot, sem olyasmit, amiből az derülne ki, hogy F.-et odavárják. Odavárják? Ugyan kicsodák? Fran lehetett volna az utolsó a Scheinek, Chaine-ek avagy Sütők sorában, aki még várta volna.

Meghalt Sütő Pista bácsi, már elég régen. A Trabantjával a Balatonra tartott, feleségestül. Szabadi-Tisztviselőtelepnél az országúton a szembejövő teherautó sofőrje elvesztette uralmát a jármű fölött, a nyomozók úgy találták, józan, soha nem derült ki, mi ütött belé. A Trabant műanyag karosszériájának darabjai annyira szétszóródtak, hogy a vasúti töltésre is jutott belőlük. Mara néni azonnal életét vesztette, Sütő Pista bácsiért egy napig még küzdöttek a siófoki kórházban.

Meghalt Karcsi-Charles, végbélrákban, kevéssel azután, hogy Fran kimentette őket Párizsba, a felesége – ezt Julot mesélte F-nek – örökké bőgött, azt ismételgetve: Egyetlen szerencsénk, hogy a műtétet itt Nyugaton csinálják neki a Pitié-Salpétriére-ben, nem pedig odahaza valamelyik szar kórházban! Karcsi azonban a nyugati sebészet és a minden igényt kielégítő egyágyas szoba – amihez Fran ragaszkodott – dacára sem élhetett tovább.

Meghalt Guillaume-Vilmos Nantes-ban, állítólag többé-kevésbé orvosi műhiba miatt, mely azonban nem adott elegendő alapot a perre. Eltört a karja, nagyon fájlalta a gipszben, mire a kezelőorvosa arra a hat hétre, amíg a gipszre szükség van, leállította a vérhígító szedését, amit a korábbi szélütése miatt írtak föl neki. Guillaume a harmadik héten lefordult a székről a műtermében. Épp egy esküvő fotóit laborálta. A sors vicce, hogy arccal a hígítós tálba hullva találtak rá. Természetesen ez a hígító nem segített rajta.

Meghalt Michel-Mihus, lábon kihordott tüdőgyulladás vitte el, pontosabban a fekvés. Ő legalább csöndesen aludta át magát a túlvilágra, a saját ágyában. A felesége heteken belül követte, a szomszédok törték rá az ajtót.

Meghalt Julot-Gyulus, aki fogta magát, s idős korára azt képzelte, híres festő lehet belőle. A gyerekei kitagadták, nem bánta, kérte a gazdag öccsét, kölcsönözzön neki pénzt egy lakóautóra, bepakolta minden cuccát a négy keréken guruló szobácskába, s Arles-ba költözött. A városszéli kempingtábor lett az állandó szállása, onnan kereste föl a helyszíneket, amelyeken neves elődje, Van Gogh festett. A rajta röhögő családtagoknak és ismerősöknek azt hajtogatta: Van Gogh sem adott el egyetlen vásznat sem. Hasonlóan Sütő Pista bácsihoz, ő is balesetet szenvedett, ám egyértelműen a saját hibájából, áthajtott a vasúti kereszteződésen, noha a lámpa pirosan villogott. Arrafelé azonban gyakran megesett, hogy a tilos jelzés dacára sem jött a vonat hosszabb ideig, Julot pedig nem tartozott a türelmes emberek közé. Emiatt a helybeliek ismételten panasszal éltek az SNCF-nél, ám a francia vasúttársaság a füle botját sem mozdította.

Mindezekre a temetésekre F. kapott meghívót, Sütő Pista bácsi és Mara néni esetében a lányuk küldte, a franciaországiakra viszont mindig Fran, az előredőlő, lendületes betűkkel, de lila helyett az alkalomhoz illő fekete tintával. F. szégyenkezve összegzi, hogy a testvérek egyikének gyászszertartásán sem volt ott. Pista bácsiék esetében úgy érezte, már olyan régen megszakadt velük a kapcsolata, hogy talán az árvává lett lány és fiú azt se tudja, kicsoda. Erre utalt, hogy a partecédulát is a mamának postázták. Persze, nem biztos, hogy tudták F. címét. A mama se ment el, ő legalább küldött gyásztáviratot, szerencsére aláírta F.-et is.

Jó. De miért nem utaztál ki a franciaországi temetésekre, háromszor Párizsba, egyszer Nantes-ba? Fran mind a négyszer odafirkantotta a lap aljára: Ha ki akarsz jönni, add hírül! – ez nyilván repjegyet, szállást, sőt talán zsebpénzt is jelentett. Ennek fényében: miért nem ragadtad meg az alkalmat, ha másért nem, Franciaország miatt, amit annyira szeretsz?

Legyintett. Morbid lett volna pitiáner haszonlesésből kapva kapni az alkalmakon. Haláleset ürügyén nem élvezkedik az ember.

Az anyja ezekben az években már naponta fölhívta egy-egy halálhírrel. Képzeld, meghalt a Jolika! Ki az a Jolika? Na ne hülyéskedj, kolléganőm volt a FŐMAV-nál, tudod, az a göndör, hát ő is meghalt, istenem, lassacskán mind elmegyünk! – e gondolattól gyakran sírva fakadt. Az újágot mintha kizárólag a fekete keretes hirdetmények kedvéért olvasta volna az Ilonka presszóban. Néha színészek és zenészek elmúlásáról is tájékoztatta a fiát, olyan lelkesen, mintha lottónyereményről számolna be. F. egyszer megkérdezte, miért örül annyira x színésznő halálának? Na ja, ezt te nem érted, annak örülök, hogy én még élek! F. elképzelte, milyen volna, ha a mama egyszer a saját halálhírét olvasná a lapban. Jaj, de barom vagy torkolta le önmagát. Ha ez megtörténne, akkor a mama örökké élne. (Nem így alakult. F. anyja már csak korlátozott ideig tölthette be a holtak főkönyvelőjének szerepét.)

Fran temetésére ki kell menned – akkor is, ha nem hívnak! – megnézte, jelezte-e a mobilja a számot, amelyről Pierre hívta. Sajnos, nem. Akkor... hogyan? Eszébe jutott, a külföldi címeket és telefonszámokat tartalmazó noteszban benne lesz Fran első feleségének a névjegye. Azon nyomban előkereste. Fölhívod, bemutatkozol, nem tudja, ki vagy, magyarázkodsz, kéred szépen a fia számát. Egyszerű. Ha túlteszed magad azon a fóbiádon, hogy idegen nyelven pocsékul megy a telefonálás. Sokkal nehezebben érted, amit mondanak, s te is gyatrábban fejezed ki magad annál, mint ahogyan élőben.

Halogatta azt a hívást napokig. Váratlanul vastag manilaboríték érkezett Párizsból, expressz ajánlva, rengeteg bélyeggel. Hivatalos küldemény. Hatósági nyomtatványok, iratok, közjegyző, ügyvéd, frászkarika. Alig hitt a szemének,

amikor kezdett összeállni a tartalmuk. Jelenjen meg a hagyatéki tárgyaláson, az elhunyt Francois (Ferenc) Schein (Chaine) valószínűsíthető örököseként.

Örökös? Én? – megremegett a kezében a dombor-pecsétes levél. Még sosem voltam örökös. Mindig csak ideiglenes... ha-ha. Elkomorodott. Csak a hülye hülyéskedik ilyenkor. De tény, hogy mikor az apja meghalt, nem maradt örökség, leszámítva a lakás felét, a másik fele a mamáé, a papa része is, mert haszonélvezet. Különben a lakás sem volt örök, csak tanácsi bér.

A kérdés eldőlt, menni kell. Fölhívta az ex-nejet, aztán Pierre-t, kiderült, hogy ő Lyonban él. Tud egy szerény, de kényelmes panziót a rue Bonaparte-ban, ott vesz ki szobát öt napra, addig biztosan eltartanak a dolgok, szívesen foglal F-nek is, fölteszi, részt akar venni az osztozkodásban. Miben? Az osztozkodásban! – Pierre nem értette, mit nem ért. F-nek nem a szó okozott gondot, inkább a helyzet. Csakhogy... én nem vagyok rokon, attól tartok, félreértés az egész. Nincs itt semmi félreértés, te voltál a legjobb barátja, ezt beleírta a végrendeletbe, három százalék a tiéd.

F. leült a konyhaasztalhoz a paksamétával. Fölhajtotta a reggeli tejeskávéja hideg maradékát. Zavarodottan bambult a semmibe. Te voltál a legjobb barátja?! – álmában sem gondolta volna. Alig találkoztak. Kezdetben ellenszenvesnek érezte, akkor még Julot befolyása alatt. Most próbálta megszámolni, voltaképp hányszor találkozott Frannál. Az ösztöndíjas időszak során tucatnyiszor. A továbbiakban még vagy tízszer. Plusz kétszer-háromszor Budapesten, az huszonnégy. Kábé. Huszonnégy íz. Ennyivel a barátsági mezőny élére kerülhetett? A dobogó legmagasabb fokára? Nehéz elhinni. Fran igazán megnyerő egyéniség volt, a jelek szerint hamar megszerették az emberek. Mégsem akadt olyasvalaki, akivel F-nél közelebbi barátságba került? Minek folytán a huszonnégy alkalomért cserébe három százalék jár, franc se tudja, miféle földi javakból?!

Állati.

Kihüledezte magát. Aztán a papírra, amelyen strigulákkal számlálta össze találkozásait az örökhagyóval, irkálni kezdte a saját barátait. Hétig jutott. Őket sem látta sokkal gyakrabban, mint Frant. Egyikükben sem bízott jobban, mint Franban. Azt, hogy mennyire szerette a Frannal nyolcra bővült embercsoport tagjait, nehezen tudta mérhetővé tenni. Te jószagú úristen, lehet, hogy nekem is Fran volt a legjobb barátom? És volt képe meghalni, mielőtt erre rájöttem? – sírva fakadt. Sajnálta Frant, de még inkább saját magát. Egészen addig bőgött, míg meghallotta a kulcs csörgését a zárban, a felesége (a második) érkezett haza, teli nejlonszatyrokkal, a szokásos pénteki bevásárlásból, melyet közvetlenül munka után ejt meg. Péntekenként övé a kocsi, a kis kék Citroen. Ez a felesége tudott vezetni, szinte jobban, mint ő, amire F. büszke volt.

Szeretett az anyósülésen feszíteni, s azt játszani, hogy az asszony a sofőrje. A Zichy Jenő utcába, legyen szíves, dupla borravaló, ha tíz perc alatt odaérünk! – ilyesfajta vicceket gyakran elsütött. Néha azt mondta: Párizs, boulevard Saint Germain, je vous en prie! – ez a feleség beszélt franciául.

Az asszony már az előszobából látta, valami baj van, ledobta a szatyrokat, odarohant, apukám, mi történt? – két hideg kezébe fogta a férje arcát. Semmi, sőt... képzeld, örökös lettem... Fran rám hagyott három százalékot. A felesége nem értette: Miért sírsz akkor? vehetünk végre egy kis víkendházat! új kocsit! nagyobb lakást! – táncra perdült.

F. nem akarta lehűteni, hagyta, hogy piruettezzen a repedező padlócsempéken. Ki tudja, minek a három százalékáról volna szó. Majd elválik. F. úgy képzelte, ketten utaznak Párizsba, az asszony boldogan igent mondott, ám azután az élet unalmas valóságdarabjai ezt megakadályozták, kezdve ott, hogy ilyen rövid határidőre igen borsos a repjegy ára, s nem is találtak két helyet azonos légitársaságnál, folytatva egy bizonyos EU-projekttel, amelyből a feleségét nem nélkülözhette a véghajrában a vízügyi vállalat, ahol január óta dolgozott. F. hamar beletörődött, titkon örült is. Elvégre Párizs az övé. Szívesen játszadozott a gondolattal – főleg a szocializmus időszakában –, hogy ő tulajdonképp francia, csak hosszú szabadságait tölti Magyarországon. Röpült tehát haza, öt teljes napra.

Előtte még pezsgős vacsorával ünnepelték a házassági évfordulójukat, és azt, hogy hirtelen pénz áll a házhoz. Már nem volt akkora becse a devizának, mint 1990-ig, forintért gyakorlatilag bármennyit vehetett az ember – a magyar ember – a bankban, de F. gondolkodásában a dollár és az euró őrizte kivételezett helyzetét. A francia frank éppúgy kivonódott a forgalomból, mint a német márka vagy az osztrák schilling. F. megtartott emlékbe egy húszfrankost a tárcájában. Az agyongyötört, kicakkosodott papírpénzen Claude Debussy arcmása enyhén Petőfiére emlékeztetett. A fehér téglalap, amelybe a franciák tűket szurkáltak a bankjegyek összefogására, már olyan lyukacsos volt, mint a szita. Vajon az eurókat is szurkálják? – F. nem járt kint, mióta bevezették a kontinens egyetemes pénzét. A franciák nyilván örd-nak ejtik.

A felesége a negyedik pohár pezsgő után kért egy fél cseresznyét, megbecsülte Fran vagyonát, abból kiszámította a három százalék forintban kifejezhető összegét, s ábrándozott az elköltés mikéntjéről. F. nem szólt semmit. Ő legszívesebben berakná a bankba az egészet, valutaszámlára, későbbi utazások fedezetéül. De úgy vélte, ráér vitatkozni, ha majd náluk a pénz.

A reptérről – fölrúgva előzetes tervét – tömegközlekedés helyett taxiba vágta magát, rue Bonaparte, je vous en prie! A szerény, de kényelmes panzió

olyan keskeny házban működött, amilyenek Sopron főterén láthatóak. F. el sem tudta képzelni, hogyan vihető föl egy nagyobb bőrönd a szűk liften vagy a keskeny fém csigalépcsőn. Ő csupán sporttáskát hozott magával. Alighogy leült a frissen vetett ágyra, mely jóformán az egész szobát betöltötte, csöngött az éjjeliszekrénykén a fehér telefon. Pierre hívta, jöjjön át a harminckettesbe. Emeletenként mindössze két szoba volt. Odabenn féltucatnyian üldögéltek az ágyon. Jöttére fölálltak, nyújtották a kezüket. Nagyjából F-fel egyidősnek látszottak. Vágni lehetett a cigarettafüstöt. F. sejtette, annak idején a Lipp serfőzdében találkozott már ezekkel az emberekkel, a Schein-Chaine család második generációjával, most hamarjában csak Pierre-t tudta azonosítani, hórihorgas termetéről. Mindenkinek azt mondta, részvétem.

Pierre cigarettával kínálta, s kérdezte, éhes-e. Rázta a fejét, nem dohányzom, és ettem a repülőn. Ülj le akkor közénk! – helyet szorított neki maga mellett. F. odacsüccsent. Az ágy túloldalán két olyan gyönyörű barna hajú nő cigizett (ezt a színt a franciák brunette-nek mondják), hogy oda se mert nézni. Ők mintha fiatalabbak volnának a többségnél. Izzadságcsöppek lepték be F. homlokát és az árkot a háta közepén. Kitotózta, hogy a néhai Mihus lányai lehetnek.

Azt hittük, Piszta veled jön, mondta az egyik, szinte énekelve. Piszta??? – már a nyelve hegyén volt, hogy Sütő Pista bácsi évekkel ezelőtt meghalt, amikor rájött, a fiáról, Kispistiről van szó. Hát, talán a délutáni géppel... ő is hivatalos a...? Persze, őnekik is három százalék jut. Őnekik? Mindig visszakérdezel, szólt rá az egyik gyönyörű barna lány, igen, Pisztának és a húgának, lkának. Icának, javította gépiesen. Rendben, Icának.

F. hamarosan megtudta, Fran a saját gyerekeinek és az élettársának fejenként tíz százalékot hagyományozott, ex-nejének ötöt, az unokaöcsöknek és -húgoknak hármat, két barátjának ugyanennyit. A maradékot jótékony célokra ajánlotta föl, többek közt a második világháborús francia veteránok egyesületének. F. nagyon kíváncsi volt, ki lehet a másik barát, de az illető, egy Jean-Paul Dib nevű algériai férfi egyáltalán nem jelent meg, írásban lemondott a részéről, a jótékony célok pénzalapját hizlalva. F. úgy érezte, a nagyvonalú Fran aránylag keveset juttatott a saját gyerekeinek, de Pierre hamar fölvilágosította, a papa négy éve mind a kettejüknek kiadta a részüket, roppant nagy összeget fektetett be a számukra, mely azóta csak tovább növekedett. Azért csinálom ezt, magyarázta nekik, mesélte Pierre F.-nek, hogy ne kelljen a halálomat várnotok. Nem is vártuk, tette hozzá Sophie, Fran lánya, akinek az arca duzzadt volt a sok sírástól. F. szemében Fran nőtt, nőtt tovább, amióta elhunyt. Meddig lehet ezt fokozni?

Délután befutott Kispista és Ica. F. alig ismert rájuk. Sütő Pista bácsi valaha cingár fia vízilóvá hízott öregember benyomását keltette. Ica az ő lányának tűnt, fejlődésben visszamaradott tinédzsernek, aki valamely okból ráncos, mint a mazsola. Kispista időnként fölkapta és a magasba dobta, ahogyan a büszke atyák szokták a csecsemőjüket, Ica a szerepnek megfelelően göcögve sikítozott. Kedves műsorszámuk volt ez, jól begyakorolták. A francia rokonok csodálkozva figyelték. Olykor udvariasan megtapsolták.

Világossá lett, hogy a panzió mind a nyolc szobáját a Schein-Chaine-ek második generációja foglalta el, Kispistát F-hez rakták be, de Ica is folyton ott lebzselt, egy szót sem értettek franciául, F. szolgált tolmácsul. Kispista és a húga horgászboltot üzemeltetett Újpesten, melyre ráfért a tőkeinjekció, a váratlan örökséget égi ajándéknak tekintették. Napjában többször elmondták: Az isten áldja meg a Ferikét! F. nyelvén volt a kérdés, hogy az ki, ám rájött, Sütő Pista bácsi nyilván így emlegette távolban élő testvérét.

Testvér. Test, vér. Akad még olyan nyelv, amelyen így fejezik ki? F. a közelmúltban bukkant egy keresztrejtvényben erre: „Vízszintes 2. A 'testvér' szavunk ősi magyar megfelelője." Nem tudta. Amikor megfejtette a függőlegeseket, ez jött ki: EGYVENG. Tévedésnek hitte. De megtalálta az etimológiai szótárban. Egyveng = testvér. A 'veng' a vér régi megfelelője.

Egy vérből valók vagyunk, te meg én! Na, ez *A dzsungel könyve.* Így köszön az állat, amikor idegen vadászterületre téved, hogy ne nézzék prédának vagy ellenségnek. Kívánjunk egymásnak jó vadászatot és tele gyomrot!

Másnap délelőtt a hivatalos eljárás egy plafontól a padlóig sötétbarna faberakásokkal és domborművekkel ékesített irodában zajlott, közel a Lipphez. Kispista és Ica állandóan F. könyökét bökdöste: Mit mond? mit mond?? Sajnos, a jogi bikkfanyelv szakkifejezéseit F. sem értette. A kezükbe nyomott iratokból annyi kiderült, hogy Fran egy nagy svájci bankban (USB vagy UDS, ilyesmi) lévő privát számlája az örökség egyik fele, az Eiffel-toronyhoz közeli lakás az összes ingósággal a másik. Öreg ügyvéd képviselte az elhunytat, két fiatalabb az örökösöket, mint kiderült, a tök kopasz a három magyar állampolgárt is, ezt Pierre intézte. Minek nekünk ügyvéd? – kérdezte F. súgva. Ne foglalkozz vele, kellhet, így döntöttünk Sophie-val, hátha visszautasítjuk. Mit? Az örökséget. Miért? Majd a szünetben elmondom!

Növekvő balsejtelmekkel hallgatta az egyre kevésbé világos okfejtéseket és bejelentéseket, kelletlenül írta alá az elé tolt okmányokat a piros keresztekkel jelölt helyeken. Lelkiismerete nem volt tiszta, mert Kispista és Ica vakon követte a példáját. Alig várta, hogy Pierre fölvilágosítsa. Türelmetlenül dobolt a hatalmas fekete asztalon, amelynek a lábait élethű oroszlánfaragások védelmezték. Az öreg ügyvéd szemrehányóan pislogott rá, zavarta az ujjai

keltette nesz, ó, bocs! – abbahagyta. Bedugta a kezét a térdénél lévő oroszlán szájába. Nem lepődött volna meg, ha belemar. Ám a vadállat békén hagyta. Egy vérből valók vagyunk, te meg én.

Szünet nélkül folyt a duma, míg az öreg ügyvéd az arany karórájára pillantott – F. látta, Rolex –, s kijelentette: Ebédidő. A második generáció letódult az íves márványlépcsőn, zajosan és tülekedve. Középkorúak vagyunk, de úgy viselkedünk, mint egy szabadon eresztett gimnáziumi osztály. A széles járdán megálltak. Nem tudták eldönteni, hová üljenek be. Pierre és Sophie a Lippre szavazott, a többiek úgy vélték, túl drága. A sanda tekintetekből F. kiolvasta, mit gondolnak: Na ja, könnyű nektek, a tíz százalékotokkal, meg amit már megkaptatok. Ezek szerint Fran a végrendeletével sikeresen átörökítette a gyerekeire az ellenszenvet, amit iránta éreztek a testvérei. A nagyvonalúság bűne meglakolt.

F. közbeszólt: Gyerekek, menjünk a Deux Magots-ba, az a magyarok szent helye! Miért? – kérdezték Mihus álomszép lányai, szinte kórusban. F. a néhány száz méteres séta alatt elmesélte a magyar irodalomtörténet idevágó anekdotáit. Kispista többször belevágott: Télleg? hát ezt én nem is tuttam! F-ben gyökeret vert a gyanú, hogy Sütő Pista bácsi fia nemcsak külsőleg emlékeztet vízilóra, de agyi képességek terén is. Ámbár lehet, hogy a Nílus lovai kifejezetten okos állatok. Ha így van, bocs.

A páros Buddha-szobor alatt toltak össze nekik három asztalt. Baguette szendvicseket rendeltek, és sört. F. intett, neki is. Majdnem soha nem ivott sört, de úgy érezte, Fran emlékére helyénvaló egy ‚dömi'. Pierre mellé ült, a magyarázatért. Megkapta.

A papa jövedelme még annál is nagyobb volt, kezdte Pierre halkra fogott hangon, mint a PDG-k köztudottan tekintélyes fizetése, sokkal többet keresett kompenzációs üzletekkel. Az mi? Sejtettem, hogy nem is hallottál ilyesmiről! – Pierre a kegyes nagybácsi mosolyát öltötte magára, és elmesélte. Kompenzációs üzlet a jóindulatú fedőneve annak, ha egy francia megállapodik egy afrikai állam miniszterével, hogy példának okáért cipőt szállít óriási mennyiségben annak az országnak. Egy pár cipő ára egy dollár. A miniszter egy dollár húsz centért rendeli meg, ezerszámra, és tíz centet kap az üzletember a svájci számlájára, tízet a miniszter az övére, mert a cipő ténylegesen csak egy dollárba kerül. Még többet szakajthatnak, ha ugyanezt drága gépekkel csinálják, röntgen, main frame számítógép, repülő. Érted már? Értem, de... ez csalás! Na persze! – Pierre bólogatott. Pont a szegény éhező afrikaiakkal...? Igen, csak ott lehet csinálni ilyesmit, ahol fejletlenség van, és elég korrupt tisztségviselők... megjegyzem, a papa Magyarországgal is üzletelt.

F. búsan kortyolgatta a Heinekent. Az agyában Fran, dallamosan: Valamilyen okból úgy ejtik, Ájnekin, pedig a franciában az ei = e.

A nagy vagyon pedig a világon mindenütt = csalás?

F. vállát tonnás súllyal nyomták a hallottak. Pedig Pierre még csak az elején tartott. Az algériai baráttal közösen csinálták ezeket az üzleteket, Jean-Paul Dib remek kapcsolatokkal rendelkezett a fekete kontinensen és a Közel-Keleten, lévén maga is színesbőrű, vagyis hát arab, na. Tavaly összevesztek. Fran megszégyenítésképp hagyta rá a három százalékot, az algériai sokszoros milliárdos, számára Fran teljes öröksége aprópénz. Az utolsó akciók egyikében francia vadászgépeket adtak el valahová, később ezekből kettő lezuhant, és Pierre abba bele se mer gondolni, hogy talán azért zuhantak le, mert Fran és az arab azon is kerestek, hogy valamiféle biztonsági berendezést kispóroltak a repülőkből. Súlyos vád, vetette közbe F, ilyesmit csak bizonyítékkal lehet, különben meg amikor négy éve kiadta a részeteket, a sokkal jelentősebb összeget, azt mért fogadtátok el? Akkor még nem tudtuk, később mesélte el, amikor az arab becsapta, és többé szóba sem álltak egymással. F. türelmét vesztette, kiabálni kezdett: Az arab, az arab, apátokat mért nem úgy emlegetitek, hogy a zsidó, a zsidó?! Mért, mért, hát azért, mert ő az apánk... – így Pierre. Volt! – tette hozzá Sophie, és elfakadt sírva.

Magnifique... – F a száját tépkedte.

Fran, az istenért, mibe keveredtél? mibe kevertél?

Kutyaszorító. Júdáspénzt kaphat, ami a szegény kis afrikaiak kisemmizése révén jutott az UBS vagy USD kezelte privát számlára. Eszébe jutott a híres amerikai színdarab, amelyben az apa valamiféle simlije miatt zuhant le a vadászgéppel a saját fia.

Akkor most mire jutottatok, elfogadjátok vagy sem? – kérdezte, amikor Sophie végre abbahagyta a zokogást. Talán átvesszük, és majd jótékony célra adjuk, de semmiképp nem a veteránoknak! – a lány. E közlés mit sem enyhített a dilemmán. F. latolgatta, mekkora adózati bonyodalmakba keveredne odahaza, ha a Sophie fölvetette megoldást választaná. Zúgott a feje. Ő volt az egyetlen, aki örült, hogy az ebédszünetnek vége. Ki-ki alapon fizettek.

A délután folyamán fölfogta az ügyvédi csűrcsavarból, hogy minden egyes örökösnek joga van átnézni az aktákat, és megtekinteni az örökség természetbeni részét, mielőtt döntést hoz. Boldog sóhajjal állt föl, elhatározása halogatható. Aki időt nyer, életet nyer. Van ez franciául? Biztosan. A lovak közé dobta a gyeplőt. És ez?

Vacsorára is együtt maradt az örökösök csapata. A Saint-Sulpice térről nyíló pindurka utca pizzériájá-ba tódultak be. F. itt calvadost ivott, Julot emlékére, aztán Courvoisier konyakot, Franéra. Az emlékezést kitartóan

folytatta, váltogatva az italokat. Ha átveszi a három százalékát, lesz miből fizetni. Ha nem, akkor meg ott egye a franc az egészet.

A továbbiakra csupán hézagosan emlékezett, amikor reggel magához tért a dupla ágyon, Kispista oldalán. Hamarosan Icát is fölfedezte a szőnyegen. Minden tagját merevnek érezte. Ilyen lehet ledöntött bronzszobornak lenni, gondolta. Rémlett neki, hogy késő este Mihus gyönyörű lányaival kánkánt táncolt a panzió előtti járdán, valakik tenyérrel és talppal ütötték a ritmust, míg egy rikácsoló öregasszony leöntötte őket a szomszéd házból vízzel. Talán azt sem álmodta, hogy bevallotta Pierre-nek, kérlek szépen, a magam részéről a két brunette közül bármelyiket örömmel megdugnám. Te marha, ezek a nők leszbikusok, nincs rá szemed?

A reggelit elmulasztotta. Tízkor bekopogtak a többiek. Valamivel később a társaság libasorban vonult az Eiffel-torony felé. Pierre-nek volt kulcsa a bejárathoz és Fran lakásához. Még minden úgy nézett ki, ahogyan hagyta. Az íróasztalnál ült, amikor döfést érzett a mellkasában. Két telefonhívásra maradt ideje, előbb a fiával beszélt, aztán a mentőkkel. Mire a segítség megérkezett, már a vastag szőnyegen hevert, élettelenül. A mentőorvos ki sem csomagolta a defibrillátort, hiába minden, nincsenek életfunkciók, a test merev. A rendőrök gondosan körberajzolták krétával a halottat, mintha bűnesetre gyanakodnának.

Az F. által már megcsodált, kastélyba való ebédlőasztal körül nyolc szigorú derekú szék állt, most minden egyéb ülőalkalmatosságot is odahúztak, hogy valamennyien helyet foglalhassanak. Akkor mi legyen? – kérdezte az egyik brunette. Legyen úgy, mondta Julot fia – ha magára szed plusz tíz kilót, kísértetiesen hasonlít majd az apjára –, hogy beárazzuk az összes ingóságot, aztán három csoportba rendezzük, drága, közepes, olcsó, és ábécésorrendben mindenki választhat egyet a drágákból, amíg a készlet tart, aztán megyünk a közepesekre és az olcsókra. Persze, mert te André vagy! – így Pierre, epésen. Jó, ahogy akarjátok! – André bosszúsan visszazöttyent a sötétbarnára pácolt könyvtári létrácska középső fokára, neki már csak az jutott. Egy töltött galamb lány – talán Karcsié? – azt akarta, hogy értéktől függetlenül ki-ki azt vihesse, ami a legkedvesebb a szívének. Ezt azért nem fogadta el a többség, mert Fran gyerekei nyilván bárki másnál több érzelmi töltettel viszonyulnak az apjuk holmijához. Guillaume három elálló fülű fia egyedül a vakszerencsét – a sorsolást – tartotta igazságosnak, őket is lehurrogták, anyagi ügyeket nem lehet lottózásos alapon intézni. Külön beszélgetések indultak itt is, ott is, F. arra számított, a zűrzavar hamarosan veszekedéssé fajul.

Ekkor jelentkezett szólásra Kispista, kérte F.-et, hogy fordítsa. Ha jól számolom, vagyunk itten épp tizennégyen, kisorsolunk egyet, aki tizennégy

szerinte azonos halmot rak össze a cuccokból, aztán ábécésorrendben szépen választunk a halmokból, vagy ha akarjátok, azt is sorsolhatjuk, ki választhat először, másodszor, satöbbi. F-nek el kellett ismernie, van ennek a vízilónak esze. A javaslatot egyhangúan elfogadták. Pierre fölvetette, sorsolni sem kell, szortírozzon az ötletgazda, ő a legkívülállóbb a rokonságból (vagy én, gondolta F), egyébként is eredeti végzettsége becsüs. F. csodálkozva lefordította, ez igaz? Kispista bólogatott, igen, de főleg óra-ékszer a profilom, ez még a horgászbolt előtt volt.

Így aztán Kispista a húga és F. segédmunkási közreműködésével csoportosítani kezdte Fran nagy műgonddal összeválogatott ingóságait. Járkált a lakásban föl-alá, s diktált, foghegyről odavetve a szavakat. Egy darab bronz bisellium, pompeji eredeti után készítve, XVII. század, értéke kábé háromszázezer uró. Mennyi? – F. nem hitt a fülének. Háromszázezer, ismételte Kispista tárgyilagosan. Ha ennyire pontosan tudod, akkor te mégsem csak az óra-ékszerben vagy otthon. Ez, kérlek, itt van a lajstromban! – Kispista mutatta a nyomtatott listát, amely F. iratcsomagjában is benne volt, ám ő ki sem nyitotta. Egy darab Dagobert trónja stílusú összecsukható ülőke, eredetije a Louvre-ban, XVIII. század, értéke kábé kétszázötvenezer euró.

Ica írta a tételeket egy sárga spirálfüzetbe, furán, sután. F. csak később jött rá, a kis termetű lány balkezes, Sütő Pista bácsi gyerekei összeszokottan araszoltak körbe a szobában. Gótikus nagyfiókos asztal, kétajtós korai barokk szekrény, gazdagon faragott toscanai kiskredenc, francia oszlopos couchette ágy, kétrészes németalföldi edényszekrény elefántcsont intarziával, aranyozott díszítésű chaise-longue nádfonattal, hat személyes reneszánsz (franciául úgy ejtendő: röne-szansz) kártyaasztal hat darab kárpitozott támlás székkel diófából, chippendale könyvtárszekrény, longcase clock állóóra – röpködtek a csillagászati összegek, a századok, az országok, a bútorstílusok.

F. nem értette, miért nem vette észre soha, hogy Fran valóságos kis (?) múzeumot rendezett be magának. Álmában sem gondolta volna, hogy ilyen sokat érnek ezek a holmik. A reneszánsz kártyaasztalon többször ettek, ittak, kávéztak, de sose römiztek vagy tarokkoztak – ő csak ezeket ismerte. Szeretett volna megtanulni bridzselni, beletört a bicskája, nem volt képes fejben tartani, hogy milyen lapok mentek már ki.

Magára hagyta két honfitársát, átment Fran dolgozószobájába, odatelepedett az íróasztalához (francia rokokó), végighúzta a tenyerét a makulátlanul fényes politúrozáson, s ráhajtotta a fejét. Mindez a vadászgépekből, melyek le-lezuhannak... Istenem, ki föltételezett volna ilyesmit Francois Chaine-ről, a hős katonáról, a tisztességben megőszült vagy inkább megkopaszodott PDG-ről?

Chaine comme une chaine.

Csak láncainkat veszthetjük el.

F. egyetlenegyszer sem telefonált haza, pedig a feleségének megígérte. Tudta jól az okát. Nem kezdhet bele a történetbe mobilon. Inkább szöveges üzeneteket küldött, minden OK, jól vagyok, majd mesélek.

Mennyibe kerülhet egy vadászrepülőgép?

Pierre lépett a szobába. F. megkérdezte: Mi a vége, visszautasítjátok? Nos, Sophie el akarja fogadni, hogy majd adakozik, én inkább visszalépnék!

Ha történetünk szempontjából fontosnak tartanánk, követhetnénk gondos krónikásként percről percre, óráról órára, napról napra mindazt, amit hősünk Párizsban élt át.

Kispista megfelelő halmokba válogatta az ingóságokat.

Az ügyvédek pontosan kiszámították a svájci számla végösszegét.

Elkészült a hivatalos becslés a lakás áráról.

F. esténként alaposan felöntött a garatra a Schein-Chaine család második generációjának bizonyos tagjaival.

Újra a két brunette-tel táncolt valahol, asztal tetején, kocsmában vagy mulatóban, ahol a csapos azzal fenyegetőzött, hogy hívja a rendőrséget, ha nem maradnak nyugton.

Fran lakásában titkon végignézte azokat a tárgyakat, amelyek semmiféle értékkel nem kerültek a lajstromba, pedig ő tudta, Fran jobban szerette őket emezeknél.

Vajon mi lesz a sorsuk? Ha F. nem avatkozik közbe, talán kidobják. Bár lehet, hogy Pierre vagy Sophie eltesz ezt-azt. Föltéve, hogy tudják, a törött sétapálcát az apjuk Francia Guayanából hozta, mankónak használta, amikor eltalálta a lábát a repesz. A műbőr mappában az irkafirka de Gaulle tábornok keze írása. A kopott pezsgősdugó abból a palack Mummból származik, amelyet Fran a Closerie des Lilas-ban Yves Montand-nal ivott meg, véletlen találkozásuk alkalmával. A karikás ostort F-től kapta, hatvanadik születésnapjára. A színevesztett faládikában a kurva Hitler kurta szivarjainak maradéka, a berchtesgadeni sasfészekből.

Az ember összegyűjt mindent, ami a szívének-lelkének kedves, és a halála pillanatában értéktelen lommá silányul az egész. Csak a rokokónak, a chippendale-nek, a korai barokknak, a röneszansznak, a frászkarikának van becsülete a túlélők szemében.

Mire idáig jutott, már valamiféle üvegbura alatt pergette a napokat, ahová a második generáció egyre gyakoribb szóváltása be sem hallatszott. Az örökösök hamar összevesztek Kispista csoportosításának igazságosságán. A választás sorrendjén. A lakás eladásának módszerén. A megfelelő

ingatlanközvetítőn. Az ügyvédi költségeken. Pierre időnként odaszólt F.-hez: Neked mi a véleményed? Vonogatta a vállát, döntsenek a családtagok. Addig ismételgette ezt, amíg valamelyik brunette csípőre tette a kezét: Igaz is, egyáltalán legális, hogy Fran bácsi beemelte a törvényes örökösök közé ezeket a magyarokat (úgy ejtette, mintha azt mondaná: négereket), akik még csak nem is rokonok? Ugyan már, Jean-Paul Dib se rokon! – így Sophie. Persze, de ő nemcsak a haverja volt, hanem az üzlettársa, míg ez itt... – megvetően mérte végig. Többen belekiabáltak.

F. a fülébe dugta az ujját, hogy ne hallja a sokszólamú ordibálást, visszahúzódott üvegharangjába, és kiment a lakásból. Szeretett volna pedig valamit elkérni emlékbe. A karikás ostort. Á, azt épp ő adta. Esetleg egyet a führer szivarjaiból. Ugyan... épp a náci fővezértől őrizzen bármit?

Később félrehívta Pierre-t. Te... nekem semmi nem kell, utazom haza, de még szeretném megnézni Francois sírját. Ugyan, öregem, nincs sírja, azt végrendelkezte, hogy szét kell szórni a hamvait, nem figyeltél, amikor az ügyvéd fölolvasta? szét kell szórni, Kiszuiszálaszon, ahol született, és ezt terád bízza. Aha... ezért kapom a három százalékot, fizetségül, mi? Ne így fogd föl, téged nagyon szeretett!

Mindent elkövetett, hogy ne így fogja föl. Mondogatta némán és fennhangon: Ne légy álszent, annyi mindent elfogadtál már Frantól, sose néztél utána, milyen pénzből!

Maradt az ötödik nap végéig. Ama sziklaszilárd elhatározással, hogy neki egy fillér – cent, sous – nem sok, annyi se kell a barátja pénzéből. Szétszórja ő a hamvakat ingyen. Épp elég szívességet tett neki Fran, amíg élt, hogy viszonozza. Ha nem tett volna, akkor is megérdemel ennyit. Adják ide azt a pléhtartályt, és ágyő.

Amikor összecsomagolt, a panzió csöppnyi recepciójánál az a kínos meglepetés várta, hogy a számláját neki kell állnia. Arra nem maradt elég pénze. Hm, már csak ezért is el kéne fogadni a százalékokat?!

Ha Pierre nem kacsázik épp arra, kezében a *Liberation* aznapi számával, isten tudja, mi történik. Visszatartják zálogban a holmiját. Nem engedik ki. Hívják a rendőröket. Szerencsére Fran fia az első szóra adott kölcsön. Ugyanolyan készségesen, ahogyan Fran fizetett annak idején minden lehetséges alkalommal.

Itt akár abba is hagyhatnánk. Az olvasóra bízzuk, elhiszi-e, hogy F, egy épeszű magyar ember a XXI. század elején, visszautasítana akkora örökséget, amekkorából az élete gondtalanná válna. Amitől újjászülethetne. Tudván, hogy e dacos lépéssel örökre ellenségévé teszi a második feleségét, és az első – egyetlen – anyját. Még a gyereke is megharagudhat, elvégre kellő számú év

múltával – apja halála után – őreá száll majd, ami addig megmarad. Márpedig soknak sok a maradéka.

Ha az olvasó elhiszi, hogy F. nem kér a gyanús pénzből, bármekkora összeg legyen az, hősünk Hőssé magasztosul. Ha nem, olyan hétköznapi emberré hanyatlik, amilyenek vagyunk. Tisztelet a kivételnek.

Melyik változatra szavazol?

És az író?

Míg ezen töprengünk, bátran ugorjunk néhány hetet előre.

Kisújszállásra. Ahová 1243-46-ban telepítették a mai lakosság őseit, a kunokat. Hogy a zsidók, főként a Scheinek mikor s miként keveredtek oda, az kérdés. Francois Chaine, azaz Schein Ferenc végakarata szerint a hamvai az ősi családi fészek előtt szórandók szét. Csakhogy a házat már rég lebontották, helyét a műút bővítésekor részben elfoglalta a viszonylag széles járda. F. kissé tanácstalanul állt ott, Ica, Kispista, Sophie és Pierre társaságában. Utóbbiak a francia bürokrácia akadékoskodását megunva, egyszerűen becsempészték az apjuk földi maradványait Magyarországra.

Egyikük sem szólalt meg. A nálunk kapható sóletkonzerv méretével megegyező kapszula úgy nyílt, mint a bádogdobozos kávék. F. a hüvelykujja körmét résbe illesztette. Várt. Nyugodjék békében, motyogta Pierre.

Nyugatnak fújt a szél, amerre Franciaország honolt a messzeségben. Jó jel. Amint F. fölpattintotta a fedelet, s a tartályt lefelé fordította, öreg autóbusz húzott el a műúton, gyerekek ültek benne, boldogan integettek. Ica félszegen odabiccentett.

A hamvak összekeveredtek a betonról fölvert porral. Porból lesz, és porrá lészen, szavalta Kispista ünnepélyesen. Hamisan csengett. F. tiszta erőből harapta a szája szélét. Elszúrtam, ezt is, gondolta. F, mint fasz. Látta, a kapszula tartalmának egy része az ő nadrágja szárán landolt. Fran, bocsáss meg. Egyikünk sem így képzelte. Sophie és Pierre ruhája is bepettyeződött, Kispista és Ica megúszta. Majd lerázzuk, amikor a többiek nem néznek oda.

Tiszta pohár

I. (FOLYTKÖV)

Egy-két-hár, halló halló! Itt én beszélek, első Nasch Virág, Hángeri, Jurop, Föld, Naprendszer.

Hangos naplót csinálok a kis kütyümmel, harminc órát tud fölvenni a csipjére, és a fájlokat secperc alatt át lehet nyomni az ámítógépbe a dróton át, megőrzésre. Rá vagyok kattanva a cuccra, a szülinapomra pislogtam ki a papától.

Végre megismerkedtem vele. Nincs kinek mesélni. Anyuéknak nem akarom. A csajok kiröhögnének. De pedig irigykednek miatta. Most elmesélem a naplóba. Azért is, hogy ha majd már elfelejtem évek múlva, akkor tudjam.

Hát először csak néztem messziről, amilyen gaga vagyok, nem mertem odamenni, pedig direkt ezért jöttem ki a Könyvhét térre. Elmebáj. Tiszta víz volt a tenyerem.

Ne a bölcs bagoly üzemmódba lásson meg, levettem a szemüvegem. Föl voltam izgulva, mintha randira mennék, tiszta hülyeség, most komolyan. Szétráztam a hajam. A blúzom is kihúztam a szoknyanadrágból, ne lássa rögtön, hogy nem vagyok olyan sovány. Felturbóztam magam, amennyire bírtam.

Ragoztam egyfolytába, már a kismetrón kezdtem, szájszag ellen, túl közel leszünk, mikor leülök hozzá, ha ugyan egyáltalán.

Mégse vagyok olyan vagesz csaj, szar ügy, nem merem. Indultam elfelé, főciki, ezért jöttél, ne légy már ilyen gaga, kényszerítettem magam, azéris odamentem, akkor épp csak öten-hatan álltak előtte, de pont bejött a képbe egy szemüveges csávó, fekete hajjal, mint a szén, pedig nem látszott fiatalnak, inkább olyasmi évesnek, mint ő. Festeti? Egy ilyen öreg csótány? Á. Nem várta ki a sorát, odalépett az asztalhoz, örültek egymásnak, ő föltápászkodott hozzá, dumálni kezdtek, ráérősen, mintha nem várnának egy csomóan. Mindig sokan állnak, ha dedikál, láttam már többször, mert többször direkt azért mentem ki a Könyvhét térre, meg abba a Könyvesházba a Nyugatinál, hogy megismerjem. Nekem kell kezdeni, de sose mertem. Az a szokása, hogy az olvasókkal kezet fog, azt akarja, hogy akinek beír, az üljön le. Ezért föláll, leül, százszor, csoda, hogy bírja izommal. Persze belsőségesebb így.

Szereti mindenki, csak a nagyanyám nem, ami ugye tök mindegy. Hallottam, hogy a szemüveges szénhajú azt mondja neki, írd meg, az a legokosabb, ha megírod, ő meg pofákat vágott, még írjam is meg, nincs elég bajom?

Különben egyszer már több mint fél éve jelentkezett, nem nálam, hanem a mamánál, hagyott egy zűrös üzenetet a mama mobilján, hogy azt hallotta valakitől, meghalt a mama édesanyja, mármint a nagyanyám, az a valaki az újságba olvasta a gyászhírt, és ha ez igaz, akkor őszinte részvéte, tudja, ezer éve nem érintkeztek, de halálesetkor új helyzet van. Közbe a nagymamám nem halt meg, sőt él, így a papa visszahívta a jó hírrel, viszont ő is csak üzenetet tudott hagyni, hogy hálisten senki se halt meg, ettől függetlenül találkozhatnánk. De erre meg már ő nem válaszolt. Akkor határoztam el, hogy megkeresem, mert az osztályba többször kérdezték a csajok, néha a srácok is, hogy tényleg a rokonom-e, ha igen, akkor nekem sétagalopp lesz bejutnom az egyetemre, biztosan elintézi. Senkinek se mondtam, hogy basszus, nekem tök mindegy, egy az, hogy nem ismerem, és különben semmi kedvem egyetemre menni, inkább a papa cégébe dolgozok, amit ő maga ajánlott. Fiút akart, tudom, de csak egy lánya lett, én. Kiskoromba csupa fiús dolgot csináltunk mi ketten a papával, fociztunk, birkóztunk, még bokszolni is tanítgatott, meg vezetni a ligetbe.

Basszus, szemüveg nélkül nem látok tisztán, de mégse akartam szemüvegbe, nagyon hiú tudok lenni, ha kell, ha nem. Pedig mit számít. A szemüveges szénhajú végre eldzsalt, én meg beálltam a sorba, izgultam, de elhatároztam, most tényleg bemutatkozok, essünk rajta túl, végül is mi történhet, legföljebb elhajt. Ahhoz képest, hogy addig milyen lassan araszolt a sor, most direkt begyorsult, már nem lehetett mit csinálni, én jöttem, hozhattam volna egy könyvet, gáz, hogy még könyvem sincs. Azonnal leültem, így nem volt ideje fölpattanni, nyújtotta a kezét az asztal fölött, mondta a nevét, én meg, hogy tudom. Nézett rám a ferde kutyaszemével, kérdezte szelíden, ugye aláírást szeretnél? Bólintottam, igen, csak az, hogy papírom sincs. Éreztem, könnyezik a szemem, basszus, de béna, lecsücsültem ide sírni, mi a bánat, törölgettem a blúzom ujjával, és végre kinyögtem, azt mondják a szülőim (így jött ki a számon zavaromba, szülőim), hogy te vagy a nagy-nagybátyám. Visszakérdezett, mint aki nem hisz a fülének, Nagy Nagybátyád?? – így hangsúlyozta. Nem, a nagy-nagybátyám! – hadartam.

Bámult rám, mintha marslakó volnék, a homloka vonalakba ugrott, jaj, gondoltam, sikítok, ha nem szólal meg, és akkor végre azt kérdezte bizonytalanul, hogy a Zizinek a lánya vagy? Majdnem visszakérdeztem, milyen Zizi? – de rájöttem, az anyám gyerekkori becéje lehet, Zsuzsa, Zsizsi, Zizi? A Zsuzsa lánya vagyok, közöltem vele nagyon határozottan, és nekem azt

mondták, ti unokatestvérek vagytok, akkor pedig én a másodunokahúgod vagyok, nem? Hát, talán de... – alaposan végigmért. Sajnos elvörösödtem. Megragadta a kezem, nagyon jó, hogy idejöttél, nekem kellett volna, mindegy, találkozzunk, beszélgessünk! Okés... – ez csak egy nyögés lett. Figyeltem, ahogy fölírja a mobiltelefonszámát a kiadója könyvheti brosúrájára, tényleg hívsz akkor, ugye? számítok rá!

Mindketten fölálltunk, búcsúzkodtunk, már nem voltam annyira zavarba, a szeméből azt vettem ki, hogy meg akar ölelni, adtam neki egy puszit a nagy orra mellé, ő is adott egyet, de az a levegőbe ment. Pont volt ott egy fotós, villant a vakuja, másnap pedig megjelent az újságba a kép, azt írták alá: „Olvasói elragadtatás a Könyvhéten", így higgyen az ember a lapoknak. Telefonáltak a barátnőim, hogy én azt mondtam, nem ismerem, akkor? És hogy mióta lettem ilyen jóba vele? Semmióta, most ismerkedünk össze. Nem hitték el. Irigykedtek. Ő bajuk.

Folytköv.

…..

Köhögök kicsit. Megfáztam tegnap az erkélyen. Ott mobiloztam a csajokkal, hogy senki se halljon.

Már aznap este fölhívtam volna, de lehűtöttem magamat, a csávókat se hívom vissza rögtön, váratni arany. Ha rákattantam egyre, akkor pláne nem. Adjon magára az ember lánya. A nagyapám, isten nyugosztalja, egy olyan kétkezi munkás, bádogos és vízvezeték-szerelő volt, ami a szívén, az a száján, egyszer félrehívott, mielőtt fölkerekedtem, táncolni jártam a barátnőkkel, hogy legyek rátarti a fiúkkal, így mondta. Tizennégy vagy tizenöt voltam, még nem értettem, de aztán rájöttem, igaza van. Nem okés, ha azt hiszik, körülöttük forog a világ, vagyis forgok én. Már az első randin meg akarnak dugni, és általános az a nézet, hogy ha nem teszed szét a lábad azonnal, akkor nem is kellesz nekik. De énnekem meg az a megállapításom, hogy ha az első randin szétteszem, akkor azt hiszik, mindenkivel lefekszek. Különben egy dugci nem csinál nyarat, akkor se, ha megvolt, és akkor se, ha elmaradt, úgyhogy én csak spec esetbe hagyom magam megdugni az első randin. Egyetlenegyszer volt ilyen spec eset. Hogy véletlenül a csávó annyira bejött, hogy akár terveim is lettek vele. Persze, az én terveim sose jönnek be, legalábbis eddig még, szerintem azért, mert nem vagyok elég sovány, és mert tiszta víz a kezem, ami a bemutatkozáskor és táncnál széngáz.

Végül felhívtam, makogtam persze, fájt, hogy a telefonba se tudta, ki vagyok, kétszer kellett elmondanom a nevem, basszus, míg leesett neki, azzal vigasztaltam magam, hogy talán már süket. Mint a szegény nagypapa, nem az asztalos, a bádogos, akinek a végén kis kütyü kellett a fülébe, de az se segített rajta, csak szájról bírta leolvasni, hogy mit beszélek.

Amikor végre rájött, ki vagyok, úgy tett, mintha örülne, a másodunokahúg, persze, pompás. Cukrászdába hívott, ami a Könyvhét téren van, majdnem ott, ahol dedikált. Aha, tudtam, melyik, de én nem járok ilyen öreges helyekre.

A mamának meg a papának nem szóltam, hogy vele találkozok, mit tudom én, miért nem, vagyis pont az, hogy tudom. Azért ők nem haragszanak rá annyira, sőt már szerintem semennyire se. Csak a nagyanyám, aki a neve hallatára görcsbe ráng és fintorog, ha a tévébe van, akkor kikapcsolja vagy csatornát vált, úgy, hogy eltotyog a tévéhez gombot nyomni, a rimótot nem tudja kezelni, pedig százszor mutattam neki, oda se figyel. Abból lett a baj, hogy abba a könyvbe, amit a gyerekkoráról írt, rossz fénybe állította be a nagypapát meg a nagymamát. Sír a nóta, az a címe vagy ilyesmi. Leírta azt is, hogy az unokahúgocskákkal nézegették egymás nunáját és fütyijét, és az unokahúgocskák, az ugye a mama és az Ildi, vagyis pont a nagyanya lányai. Ha nézegették, hát nézegették, mit kell ebből akkora ügyet csinálni? Nagyobb gáz, hogy a nagypapát olyan vadembernek állította be, pont amilyen volt, ha igaz. Én nem tudom, velem kedves volt, csak nem sokat találkoztunk, tizenhat se voltam, amikor meghalt. A nagyapám meg az ő anyja nem voltak jó testvérek, összevesztek az örökségen, pereskedtek, és nem is köszöntek egymásnak, pedig akkor még egy házba lakott a két család, aztán ők elköltöztek, még az én születésem előtt jóval, nagyon kései gyerek vagyok, többé nem lett semmiféle érintkezés, ami szerintem tiszta elmebáj.

De a mama meg a papa mégse haragudott rá, sőt olvastak tőle könyvet, nemcsak azt a sír a nótásat, meg nézték, amikor műsort csinált a tévébe, és nem egyszer, nem kétszer beszélték, hogy majd megkeresik, fölhívják, aztán ez elaludt, nem csináltak semmit, ami jellemző. Túl sokat dolgoznak, a papa az építkezési cégét nyomja ezerrel, aminek az irodája itt van az alagsorba, és sokszor vacsora után is lemegy, néha vacsora helyett, ott buzognak a Karcsi barátjával, aki nem annyira barátja, mint társtulajdonos, ami azért más. A mama személyi asszisztens egy nagyvállalatnál, színes lapokat adnak ki, és nem nyolc óra a munkaideje, hanem amennyi kell, mindig több kell.

Nekem spec több kellene a szüléimből, de basszus, ennyi van, ezt kell szeretni, mert úgyse lehet mást csinálni. Ha meg véletlenül otthon vannak, mindig macerálnak valamiért, rakjam el a cuccom, tanuljak, mosogassak,

satöbbi. Mostanában az van napirenden, hogy nem eszek eleget. Én nem értem, mindenki rám szállt. Az osztfő látta, hogy elajándékoztam az uzsonnám, figyelmeztetett, hogy a végén anorexiás leszek. Szerintem jobb volnék soványabban, különben meg annyit eszek pont, amennyi kell nekem, és ne szóljanak már mindenbe bele!

Elromlott a tévénk, vagyis a kábelből nem jött semmi, erre beszélgetés lett a vacsoránál, és basszus, megtudtam, hogy az anyám rákos, az apám meg még előtte azt kérdezte, szoktam-e maszturbálni. A mama teljesen kiakadt, hogy hogy lehet ilyet kérdezni a kajálásba, tökre összevesztek. Aztán mikor megmondta a rákot, sírtam, de nyugtatgattak kórusba, hogy semmi baj, kiveszik a melléből a héten. De mi lesz, a mellét levágják? Nem, csak a daganatot veszik ki, ha mégis le kell kapni, akkor csinálnak neki, betesznek implantátumot, és jobb lesz, mint újkorába! Ez a papa furcsa humora, hát nem bírtam nevetni, csak próbáltam elhinni.

Mentem a cukrászdába a Könyvhét térre, ahogy megdumáltuk. A teraszon ült, olvasott valami könyvet. Figyelték más asztaloktól, ahogy jövök, tökre megnéztek. Behúztam a hasam és ringattam a seggem, az megy nekem, hadd guvadjon az öreg csótányok szeme, ha már nem akarják levenni rólam. Most is tiszta víz üzemmódba volt a tenyerem, rémes. Amikor észrevett, fölpattant, nyújtotta mind a két kezét, úgy fogta meg az enyémet – még szerencse, hogy a szoknyámba törültem, pont mielőtt odaértem –, a papa orosz kézfogásnak hívja az ilyet. El se engedte, míg le nem ültünk a vasszékekre, és akkor már tényleg majdnem mindenki odabámult, tisztára úgy fogadott, mintha a csaja volnék, láttam, azt is hiszik.

Elégedett voltam magammal, vagyis a bevonulásommal, hátradobtam a kibontott hajam, szerencsére reggel megmostam olajos samponnal, ami élénkítette a világosbarna színét, kicsit be is göndörödött. Na, itt vagyok, mondtam. Intett a fejével, hogy rendbe. A választéka miatt néha tökre olyan, mint egy jóllakott napközis. Kérdezgetni kezdett, hányba születtem, van-e testvérem, egészséges-e a nagyanyám. Tudtam-e, hogy ő a keresztanyja? Naná, emlegetik a papáék folyton. Még azt is, hogy kelemamának hívta, amikor kicsi volt, de ezt nem mondtam neki. Kérdezte, mit csinálnak a szüleim, és hogy vannak. Aztán hogy mi szeretnék lenni. És ő lett az első, akinek bevallottam, hogy nemigen akarok én lenni semmi, majd inkább a papa cégébe állok be, ha ad elég zsét az öreg, és ha átcsúszok az érettségin, ami nem lesz könnyű. Észre se vettem, hogy ehhez a témához önkéntelenül fölvettem a szemüvegem.

Akkor átmenetileg abbahagyta a jófej üzemmódot egy picit, tényleg a zsé a legfontosabb nekem? Nem, de jó, ha van. Tartott egy szpícset, hogy a tanulás nem olyan nehéz, olvassam el az anyagot, húzzam alá, ami fontos, kékkel, ami

nagyon fontos, pirossal, utána még egyszer menjek át az egészen, és a pirosakat másoljam ki egy füzetbe, azalatt meg is tanultam. Jó, jó, türelmetlen voltam, nem ezért jöttem én. Kérdezte, láttam-e magunkat az újságba, persze, mutatta a Szilvi.

És akkor jött a legnehezebb kérdése, hogy tulajdonképp mit várok tőle? Gondolkoztam, hát, nem várok semmit se, csak akartam, hogy megismerkedjünk, ezt mondtam. Az az igazság, hogy vártam tőle valamit, méghozzá azt, hogy legyen végre egy idősebb rokonom, aki megért, akivel meg tudom beszélni a dolgaimat, mert a szüleim erre nem jók. Az volt az érzésem, hogy ő meg nagyon is jó lenne. Úgy viselkedett, mint egy régi jóbarát, még bókolt is, mintha randi volna, persze, viccelt csak. Nógatott, próbáljam ki a Csillaghegyi tortát, az az irodalmi sütemény. Ezt nem értettem. Egyszerű diótortának bizonyult. Kértem mellé tejszínhabot, mert én azt szeretem a legeslegjobban, és csodálkoztam, hogy ilyen nagy lelki nyugalommal kanalazom a kalóriákat, mindegy, egyszer belefér.

Megbeszéltük, hogy találkozgatunk. Úgy mondta, innen folytatjuk. Szívesen lát, csak az a kérdés, hogy mikor. Kevésnél is kevesebb ideje van neki, mert ikerfiai lettek a második házasságába, mutatta a fényképeket. Édesek, tényleg, de azért ehhez már túl öreg. Szerencsére az én papám nem túl öreg hozzám, és nagyon magas, ha megyünk együtt, fogja a nyakam, az eléggé lent van neki, akkora lettem, mint a mama, akiről a papa szokta mondani, hogy a jóból kicsit adnak.

Ő átlagos méretű, a papa lenézne rá, a mama meg föl, de abban az értelemben azért a papa is föl. Mondtam neki, hogy a papa szerint nagyon sokra vitte, és büszke lehet rá, mert nem örökségből, hanem a saját tulajdon képességeivel.

Az örökség szó hallatán összerezdült, mert ugye **az** örökségen veszett össze a nagypapa és az ő anyukája, utána nem rossz testvérek lettek, hanem semmilyen testvérek. Abbahagyták teljesen a testvérséget, és ezt örökölték tőlük a mamáék, meg végül én, de szerencsére én nem törődtem bele.

Még addig nem is gondoltam, milyen állati híres az én nagy-nagybátyám, a könyvesboltba ott állnak a kötetei bálába rakva, és mindenki, de tényleg mindenki ismeri. Amióta találkozok vele, boldog-boldogtalan kéri, hozzak neki aláírást. Beír a füzetekbe, emlékkönyvekbe, cédulákat is aláír, nagyon türelmes. Akárhova ülünk be, mindig odajön egy-két ember, és kér dedikációt, hozzák a könyveit. Úgy látszik, mindenki olvassa, amiket ír, most már nekem is kéne. Legalább egyet. Legalább azt, amit tőle kaptam a beírással, hogy Szívből, lélekből, és szépen odarajzolt egy szívet is. A nevemet persze rosszul írta. Nass Virág. Nem volna rossz. De én Nasch Virág vagyok, escéhá, sajnos, vagy nem

sajnos, ez a helyzet. Sokszor félreértik, gyakran Nagynak. Nagy Virág. Amilyen kicsi vagyok, Kis Virágnak kéne lennem. A papa szerint lehet kérelmezni névváltoztatást, hát, minek.

Folytköv.

…..

Megmaradt a mama melle, nem hazudtak.
Tökre azt hittem, megvezetnek, hogy be ne gyászoljak.
A szülők szoktak hazudni, ez ilyen, és hávájj, ha nem. Fontos ügybe nekem nem szoktak azért. Ritkán. A papa nagyjából sose. Nem lesz sugár, csak kemó, az is a legenyhébb, nem hull ki a mama haja. Ez az év híre, cimbikéim. Annyira szar arra gondolni, hogy ők is meghalnak. Most akkor nem kell gondolni rá. Egy darabig.

Volt egy asztal meg egy szék, tovább is van, mondjam még?

Felhívott a műhelyébe. Már olyan jóba lettünk. A műhelye az az édi kis tetőteraszos lakása, ami van neki. Ha nem ő az, azt hittem volna, meg akar dugni. Úgy átfutott a fejembe, hogy ide hívja föl a csajokat. A nőket, na. Itt szabad a pálya.

Ebbe a műhelyébe tartja a régi kéziratait, a tiszteletpéldányokat, a tévéműsorainak a címét aranyozott keretekben. Blond L keret, azt mondta. Mindent megmutatott, aztán kiültünk a nagy teraszra, ahonnét látszik a sziget, a Duna és mindkét rakpart. Furi, nincs kinn semmi növény, csak a puszta padlócsempe. Adott tejeskávét és vajaskiflit, ezt a kettőt szereti reggelire, ebédidő volt, de ő aznap még nem evett egy falatot se. Hogy ritkán engedheti meg magának a későn kelést, a két kisfia fölébreszti hat és hét között, ma fél ötkor, mert az egyik bepisilt, ő vitte őket óvodába, nem maradt semmi idő a reggelire. Szeretne néha délig aludni. Közben evett, és nyitott szájjal beszélt, ami a mamám szerint rémes. Úgy látszik, ő ezt is megengedheti magának.

Hallgattunk, vele lehet csak úgy ücsörögni, nem kötelező, hogy nyomja a sódert valamelyikünk, ez a legjobb. Közbe azon filóztam, hogy mért majdnem mindig ő kérdezget engem, és nem fordítva, pedig ő az érdekesebb. Lehet, hogy ő a kíváncsibb... kíváncsiabb? Imád magyarázni, gesztikulál a kezével, néha mind a kettővel, és akkor kihűl a kajája. Vagy most a kávéja, ami mindegy, nem szereti forrón.

Elmesélte, hogyan vette meg ezt a lakást, szocializmus, umbuldák, nem egészen értettem, de nem szóltam. Témát váltott, kivette belőlem az egész Szabi-sztorit, pedig senkinek nem akartam elmondani, szégyellem, hogy pont a

Szabinak adtam oda magam legelőször, mikor olyan egy bunkó, annyi eszem se volt, hogy ragaszkodjak a zoknihoz, aztán izgulhattam, megjön-e. A Szabi persze szépen eltűnt a szürke ködbe. Végighallgatott, de nem jött a hegyi beszéd, csak annyit szólt, ilyenek a pasik, tény és való, nem csoda, ha olyan sok lány leszbikus mostanába. Amire már én is gondoltam.

Kivette belőlem, hogy a papát jobban bírom, mint a mamát, pedig a mama tökre aranyos, folyton próbál jófej üzemmódba kapcsolni és barátnőzni velem, sajnos, nem bírja sokáig. Talán én okozom, mert se rendes nem vagyok, se pontos, se házias. És viszont ő még erre se csóválta a fejét, majd megjön magától, mire férjhez megyek, azt mondta. Férjhez, én? hát, az odébb lesz. Kivette belőlem, hogy tökre rá vagyok indulva a Barátok köztre, ami vérciki. Az elejétől nézem, pedig akkor még egészen kislány voltam, és most már nehéz hagyni a fenébe. Megszoktam, hogy esténként abba a családba is benne lehetek.

És így tovább, annyi mindent kivett belőlem, hogy csak néztem a fejemből, mi folyik itt, nem lelki segélyre jöttem, hiába, ő már csak ilyen, mint egy gyerek, még akkor is kérdez, amikor már azt hiszed, mindent, de mindent elmeséltél arról, amiről szó van. Én is mindig akarok kérdezni, csak amikor találkozunk, pont semmi kérdés nem jut az eszembe, pedig előtte meg annyi sok, hogy na. Föl kéne írjam.

Rákérdeztem, élvezi-e, hogy ilyen mázlista, minden sikerült neki minden vonalon. Azt hiszed? – bámult rám, amitől elbátortalanodtam, hát... fiatal feleség, gyerekek, hírnév, siker, pénz, mi más kéne még az embernek? Hallgattunk jó hosszan. Végül csak annyit szólt, hogy ezen még gondolkodik, majd legközelebb elmeséli, innen folytatjuk, most indulnia kell. Adott két puszit. Már harmadszor találkoztunk, amikor fölvetette, adhat-e puszit, persze, én is mindig adok.

Találgattam, mit fog mesélni, mi lehet a problémája. Reméltem, nem beteg. Nem is válik. Sokáig eltűnt, ide-oda utazott. Örültem volna, ha küld képeslapot, meg is ígérte, de mégse. Berlin, Párizs, Bécs, Stockholm, mindenütt kiadták neki a könyvét, odament, nem mesélte, mit kell csinálni. Azt tudom, hogy utál felolvasni, azt mondja, nem akarja elrontani a saját jó kis szövegét bakikkal, inkább nyomja a sódert a közönségnek, ahogy idehaza szokta. De hogy a francba csinálja, tudja az összes nyelvet, a svédet is? Vagy angolul nyomja? Egyszer megkérdezem.

Kitört a nyár, mire jelentkezett, emilt küldött, hogy itt van, ha gondolom, összefuthatunk. A Margitszigeten találkoztunk. Kérdezte, mi van velem. Mondtam. Közbe sok minden történt, míg nem találkoztunk. Leérettségiztem nagy nehezen. Nem vettek föl a műszakira, amit spec tudtam előre. A papa odavett a cégbe, asszisztensnek, de inkább titkárnő vagyok egyelőre. Mindegy.

Sétáltunk a Dunaparton. Aztán beültetett a kocsijába, elég zsír Volvója van, a Blaha Lujza térhez mentünk, abba az új hotelba a zászlókkal. Jó messze bírt csak megállni, caplattunk a kánikulába, elég durva volt. Bent az étterembe meg pont az hogy fáztunk. Három pincér ugrándozott körbe minket. Sose értettem, minek kell ilyen rongyrázós helyekre járni. Itt is totál rákattantak, művész úr így, művész úr úgy, pedig szólt nekik, hogy ő nem művész, csak író. Attól fogva író úr így, író úr úgy, de az se jött be neki. Mesélte, hogy a két háború között az írókat szerkesztő úrnak szólították, ami megmaradt kicsit az ő ifjúkorába is, a hatvanas évekbe a Hungária kávéházba, itt volt az. Az öregebb pincérek még szerkesztő uraztak, és adtak hitelt a vékonypénzű íróknak. Vékonypénzű, ez tetszett. Mondta, hogy nem sóhert jelent, hanem soványat.

Gondoltam, térjünk a lényegre. Nyomod akkor, hogy mi kéne még neked?

Tépkedte a hüvelykujjáról a bőrt, míg rá nem szóltam. Magyarázni kezdte, hogy ott található az izgatottság pontja, a hüvelykujj belső oldalán, a körömágy vonalának meghosszabbításában, és az akupunktúra keleti mesterei oda szúrják be a hosszú tűt, ha az a cél, hogy a páciens megnyugodjon, de ha nincs tű, megteszi a köröm is, amikor izgulok a felelés előtt, vájjam abba a pontba a mutatóujjam körmét, lehet láb mellett lógatott kézzel észrevétlenül, szépen megnyugtat. Köszöntem a tippet, jeleztem, hogy nem válaszolt. Akkor arról beszélt, hogy mielőtt színpadra lép, mindig ezt csinálja. Bodóné, mondtam én, ami a mama szövege, valami Bodóné mindig mellédumált, amikor a bor árát kérdezték.

Rám mosolygott, rendben, te akartad. Úgy darálta, türelmetlenül, tulképp idegesen, mint aki tudja az anyagot, de izgul, hogy mégse kap ötöst. Először is, fél a haláltól. Egyre jobban. Az a rossz érzése, hogy nem élhet elég sokáig, mert a szülei korán haltak. Márpedig realista prózaírónak hosszú élet kell. Másodszor, fél a betegségektől. Eddig szerencsés volt, de ötvennyolc évesen számítania kell arra, hogy nem lehet megúszni egészségügyi krízisek nélkül. Harmadszor, magas a vérnyomása, apró gyerekkora óta, és ha beszedi a pirulákat – eddig huszonháromfélét próbált ki –, akkor sem lesz alacsony, ellenben elmegy az életkedve, s ami még fontosabb, cserbenhagyja a potenciája. Elég soká tartott, mire rájött, hogy a gyógyszerek okozzák, az orvosok soha nem mondták ki áperté, mintha intelligenciatesztnek szánnák, aki rájön, felsőbb osztályba léphet.

Zavarba hozott, pedig nyilván ilyen öreg pasik is dugnak, miért ne dugnának, amíg megy nekik? Arra se szoktam gondolni, hogy a mama és a papa dug, még sose kaptam rajta őket, nem hallatszik ki, igaz, két ajtó választ el tőlük, de legalább az egyiket nyitva szoktuk hagyni.

Negyedszer, nagyon rossz alvó, sokszor be kell vennie egy tablettát, aminek a nevét nem értettem, akkor is fölriad az éjszaka közepén, kétszer-háromszor, ennek több oka lehet a saját árnyain és szorongásain túl, egyrészt hogy ifjú felesége hihetetlen kreativitással horkol, másrészt hogy a prosztatája fokozatosan nő – arra is szed valamit –, és pisilnie kell. Ötven fölött nagy macera az élet. De mégsem ezek jelentik az ő igazi nagy problémáját. Hanem? Hanem az, hogy a helyzete irodalmi körökben enyhén szólva felemás. Nem jó érzés, ha egyesek azt képzelik róla, hogy ő a legjobb író a tévések között, és a legjobb tévés az írók között. Neki a tévézés csak kiegészítő sport volt, mindig hivatásos írónak gondolta magát, kamaszkora óta.

Ekkor letelt az ideje, és szokás szerint az lett, hogy innen folytatjuk.

Aznap este fölmentem a netre, beírtam a nevét a gugliba, hatvanezer-háromszáz találat jött föl. Mindjárt az első a saját honlapja. Az összes könyvboltnál is ott van, és a fórumokba beírnak az olvasók, szenesre örülik magukat. Följöttek a régi könyvlisták, ő mindig bekerül, sokszor a legelejére. A honlapján olyan tisztelet és rajongás, hogy az már-már gejl. Találtam egy cikket, kimutatták, hogy messze az ő könyvéből adták el a legtöbbet. Basszus, mi a lótüdőt akar még?

Legközelebb a Könyvesházba találkoztunk, van abba egy kávéház, és ott. Aznap beszélgetése volt a legfelső emeleti színházterembe, tévéfelvétel, pont azzal a szemüveges szénhajúval, akit a Könyvhét téren láttam, amikor odaültem hozzá. A műsor előttre hívott. Nem jött be, hogy ott találkoztunk, mert folyton az asztalhoz léptek vadidegenek, hozták a könyveit aláíratni, mindig félbeszakítottak bennünket. Egy házaspár a gyerekét tolta előre, mondjad meg szépen az író bácsinak, hogy hívnak! És a gyerek, olyan óvodáskorú, bemondta az ő nevét szó szerint. Azért adtuk neki ezt a keresztnevet, mert szeretnénk, ha önre hasonlítana, bökte ki a férj. Mind a hárman meghatottan pislogtak, csak a gyerek lógázott türelmetlenül, mikoj medünk máj a meszekönyvekhez?

Leszakad a pofám... kiskölköket neveznek el róla! Szóval, ehhez képest mért érdekes az, hogy mit írnak róla egy újságban? – kérdem én. Mire ő, hogy több mint tíz éve megy ez így, és ő is arra az álláspontra helyezkedett, hogy nem számít, adta a bankot, játszotta a janit, az olvasókra hivatkozott, hogy neki ők a fontosak. De néha nehéz elfogadni, ha az embert épp a saját céhe nem ismeri el. Pedig józan ésszel belátható, miért adna az Isten mindent egy helyre?

Szerintem ez pont így van, és hülye, ha azon a pár dolgon izgatja magát, amit az Isten nem adott neki. Függetlenül attól, hogy azt nem is tudom biztosan, hiszek-e Istenbe. Ekkor kérdezte meg ő, hiszek-e Istenbe?

Elég sokszor beletalál, mintha a fejembe látna. Meséltem, hogy a nagyanyám, amíg még ki-kimozdult, járt a Szondi utcai templomba, minden vasárnap, gyónt, áldozott, meg minden, míg kicsi voltam, néha vitt magával. De mióta a nagypapa meghalt, már nem mentem vele. Énistenem, jóistenem, lecsukódik már a szemem. Erre azt felelte, hogy a nagyanyám még őt is hordta egy darabig a Szondi utcaiba, amikor az ő nagyanyja meghalt, aki szerette volna, ha az összes unoka rendes katolikus nevelést kap, annak ellenére, hogy Wájsz volt a leánykori neve, vagyis zsidó, de már az ő szülei kitértek. Tartott egy magyarázatot a kitérésről, míg észrevette, hogy unatkozom. Addigra mennie kellett, már bejöttek a képbe a tévések, cipekedtek föl a kamerákkal meg a fémládáikkal a lépcsőn, mert hiába nyomkodták a gombot, nem jött a lift.

Mindig fölveszik a beszélgetéseit, és le is adják, a papa egyszer-egyszer megnézi, de csak lent az irodába. Nem szereti, ha mi tévézünk, ezért otthon ritkán nyitja ki. Legföljebb ha meccs van, mert a papa focizott az enbé kettőben, és a meccsek nagyon érdeklik. Néha kimegy a stadionba, mehetnék vele, de nem szeretek, ordítanak a drukkerok, tiszta állatkert, idegesítő.

Folytköv.

…..

Halló, halló. Veszi ez?

Meglátogattam. Aznap, mikor leesett az első hó az idén, kurva korán, befullad az egész közlekedés. Pont amikor hozzá mentem. Kinn lakik a bánatba, Óbuda észak, majdnem egy óra mitőlünk, kismetró, pirosmetró, hév. A békásmegyeri megállótól még tíz perc gyalog, van busz, csak ritkán jár. A felesége kedvesen fogadott, úgy beszélt velem, mintha gimitársak volnánk. Aztán behúzódott a saját szobájába. A két srác nagyon süti, de van egy benga fekete kutyájuk, fölugrál és pofán nyal, szar ügy, néha ugat, hogy labdázzanak vele, plusz van még egy nimfapapagájuk is, folyton rikácsol, a két kisfiú időnként egymásnak esik, nem kell unatkozni.

Kérte, hogy állítsam be az ámítógépébe a szkájpit, gyerekjáték, de neki nem sikerült. Bölcs bagoly üzemmód, már nem szégyellem előtte. Úgy mondta, szkájp, én meg úgy, szkájpi, de egyikünk se javította ki a másikat. Azt választotta szkájpi nevének, hogy Mázli, így hívják a kutyáját. Találta, szóval csatlakozott hozzá az utcán. Azért lett Mázli a kutya neve, mert így mondhatja, hogy melléje szegődött a szerencse. Nagy fekete állat, kár, hogy mindig összenyalja az embert. De a Mázli már foglalt volt. Hogy legyen akkor Mázli4, mert 4-én született. Vízöntő, és Szűz az aszcendense, erről szeret dumálni, azt

mondja, a Vízöntő benne az író, a Szűz meg a többi, a precíz szervező, a tévés, a pontos, megbízható, ésszerű ember. Én spec Bika vagyok, aszcendensről gőzöm sincs. Ha megtudom a mamától, hány óra mennyi perckor születtem, majd ő kiszámítja. Okés, ártani nem használ.

Amikor megfürdette a kiskölköket és rájuk adta a pizsamát, lejárt a szolgálata, a felesége vette át őket, a gyerekszobába mesélt nekik. Mi kiültünk a teraszra, és belsőséges hangulatba dumáltunk. Világított az égen a telihold, meg a rengeteg csillag, a mi erkélyünk is elég nagy, de onnan sose látszanak ilyen tisztán. Igen, azt mondja, mert ti a városban laktok, ott az erős fényszennyeződés miatt halványabbak. Fényszennyeződés, ilyet se hallottam még. Magyarázta, hogy az emberiség túl sok lámpát gyújt, a nagy világosság elnyomja a természetes fényeket.

Kérdezte, iszok-e alkoholt. Attól függ. Csavarhúzókkal kínált, bedobtunk vagy hármat. Azt mondta, lassítsunk, és már csak ujjnyi vodkát öntött a narancslébe. Hogy még szeretne valamit. Okés, figyelek. Nem figyelni kéne, hanem esetleg elolvasni, amit épp most írt, az a címe, tiszta víz. Nem tudja, mi a műfaja, nem biztos, hogy irodalom, az se, hogy érdemes megjelentetnie. Minek írta akkor? Csak úgy magának, hogy megkönnyebbüljön, és így is lett. Egy kollégája javasolta, hogy írja meg, ha annyira foglalkoztatja. Nem egészen értem, mondtam erre. Persze, ebből még nem is érthetem, mindenesetre gondolkozzak egy kicsit, volna-e kedvem elolvasni valamit, amit ki sem nyomtatott, babonás okból, ha vállalom, akkor átküldi emilben, kábé százötvenezer karakter. Szeretné, ha simán beleírnám a szövegbe, ami eszembe jut róla.

Bele a szövegbe, amit ő írt? Tényleg? Csodálkoztam. Igen, igen, esetleg vastag betűvel, sokat segítenék. Szeretné tudni, érdekel-e engem, amiről olvasok, és mi az elképzelésem, másokat is érdekelhet-e, vagyis hogy kiadja-e. Hát az nem biztos, hogy én azt tudni fogom, de megpróbálhatom. Ezzel a válasszal boldoggá tettem, rázta a kezem, új rokon jól felel, és hozzáfűzte, hogy az új seprő jól söpör mintájára. Kevert még egy-egy csavarhúzót, pukedlizett, mint egy színésznő, szavalt, szép hölgy, imádba legyenek foglalva minden bűneim. Mit akart ezzel, nem derült ki, biztos valami idézet, amit nem ismerek, sokszor dob be olyat. Már le-lecsukódott a szeme, úgyhogy segítségére siettem, és én mondtam, hogy innen folytatjuk.

Állítólag este még bekapcsolja az ámítógépét, mert ne teljen el nap ecsetvonás nélkül. Ezt latinul szokta, nulla diesz... tovább nem tudom. Hogy ez még a Nagy Sándornak az udvari festőjének a szavajárása volt, időszámítás előtti réges-régen, és egy történetíró jegyezte föl, az ő nevét se bírtam megjegyezni, usz a vége.

Mentem a hévhez. Sötét volt, gyanús alakok járkáltak arrafelé, de nem féltem, ennyire azért vagesz csaj vagyok, aki rám támad, azt összekarmolom, elég hosszúak a körmeim, és amióta lakkozom őket, elég erősek is. Feszített a büszkeség, tőlem kér véleményt a nagy író! A barátnőim el se fogják hinni.

Mindjárt lefárad az elem. Akkor most vé -

*

[12:25:16] kisvirág: szia. én vagyok, nasch virág, tudod, a skype nevem kisvirág, ne lepődjél meg. itt vagy?

[12:26:50] mázli4: Neked itt. Szia, Nasch Virág. Azaz Kisvirág. Szerlemes.

[12:27:01] mázli4: Szellmes. Szellemes, na. Sajnos, sose tanultam meg rendesen gépelni, sok hibával írok.

[12:27:32] kisvirág: lol. nem baj. én is. az ámítógépet az ember ütivágja, hibát nem javít, ez ilyen, figyelj, az van, hogy elolvastam 1szer. lehet hogy ez nem elég. sztem olyan hangulata van, mint mici mackó fülesének, és mindneben tökre igazad van, mikor leírod milyen sokat tettél a többiekért, rendes dolog, de basszus ha 1szer ők leszarják akkor minek csinálod, minek csináltad, miért szerveztél könyvheti műsorokat, irodalmi fesztiválokat, közbe úgy, hogy te szerezted rá a zsét, de te meg puszira dolgoztál, miért csinálod a sok beszélgetést a többiekkel a könyvesházba, meg minden mást, miért adsz pénzt is a fiatal íróknak, ha 1szer viszont nem hála van hanem besértődés? közbe mégis te vagy a nagy író. még a gimiben is tanítanak, akkor örüljé. nem kell ilyen vallomást irkálni, mert olyan mintha neked semmi se volna elég. ne sértődjél be mert akkor odamegyek és hátbaváglak, okés?

[12:30:50] mázli4: okés. Mi az a lol?

[12:30:53] kisvirág: az, hogy hangosan röhögök, angol röv. nem biztos, de lauhing out luodly, ha ez azt jelenti, sztem a valódi olvasóknak túlságosan átlalánosra írtad, főleg a nevek miatt, mindenki csak keresztnév és kolléga, a franc se tudja, ki kicsoda és mire jó hogy találkassak? az olvasó nem fogja érteni és elveszti a fonalat, akiknek meg üzened, hogy ilyenek voltak, azokról lepereg, és még ők sértődnek be, ezt tudom, hogy így megy mert ha pl én csinálok valamit ami nem volt szép tőlem, akkor gyorsan vetítek és ugy fogom beállítani hogy én legyek jó fénybe.

[12:31:08] mázli4: Értem. Köszi, hogy ilyen hammar elolvastad.

[12:31:17] kisvirág: ja, hát érdekelt, a címe se tetszik mer mi az hogy tiszta viz? épp zavaros a víz, amiről itt beszélsz, nem? pl az, hogy volt az acél györgy és mikor és miért haragudott rád, fölösleges sztem, tökre hosszú és kit érdekel hogy mit csinált, vagy az amerika mikor kinn voltál az nincs eléggé kifejtve,

lehet hogy tebenned is van zsidó önmarcang, és csak erről van szó, ezt a papa mondta, aki szerint a nagypapa és a dédpapa is mondta, az olvasók különben is csak maguknak hisznek, téged szeretnek és rajonganak és nem hozzák össze azzal hogy ki mit beszél ki mit ír rólad abba a kis körbe, nem számyt. érted!

[12:32:38] mázli4: Értem.

[12:33:04] kisvirág: kurva sok a péter nevű kollega, ez is zavaró.

[12:33:20] mázli4: Valóban. Lol.

[12:33:27] kisvirág: olyan is van már, hogy lmao, lauhing my ass of. vagy off. nem értem mért nevezel minden írót kollégának, a kolléga az, akivel együtt dolgozol, mint a papa a karcsival, ti pont nem együtt dolgoztok hanem szét, vagy nem? nekem az is homály, hogy mért akarod, hogy mesztelenül lássanak? olvasta a tiszta vizt már valaki?

[12:35:06] kisvirág: itt vagy?

[12:35:11] mázli4: Itt, csak gondolkoztam. Igen, olvasta Molnár Péter (az idősb, a varázsló, és nem a fia, a rocker), egy ideje barátom, talán a legjobb barátom. Meg az a szemüveges kolléga, tudod, találkoztatojk. Ő azt javasolta, hogx osszam fejezetekre. És írjak miniportrékat az említett szakmabeliekről. De vegyem bele azokat is, akik szerettek, becsültek. Néhány nagy írót a hatvanas-hetvenes-nyolcvanass évekből. Már meghaltak. Azokat is vegyem belle, akik most becsülnek a szakmában. Nem mondta, de pl ő is ilyen. Ezt biztosan nem fogom megtenni, dicsekvésnek érzem.

[12:35:58] kisvirág: és az miért baj? dicsekszik mindenki, dicsekedhetel te is. pláne hogy most az 1szer csak. bár sztem ezt ne addjad ki.

[12:36:33] mázli4: Lehet, hogy igazad van. A szemüreges azt mondta, hogy az én gesztusaim a szolidaritás gesztusai, és ez még nem tipikus a sakmánkban. Ezért őneki tetszik, ha felhívom erre a figyelmet. Molnár Péter, a varásló levelet küldött. Postait. Azt írta, szíven ütötte, hogy egy közeli barátjának nagyon fáj valami, amiről ő nem is tudott. Értékeli a bátorságom, hogy merek erről, és szerinte a megíráshoz nagyobb elsánás kell, mint a kiadáshoz. Shakespeare-t idézi Vörösmarty ferdításában (tudod, Molnár egész életében színházi dramaturg volt). Speak what we feel, not what we ought to say... „És mondanunk, mi fáj, nem ami illik."

[12:37:50] kisvirág: a dramaturg az mi?

[12:38:06] mázli4: Irodalmi társalkodónő, a rendező és az író seggítője. Meséltem neked, vagy talán tudod valahonnan, hogy sokáig voltam filmdramatur?

[12:38: 22] kisvirág: nem tudtam, akkor te filmet is írtál?

[12:38:45] mázli4: Többet. Puszi mami, az a legismertebb.

[12:39:58] kisvirág: ne szórakozzál, kétszer láttam!!!!!!!! szuper!!!!!!!!

[12:40:09] mázli4: Kösz. Már nem éltem hiába.

[12:40:20] kisvirág: kac-kac.

[12:40:37] mázli4: Majd gondolkozom mág. Elolvasom, kis zünet után. Mindenképp köszönöm, hogy foglalkoztál vele(m).

[12:40:50] kisvirág: ne hülyéskedj, persze, hogy foglalkoztam.

[12:41:25] kisvirág: itt vagy még?

[12:41:36] kisvirág: most letörtelek?

[12:41:48] mázli4: Dehogy! Még nagyon ráérek eldömteni. Talán ez meglep: ki mit gondol, csak annyiban érdekel, hogy érdemes-e kiadni. Ha eldöntöttem, hogy kiadom, akkor már csak az uzgat, hogy jó legyen. Legalább annyira jó, amilyenre adott pillanatban és adott képességeimmel meg tudom cssinálni. Vagyis hogy elmenjek a falig, a lehetőségeim faláig. A többi nem rám tartozik. Hogy kinek szól, azt úgyse het eldönteni. Titkon azért mintig abban reményedem, hogy mindenkinek. Mindig. Reménykedem.

[12:42:04] kisvirág: azért van neked 1 jó nagy öntudatod!

[12:42:08] mázli4: Ezt hogy érted?

[12:42:15] kisvirág: szerény vagy, de bizol magadba.

[12:42:26] mázli4: Hm, lol. És lmao.

[12:42:32] kisvirág: okés. te, ha lépned kell, mondjad, leszálllok rólad, úgyis eszek valamit mindjárt, ma még semmit se ettem csak tejeskávét. Látom a honlapodon, hogy 32 könyvet írtál. Öcsém! Nem lógattad a lábadat.

[12:43:43] kisvirág: itt vagy még?

[12:45:02] mázli4: Itt fagyok.

[12:45:10] mázli4: Vagyok. És tényleg, amióta az eszemet tudom, mindig írtam. Kollegák annyit mondják, milyen nagy szenvedés ez a szakma. Biztos. Értem, mire céloznak, van sok nehésség, de nekem az írás élvezet. Szinte észre se vettem, mire összegyűlt ez a 32 kötet. Sőt 33, mert egyet angoluül írtam. Inkább kettőt, de a másik tulajdonképp nem jelent meg rendesen.

[12:46:53] kisvirág: angolul írtál? behalok! jó neked hogy igy tudsz, nekem is kéne nyomnom nagyon, de nem megy be a fejembe, nincs nyelvérzékem, ezt a papától jól beörököltem, ő is csak makog ha angolul kell. németül is csak makog, de legalább próblja. a mama nem is makog, pedig úgy kéne, mama makog, papa papog, mi? akarom kérdezni, hogy a szemveges és a molnár nem tul jó emberek ahhoz, hogy roszat mondjonak?

[12:47:36] mázli4: Jó emberek, de nem hinném. Szerintem megmondják az igazat.

[12:48:11] kisvirág: ők ki szoktak állni melletted?

[12:49:05] mázli4: Hát, nem, de nem úgy megy. Nem is kell. Én a Tiszta vizet főleg magamról írtam, és főleg magamnak. Fogalmam sincs, milyen lett.

Majd elolvasom. Külümben az írásnak soha nem a szakma a célja vagy a közönsége. Kölönben. Különben. Egyszer csak eltalálom!

[12:52:27] kisvirág: okés, de azzal is számolni kell, hogy ha elolvassák a szakmai emberek, megharagudhatnak.

[12:52:43] mázli4: Az őszinteség csak jót hozhat, pláne hosszabb távon, nem gondolod?

[12:52:56] kisvirág: hát nem tudom, lehet.

[12:53:10] mázli4: Doktor úr, én olyan bizonytalan vagyok... vagy nem?

[12:53:27] kisvirág: kac-kac.

[12:53:38] mázli4: Bocs.

[12:54:57] mázli4: Várok mindenesetre egy-két hónapot, aztán nekiugrom. Elolvasom. Eldöntöm. Átírom vagy kidobom.

[12:55:31] kisvirág: ja, akkor majd látod, nem akarod egy olyan okos ember véleményét, akinek hiszel?

[12:56:04] mázli4: Nem is tudom, van-e olyan. Jut eszembe, még valakinek megmutattam. Ő aztán sakembernek számít, kritikuss, talán akadémikos is, az égvilágon minden. Soha nem írt rólam egy sört se.

Megkérdeztem, belenézne-e valamibe, ami még félkész, az se buztos, hogy meg akarom jelentetni. Azt mondta, küldjem át. Aztán írt egy levelet, emilen. Kábé azt, hogy a sövegben sok igazságot talált, megértette a problémámat. A televíziós szerepléseim és a más tevékenységek miatt tényleg ügyes ember hírében állok, ehhez jön a népszerűségem, a könyveim nagyon best-selling volta. Azt is látja, hogy tökéletesen önzetlen kerdeményezéseim visszájára fordultak, tehát ellenem. Szerinte pechem volt. A nyolcvanas években másfelé fordult az irodalmi ízlés, legjobb munkáim nem kapták meg a kellő krritikai méltatást. Nyilván volt igazságtalanság abban, hogy némelyek kiváló bár korántsem egy irányba menó teljesítménye elvitte a tejfölt. De ilyen az élet. Egy kérdés a pech, más kérdés a rá adott válasz. Ha már tizta vizet akarok önteni a pohárba, akkor meg kéne vizsgálnom a saját írásaimat is, hátha a siker ártott valamennyit a szövegeknek.

[13:01:49] kisvirág: és mit modassz te?

[13:02:13] mázli4: Hogy próbálni fogom. Szeretem magamban keresni a hibát. A lelkiismeretem tiszta. Soha semmit nem írtam azért, mert arra tippeltem, az olvasóknak tetzene. Inkább nehezítettem a helyzetüket, az Ősök könnyében például ómagyar szavakkal, bonyolult szerkezettel, másutt idegen nyelvek utánzásával. Mindegy. Ahhoz, hogy valaki a saját munkáit egészen objektíven szemlélje, nagy lelkierő és társiasosság kell. Tárgyilagosság. Nem tudom, elérhetem-e. Törekszem rá.

[13:02:46] kisvirág: fú. ezzel elleszel 1 darabig.

[13:03:15] mázli4: Voltaképp ráérek. Rámérek. Önfejű is vagyok. Kari Popper (filozófus) véleményét osztom: Soha ne menjél arra, amerre a többség, inkább olyasmibe kezdj, amiben senki nem hisz. Ezen az alapon próbálok működni. Ha valamely Doktor Agy szerint nem elég jó, amit írok, elcsüggedek, de mélyen a lelkwmben föl is vidulok. Hátha épp a jó úton járok. Hiszen őnekik az szokott tetszeni, ami a kartársaiknak is. Már akkor tudják csalhatatlanul, mi jó, mi nem, amikor még ki se nyitották az új könyveket. Meghallgatom mások vélemányát, rádgódom rajta, de végül ösztönösen döntök. Szag után megyek, mint a kutyák.

[13:03:39] kisvirág: és ennek az egésznek milyen szaga van?

[13:03:51] mázli4: Szar. Jó erős szarszag. Ami már-már fölkelti bennem a vadászszenvedélyt.

[13:06:06] mázli4: Itt vagy még?

[13:08:10] mázli4: Na jó. Akkor szia, kedves kis új rokon, viszlát.

[15:00:11] kisvirág: hahó, vagyok, csak a papa irodájába, és kitört az ebédidő, jó későn, mert eddig egyedül tartottam a frontot, ne sértődj be, kellett közbe telefonokat fölvenni, emiieket olvasni, írni 1 levélt az ámítógépbe, ilyen a munkás élet. aztán ettem halászlét a konyhába, a papa főzte tegnap estw, és lehozta, a karcsi fogta a süllőt meg a pontyot a balatonba.

[15:00:30] mázli4: A süllőt jobban szeretem.

[15:00:34] kisvirág: hát a süllő rántva lett, a halásziéba meg a ponty, és pont.

[15:00:39] mázli4. ☺

[15:00:42] kisvirág: akkor a tiszta vizzel mi lesz?

[15:00:50] mázli4: Vár a sorára az ámítógépben. Kidobni nem föltétlenül kell. Öt év múlva, tíz év múlva, húsz év múlva, ha előveszem, majd meglátom. Talán kiadható, egy megfelelő előszóval. Vagy posztumusz. Hal álom után.

[15:01:07] kisvirág: én azt hittem különben, hogy egy író azért ír mindent, hogy kiadja.

[15:01:17] mázli4: Nem kell mindent kiadni. Szerintem egy profi ezt-azt nagyvonalúan megtarthat magának. És én seretek élni ezzel a lehetőséggel. Tiszta vizet úgyse sikerült a pohárba öntenem. Ebben az esetben a pohár én volnék. Ha tiszta vizet akarsz, előbb tisztára kell mosnod a poharat. Szerintem az egyik legvonzóbb tárgy a vilégon a tiszta pohár. Már gyerekkkoromban is elvarázsolt. Főleg a talpas poharak, amelyeket mindig táncosnőknek látok, piruett közben. Az a legszebb, amikor csusszan rajtuk a fény. Meg a csöngő hangjuk.

[15:01:33] kisvirág: okés, tiszta víz ugrik, de akkor most mi lesz veled?

[15:01:40] mázli4: Semmi nem lesz velem. Összeszedem magam. írok mást. Hagyjuk. Mi újs a pasi fronton?

[15:02:13] kisvirág: bazi nagy csönd, a boti nem hív, basszus, 1 rojadt smst se dob.

[15:02:34] mázli4: Ne vesztegesd az idődet arra, aki nem tart téged alkalmasnak arra, hogy veled töltse. Egyenes idézet GGM-től.

[15:02:49] kisvirág: GGM ki?

[15:02:52] mázli4: Nagy író. Mobel-díjas. Száz év mag ány. Nem olvastad?

[15:03:00] kisvirág: nem.

[15:03:08] mázli4: Irigyellek.

[15:03:15] kisvirág: ???

[15:03:21: mázli4: Mert most olvashatod először.

[16:04:32] kisvirág: remélem, nem haragszol, hogy nem tetszett a tiszta viz. az se biztos hogy igazam van. én nem is gondoltam volna, hogy ilyen komolyan veszel, tiszta viz voltam (nem viccnek írom), hogy mit szólsz ahoz amit gondolok, féltem, rögtön besértődöl és vége.

[16:05:18] mázli4: Á, nem vagyok én olyan. Akkor majd innen folyatjuk.

[16:07:27] kisvirág: még csak annyit hogy az orsi mit szólt ehhez a tiszta vizhez?

[16:08:05] mázli4: Semmit, még nem olbasta. Olvasta.

[16:08:28] kisvirág: azt hittem, a feleségednek mutatod meg először amit írsz.

[16:08:54] mázli4: Igen, de most teljes állást vállalt, és napi tíz órákat dolgozik, alig látom. Meg különben is. Még félkész.

[16:09:36] kisvirág: ha akarod, szívesen elolvasom mindig amikor akarod.

[16:09:42] mázli4: Lehet, hogy szavadon foglak.

[16:09:51] kisvirág: okés.

[16:10:23] mázli4: Szia, Virágocska. Szép napot. Vagy inkább estét.

[16:11:01] kisvirág: nagy-nagybratyó, figyelj, láttam a neten, hogy van az az az erotikás könyved. Abba sok a dugás?

[16:11:18] mázli4: Lol! Bármelyik kortárs regényben több van.

[16:11:50] kisvirág: nekem a plaboyt se adja oda a papa, a karcsi járatya, pedig most már elmúltam tozennyolc, azt csinálok, amit akarok.

[16:12:07] mázli4: Mindig az édes kicsi lánya maradsz.

[16:12:22] kisvirág: ja, ez tökre így van. de basszus közbe meg felnőttem, felnőtt nő vagyok, vagy nem?

[16:12:36] mázli4: Teljes mértékben. Erőlködnöm kell, hogy kislánynak lássalak. Irtó jó csaj vagy. Hozzám képest azért kislány.

[16:12:44] kisvirág: okés, vágom, nem sértődök be ne féljél.

[16:12:50] mázli4: Stay cool.
[16:12:56] kisvirág: ez a priti vumenből van, mi? láttam 3szor.
[16:13:02] mázli4: Brávó. Azt nomdtad, nem megy az angol.
[16:13:15] kisvirág: ja, hát 1-1 szó azért beakad, szted elolvassam ezt az erotikát?
[16:13:20] mázli4: Csak tizennyolc éven felülieknek.
[16:13:32] kisvirág: anyád! most pont lejárt a munkaidőm, lépek. tsók.
[16:13:40] mázli4: Vertuális ölelés. Virtuális.
[16:13:49] kisvirág: thank you sir. na csá csá.

*

Szeretek iniciálét rajzolni, és cirádázni. Ez nem lett túl szép, elmázolódott a tinta. Folyik a toll? Egy ilyen márkás darab? Hogyan folyhat egy Fehér Hegy?

123456789 123456789 123456789 123456789 123456789

Kedves jó naplóm, rég nem vettelek elő a fiókból. Remélem, megbocsátod. Már nem esik olyan jól a kézírás. Kijöttem a gyakorlatból. Ha így folytatjuk, az emberiség hamarosan a nevét sem lesz képes tollal vagy ceruzával a papírra tenni. Vetni. Róni. Körmölni.

AÁBCCSDEFGHIÍJKLMNOÓ^PQRSSZTTYUÚÜŰVW XYZ

Pedig volna panaszom bőven. De unom a saját sirámaimat. Úgy látszik, untam mindig, mert nyolcvanegy óta használom ezt a nagyalakú vastag, keménytáblás füzetet, és még nem telt be, pedig 2008 van, annak is a vége. Szilveszter napján rendre elkészítem az évi leltárt. Mi sikerült, mi nem. Tavalyi terveimből mit tudtam megírni. Mi jelent meg, hol, mekkora sikerrel. Nagyon jó kritikák. Nagyon rosszak. Barátaim erősorrendje hogyan alakult – e rovatban rengeteg a veszteség. Hogyan áll a házasságom. Az első, amíg tartott. A második, amióta van. Gyerekeimmel kapcsolatos változások, sikerek, kudarcok. Pénzügyeimet is summázom, kezdve az ingatlanokkal, folytatva az irodalommal nyert pénzekkel. Hosszabb ideje nincsenek hiteleim, ez remek hír, főleg most, amikor kitört a pénzügyi válság. Bár szerintem nem pénzügyi válság van, illetve az a kisebbik baj, ami előbb-utóbb valahogyan megoldódik. VÁLSÁG van. Erkölcsi, környezetvédelmi, termelési, politikai. Ezekkel nem tudunk mit kezdeni. Az emberiség nagyjából megszületésem óta önnön farkába harap. Pedig én nem tegnap jelentem meg e sárgolyón, mint tudjuk. Egy

bizonyos vasárnapon, este nyolckor. Ha igaz. Anyám mondta, tehát fenntartásokkal kezelendő.

Azért vettem elő a naplóm, mert föltűnt a színen egy új kis rokonom! Hihetetlen. És jóban vagyunk! Szilveszter délutánján bizonyára ez lesz a fő tétel a bevétel rovatban.

A Könyvhéten kezdődött. Beszélgettem egy kedves kollégámmal. Szeretem így mondani azokról, akik a szakmából (ha ugyan szakma ez) közel állnak hozzám. Akinek kollégája van, az tartozik valahová, ugyebár. Jólesett, hogy odajött, amikor dedikáltam. Elismerőn (de talán nem irigyen?) biccentett, látván a hosszú sort, én meg szinte szégyenkeztem, tudtam, ő is dedikálni jött, már rég befejezte. Valaha sokat ültem én is úgy, hogy a kutya se vett tőlem könyvet. Mondtam neki, hogy viszont rólam nem írnak szép kritikát, nekem nem adnak irodalmi díjat időtlen idők óta. Megértőn mosolygott: ha ez téged ennyire zavar, akkor írd meg. Még írjam is meg?! – karcos lett a hangom, ha jobban utánagondolok, a rémülettől. Adjam ki magam... ennyire? Ő pedig bólogatott, mintha tudná, mi jár a fejemben: Ha tényleg ennyire zavar, írd meg! – a fontos mondatokat szereti ismételni. Szemüvegén lángot vetett a napfény. Kezet fogtunk, nem akarja föltartani az olvasóimat. Ment dolgára, hullámzó léptekkel. Milyen kár, hogy olyan keveset látom. Rendes ember. Szeretem. Viszont mindig én hívom fel, és... Hát aztán? Hívd gyakrabban.

Érzékeltem közben, hogy egy kiscsaj figyel, tisztes távolból, ha odanéztem, gyorsan elfordult. Biztos egy összeakadt lábú bölcsész, vannak ilyen filosz kiscsajok, belül hordják a lila harisnyát, és azt hiszik, az írók istenek, ilyen alapon meg lehet kefélni őket. Bár a bölcsész csajok általában inkább azokra az írókra gerjednek, akiket a professzoraik istenítenek, és az nem én vagyok. Akad azért kivétel. Ez elég csinoskának látszott. Hogy leplezze zavarát, rázta a sörényét. Azt hittem, oda se mer jönni. Először szemüvegben volt, aztán levette, blúzát meg kihúzta a szoknyájából. Tegnap olvastam, hogy a távollátót orvosi nyelven túllátónak hívják. Jó hülye szó. Túllátó, túllátó. Úgy hangzik, mint egy skandináv madárnév.

Beállt a sorba, lassan közeledett az asztalhoz, de úgy jött, mint aki voltaképp megy. Sejtettem, habozik, ne adja-e föl, hogy a nagy író színe elé járuljon. Vagy a nagy tévés színe elé? Ez a rosszabbik eset. Á, azok nem így néznek ki.

Egyszer csak ott ült előttem, amivel engem hozott zavarba, dedikáláskor mindig két széket kérek, és leültetem a kuncsaftokat. Fölállok, kezet fogok velük és bemutatkozom, aztán foglalunk helyet. Szerintem szörnyű, ha a szerző ül, mint valami hivatalnok, az olvasó pedig áll előtte.

A helyzet eleve képtelen, a szerző kézjegyének gépies sorozatgyártása. Alakítsuk bensőségessé, amennyire csak lehetséges. Nézzünk egymás szemébe. Az író tisztelje meg az olvasót azzal, hogy nem sietteti, és azt a másfél percet tényleg őrá szánja. Szokták néha diktálni, hogy mit írjak be, a kéréseket teljesítem, egészen addig, amíg ilyesmit akarnak: „Harmincadik születésnapjára szerető férjemnek..." – nehéz ezt folytatni úgy, hogy ne én legyek a szerető férj. Idézőjelbe teszem, s hozzáfűzöm: „Valaki más nevében is", nevem, dátum. Legszívesebben ezt írnám mindenkinek: „A másfél perc emlékére, amit egy könyv kapcsán egymásra szántunk." Sokan több kötetet hoznak, akkor „több könyv kapcsán".

Láttam, a kiscsajnál nincs semmi, biztos csak autogramot kér, cetlije sincs, sebaj, majd adok neki. Ugye, aláírást szeretnél? Bólintott, igen, csak az, hogy papírom sincs! – a szeme könnyezett, a blúza ujjával törölgette. Ajjaj, újabb idegbeteg... Ekkor így szólt: Azt mondják a szülőim, hogy te vagy a nagy-nagybátyám! – az első nagyot úgy ejtette, ahogyan a Nagy Péter, minden oroszok cárjában szokás. Nagy nagybátyád? – hüledeztem. Nem, a nagy-nagybátyád! – hadarta.

Nem értettem. Nincsenek úgymond rokonaim, az egy nővéremet leszámítva. Az atyai ágat kiirtották a holocaustban, az anyai ág korán halt, tizenkilenc voltam, amikor apámmal végzett a szívbaj, harminchat, amikor anyámmal a tüdőrák. Honnan a csudából lehetne énnekem másodunokahúgom?

Lassan leesett a tantusz. Anyám halálosan összeveszett a testvérével – a nagybátyámmal – öröklési ügyekben, odáig fajult a vita, hogy a végén úgy mentek el egymás mellett, mint az idegenek. Amit szolidaritásból átvett az összes családtag. A nagybátyámnak két lánya volt, tizenkilenc éves korom óta egyiket se láttam. Erőlködnöm kellett a nevükért, Zsuzsa és... Ildi, ő az idősebb. Zsuzsával jobban szót értettem. Amikor egész pici voltam, nem tudtam kimondani a nevét, úgy hívtam, Zizi, sőt Zizike. Kettőnk közt ez sokáig megmaradt. Istenem, de rég volt! Nézegettem a kiscsajt, a szeme tisztára a Zizié, a hullámos haja is, bár a Zizié sose nőtt meg ennyire.

A Zizinek a lánya vagy? – kérdeztem tétován. Olyan arcot vágott, mintha ismeretlen nevet hallana. A Zsuzsa lánya vagyok, jelentette ki elszántan, és nekem azt mondták, ti unokatestvérek vagytok; én pedig akkor a másodunokahúgod, nem? Agyam kattogva kereste a másodunokahúg szócikket, mindig gyönge voltam a családi viszonylatokban, a Zizi unokahúgom nekem, nyilván első, akkor az ő gyereke a második, tehát... igen. Hát, talán de... – bámultam rá főbe kólintva, ezek szerint a Zizinek ilyen nagy

lánya lett, én meg akkor láttam utoljára, amikor ő volt ekkora. Istenem, milyen állat vagyok, örökké sírok-rívok, hogy nincs családom, nincsenek rokonaim, közben meg akik mégis vannak, azokat elhanyagolom. Mért kellett követnem az anyai mintát feltétel nélkül?

A mama olyan rég meghalt már, kilencvenhatban, frászt, nyolcvanhatban, nyolcvanhattól kilencvenhatig az tíz, kilencvenhattól nullahatig az húsz, jézusom, huszonkét éve! Öt év alatt a bűncselekmények zöme is elévül, hát még az örökölt haragok. Mi közöm az anyám és a nagybátyám zavaros anyagi vitáihoz? Hm, hát az a közöm, hogy anyámnak adtam igazat, jól átvágta a testvére, aki az égvilágon mindenkivel pereskedett, ez volt a bevett szokása. Tizenkilenc voltam, amikor elköltöztünk abból a házból, ahol együtt lakott az egész család. A nagypapa – az anyai – asztalos volt, a fia, a mama bátyja szintén, és a háború után elég jól ment nekik. Ajtó, ablak, mankó, faláb, hogy rövid legyek. Nyitottak egy kis üzemet Újpesten, és megvették azt a félig lebombázott villát a Terézvárosban, közel a Városligethez. A Tünemény utcában. A két asztalos építette újjá, öt otthonra kaszabolva szét a hajdani egyetlen életteret, ahol egy menő ügyvéd és a felesége lakott. Ők, közvetlenül az adásvétel lebonyolítása után, kivándoroltak Kanadába.

A ház rendbehozatala nem sikerült túl jól, az ács és a kőműves azért más szakma, mint az asztalos. Mindenesetre alighogy a nagyszüleim, a nagybátyámék, a nagybátyám anyósa és az én családom behurcolkodott, az ingatlant államosították, csakúgy, mint az újpesti fatelepet. Azért benne maradhattunk. Miután az apám meghalt, egy kisebbre cseréltük azt a lakást, és az utcába se tettem be többé a lábam. Egyszer aztán a nővérem mesélte, hogy már az unokatestvéreimé szinte az egész ház, valahogyan megszerezték, és a Ziziék vannak a mi egykori lakásunkban. Vonogattam a vállam. Nem számít.

Milyen kedves arcú kiscsaj. Állati zavarban volt. Paradicsomvörös az arca, halálosan izgul, ezt az érzést jól ismerem. Talán szégyelli a mellét, azért ül ilyen behúzott vállal? Az én lányom is szégyellte. De azt hiszem, ennél azért fiatalabb korában. Nekem nagyobb lányom van, mint a Zizinek, leelőztem.

Megfogtam a kezét, vissza akarta húzni, mert izzadt, nem hagytam: Nagyon jó, hogy idejöttél, biztos nem volt könnyű, nekem kellett volna, mindegy, találkozzunk, beszélgessünk. Bólintott, okés. A fejemben kinyílt a jegyzetfüzet, odarótta az agytoll: mai bakfis, okés, mellszégyellős vállejtés. Sebtében fölírtam neki a mobilom számát a kiadó könyvheti szóróanyagára, tényleg hívsz akkor, ugye, számítok rá!? Az arca nem moccant, csak a szemével intett. Az agytoll ezt a szemmozdulatot is jegyezte. Fölálltunk, engem nyakon öntött a meghatottság testmeleg vize, szívesen átöleltem volna az égből pattant kis rokont, de tartottam tőle, hogy félreértené, ráadásul közben

meghosszabbodott a sor, vagy huszonkét nyájas hívem fürkész tekintetét éreztem magunkon. A kínos helyzeteket mindig a nők oldják meg, adott egy puszit, fölbátorodtam, én is adtam volna egyet, de addigra visszahúzódott, belecuppantottam a semmibe. Abban a pillanatban villant egy vaku. Naccerű, gondoltam, meg fogunk jelenni valamelyik bulvárlapban. Még szerencse, ha nem azt írják oda: A híres író és új barátnője egy intim pillanatban. Szép kis nyitány a kapcsolat fölvételéhez Zizivel és Ildivel. Hm, biztos nemcsak azért lett a Zsuzsából Zizi, mert a zsét nehezen bírtam kiejteni, hanem az Ildi miatt is. Ildi, Zizi. Majdnem annyira hasonlítottak egymásra, mintha ikrek volnának. Vajon most mi a helyzet?

Folytattam a dedikálást, de alig tudtam odafigyelni, két nevet elrontottam, amitől jobban zavarba jöttem, mint a Zizi lánya az imént, ilyenkor úgy próbálom menteni a helyzetet, hogy rajzzal takarom el a javítást. Virág, szívecske, tortácska – ha születésnapi ajándéknak veszik a könyvet –, házacska, fenyőfácska, májusfácska, szezontól függően. Amivel aztán fölsülök, mert a rajz nem az erősségem, de az olvasók nem veszik annyira a szívükre, mint én. A neveket sokszor félreértem, fogalmam sincs, miért, pedig amúgy tavaly orvosi papírt kaptam arról, hogy a hallásom kitűnő. Na, ez a kitűnő hallás azt közvetítette a tudatomnak, hogy egy szőke kölyökfrizurás nő magának kéri a beírást, és úgy hívják, Szig Friderika. Kétszer is visszakérdeztem, betűztettem, mire elhittem, hogy létezhet ilyen név. Bevéstem neki, hogy „Szig Friderikának szívből, lélekből", név, dátum. A nő szája durcás fintorba rándult, nógatnom kellett, mire kibökte, hogy az égvilágon semmi baj nincsen, de ő Szigfrid Erika. Nabazmeg. Áthúztam a nevet, odaírtam helyesen, meg azt is, hogy „Tévedni emberi dolog, bocs!" Abból, ahogyan összecsapta a kötetet és a táskájába dugta, pontosan érzékelhettem, hogy ez a nő nem bocsát meg.

Sokszor előfordul, hogy a dedikálásom belenyúlik az utánam következő kollégáéba, ami horror, mert általában kevesebben jönnek, mint hozzám, olykor senki, és akkor vagy vágja a pofákat, vagy úgy tesz, mintha ez volna a világ rendje, a ponyvaíróhoz tódul a nép, pláne amióta a tévében is blamírozta magát, míg a rendes szerző értékes műveinek olvasására még nem érett meg az emberiség. Amint az engem váltó író megjelenik, kapkodni kezdek, villámgyorsan átadom a helyet, s a maradék sorbaállóknak már inkább állva, a pavilon mellett dedikálok. Olvasót faképnél hagyni egyszerűen nem bírok, sajnálom. Ha valaki rám szánja a pénzt, hogy megvegye a dolgaim egyikét, azután rám szánja a drága idejéből az olvasással töltött órákat, és még ezen felül a sorállást, azt nem hagyhatom ott, csak azért, mert letelt a számomra kijelölt óra.

…..

izi lánya jár a fejemben.

Gyakran.
Folyton.
És persze Zizi is. Fölszakadtak a régi emlékek. Zizivel Balatonnekeresden. Zizivel és Ildivel a padláson, a Tünemény utcában. Zizivel a Kemény Gimnázium bálján, ahová mindketten csak úgy becsöppentünk, én egy Keményes csaj miatt, ő egy Keményes srác miatt, aztán mind a ketten pofára estünk, egész este egymással táncoltunk, ami nagyon ment nekünk, a végén már álltak köröttünk és tapsoltak. Máté Péter játszott a zenekarával, szemüvegben, sálban. Folyton cigarettázott a Máté Péter a színpad sarkán, valami tűzoltósági közeg azzal fenyegetőzött, hogy mindjárt lehúzza a kést. Senki se tudta, mit jelent az, míg egy fizikatanár megmondta, az elektromos fő-főkapcsoló a kés, ezt szájról szájra adtuk az egész teremben, a kés, a kés! Fő-főkapcsoló. Ló, ló, napló.

Be kell vallanom, oly sok év után, legalább itt, hogy amikor pörgettem Zizit, meg-megérintettem a cicijét, a rokonság dacára. Az is ellenem szólt, hogy azonos korúak voltunk, a csajok akkoriban szigorúan csak egy-két évvel idősebbekkel krapekoztak. Bomba alakja volt a Zizinek. Nagyvonalúan hagyta, hogy tapizzam. A fenekét nem. A mellét igen. Amikor kinőtt neki, ő bizony nem szégyellte. A balatonnekeresdi közös nyarakon olyan kurta trikót hordott, ami most a divat, és topnak hívják, mindenesetre alulról beláthattam. Állandóan leguggoltam. Zizike. Az övé volt az első igazi punci, amit láttam. Odáig néha úgy képzeltem, keresztben van a vágás. Ő kezdeményezte, hogy vizsgáljuk meg egymást. Különben ezt megírtam a Sír a nóta című regényben. Nagyjából minden fontos élményemet megírtam valamiben. Megírom. Erre vagyok kiképezve Isten vagy a Sors által.

Az a baj, hogy én odaadtam Zizi lányának a számom, viszont nem kértem el az övét, izgulhatok, fölhív-e. Ígérte, de tudjuk jól, milyenek a tizenévesek.

Meg a nők. A tizenéves nők pedig... á, szinte semmit nem tudsz róluk.

Nass Virág. Idegenül hangzik. Tulképp be se mutatkoztunk egymásnak ott a Könyvhét téren, mert mire észbe kaptam volna, már lecsüccsent. Állva szoktam mondani a nevem az olvasóknak, bár háromból kettő azt feleli: Igen, tudom! – ahelyett, hogy a nevét mondaná, pedig a dedikáláshoz az kéne. Tény, hogy háromból egy nem magának veszi, hanem a legkedvesebb anyukának, a

legjobb édesapának, húgomnak névnapjára, barátnőmnek szülinapjára, férjemnek az ötvenedikre, barátnőmnek szeretettel. Akad, aki a fiának, lányának, néha olyan gyerekeknek íratnak be, akik még csak óvodások, mondván, hogy legyen az első könyveik között, akkorra, amikor majd. Ettől persze elolvadok. Dedikáltam már születendő babának is, akit a pocijában hozott oda a kismama, megsimogathattam, épp annyira rugdalta az anyai hasfalat, mintha nem egy jövendő olvasóm, hanem inkább puskásöcsi méltó utóda kívánna lenni.

Napokig hiába vártam, hogy Zizi lánya felhívjon. Szeretem kikapcsolni a mobilt, és az üzenetrögzítőre bízni a jelentékeny mennyiségű telefonálót, akik mind akarnak valamit tőlem, a zömük sajna olyasmit, amit én kicsit sem szeretnék. De most nem kapcsoltam ki, ennélfogva elértek a különféle bankok, kábeltévé-társaságok, biztosítók ügynökei. Néhány körkérdező, silány lapok képviseletében, akiknek megmondtam, nem körválaszolok. Két vadidegen, azt állítván, élet-halál kérdés, hogy beszéljünk, őket zordan arra kértem, hogy a honlapomra e-mailezzenek. Egy őrült nő is megtalált, aki már többször keresett a Könyvesházban a Nyugati téren. Szóval, nagy áldozatnak éreztem, hogy a Zizi lánya miatt telefonos titkárnői állást vállaltam. A második nap estéjén kissé haragudtam. A harmadik reggelén elhatároztam, ha végre ő hív, beolvasok neki. Este már inkább egy csattanós pofont képzeltem el, különféle szemszögekből.

Amikor végre tényleg ő volt az, épp egy tévés szerkesztőnő telefonjára vártam, és amilyen hülye vagyok, kis ideig azt is hittem, ő az – a nevet alig értettem az elején, térerőprobléma miatt. Vezettem, s az autós kihangosító korántsem olyan nagy buli, mindig fátyolos, gyakran visszhangos. Csak akkor azonosítottam Zizi lányát, amikor arról beszélt, hogy a szülei még nem tudják, hogy összeismerkedtünk, és ő egyelőre azt szeretné, hogy maradjon is így, okés?

A Könyvhét téri cukrászdába hívtam, bizonyára azért, mert a Könyvhét téren bukkant föl az életemben. Okés? – mondani nem bírtam, csak gondoltam. Könyvhét téri cukrászda, holnapután, fél négy, kint, süti! – hadarta. Csak később jöttem rá, hogy a süti nála azt jelenti, nagyon jó. Tegezzél, ha könnyen megy, vagy én is magázlak, a csendőrpertu idegesít. Okés! – de azért bizonytalan viszlát!-tal bontotta a vonalat. Majd még alakul.

Három körül már ott ültem a teraszon. Hoztam neki ajándékba az egyik regényemet, az Ősök könnyét.

Majd dedikálom. Késett, mint rendesen. Szerencsére mindig van nálam olvasnivaló, ha kivételképpen nincs, akkor a Moleskine jegyzetfüzetemet nézegetem, tervek, munkák, meg ami eszembe jut, és úgy érzem, kellhet.

Tegnap egy antikváriumban a kezembe akadt egy csomó régi Magyar Nemzet, feketébe kötve. Ezeknek még Burkus Erzsi volt az irodalmi szerkesztőjük. Aki az irodájában azt a nyomtatott föliratot rajzszögezte a falra: SZOBROT NEM KÖZLÜNK! Szegény Erzsi. Csak te nevezted Burkusnak. Mosolygott, pedig nem szerette ezt a szóviccet. Ha jól emlékszem, 2002 szentestéjén halt meg. Valamikor a Félcédula megjelenése után fölhívott, köszönés helyett így szólt: Te hordjad magasabban az orrod! Mi? Ha süket vagy, menj az esztékába, azt mondtam, hogy te hordjad magasabban az orrod!!! érted? – és lerakta. Hát, azt még gyakorolnom kéne. Pedig akinek ilyen nagy orra van (ne zsidózz, apukám), igazán az égbe döfheti, máskülönben lehúzza a fejét.

Erzsi mindig bírt engem, meg a könyveimet is. A Sír a nótáról Öcsénk reskontója címmel írt az Élet és Irodalomban. A Légy jó mindhaláligho z hasonlította. Akkor nem éltem át, milyen nagy szó ez, mert ő azért csak a Burkuserzsike volt. A csihogány, ahogyan magát hívta. Mi lehet az a csihogány? Dereng, hogy Burkus Erzsi szerint kisméretű mozdony, de erős mérget nem vennék rá. Fölírtam, hogy utánanézni. A lappantyú, az egy madár, meg egy kedves olvasóm internetes álneve. Milyen madár? Ezt is kideríteni.

Jött a földalatti megállója felől, nedves hajjal, fényes szemmel, a pasik mind skubizták, úgy járt, ahogyan a könnyű hajók siklanak a hullámokon. Röpködött a szoknyája, orrvitorla módjára. A lányok tanulják ezt a seggriszálást, vagy vele születnek? Fölálltam, és – bizonyára az iménti emlék hatására – úgy fogtam meg a kezét, ahogyan annak idején az Erzsi szokta, jobb s bal tenyerem alulra-fölülre. Leültünk a vasszékekre, az enyém rondát csikordult a betonon, bántotta a fülem. Na itt vagyok! – dobálta frissen mosott haját, az illata körkörösen terjedt, más asztaloknál is érezhették. Kérdeztem, pontosan mikor született. Tőmondatokban válaszolt, mintha ez kellemetlen téma volna, pedig tizennyolc évesen a korunk a legdicsőségesebb adatunk – csak épp mi magunk nem értékeljük. Még.

Odalibbent a pincérnő, végre. Nem volt sokkal idősebb, mint a kis új rokon, a csipkés blúza majdnem derékig kigombolva, kepesztett rendesen, föltételezte, hogy a csajommal virulok itt. Szörnyűek a nők, épp mint az írók, akkor is rivalizálnak, ha nincs semmi tétje. Az agytoll ezt a mondatot gépiesen rögzítette, kellhet valahová. Hosszú kávét kértem, ő meg kólát. Folytattam az óvatos leltározást. Nagymamája (aki az én keresztanyám, és őt se láttam a per óta, ez szörnyű). Anyja. Apja.

Mondta, hogy a papája cége a Nass és tsa, a Karcsi a tsa, az apja legjobb haverja.

Nass, igen, tényleg, azt a srácot már akkor összeszedte a Zizi, amikor még jóban voltunk, Balatonnekeresdre is lejött, Nass, Nass – a keresztnevét kutattam

a fejem homályában. Mityu vagy Micu vagy Misu... Misu, hát persze, Nass Mihály. Boldoggá tett ez a részeredmény.

Dedikáltam neki a könyvet, s átadtam, ez a tiéd. Köszönte szépen, mire én: Orvosságot nem szabad megköszönni! Nem értette. Gyorsan más vizekre eveztem, ha egy poén nem esik le, nincs mit tenni. Szapultam magam csöndesen, miért kell neked mindig belehasítanod az emelkedett pillanatok ünnepi díszborításába valami könnyed humor pengéjével?

Mi akarsz lenni, kis Virág? – az Illés-együttes számára utaltam volna. Ezt sem értette. Elkomorodott, föltette a drótkeretes szemüvegét. Embertelenül jól állt neki. Hogy tudok-e titkot tartani, mert az az igazság, hogy amikor a mama vagy a papa kérdezi, azt szokta mondani, hogy mérnök akar lenni, mint a papa. Ennek az apja nagyon örül. Közben azonban semmi kedve egyetemre menni, úgyse jutna be, már az is kész csoda lesz, ha az érettségin átcsúszik fű alatt. Kevés pontja van. Minek nekifutni, ha úgyse tudja megugrani az akadályt? Sokkal okosabb munkába állni az apja cégében, amit az öreg föl is ajánlott neki, bár ő úgy képzelte, hogy a műszaki egyetem mellett, délutánonként vagy szünidőben. Ha ad elég zsét az öreg, akkor inkább neki dolgozik, mint egy idegennek.

A lé határozza meg a tudatot. Kérdeztem, tényleg a zsé a legfontosabb? (Az agytoll közben: zsét mondanak lé helyett.) Nyilván már százszor megkapta ezt, rázta a fejét, nem, de jó, ha van. Belekényszerültem a jóságos pedagógus szerepébe, fejtegettem, hogy tanulni sokkal könnyebb, mint hinné, jegyzeteljen színes filctollas aláhúzásos módszerrel. Ha én el tudtam végezni a jogi kart, bárminő érdeklődés vagy indíték nélkül, akkor bárki bármit elvégezhet, gondolom én. Elég nyugtalanul hallgatta, közbe is vágott, hogy hagyjuk. Hagytam.

Kérdeztem azután, hogy voltaképp mit vár tőlem? Ezzel betaláltam valahová, zavarba jött, hamukált, nem vár ő semmit se, csak meg akart ismerni. Akkor jó, ezen túlestünk. Töprengtem, én vajon mit várok tőle? Mért bosszant oly nagyon, ha nem hív? Mért élvezem annyira, hogy mellette ülhetek, és az egész terasz minket bámul? Biztosan nem azért, mert fiatal, van elég fiatal csaj, akivel lóghatok, ha arra vágyom. (Nem vágyom arra.)

Véget vetettem az újabb csöndnek, mert épp arra hajózott a kis pincérnő, ajánlottam, kóstoljuk meg a Csillaghegyi tortát, úgy is, mint irodalmi süteményt. Most kapóra jött volna, ha az én családomról is elnevez egy cukrász valamit, persze, mért tenne ilyet bárki? Az átlagosnál is szürkébb família az enyém. Senki nem lett híres. Hacsak én nem, de az más, nincs vele történelmi patina. Arra számítottam, hogy visszautasítja valami fogyókúra nevében, de ráállt, sőt tejszínhabot is kért mellé, ami szerintem már sok a jóból.

A beszélgetés elakadt, sehogy sem akart folytatódni. Fizettem. Próbáltam olyan barátságos arcot vágni, amilyen csak telik tőlem. Majd innen folytatjuk, csak most nem tudom megmondani, hogy mikor, épp nagyon írok, és ugye az ikrek, említettem már, hogy iker fiaim vannak? Az arca elárulta, neki ez új. Mutattam a fényképeket. Ötöt. Nevetséges, amikor a szülők idegenek orra alá nyomkodják a fotókat tucatszám, még röhejesebb, ha az ilyen túlkoros szülő teszi, nagyatyai vigyorral. Bár ez a lány nem idegen. Már. Annyira jutottunk, hogy bír tegezni. Annyira még nem, hogy ki merném javítani az eszek-iszok-alszokját, meg a fölmerüljét. Pedig ugye merülni csak lefelé tud bármi. Meg azt, hogy szabadna, a szabad nem ige, nincs olyan, hogy szabadni, tehát nem ragozható.

Legalább nem nákozik. Ha majd egyszer képes leszek figyelmeztetni, attól kezdve közeli rokonnak tekinthetem. Annyira édes kiscsaj.
☺☺☺☺☺☺☺☺☺☺☺☺☺☺☺☺☺☺☺☺☺☺☺☺☺☺

Csihogány, az nincs a Google szerint. Azt dobta ki: „Keresési javaslat: cigány." Na szép. Az Értelmező szótárban sincs, annak a CD-ROM változata benne van már az ámítógépemben, megvettem. Mi az a rom ebben az esetben? Franc tudja. Kicsit ellustultam, leszoktam a könyv-szótárakról, de a csihogányt abban is megnéztem, ott sincs. Lehet, hogy a Burkus Erzsi találta ki? Á, ha ő mondta, akkor lennie kell.

A lappantyút megtaláltam a Google-ban. A kontinentális lappantyú hossza 27 centiméter, szárnyfesztávolsága pedig 58-64 centiméter. Tollazata barnásszürkés, ami jó álca pihenés közben. Szeme a bagolyéhoz hasonló. A csőrkávák oldalán meredező serték javítják a rovarcsapdázás hatásfokát. A hímnél jellegzetesek a farok mindkét oldalán és a szárny végén látható fehér foltok. Kizárólag éjjel aktív. Áprilistól szeptemberig időzik Magyarországon. Tartós párkapcsolatát költés idején minden évben felújítja. Hűséges madár. De van maláj lappantyú is, előfordulási helyei: Brunei, Indonézia, Malajzia, Szingapúr és Thaiföld. Természetes élőhelye a szubtrópusi és trópusi, párás síkvidéki erdők. Príma.

Az viszont antipríma, hogy ma kiderült, Nasch Virág, nem pedig Nass. Hogy lehetek ilyen hülye? Rosszul írtam a dedikálásban is. Mindegy. Talán észre se vette.

Délután kijött az Árkád Üzletközpontba, ahol négytől ötig fogadtam az én drága olvasóimat. Kértem egy harmadik széket, üljön le, mindjárt végzek, utána beszélgethetünk. Állva maradt, nem akar zavarni. Nyolclépésnyi

távolságból figyelte, ahogyan a különböző neműek és korúak odajárultak az asztalhoz. Fájt a bal vádlim a reggeli tenisztől, rosszulesett mindenkihez föltápászkodnom. De öreg kutya már nem változtat a szokásain. Néha Nasch Virágra pillantottam, viszonylag könnyed tartásban ácsorgott, kezében spirálfüzettel, úgy tett, mintha tanulna. Annak a címkéjén láttam a nevét, dőltek előre a betűi, mint a megbotlott futók. Nasch, Nasch, Nasch. Ez a Nasch-ság átka. Pfuj, szóvicc, pfuj, pfuj, pfuj. (Agytoll, töröljed!) Igazán leszokhatnék erről. Annyira kinn van a bánatban az Árkád, hogy amikor – fél órával a megszabott idő letelte után – végre elfogytak a könyvek, zúgó fejjel fölajánlottam neki, hazaviszem kocsival. Azt mondta, nem kell, itt van randija egy csávóval, de csak hétkor, addig üljünk le a futkurtba. Némi erőfeszítéssel rájöttem, a *food court*-ra gondolt, volt lelkierőm, hogy ne mondjam, *fúd kort*-nak ejtendő. Mi a bánatnak hívnak mindent angolul ezek az üzletközpontok? Miért nem kajaudvar? Vagy Kajatér? Kajatér, bajadér, bagamér, magadér. (Töröl, töröl.) Mentünk le a földszintre. Éhes volt, vettünk ezt-azt a főzelékfalóban, amit én főzelékkel töltött falónak gondolnék, ha nem látnám, hogy önki, ahogyan ő mondja. Hamizzunk az önkiben!

Szidta a fiúkat. Minden csávó olyan egy szemét! Igazat adtam neki. Szinte szégyelltem, hogy az emberiség férfi részlegéhez tartozom. Visszaélnek egy ilyen kislány jóhiszeműségével, szégyen gyalázat. Csitt, gazember, hány kis- és nagylány jóhiszeműségével éltél vissza, össze tudod számlálni egy kezeden? Kettőn? A lábujjaidat is bevetve?

Nagyon érdekelt ez a téma, de nem akart a részletekre kitérni. Hagytam lógva. Vettem neki még egy kólát, magamnak kifacsart narancslét. Ittuk, ő üvegből, én szívószállal, ronda szortyogó hangot adott. Nevettünk. Aztán csak ücsörögtünk, csöndben. Figyeltük az étkező embereket, s anélkül, hogy megbeszéltük volna, mulatságosnak találtuk. A szemével jelezte, hová érdemes nézni. Sasoltunk, kagylóztunk, ezek az ő szavai (agytoll). Kövér pacák úgy zabált, hogy leette magát kétoldalt. Öreg néni hiénázott, vadászva az asztalon felejtett tálcákon. Sajnos, a kelleténél rendesebbnek bizonyultak az étkezők, majdnem mindenki a csapóajtós szemétbe dobta a maradékát. Mi otthagytuk neki. Ezt is anélkül, hogy megállapodtunk volna. Összhangban vagyunk. Összhangba, mondaná ő. Lestünk egy párt, a krapek korombeli, a lány harmincon innen, húszon túl. A férfi ballal evett, jobbal átkarolta a csaját. Nasch Virág rám pillantott, aztán rájuk: Ehhez azér nem vagyok elég vagesz, dünnyögte.

Hát, az én feleségem (a második) elég vagesz volt. Hússzal fiatalabb nálam. Ennek fogom meginni a levét előbb-utóbb. Bordalt, Petur! Jól van, de keserű lesz. Ha férfi lelkedet egy hölgyre föltevéd, s az üdvösségedet

könnyelműn tépi szét, hazug szemében hord mosolyt és átkozott könyűt, s míg az szivedbe vágyat olt, ez égő sebet üt! – hullámzott bennem az ária. Gyerekkorom operabérletéből. Erkel-bérletre fizetett be a mama, az irodában az üzemi közönségszervezőnél. Talán a Radóné volt az. Akinek a férje Moszkvicsot vett a jóvátételből. Auschwitzból jött haza, azért kapta a pénzt kemény nyugatnémet márkákban, a hatvanas években, valahogyan az NSZK-ból. Milyen érzés lehet egy Moszkvicsban furikázni, azzal a biztos tudattal, hogy ezért a príma kocsiért úgymond Auschwitzban dolgoztál meg? Az anyám hajtogatta, hogy a Moszkvics az egy igazán korszerű autó, édes öcsikém! – mintha bánná, hogy sem ő, sem a férje nem járt valamelyik haláltáborban, így jóvátétel almás. Kérdés, az miért nem számított, hogy az apám munkaszolgálatosként gyalogolta be a Don-kanyart, aztán zsidó létére hadifogolytáborba zárták a ruszkik valahol a büdös francban, bizonyos Tambovban. A Tambov csak annyira biztos, mint az, hogy a Radóné lett volna az üzemi közönségszervező.

Kettő darab Erkel-bérletet vett a mama, négyünknek az operába. Megjött a gépelt boríték, örömmel értesítettek, hogy az Erkel-bérlet VII. sorozat 14-es szám legközelebbi előadása a Bánk bán, ekkor és ekkor. Ádáz csata indult, hogy ki mehet. Én voltam a legkisebb, mindig alulmaradtam. Az apám volt a legengedékenyebb, így rendszerint a mama és a nővérem nyert. Ám ahogyan közeledett az időpont, előbb az egyiküknek jött közbe valami, aztán a másikuknak. Innen szemlélve, elegendő lett volna-egy darab Erkel-bérlet. Csakhogy a mama szomjúhozta a kultúrát – elvileg.

A végén ott álltam, két bérlettel, egy barátomat vagy osztálytársamat hívtam el. Amikor gimis lettem, már inkább csajokat, akiket fűzögettem. De mire esélyem nyílott náluk, a mama nem vett több bérletet, rázárult a mániás depresszió vasajtaja, keserves döndüléssel. Ha addig úgy éreztem, odahaza senki nem szeret, eztán még inkább. Anyám ugye a letargiában, apám a háborúban szerzett szívbajban és emberundorban. A nővérem fütyült rám, három évvel idősebb, mindig zsenántnak érezte, ha rábíztak. Sokszor vert. Nem játszott velem, terhére voltam. Egyszer szándékosan ottfelejtett a jégpályán. Akkor jöttem rá végleg, hogy csak magamra számíthatok. Talán azért éhezem annyira mások szeretetére. Egy szó érthetetlen itt. A „talán".

Mindezt egyszer jó volna elmondani valakinek. Eddig sose bírtam. Az ilyesféle személyes fájdalmak elmondása nem az erősségem. Legalábbis élőszóban.

Ennek a drága lánynak talán... Majd. Egyszer. Ha.

Virág. Virágocska.

Virág Nasch.

Flower Snack.

Franciául nem könnyű. Esetleg Fleur de Bouffe?

Blume Nasch! Bár ilyen német szó asszem nincs, csak a Naschmarkt tartalmazza, ami tulajdonképp gyümölcspiac. Naschen = nyalakodni. Most lett világos, hogy az új kis rokon neve kábé Nyalakodás Virág. (Agytoll.) Még jó, hogy nem Nyalás. (Hátrébb az agarakkal, vén kecske!)

Puszival búcsúzott Nasch Virágocska az Árkádban, mennie kell, bocsesz, ha gaga volt, ez nem az ő napja. Nem éreztem gagának. Vannak ilyen bonya napok. Elmesélhettem volna, hogyan sérültem meg a teniszpályán, de már tovalendült. Hát, ahogy a fenekét riszálja, az egészen ellentétes a harmatosan kislányos lényével. De mit is beszélsz itt össze? Tizennyolc. Ő még csak 18 – Presser.

Sántikáltam az emeleti parkolóhoz. Hülye, aki ötvennyolc évesen egy átemelés miatt így kicsinálja magát. De már aligha változom meg. A teniszben az a kérdés, te akarsz nyerni, vagy beéred azzal, ha az ellenfél veszít. Kétségkívül te akarsz nyerni. Mindig, mindenáron. Ami nem megy sérülések nélkül.

…..

Sorminta. Mire észrevettem, már az oldal harmadát telerajzoltam.

X X X X X X X X X X X X X X X X X X X X X X

Minden második kockába. Négyzetbe, na.

Y Y Y Y Y Y Y Y Y Y Y Y Y Y Y Y Y Y Y Y Y Y

Feljött a hatodikra, a kis műhelyembe, ahogyan hívni szeretem. Ritkán engedek be bárkit ebbe az odvamba, ha mégis, az olyan érzés, mintha az agyambaereszteném be. Pedig ez már nem a műhelyem. Hat éve, amióta kiköltöztünk Óbuda északra, a Dunához. Onnan minek járnék át ide írni? Működött, amíg a Park vidékén éltem, különféle lakásokban. Elegáns volt átsétálni ide, a munkahelyemre, egy darab ámítógépes lemezzel a táskámban. Később CD-vel. Újabban pen drive-val.

Mielőtt erre a csöpp lakásra szert tettem, valamennyi szóban forgó otthonban a legpindurkább helyiségben dolgoztam. (Ha az írást annak tekinthetjük.) Mindig oda szorultam ki? Ez csak félig-meddig igaz. Önkorlátozóként magam választottam e térbeli visszavonulást. Máig is zugokban érzem jól magam. Pedig most mesébe illő a dolgozószobám, ez se túl

nagy, de ha jobbra nézek, kertet látok, színüket háromhetente változtató bokrok sorát, fákat, füvet, vakondtúrásokat. Madarakat, kóbor cicát, megunhatatlan égtengert.

Azért nem mindig szabad döntés juttatott a szobának néha alig nevezhető zugokba. Anyám a falatnyi erkélyéről mondogatta: Ez csak erk! Hasonlóképpen, munkám egyik-másik színterét joggal nevezhetem szobnak. A lista élén a szűkösségben a Guszev utcai benyíló áll, mely a konyhába vezetett az előszobából. Itt a székem támlája mögött csak préselődve fért el az, aki a konyhába vagy az előszobába tartott. Ha fölemeltem a két karom, hosszában is elértem a falat. Parányi fésülködőasztalkán vertem a Consul írógépet. A személyzetik (régi nevükön cselédszobák), amelyekbe dolgozni vackolódtam későbbi otthonokban, nem sokkal voltak nagyobbak, de azért falból több jutott, az pedig a könyvespolc miatt hasznos.

Sokáig a tizenharmadik kerületben laktam, különböző házakban, első feleségemmel, aztán a másodikkal. Az első akart mindenáron a Parkban élni, ott nőtt föl. Az apja máig a Bébi-házban lakik, amelyben a Bébi cukrászda rég megszűnt, helyén először babakellékbolt nyílt (bébi vonal), majd ingatlanközvetítő (trendi vonal). Én városligeti vagyok, a Terézváros közelebb áll a szívemhez. Bár az az utca nem, ahol felnőttem. Arra gyerekkorom sötét árnyai vetültek.

Reménytelennek tűnt, hogy összeírhatnék egy lakást a főváros eme divatos és anyagilag túlértékelt helyén. Még az akkori otthonunkra is tartoztam a banknak, a Guszev (jelenleg Sas) utcában. Nem hittem a szememnek, amikor az újságban fölfedeztem a hirdetést, a Parkban tanácsi lakást két lakásra cserélünk. Telefonáltam, és tíz perc múlva ott termettem. Abban a házban, amelyiket a feleségem ezerszer megmutatott, ez a legszebb itt, bármit megadna, ha ebben lakhatna. Amikor elmeséltem neki, azt hitte, április elsejei tréfa.

A többiről csak bizonyos vonakodással beszélek. Annak idején az érintettek titoktartást fogadtak, önvédelemből. Engem is meglep, hogy Virágnak töviről hegyire elmeséltem. Olyan ügyvédhez fordultam, akiről hírlett a városban, hogy lakásügyekben ő a király. Szerencsére az egyik fiával azonos évfolyamba jártunk a jogi karon. Ennek folyományaképpen az ügyvéd úr következetesen kolléga úrnak szólított. Ez sem akkor, sem később nem volt igaz, mégis jólesett. Nem értem, miért. (Tartozni valahová? Ez kell nekem mindig?)

Vettem egy mély lélegzetet, s előadtam a problémám. A parki tanácsiban öreg bácsi és öreg néni, a néni alkarjára tetoválva az auschwitzi szám. Nekik kellett az egyik lakás, legalább kettő szobás, megmutattam a Guszev utcait, csodák csodája, elfogadták tárgyalási alapnak. Az éppen diplomát szerzett

lányuknak a másik. Ő beéri bármivel. Látszott rajta, hogy neki tök mindegy, csak végre megkezdhesse a saját életét.

Ügyvéd úr, kéne nekem vennem valahogyan egy kis lakást! Az ingatlanok királya bólogatott, bízza csak rám, kolléga úr. Szerzett egy harminchat négyzetméteres lakótelepit, elég drágán, rutinos eladósodóként nem bántam, a parki két és fél szobásba annyira belehecceltem magam – a feleségem vastapsától egyre fényesedő glóriával –, mintha a paradicsom egyik távfűtéses összkomfortja válna elérhetővé. A diplomás lány rábólintott. Akkor az ügyvéd az irodájában félrevont, és szinte suttogva: Van egyetlen pici probléma, kolléga úr, mégpedig az, hogy a látott harminchat négyzetméteres ingatlan főbérlője ifjabb – mondta a nevet –, aki majd átjátssza önöknek. (Tanácsi bérlakást hivatalosan nem lehetett eladni, magyaráztam Virágnak, ezt az egyet nehezen tudta fölfogni.) És mi ebben a probléma? Az, hogy az illető – itt ismét a név következett, ifjabb nélkül – *az a bizonyos*. Hülyén nézhettem, mire türelmetlenül kifejtette, hogy igen, az ötvenhatos hős vértanúnak az unokájáról van szó. Aha... és? Hogy talán ez kellemetlen a kolléga úrnak... mégis egy író, egy exponált személy! Ja... – nagy kő esett le a szívemről: Nem probléma. Már azt hittem, dugába dőlt az üzlet.

Teltek évek, múltak hitelek. Egy szép nyári napon a feleségem (még mindig az első) rákezdte, hogy nagyobb lakás kéne nekünk, külön hálószobával. Fáradt arccal hallgattam. Tény és való, a személyzetit lefoglaltam odúnak, a hallban volt az ülőgarnitúra és a tévé, a belső szobában a lányunk, a külsőben a könyvespolcok, a franciaágy és az ebédlőasztal – az ember viszonylag ritkán étkezik és alszik egyszerre. Javasoltam, keressen olyan lakást, amilyet csak kíván, szóljon, ha megtalálta. Ő azonban kizárólag a Park környékében gondolkodott, sőt jószerivel abban a házban, ahol laktunk. Hiába, onnan kevesen akartak elköltözni. Akkor vetette föl, hogy vásároljak egy kis lakást magamnak, dolgozószobául, így növeljük a teret. Nyilvánvalóan a személyzetimre vetett szemet, azt akarta hálófülkévé alakítani. Ekként alakult, hogy végül e műhelyhez jutottam. Ugyancsak drágán, de azt már megszoktam.

Virágnak tetszett, azt mondta, zsír (– klassz, jegyezte az agytoll), elfogadná. Megmutattam neki mindent, a tévéműsoraimmal kapcsolatos tárgyi emlékeket, a lányom képeit, a személyes fotókat a falon. Később kiültünk a teraszra, összeütöttem egy kis tízórait. Mutattam neki, látszik innen a Margitsziget, a Halászbástya, a királyi vár.

Kávézgattunk csendeskén. Aggódtam, most aztán miről beszélgessünk? Amikor a lányom ennyi idős volt, előbb-utóbb megkérdeztem, mi a pálya a fiúkkal. Úgyhogy ráfordultam e témára. Megkaptam a legújabb rómeó édes-bús

históriáját. Először csak kisrealista részfejezeteket. Például. Utaztak ketten a vonaton Berettyóújfaluba, mert onnan való a csávó. Aki a kupéban rágyújtott. Mire figyelmeztette egy öreg csótány, hogy ez nem dohányzó. De dohányzó, mondta a csávó, és mutatta, hogy nincs kitéve a jel, tényleg nem. De nem dohányzó, mondta a faszi, mert nincs hamutartó, tényleg nem volt. De van, mutatta a csávó, és tényleg. De az nem hamutartó, hanem a szemetes, mondta az öreg csótány, és tényleg. Különben ő maga is cigizik, így az öreg csótány, viszont mégis zavarja a füst, ezért ha rá akar gyújtani, kimegy a folyosóra. Akkor aztán kiment a folyosóra a két kakas, és kívül a fülkén megtalálták a nem dohányzó jelet, de a csávó, ahelyett hogy belenyugodott volna, elnyomta a csikket, összeszedte a cuccukat odabenn, és másik helyet akart keresni. Csakhogy nem találtak, állhattak több mint egy órát. Ilyen egy hülye.

Bármilyen hülye, mégis kúrogathatta Virágocskát. Aztán dobta. Biztattam, amennyire tőlem tellett. Férfinak lenni nem fenékig tejföl, de nőnek lenni kifejezetten túró. Mi marad? Én legszívesebben kutya lennék, a saját háztartásomban, ahol bemehetnék a gazdim ágyába.

Lelkemre kötötte, hogy ez az egész titok, már csak az hiányzik, hogy a szülei megtudják. Ugyan, ezt mondania se kell. A mamájára tereltem a szót, aztán a papájára. Nekem még mindig furcsa, hogy ez az ivarérett nő a Zizi lánya. A hangja egészen ismerős, abból a réges-régi időből, ami voltaképp a gyerekkorom. Ma már eltévednék benne, de majdnem minden zegében-zugában megtalálom a valaha kitaposott ösvényeket.

Két galamb szállt le a széles párkányra. Lestek bennünket. Mi meg őket. Hallgattunk, mind a négyen. A szomszéd néni szokta etetni a madarakat. Én nem, mert telekakálnak mindent. Mért jönnek mégis ide?

Akkor a Virág, minden átmenet nélkül: Ugye élvezed, hogy ilyen mázlista vagy? Elsőre nem is értettem, tessék? Mondta még egyszer. Azt hiszed? – kérdeztem. Az igazat megvallva, ritkán érzem magam mázlistának. Pedig kétségkívül sokszor hajóztam a szerencse lobogója alatt, de mindig úgy magyaráztam, jó kapusnak szerencséje van. Virág sorolta: Hírnév, siker, pénz, fiatal feleség, két kis ikerfiú, lakások, mi kellhet még?

Erre mit felelhetnék? Igaza van. Ugyanakkor estig mesélhetném a sérelmeimet. Valószínűleg mindenki estig mesélhetné a sérelmeit.

A Könyvhét óta gyártottam egy hosszabb szöveget, az új fekete Moleskine jegyzőkönyvem kockás lapjaira, töltőtollal. Nemcsak azért használtam a kézírást, e régimódi, de mindig jóleső tevékenységet, mert sok utazás szaggatta darabokra azt az időszakot. Azért is, mert gyakorolni akartam. Nem biztos, hogy valaha is megjelentetem ezt az izét, műfaja nehezen dönthető el. Megnyugtató érzés, ha akad néhány kiadatlan kéziratod a fiók – esetemben

beépített szekrény – mélyén. Akkor is, ha elbaltázottak. Nem mindent adtál ki, ez olyan nagyúrian hangzik.

Írd le, élvezd ki az ezzel járó megkönnyebbülést, aztán felejtsd el. Néhány emberrel azért talán majd elolvastatom. Hogy lemérhessem, miként hat rájuk. Ha az derül ki, hogy sikerült eljutnom a falig, a képességeim, a szerkesztő- és ábrázoló-tudományom faláig, mégiscsak megeshet, hogy idővel publikálom. Hülyébb pókok maguk ellen szőnek hálót. Az a gyanúm, hogy én erre szakosodtam. Tovább rontom a helyzetet? A rosszat tovább rontani olykor javítással egyenértékű, bonyolult módon, amit itt most nem kezdek átgondolni vagy elemezni. Talán majd beleírom a szövegbe. Vagy nem. Semmi szükség filozofálgatni. Rögzítsd a tényeket, és kész.

Mi volna, ha ennek a lánynak adnám oda? Kaphatnék egy kívülálló véleményt, amelynek az irodalmi kánonhoz, a kialakult erősorrendekhez vagy a kritikusi szavazatokhoz semmi köze. Ő lehetne az az esküdt, aki annyira elfogulatlan, hogy nem is hallott a bűnügyről. Az amerikaiak ilyeneket próbálnak választani a tizenkét tagú civil zsűrikbe, ami a tévékorszakban szerintem lehetetlen. Ki ne hallana egy gyilkosságról, ráadásul az ő tágan vett körzetében? Aki mégsem, az olyan bunkó, hogy egy háromlábú kóbor kutyát sem bíznék rá, azt végképp nem, hogy döntsön, bizonyos embertársa bűnös vagy ártatlan, végezzék ki, kapjon életfogytiglant vagy mentsék föl.

De már régebben megígértem valakinek, hogy ha egyáltalán elkészül ez a szöveg, ő lesz az első olvasója. Hát... ő és Virág egyszerre kapja? Az ámítógép világában ez gombnyomással megy. Mennyi bonyodalom támadt az ilyesfajta ügyekkel a gépírónők időszakában! Átütőpapíros példányok... brrr.

Azzal zártam a diskurzust Nasch Virággal, hogy majd innen folytatjuk. Kaptam két puszit, jólesett az ajka érintése a bőrömnek. Mázli, hogy lett ez az új kis rokon, a semmiből. A szüleivel is fölveszem a fonalat, ha úgy alakul. Majd. Ha ez a rohangászós korszak lecseng, hálisten egyik külföldi város után következik a másik, Berlin, Párizs, London, Bécs, Stockholm.

Utazni úgy jó, ha nem teljesen céltalan, ha van bármi ügye az embernek, és nekem adódott.

Mindeközben sokat járt a fejemben kisvirág. Akartam küldeni neki képeslapot, lehetőség szerint fekete-fehéret, de aztán ellinkeskedtem. Pedig gyűjti.

§%§%§%§%§%§%§%§%§%§%§%§%§%§%§%§%§%

…..

égre találkoztunk. A Margitszigeten. Már dolgozó nő, az érettségit megugrotta helyből, a felvételin elhasalt nekifutásból. Sebaj, miért kéne mindenkinek diplomát szereznie?

Az ő ötlete volt a sziget. Hogy sétáljunk. Abban a dögmelegben Vonszolódtunk egy kicsit, a víztoronyig, ott kértem, forduljunk vissza. Beültettem a kocsiba. Merengtem, most aztán hová?

Elvittem a néhai Hungária kávéházba. Megmutatni ifjúkorom fontos helyszínét. Rosszulesik, hogy a Hungáriából újabban luxushotel lett. Az egész épület, ahol hajdanán többek közt az Új írás, a Szépirodalmi és a Móra Ferenc könyvkiadó, a Magyar Hírlap és a Film, Színház, Zsuzsika szerkesztősége volt. Az jólesett, amikor a Hungáriából megint New York lett, ahogyan a Nyugat idejében hívták. Az nem, amikor egy luxushotel éttermévé vált, és az írók karikatúráit elsuvasztották valahová. Mindegy, unom a könny fátyolos tekintetű emlékező szerepét, aki még ismerte ikszet és ipszilont. A lovakat lelövik, ugye, a régebben tisztelt nagyemberek képeit pedig szemétre vetik. Jó hír, hogy nem mindet, nem mindig, nem mindenütt. Rossz hír, hogy der Kapitalismus siegt! Irodalmi kávéház helyett: luxushotel méregdrága vendégetető helyisége. Ez van.

Arra már biztosan nem emlékszem, milyen szar volt az íróreggeli a Hungáriában, csak arra, hogy olcsón adták.

Vagy nyolc utcával odébb tudtam parkolóhelyet találni. Rezgett az egész kerület a hőségben. Ájuldoztam. Régebben nem voltak ilyen döglesztő nyarak. Pfuj, de öreges megállapítás. Tiszta víz lettem, mire beléptünk az üvegajtón. Odabent arcul csapott a kapitalizmus egyik előnye, a léghűtés. Rám dermedt a póló a fekete ing alatt. Szégyenkezve kaptam magam rajta: Virágocska cicibimbóit bámultam a kacér topban, duzzadtan meredeztek, nem tudtam eldönteni, még a forróságtól vagy már a hidegtől. Virág meg azt nem tudta eldönteni, mit kérjen, szerintem eltévedt a négynyelvű étlap dzsungelében. Kérdeztem, eszik-e piros húst, vonogatta a vállát, ez az egy szokása idegesít, minek vonogatja, beszéljen inkább. Sebaj, aki nem nyilatkozik, az egye, amit kap, erőlevest rendeltem tojással, másodiknak tournedos bélszínt, magamnak véresen, krumplipürével, neki átsütve, grillezett zöldségekkel. Amikor a pincérhad az italokra tért (elegáns helyen nem kezdik azzal, mit inna a kedves vendég, hiszen az az ételtől függ), kis unokahúgicám egy korsó búzasört kért. És meg is itta, sőt a másodikat is. Van neki huzata.

Már a levesnél nekem szögezte, hogy akkor gondolkoztam-e, mi kéne nekem? Kicsit erőlködtem, míg leesett, hogy a múltkori diskurzusra céloz. Mikéne. Mykéne. És Kréta.

Rám szólt, ne tépkedjem a hüvelykujjam. Erre belebonyolódtam az akupunktúrába, itt az izgalom pontja, amit ösztönösen kapargat vagy váj a körmével sok ember, figyelje meg. Türelmesen kivárta rögtönzött TIT-előadásom, aztán jelezte, nem válaszoltam a kérdésére. Hiába, csak nyomtam tovább a sódert, mutattam neki, hol kell megnyomni körömmel izgulás ellen. Ezt is kivárta, aztán szép szelíden: Bodóné!

Istenem! Anyám mondta ezt, ha valaki mellébeszélt a családból. Leggyakrabban én beszéltem mellé a családból.

Kicsi csillagvirág, te akartad, gondoltam. Tessék. Rázúdítottam az egész csomagot. A halálfélelemtől a vérnyomásig. Az alvászavaraimtól az impotencia suhintásáig. Ennek hallatán picit elvörösödött. Én is. Mit össze nem hordok ennek a helyes kiscsajnak!? Elmentek már nekem otthonról. Gyorsan áteveztem a prosztata lassú, de biztos növekedésére, és ifjú feleségem horkolására.

Virágocska, egyszer csak: Én azt hittem, megint azzal jössz, hogy a kollégák nem szeretnek. Azzal nem jövök.

Már megírtam.

KÉSZ.

Ad acta.

De nem ad akta, hanem adod a bankot, ahogyan szoktad, gondoltam. Bizonyos mértékig leraktad a papírra a gondod, vagyis a számítógépes fájlba. Ám attól még nem oldódott meg. Csak csillapult. Az ember vágyik a kartársai őszinte elismerésére. Aki nem érzi a céh megbecsülésének forró fényét a bőrén, az ugyanúgy vacog, mint a kisgyerek, ha nem sütkérezhet a szülei figyelmében. Hát, szeretetében, na.

Mint például én. Hogy ne menjünk messzire. Péter Orbán ezoterikus író szerint minden szülő annyira szereti a gyerekét, amennyire csak tudja. Az ember legfőbb energiaforrása az apja és az anyja, akkor is, ha már nem élnek. Úgy képzeli ezt Péter Orbán, hogy a gyerekek korszerű repülők, amelyek a levegőben is képesek tankolni, a szülők pedig a tanker gépek. Minden szülői energiájukat átadják a csövön, s mi mégsem kapjuk meg az egészet. Például mert nem jól kapcsolódtak a csövek, van súrlódási és más ellenállás, egyéb akadályok.

Elgondolkodtató elmélet. Mindig úgy éreztem, engem nem szerettek a szüleim. Nem eléggé. Lehet, hogy az én készülékemben volt a hiba? Talán azóta is így alakul, valamennyi emberi viszonylatomban?

Elmondjam-e az új kis rokonnak? Bírná-e a két ingerlően csapott válla ezt a terhet?

Talán hasznára válna. Bár ő elég jól van a szüleivel. Amennyire meg tudod ítélni abból, amit mesélt.

Én a magam részéről adni jobban tudok, mint kapni. Valószínűleg azért igyekszem adni nyakló nélkül. Talán a kelleténél lehengerlőbben. Túltengek e téren. Például nehéz mellettem fizetni vendéglátóipari helyiségben, még annak is, akit alig ismerek. De hát olyan nagy baj ez? Végtére a saját pénzem költöm rájuk. A tett fontosabb, mint a látszat, vagy nem?

Előállhatnék történetekkel, amelyek igazolják, a szüleim tényleg nem voltak képesek a gyereknevelésre, úgy nőttem föl a szerencsétlen családomban, mint barack a fán. Vadbarack a vad fán, nuku nyesegetés vagy permet.

Folyton azt hajtogatták, rossz vagyok. Ezt is elszúrtam, azt se csináltam meg, amazt is tönkretettem. Ne csodálkozzam, ha semmit se hoz nekem a Jézuska, ha nincs ajándék a születésnapomra. Végül azért csak odalöktek valamit.

Soha nem azon csodálkoztam, ha valamit nem kaptam, mindig azon, ha igen. Máig ez a hozzáállásom bármihez, ami kapható. Többször megesküdtem, ha gyerekem lesz, nem mondom neki, hogy ő rossz, akkor se, ha... Soha. Pirulva kell beismernem, hogy e fogadalmat sem sikerült maradéktalanul betartanom.

Jaj istenem. Állatira megszerettem Nasch Virágot. Kakattantam, ahogy ő mondaná. Nagyon süti... Vigyáznom kell, el ne szúrjam. Nehogy agyonadjam, mielőtt ő is megszeretne. Türelmetlenül várom, hogy jelentkezzék. Nem keresem mindennap. Tisztára úgy viselkedem, mint pasi az új szeretőjével, taktikából.

Már csak egy lépés választ el attól, hogy örökbe fogadjam. Képletesen, persze.

Aggasztó. Hiszen van nekem saját lányom, az isten szerelmére! Mért nem őrá zúdítom ezt az érzelmi cunamit? Nahát. Zúdítom őrá is, amióta van nekem. Csak már egy ideje Londonországban él. Bármilyen ijesztő, a cunami nem mindig talál oda. Nincs olyan nap, hogy ne akarnék mondani neki valamit. Nem mindig hívom föl. Ha beállíttatnám a skype nevű bigyót az ámítógépemen, állítólag ingyen hívhatnám, mi több, ő is bármikor hívhatna. De én nem a pénz miatt nem telefonálok neki napi háromszor. Attól, hogy nem

vagyunk látótávolságra, egyre kevesebbet tudok róla. Egyre félszegebb is leszek. Néha azt sem érzem biztosan, mit kérdezhetek, mit nem. Egyre nehezebben találom ki a karácsonyi és szülinapi ajándékait. Egyre vékonyul az a dús, vastag réteg, amit belőle hétköznapi természetességgel kezelhetek. A forró, közeli ismeretség bizonyos vonulatai kissé foszladoznak. Mással is ez történik távkapcsolatban? Ő is ezt éli át? Vagy csak én volnék ilyen hülye? Pedig attól, hogy messze van, még sokkal erősebben szeretem. És amikor végre találkozunk, nem bírom ezt kifejezni. Nyögvenyelősen indul a beszélgetés. Inkább csak hallgatni tudom úgy, mint régen, az még jól megy. Átölelem, ahányszor csak lehet, így próbálom adni. Magam. Neki.

Ha itthon volna a lányom, Nasch Virág kevésbé számítana?

Kérdés. Elvégre eddig is létezett az új kis rokon. Amíg a Park vidékén laktam, csupán egyetlen kerülettel odébb. Különös, hogy soha nem futottunk össze, utcán, moziban, színházban, könyvesboltban. Na jó, színházban és könyvesboltban ritka vendég, akkor presszóban, étteremben, közértben. A, nincs már KÖZÉRT, a szocializmus jellegzetes élelmiszerboltja. Csak MAGAMÉRT van. Nem csoda, ha magányos vagyok. Az én világomból hiányzik a közért.

Ha véletlenül összefutottunk, én akkor sem tudtam, hogy ő – ő. Csak ő tudta, hogy én – én. Ugyan már, biztosan említette volna.

Elhívtam a Könyvesházba. Aznap, amikor úgyis műsorom volt, tévéfelvétel. Dicsekedni akartam? Lehet. Olyankor érzem a legsűrűbben az emberek – az olvasók – szeretetét. Talán tudat alatt arra vágytam, lássa ő is. Hát, látta. Emiatt azonban alig tudtunk beszélgetni, mindig odajött valaki.

A kedves kolléga (a szemüveges) szerepelt aznap este a műsorban. Mindig legalább egy órával előbb érkezem, aminek semmi értelme, már úgyse tehetek semmit, fölkészültem. Hiába, nem bírom másképp. Ülök kicsit a félemeleti kávézóban, aztán fönt az irodában, és betegre izgulom magam. Gondoltam, Virág majd eltereli a figyelmem. Hülye ötlet volt. Virág teázott, én kávéztam. Egyszer csak azt mondta, nagyon állat, meg vannak zakkanva értem az olvasóim.

Legalább tíz éve kapaszkodom a gondolatba, hogy csak az olvasók számítanak. Semmi áron nem cserélném el a helyzetemet egyik kollégáméval sem, ideértve a Nobel-díjast is. De... azért... kellene a szakma elismerése. Is. (Ha ugyan szakma ez.) Kellenének hízelgéstől csöpögő kritikák. Kellene egy-két zaftos díj. Mért?

Mért, mért, ha tudnám...

Nem kell hazudni. Tudom. Tudni vélem. Megírtam a Tiszta vízben.

Fogalmam sincs, hogyan, Istenről kezdtünk beszélgetni Virággal. Hisz-e? Hiszek-e? Hiszekegy.

Kiderült, hogy a keresztanyám hordozta őt a templomba, vagyis a nagyanyja, ami azért poén, mert néha engem is ő vitt, vagy harminc évvel korábban. Harminckettő, a fene egye meg. Már akkor is öreg nőnek láttam, öregebbnek anyámnál, pedig néhánnyal fiatalabb volt nála. Most hogy nézhet ki? Talán jobb nekem, ha sose tudom meg. Ő legalább él.

A hittant a nagyanyám erőltette, így lettem egy kis hithű katolikus, míg az egyház is elhagyott engem, pontosabban becsapott, Angéla néni személyében. Már nem emlékszem, hogy ez volt-e az igazi neve, vagy csak a Sír a nótában hívtam így az ő nyomán formált néhai apácát. Akkorákat hazudott nekem, mint egy bérház, annak érdekében, hogy ne tegyek föl kérdéseket, inkább feltétel nélkül higgyek az Úr mindenhatóságában. Nyilván úgy vélte, a cél szentesíti az eszközt. De akit egy gyerek hazugságon kap, annak szavát sem hiszi a továbbiakban.

A nagyanyám annak dacára lett engesztelhetetlen katolikus, hogy Weiss néven látta meg a világot egy behóvet zsidó családban. Szép kis vegyes saláta.

Beszélgetésünk félbeszakadt, mert már cipelte föl a stáb a kamerákat meg a lámpákat. Pedig szívesen meséltem volna neki a gyerekkoromról. Mindig azt hozza ki belőlem. Cudar ellentmondás. Gyerekkoromra utálattal emlékszem. Igyekszem elfelejteni. Ha Virág eszembe juttatja, az valahogyan mégsem fáj. Ennek is utána kéne járnom.

\+ + + + + + + + + + + + + + +

…..

Ez a nemzedék úgy kezeli az ámítógépet, mint mi a... A, nincs semmi, amihez ennyire értettünk volna. Kijött Virágocska hozzánk, két perc alatt belőtte nekem a szkájpot, amivel ingyen telefonálhatok a lányomnak Londonországba.

Ült a dolgozószobámban, a drótkeretes szemüvegében, mint a doktor Bubó csajváltozata. Annyira tetszik, szívesen átölelném. Nem merem.

Elfogadnék egy ilyen tinilányt. Ha az első feleségemmel összejön a második gyerek, volna. Ő azt mondta, nagyon szeretné a másodikat. De tudat alatt félt a szüléstől, én meg ezt mondom. Nem csoda, majdnem egy teljes napon át vajúdott a lányunkkal, még a Bakáts térre is kihallatszott a sikítása. Néha álmodom ezzel, s a velőtrázó hangra ébredek.

A feleségem (a mostani) egész barátságosan fogadta az új kis rokonomat, pedig Orsi nem arról híres, hogy bárkit, aki csak hozzám jön, barátságosan fogadna. Mintha az illető zavarná az ő köreit, pedig kétszáz négyzetméteren azért el lehet különülni szükség esetén. Sajnos, ez a kellemetlenség vagy kelletlenség már annyira a jelenlegi személyiségébe ragadt, hogy észre se veszi. Mi van a párhuzamosokkal, melyek nem a végtelenben találkoznak, hanem itt a földön?

Sokszor sírok egymagamban.

Nem mondom senkinek.

Mért nem írom bele a titkos naplómba a részleteket, hm?

Mert nem akarom írva látni.

Rám tört a vágy, hogy kiöntsem a szívem Virágnak. Ő biztosan megért. Ha meg lehet érteni. Ezt az egészet. Esetleg csak engem. Dünnyög rá valamit, amitől új megvilágításba kerülne az a bonyodalmas cselekmény, ami az életem. De hátha nem az igazat mondom? Okosabb, ha megvárom, míg... Mit várok? Mire?

Megfürdettem a fiúkat. Amikor elkészültünk a fogmosással is, és ott ültek a szobájukban a padlószőnyegen, tiszta pizsamában, a forró víztől kipirult arccal, babaszappantól illatozón, az én műszakom lejárt. Orsi a szobájában szkájpolt, pontosabban csetelt a skype-pal. A világ különböző városaiban üldögélő krapekokkal társalkodik, velük beszéli meg, amit velem kéne, nekik panaszkodik rám. Nekem is volna panaszom, legalább annyi, mint neki. Hagyjuk.

Kiabáltam, hogy ő következik, álljon elő az esti mesékkel.

Orsi is próbálta beállítani nekem a skype-ot, nem tudta. Őneki a szerkesztőségi rendszergazda csinálta meg.

Kiültünk Virággal a nagyteraszra. Gyertyát gyújtottam. Mondta, milyen szép nálunk. Sóhajtottam. Orsi már ezt a házat se szereti. Pedig ő vetette föl, hogy lakhatnánk itt. Most azt állítja, csak kósza ötlet volt. Meg hogy az ember véleménye változhat. Persze. Minden megváltozhat. Hogy távol vagyunk a város közepétől, ide nem jönnek ki a barátai. Közben pedig a régi barátaival már összeveszett. Szar volna, ha most én kerülnék sorra. Tizenhárom éve ismerem. Elég régi barátja vagyok.

Reszketett fölöttünk a csillagporos őszi égbolt. Csavarhúzót kevertem Virágnak, bár nem voltam biztos abban, hogy itathatom-e alkohollal, alig töltötte be a tizennyolcat. De betöltötte, április huszonhatodikán... és én elfelejtettem! Szar ügy. Majd karácsonykor kiteszek magamért.

Akkor minden átmenet nélkül megkérdeztem, elolvasná-e, amit most írok. Azt mondta, simán (agytoll!), de mi az? Hát... talán regényféle. Kisregény.

Kis regény. Mindenesetre félkész. Kíváncsi volnék, érthető-e? Egyáltalán, milyen hatást tesz rá.

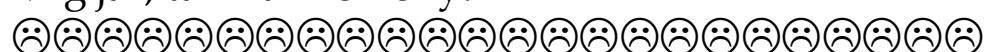
Tetszett neki, hogy ennyire bízom benne. Ittunk még, koccintottunk. Ő se mondta, mire, én se. Csak néztünk egymás szemébe mélyen, mint akik örök szövetséget kötöttek erre az életre. Aztán elment. Szívesen hazavittem volna, de féltem a rendőröktől. Azért fölajánlottam, rázta a fejét, nem kell, jár még a hév.

Egyedül is bedobtam egy vodka-narancslét. Vártam, hogy hulljon le egy csillag. Oda rám. Kimelegedtem a szesztől.

Jár a hév.

Bennem.

Míg jár, tán van remény.

II. (SZÓSZ)

– Szia, Virág, gyere be.
– Levegyem a cipőm?
– Ahogy akarod. Mindegy. Holnap jön a takarítónő. Kérsz kávét?

– Napközbe nem iszok, csak reggel.

– Teát? Narancslét? Vodkát?

– Inkább egy kis zabát, ha van valamid.

– Csinálok szendvicset.

– Okés. Na, kiöntötted a tiszta vizet, vagy fölforraltad?

– Ez jó. Mind a kettő. Írtam elé valamit és meghúztam. Aztán félretettem. Most nem foglalkozom vele.

– Nekem tökre lelkifurdalásom lett, hogy így lefikáztam, annyira nem rossz, és nyomtatásba biztos még jobb lenne.

– Ne aggódj, sokat segítettél. Szalámisat, sajtosat, tonhalasat, szalámis-sajtosat?

– Vajasmézeset is lehet?

– Persze. Csillaghegyi kolléga szerint *vajamézes.*

– Miért?

– Csak.

– Tényleg interjút akarsz csinálni velem?

– Hát, kénytelen vagyok, mert a Karcsi a kerületünk lapjánál zizeg, és rágták a fülét, hogy tőled legyen egy interjú, mint kerületünk híres szülöttje, tisztára rád vannak kattanva, Karcsi mondta, hogy akkor csináljam én, mert ő még sose csinált ilyet. Nem mintha én csináltam volna. Basszus, vörösre izgulom magam miattad!

– Ne izgulj. Ha átküldöd emilen a kérdéseidet, szépen megírom az egészet és kész. Az igazi újságírókkal is így szeretem, amit ők összehoznak, azt is át kell írnom, mert a számba adnak olyan mondatokat, amilyeneket nem mondanék, tudod, a rövidítés miatt. Ha szó szerint lepötyögik, amit összebeszéltem nekik, az se jó, az élőbeszéd nyomtatásban pongyola. Meg be-becsúszik sok tévedés. Küldjed a kérdéseket, és akkor most nyugodtan beszélgethetünk.

– Köszi, olyan édi vagy!

– Nem hinném.

– Pedig higgyed csak. Van egy kis narancsléd? De csak százszázalékosat iszok.

– Tessék.

– Te, írtál két sort a tiszta víznek az elejére, ami tökre tetszett. Valami olyat, hogy azt, hogy valójába ki vagy, egyedül te tudod, senki más, és engedjék neked megőrizni, ami a tiéd, benned azt nézzék, ami viszont az övék.

– Ez idézet, bibliai szöveg. Jézus így szóla Jánoshoz. De nem emlékszem, honnan vettem. Lehet, hogy majd kihúzom onnan, és átteszem valahova belülre.

– Ja, húzd, a mottók tök gázok.

– Tudod ugye, hogy a legnagyobb írók is szoktak mottózni?

– Pechük van velem.

…..

– Figyelj. Tulképp honnan veszed, hogy a bölcsészprofesszorok nem bírnak tégedet?

– Ejtsük már ezt a témát.

– Jó, de ezt még mondjad meg.

– Egyszerű. Jelentkeznek a tanítványaik nagy rendszerességgel. Közlik izgatottan, hogy belőlem gyártanák a diplomamunkájukat, volnék-e szíves hozzájárulni. Naná, ezer örömmel. Később az említett létszám fele mégsem belőlem gyártja a diplomamunkáját. Kevesebb mint a fele bukkan föl újra, a többi csöndben eltűnik a ködben. A fölbukkanók egy része sajnálkozik, bocs, a tanszékvezető vagy a prof lebeszélte rólam, válasszon inkább más szerzőt. Néha képtelen vagyok megspórolni nekik a kérdést, hogy miért? Jön a köntörfal és a mellébesze, amitől dühbe gurulok. Egyikből-másikból kiszedtem a választ. Mert én nem vagyok komoly író. Mert rólam nem szokás tudományos munkát készíteni. Mert én úgynevezett lektűrszerző volnék. Vagyis olyan író, akinek az olvasása nem izzasztó munka.

– És tényleg?

– Mit tudom én? Hát... sokan olvasnak. Adtam egyéb okot is bőven, hogy a szakmatársak ne szeressenek. A Yale Egyetemen vészeltem át az egész rendszerváltozást, Amerikában, és jól kerestem odakint. Aztán hazajöttem, volt pénzem és bátorságom, könyvkiadót alapítottam, kilencvenegyben, amikor úgy nézett ki, a régiek csődbe mennek. Csináltam tévéműsorokat, még jobban

kerestem, híres lettem. Nem voltak gondjaim. Sosem panaszkodtam, ez is gyanús. Mindennek a tetejébe elvállaltam az NKA szépirodalmi kuratóriumának elnökségét, négy évre. Na, az igazán rossz ötlet volt.

– Enkáa?

– Nemzeti Kulturális Alap. Az osztja szét a kulturális járadékból befolyó pénzt. A szépirodalmi kuratórium főleg a szépirodalmi kiadóknak és lapoknak, kisebbrészt a kollégáknak. Mindenki megharagudott. Aki nem kapott, azért. Aki kapott, azért, hogy nem eleget. Már lejárt a megbízatás, hála a jó istennek.

– De most frankón, ez tényleg ennyit számít?

– Azt hiszem. Nem tudom. Szerintem az se növelte a népszerűségem, hogy újabban olyan szériában jelennek meg külföldön a könyveim, itt-ott nagy kiadóknál, hogy... gyorsan lekopogom a fán, alulról, bal kézzel.

– Mint a nagymama. Te ebben hiszel?

– Nem, de mit árthat?

– Szabad itt cigizni?

– Csak a teraszon. Vegyél kabátot.

– Fú, ez a kilátás azért tényleg.

– Igen. Látod, ott lakott az Aczél György, abban a saroklakásban, kultúrdiktátor.

– Ja, ezt is írtad a tiszta vízbe. Meg hogy tőle kaptad azt a díjat.

– Hát, nem egészen. Az írószövetségi értesítő minden évben tájékoztatott, kiket jelöltek a kitüntetésekre, így a József Attila-díjra is. A szakosztályok tették a javaslatot, aztán az elnökség szűkítette a névsort, én soha nem kerültem a kiválasztottak közé, efelől tehát nyugodtan alhattam. Végül mégis megkaptam, franc se tudja, hogyan. Vagy a minisztériumban tettek a listára az utolsó pillanatban, vagy az is lehet, hogy maga Aczél döntött így, volt rá jogköre. Gánc egál most már. Huszonöt éve volt. Negyedszázada. Kaptam azóta ilyen-olyan díjakat, mit tudom én, a tévés működésemért. Általános emberi arcélemért. Humanizmusomért. A városért végzett tevékenységemért. Az olvasók által leggyakrabban kikölcsönzött regényért. Satöbbi. Jó, átadták a Parlamentben a Tiszti Keresztet, az oklevélben az állt, hazai és nemzetközi eredményeimért. De hát az csak egy plecsni.

– Nem értem, mért fikázod le, hogy kitüntettek a parlamentbe! Láttunk a tévébe.

– Nem fikázom, csak mondom, hogy... Hárman ráztak velem kezet az átadáson, az egyikük az épp megbukott és utolsó hivatali napjait töltő miniszterelnök. A másik a köztársaság elnöke, hajdani professzorom a jogi karon. Azt mondta, emlékszik rám. Ennek örültem, pedig utáltam oda járni.

– De legalább van egy diplomád, ami jól jöhet az életbe.

– Még soha nem használtam semmire. A Yale Egyetemen azért jó volt, hogy rendelkeztem felsőfokú végzettséggel. Mindegy. Író irodalmi díjra vágyik, tudod? Lehet, hogy most már kifejezetten büszkének kéne lennem viszonylagos díjtalanságomra. Én vagyok az, aki nem kapott. E minőségemben egyedülálló. Az a vicces, hogy majdnem mindenki azt hiszi, már rég Kossuth-díjas vagyok. Dönthetnek úgy: a továbbiakban féltő gonddal őrzöm e státuszom. Különben van azért egy bizonyos díjam, amilyet senki nem kapott, a Schell-Washington-díj. Tizenegy éve vettem át. Magamtól. Épp jött a Ki kicsoda adatlapja, hogy írjam be az új köteteimet és az egyéb változásokat velem kapcsolatban. Odafirkantottam, hogy Schell-Washington-díj. Azt hittem, a szerkesztők jót nevetnek, és ennyi. De így jelent meg. Azóta minden kiadásban olvasható. Más életrajzaimban is. Sokáig vártam, hogy valaki leleplezzen. De úgy látszik, ezt is nekem kell.

– És ilyet lehet? Így kamuzni?

– Nem nagyon.

– Akkor meg mért csináltad?

– Játékból.

– Vac-vac.

– Menjünk be. Kérsz egy csavarhúzót?

– Azt nem, de hoztam valamit.

– Nekem?

– Nekünk. Lőttem egy kis gándzsát. Megsodrod?

– Micsodát?

– Gándzsát. Nem mondod, hogy nem tudod!? Mariska. Fű. Marihuána. Elszívunk egy békespanglit.

– Te füvezel???

– Maradjál a jófej üzemmódban. Adj egy szál cigit.

– Tudod, hogy nem dohányzom.

– Ja, de itt hagyhatott valamelyik csajszi.

– Milyen csajszi?

– Azt mondtad, legénylakás!

– De nem úgy... vagyis... mindegy, nincs cigi.

– Okés, ne bazd föl az agyad, adjál vékony papírt. Ez jó lesz. Sodrom.

– Virág, nem lesz ebből baj?

– Milyen baj?

– Hát... mégiscsak kábítószer!

– Te nem szoktál szívni?

– Nem.

– Majd most. Ne mondjad, hogy ezzel is menjünk ki, cidrizve nem lehet, majd kiszellőztetünk. Meggyújtom. Nna. Így. Tessék. Ne nyálazzad, ne rágjad.

– Virág, én egy kicsit aggódom.

– Te csak ne aggódjál. Ebbe otthon vagyok.

– Olvastam az interneten, hogy hiába mondja a Kobra Gyuri, hogy ártalmatlanabb, mint az alkohol, kimutatták, hogy aki marihuánázik fiatalkorában, annál nagyobb a kockázata, hogy esetleg súlyos pszichiátriai betegségeket kap, például skizofréniát.

– Hülyeség. Annak a Gyurinak van igaza. Haverod?

– Talán egy kicsit. Idősb kolléga. De még az is van, hogy a marihuána füstje sok rákkeltő anyagot tartalmaz. Akkor meg minek szívjuk?

– Csak azért, hogy ellazuljál, és egy kicsit jobb kedved legyen. Nyugodjál már le, hunyd be a szemed, na. Elszívjuk, és mindjárt jobb kedved lesz.

…..

– Igyunk valami szigorúbbat. Páleszed van?

– Nincs. Várjál, talán mégis, legutóbb hagyott itt a lányom, azt hiszem. Megvan. Tessék. Cseresznye.

– Csírsz. Kérdezhetek még, vagy má elég belőlem?

– Parancsolj.

– Parancsoljak? Hogy beszélsz velem? Én a másodunokahúgod vagyok, nem valami farok újságíró!

– Bocs. Kérdezz.

– Ha mondjuk kifognál engem, mint aranyhal, és teljesíteném három kívánságodat, akkor?

– Könnyű, ezen már sokszor gondolkoztam. 1. Egészség és épség mindenkinek, akit szeretek, neked is. 2. Maradjon meg a munkaképességem, amíg élek. 3. Se előbb, se később ne haljak meg a szükségesnél. Érted!?

– Ja, nem vagyok olyan buta, amilyennek látszok.

– Nem látszol butának.

– Hanem minek?

– Belevaló csajnak. Vagesznak, a te szavaddal.

– Ja, de ez a Szabi szava. Igyunk még!

– Inkább ne. Ha bepiálsz, és úgy mész haza, a papád-mamád leharapja a fejem, teljes joggal.

– Miből gondolod, hogy hazamegyek? Korán van még, vár az éjszaka, megyek a dizsibe.

– Egyedül?

– Nem, a Zitával meg a faszijával.

– Virág, nem valami szép az, hogy faszija.

– Ja, de ez meg a Zita szava. Nem kell mindig olyan fennköltnek lenni.

– Fennkölt? Én?

– Ja. Meg néha kőszobor. Semmi érzelem nem látszik rajtad. Úgy kell kibányászni, hogy van azért neked. Sodorjak még?

– Szerintem elég már. Virágocska, kérlek, ne kezdjél szabadkozni, meg semmit, de tudod, milyen nap van ma?

– Várjál...

– Mindegy. Ma van a születésnapom. Éljek soká.

– Jaj, hát... akkor... Átölelhetlek?

– Kifejezetten megkérlek.

– Hepi börszdéj tujú, hepi börszdéj tujú!

– Köszi. Engedd el a fülem. Beszéljünk másról.

– Okés. Mélyre szívjad.

– Jó... Te, ha majd egyszer azt veszed észre, hogy kezdek hülyülni, és szart írok, légyszi szóljál. Az elöregedett primadonnák és írók nem képesek visszavonulni. Pedig van egy pillanat, amikor az ember kezdi lebontani a saját szobrát. Anélkül, hogy észrevenné. A barátok, kollégák tapintatosan nem szólnak. Legszebb öröm a káröröm.

– Ez frankón így megy?

– Vigyázni szeretnék, hogy vegyem észre magam, ha elmegy az eszem. Virág, te szólni fogsz?

– Ha még kapcsolatba leszünk, szólok. Az a barát, aki megmondja, hogy rúzsos a fogad.

– Nem is rúzsozol.

– Ha megyek az éjszakába, akkor de. Majd kikenem magam, mielőtt. Te hogy tudsz ennyit sóderolni, közbe ki se szárad a szád?

– Hát... túl sokat beszélek?

– Túl keveset iszol. Ha nekem beszélni kell, mondjuk feleltetés van, mindig iszok közbe bubimentes vizet. De jó, hogy vége a giminek! Hogy már érett vagyok.

– Én még nem.

– Kac-kac. Kérek még egy pohárral.

– Szerintem elég már. Tudom, tudom, jófej üzemmód... Ott az üveg, szolgáld ki magad.

– Drága nagy-nagybratyó, nem kéne már indulnod haza a családodhoz?

– Nem. De te lekésel a dizsiről.

– Á, nem lehet lekésni, éjfél után indul be a buli. Azt mondtad, minden este te fürdetsz.

– Igen. Azonban... szóval, ma itt alszom.

– Itt alszol?

– Virág, érzékeled, hogy gyakran megismétled a kérdést?

– Tényleg? Bocsesz. Csak meglepődtem.

– Jogos. Volna itt valami, amit szeretnék elmondani. Nem könnyű. Ami azt illeti, nyakig ülök a szószban. Nyilván furcsa, hogy épp a születésnapomon nem megyek haza. Az a helyzet, hogy egy gyors, átfutó válásban vagyok.

– Nem mondod??

– Ez van.

– De bazmeg, hogyan? Két ötéves gyerekkel?!

– Virág, sejtem, nehéz ezt megérteni, néha én se értem, hidd el, egyszerűen nincs más kiút. Két és fél éve tűröm. Próbálom. Erőlködöm. Orsi ezt nem érzékeli. Szerinte nem tudom tölteni lelkileg. Szerintem meg ő nem tud elfogadni, sem érzelmet, sem mást. Tőlem legalábbis. Fogalmazzuk úgy, hogy benne elmúlt. Állandó a feszkó, ez a gyerekeknek is szar. Tegnap véletlenül tudtunk egész normálisan beszélgetni. Ő maga mondta, ha azt kellett volna átélnie mellettem, amit én voltam kénytelen átélni mellette, már régen kilépett volna ebből a kapcsolatból. Kérdeztem, akkor miért nem ő indította el a válópert? Azt felelte, a gyerekek miatt, gondolta, hogy éljünk egy fedél alatt, viszont járja ki-ki a maga útját. Igyekeztem, de nem bírom. Nagyon egyszerűen össze tudom foglalni. Amikor megismertem, láttam, egy darab kotont tart a villamosbérletében. Mindig bevetésre készen. Érdekes lehetett, amikor az ellenőrnek fölmutatta. Kezdetben szakmai kapcsolat volt. Aztán végzetesen beleszerettem. Rajongtam érte. Ő is értem. Idővel összeházasodtunk. Megszületett a két kis Kohinoor gyémánt. Ha más értelme és eredménye nem volt ennek a házasságnak, akkor is megérte. Most azonban már nem egy darab

kotont tart magánál, hanem egész dobozzal. Nyilván boldogtalan mellettem. Ilyenkor kell elválni, nem gondolod?

– Kemény. Nagyon hadarsz.

– Télleg? Még ha igaza volna is – vagyok, aki vagyok. Sosem próbáltam úgy tenni, mintha más volnék. Csak amióta tart ez a válság, két és fél éve, lassan inkább három, azóta iparkodom, erőlködöm, hogy megfeleljek Orsinak. Csináltam, ahogy tudtam, aki tudja, csinálja jobban. Nem megy. Nem megy tovább. Gyerekek ide vagy oda, nem maradt több lépésem a sakktáblán, le kell ugranom róla az asztalra.

– Ahhoz képest, hogy füveztünk, állatira bírod nyomni a sódert. De basszus... ne sírjál. Illetve sírjál, hátha jót tesz.

– Érdekes, milyen okos vagy, pedig...

– Pedig?

– Hát, olyan keveset olvastál. Csiszolatlan gyémánt vagy, kis Virág.

– Majd csiszolódok még, ne félj.

……

– Hol az a dizsi? Elviszlek.

– Ne marhulj, jól tele vagy, így nem vezethetsz. Be se ülnék melléd. A papa megesketett, hogy sose szálljak be részeg sofőrhöz. Adott egy dugi pistát. Azt én is a bérletembe tartom.

– Ti így hívjátok az óvszert?

– Szórakozol? Pista, Pista király, tízezres, dugizsé!

– Aha. Én már nem is tudom, kik vannak ezeken az új a pénzeken.

– Túl gazdag vagy, meg se nézed, úgy szórod, mi?

– Nem szórom. De nem verem a fogamhoz, az igaz.

– Na, lépek.

– Vedd a kabátod, tényleg nem engedlek el így, taxit hívok, én fizetem, elkísérlek. Pillanat. Halló. A tizenharmadik... igen, köszönöm szépen. Mehetünk le, két perc múlva itt lesz.

– Se bemutatkozás, se lakcím?

– Az ámítógépük mindent tud. Nem mutatkozhatom be, miután azt mondták, jó estét, művész úr, melyik szokott címre, két perc, örülünk, hogy ismét minket választott.

– Öcsém... meg vagy te szervezve.

– Nem én. Ők.

…..

– Hova, Virág?

– Legyen szíves a Kapualjba, tudja, hol van? Akkor jó.

– Kapualj?

– Télen az a menő hely a városban. Meg az Alfavill.

– És nyáron?

– Talán a Napfolt a szigeten. De majd még kiderül, folyton változik. Most ne beszéltessél, szájfényezek.

– Rendben.

……

– Azt hittem, visszamész a kis odúdba a taxival.

– Á, majd hívok egy másikat. Még nincs kedvem hazamenni.

– Bejössz akkor?

– A dizsibe? Ugyan, Virág, nem akarsz te egy ilyen öreg fasszival mutatkozni. Öreg csótánnyal.

– Egy az, hogy te nem egy öreg csótány vagy, hanem a nagy-nagybratyóm. Simán beviszlek. Lövünk neked egy jó kis csajszit.

– Kösz, de inkább nem, kösz. Nincs kedvem. Pláne nem ennyire fiatalt.

– Na gyere csak.

– Hát... jó. Negyedóra. De a beugrót én veszem.

– Okés, köszi. Látom, te egy két lábon járó pénztárca vagy.

– Nem érdekes. Ruhatár?

– Az nincs. Kampók a falon. De a fűtést se viszik túlzásba. Düllesszük a bárpultot egy kicsit.

– Állati hangos.

– Mit mondsz?

– ÁLLATI HANGOS A ZENE!

– Ja, ide nem dumálni jön az ember, hanem táncolni. De most elég szar a mjúzik.

– Nem szereted a Boney-M-et?

– Lónyál. Majd lesz latin blokk, én arra rázok. Addig igyunk. Lécci, két szex ondö bics.

– Lehet, hogy nekem már nem kéne többet.

– Még ezt az egyet.

– Mire igyunk?

– A tiszta vízre. Csirsz! Az, aki ideinteget, az az Ilcsi, a barátnőm. Ott a sarokban meg a két srác a Déry ikrek, egy suliba jártunk. Nyáron mindig vitorláznak. A faterjuknak hajóflottája van az Adrián.

– Megáll az eszem.

– Ja, elég durva. Meghívta az egész osztályukat egy hétre, de a diri lefújta.

– Én is lefújtam volna.

– Kár. Látod, a kutya se törődik avval, hány éves vagy. Vannak itt öreg csótányok. Szánalmasak.

– Én nem?

– Te nem. Gyerünk ki a ház elé egy spanglira.

– Van még nálad?

– Nem, de látom, hogy pont körbejár, haverom az a coli csávó, a Zombi. Gyere.

– Jó.

– Szasztok, ez a nagy-nagybratyóm, de persze őt mindenki ismeri, szia Zombi, puszi. Beállhatunk? Köszi.

– Jó... estét.

– Tegezzed őket bátran.

…..

– Itt a latin blokk. Táncolsz velem?

– Na neee... így nem is tudok.

– Tessék?

– BÖMBÖL A ZENE! ÍGY NEM TUDOK!

– HÁT HOGY TUDSZ?

– MUTATOM.

– OKÉS.

– DE ÉN VEZETEK!

– VEZETSZ?

– PRÓBÁLD MEGÉREZNI, AMIT CSINÁLOK! A TÁNC A BIZALOM MŰVÉSZETE.

– ÉN BÍZOK BENNED, CSAK NE LÉPJ A LÁBAMRA, MAGASSARKÚBA VAGYOK.

…..

– Kösz, hogy kikísértél. Megyek most már. Jó volt veled táncolni.

– Nekem is. Azért nagyon süti volt, amikor körbeálltak és tapsoltak.

– Én feszengtem. De ez van. Velem nem lehet nyilvános helyen megjelenni büntetlenül. Még szerencse, ha nem lesz rólunk egy hír valamelyik bulvárlapban. A híres író letaposta teenager csaját a Kapualjban.

– Lazítsál. A barátnőim örültek neked. A többiek le vannak szarva.

– Lazítani? Azt se tudom, eszik-e vagy isszák. Különben ami a házasságomban történik velem, az voltaképpen ugyanaz, ami az irodalomban.

– Csak nyomatod!?

– A feleségem is kiközösít. Kiközösülök. Ahelyett, hogy közösülnék.

– Kac-kac. Mondtam, hogy lőjünk neked egy csaj-szit. Az Áginak bejössz.

– Bejövök?

– Na, ez ragályos, már te is ismételgeted a kérdést. Bejössz! Be van rád indulva!

– Melyik az Ági?

– A szőke fürtös. Gyere vissza, megmutatom.

– Á, inkább nem.

– Okés. Akkor ülj be szépen.

– Hogyhogy?! Már hívtam taxit?

– Nem, drága nagy-nagybratyó, leintettem neked egyet. Jó éjszakát, aludjad ki magadat.

– Rendben, Virágocska. Ne haragudj, hogy ilyen sokáig feltartottalak.

– Nem az, csak fázok már itt a járdán.

– Szevasz, jó mulatást. Ne aggódj miattam, íróval nem lehet kibaszni. Ezt is a Déry Tibor mondta. Azt hiszem.

– Jó van, na. Szió.

– Csók.

*

Hamar kialakultak köztük a végleges becenevek. Kivi (a kisvirágból). És Rik (megnézték a Casablanca című, inkább fehér' mint fekete filmet DVD-n, többször).

Rik stílszerűnek érezte, hogy abszintet szerezzen, amikor harmadszor tűzték műsorra a filmet. Mutatta a palackot a lánynak, és azt fejtegette, hogy szabály szerint mély toldalék kellene az abszint szóhoz, abszintot, de úgy nem hangzik jól, inkább abszintet. Vannak kivételek, például októberben, novemberben, holott vegyes hangrendűek, ugye, és itt a híd, hídra, hídon, aztán a férfi, férfival, ennek az az oka, hogy eredetileg férfiú volt.

Imád magyarázni, gondolta Kivi, akkor érzi magát biztonságban. Megtette a férfinak azt a szívességet, hogy gyakran kérdezett.

– Milyen pia ez?

– Francia. Ánizsos pálinka. Színváltós.

Beindult a történetmesélőgép. A hetvenes évek végén, amikor Rik Párizsban volt nyomorgós ösztöndíjon, az abszintről úgy tartották, súlyosan káros az egészségre. Helyette Pernod járta. Újabban kapható a Pierre Kermann Absinthe, drágább boltokban nálunk is, talán ugyanolyan erős, de az ánizs és az édeskömény mellett fekete ürömből gyártják, nem fehérből, állítólag az tartalmazta az őrjítő anyagokat. Van Gogh a jelek szerint abszintrészegség miatt került abba a bizonyos sárga állapotba, amelyben aztán levágta a saját fülét.

Rik nem csak Degas híres, Abszint című festményéről tartott kiselőadást Kivinek, hanem Oscar Wilde-ról is, aki rajongott ezért az italért – csakúgy, mint Rimbaud, Verlaine és Apollinaire –, ő nevezte el zöld tündérnek. Wilde szerint az első pohár után olyannak látod a dolgokat, amilyenek. A második pohár után olyannak, amilyennek szeretnéd őket. A harmadik pohár után olyannak, amilyenek valójában, s ez a legszörnyűbb dolog a világon.

– Az abszint ivása szertartás. Kár, hogy nincs abszintkanalunk! – Rik egy teáskanálra két kockacukrot tett, a pohár fölé emelte, és a palackból rácsorgatta az erős illatú létt. Miután a cukor felszívta, meggyújtotta, és várt, amíg egy picit megbarnult. Akkor elfújta, aztán bedobta a pohárba, jeges vizet öntött rá, kavargatta. A zöld folyadék zizegve kifehéredett.

– Nekünk mindig megmarad Párizs! – mondta a filmben Rick-Bogart a szerelmének, aki egy csüggedt boci tekintetével nézett rá.

Kivi és Rik erre koccintott. Aznap este Kivi szüleinek lakásán voltak. A Tünemény utcai ház első emeletén. Az ősök hétvégére leutaztak a Balatonra.

Rik ezekben a szobákban töltötte élete első tizenkilenc évét. Sajátságos érzés ide visszatérnie. Már semmi nem olyan, mint akkor, és természetesen minden összement, de az egész persze mégis szívszorítón ismerős. Kivi birodalmában üldögéltek a vastag szőnyegen, előttük a lány hordozható ámítógépe, a monitoron a Casblanca világhírű képsorai. Rik joggal mondhatta félhangosan:

– Otthon érzem magam.

– Remélem is. Dobjunk be még egyet.

Rik meggyártotta. Közben járt a szája. Mindent el akart mondani Kivinek. Fogalma se volt, miért tartotta olyan fontosnak, hogy az új kis rokont beavassa élete részleteibe és titkaiba. Ő, aki arról, ami fáj, csak írni volt képes. Beszélni majdnem soha. De az új rokonkának tudott. Akart.

Ez volt a gyerekszoba, ahonnét hatéves korában rakták ki, a nővére mellől. Ettől fogva a hall lett az ő székhelye, örök homály, rossz fűtés, folytonos átjárkálás. Elég sok kortársának jutott osztályrészül ilyesfajta hall. Mi nem a halhatatlan nemzetek vagyunk, hanem a hallos, mondogatta a gimnáziumi években. Kiviék a hallt miniatűr diszkóvá alakították, a plafonon forgó tükrös gömb, színes szpotlámpák sugárnyalábjai szögeződnek rá, a sarokban bárpult, a falra szerelt polcon muzsikacentrum és cédétárolók végtelen sora. Istenem... a ramaty kanapé és a nagy komód hová lett? Elvittük? Kidobtuk? – nem tudta fölidézni.

Addig-addig tanítgatta a másodunokahúgának az abszintivás csínjátbínját, míg ő maga annyira berúgott, hogy négykézláb ugatta a teliholdat, mely besütött az ablakon. Kivi lenyomta a hátát.

– Heveredjél csak hasra, Rik, mielőtt összecsuklasz itt nekem.

– Hát jól van, na, de azér ne csak együnk, igyunk is! – fölmarkolta a poharát a szőnyegről.

– Pont az, hogy enned kéne még valamit, hozzak be?

– Nem kell, csillagom, jól laktam... Jól laktam itt, mert jól *laktam* itt, úgy negyven évvel ezelőttig, hehehe! – váratlanul dalra fakadt: – Ennivalóóó, innivalóóó, mondanivalóóó! – újra négykézlábra emelkedett.

– Nyughassál.

Rick-Bogart a filmen időközben megmentette a magyar nevű cseh partizánt és hajdani szerelmét. A kétmotoros repülőgép a magasba emelkedett a ködben, elhangzott a klasszikus mondat a bjútiful barátság kezdetéről. Rik ezt már nem hallotta, álomba szenderült. Mire Kivi visszajött a kajával, már nevetségesen hortyogott. A lány a saját ágyára ült a tányérral. Előbb az egyikről ette meg a császárszalonna-darabokat a fél kiflivel és a paprikaszeletekkel,

aztán, némi lelkifurdalás közepette a másikról. A DVD a végére ért, a bevezető zenét játszotta újra meg újra. Kivi elzárta.

Figyelte Riket. Szépen kiütötte magát. Egy nagy gyerek. Anyai ösztönök törtek rá, lehúzta az ágyáról a kék mintás takarót, bebugyolálta a férfit, hogy ne fázzon. Valamit álmodhatott, értelmetlen szótagokat motyogott. Nehéz lesz életet verni belé. Akkor pedig itt fog aludni. Mit szólna a papa meg a mama, ha tudná? Nem számít, nagylány vagyok már.

Annyira sajnálta, hogy Rik úgy megszenvedi a válását. Minek összeházasodni, ha úgyis ez a vége?

Érzelmes hangulatba került, a zöld tündér az ő fejét is elcsavarta. Milyen drága ember ez, gondolta. Hogy ejthette az a lökött nő? És ha már ejtette, miért húzta ez a drága ember a válást két és fél évig? Á, minden férfi gyáva. Persze, a gyerekek, az ikrek, hogy túl kicsik, táttaráttaráttará.

Csak főbb vonalakban emlékezett Rik ex-feleségére, Orsira, egyetlenegyszer látta, a nagy-nagybátyja házában. Alacsonyabb, mint képzelte, kissé vaskosabb is. A haja olyan szőke, mintha melíroztatná, Rik esküdött rá, hogy ez az eredeti színe. Kivi nem akarta elhinni, talán átveri, de Rik azt mondta, Orsi soha nem tenne olyat. Hát, ki tudja. Negyvenévesen már őszülnek a nők. Rik erre, hogy még csak harminckilenc. Mintha az az egy év számítana. De a szeme, az valóban... extraordináriu, ahogyan Rik hajtogatja. Kivi nem tudja, miért portugálul mondja, hogy különleges. Rémlik, mintha mesélte volna, hogy Orsinak volt egy brazil pasija, teherbe is ejtette, lehet, hogy innen jönnek a portugál szavak. Intendzsi, ez is el-elhangzik, nem biztos, hogy pontosan így, mintha azt jelentené: érted? Mindegy, brazil nyelvlecke over.

Rik megint dünnyögött álmában. Gesztikulált hozzá. Ha akarnám, most kihallgathatnám a titkait, gondolta Kivi. Vállat vont. Akarnám. A foszlányos hangokból nem sokat értett. Mintha veszekedne valakivel. Biztos az Orsival. Talán majd mondja a nevét. Bár ő inkább Zazinak hívta, valami könyv miatt. Zazi ül a metrón, vagy mi.

A férfi szemlátomást rohant, két kezét ökölbe szorítva, lábszára rángott. Verejtékezni kezdett. Kivi latolgatta, fölébressze-e. Orsi elől fut? Vagy éppen hozzá? Nehéz megérteni, miért épp ebbe a zakkant csajba szeretett bele, tizenhárom évvel ezelőtt. Na ja, a szerelem nem vak, ahogy mondják, hanem hülye. Tiszta hülye. Kivi hanyatt dőlt a padlón a nagy-nagybátyja mellett, mélyet sóhajtva. A szerelem tiszta hülye, igen. Itt vagyok például én! Hogyan szerethettem bele a Szabiba? Egy ekkora köcsög bunkóba, aki ha nem dughat meg, haza se kísér? Minden pasi genya.

E szempontból Rik kivétel. Vagy talán nem férfi? Ugyan... még nem olyan öreg.

Legutóbb a férfi házában vacsoráztak, és Kivi nem akarta elhinni: Rik főzött! Neki. Azt mondta, nem vacsora lesz, hanem kísérlet. Halat sütött, afrikai harcsát, akkora darabkákra vagdosta, mintha pörkölthöz szeletelne húst, mustáros-kefíres-olívaolajos pácban áztatta, aztán kisütötte benne. Rukkolás nyokkit csinált mellé köretnek, ugyanabban a löttyben sütötte meg, nem vízben főzte, ahogy a mama szokta. Utánára tiramisut adott, azt mondta, dezertórium, azt is ő csinálta, babapiskótából és mászkárpónéból. Öcsém, egy pasi, aki híres, van zséje, főz, mos, takarít... Jó volna egy ilyen húszévesbe.

Olyan az a ház, a sok üres szobával, mint egy lakatlan sziget. Rik nem kedveli a tárgyakat, szellős a berendezés, kevés a bútor, de az legalább jó drágának látszik. Azért van minden, ami kell, de egy millivel sincs több. A kiköltözött csaj nyomai láthatóak itt-ott. A konyhában Rik megmutatta a családi falat, ott lóg a lánya, a két fia, az anyja, az apja, a londoni nagybátyja, akivel mindösszesen néhány órára találkozott, az első felesége, aztán Orsi, és a GGM. A Márkez, akit sz-szel ejt, mert a spanyolban nincs zé, teszi hozzá mindig. Márkezt a családjába fogadta. Hogy szellemi rokonság.

Alul középen lóg Orsi, fölhúzott lábbal ül egy nagymama-fotelban, vagy nagypapa fotelban, néz a kamerába, azzal a nagy, bolond szemével. Neki nem volt akkora főnyeremény a Rik. Kivi szerette volna, ha a nagy-nagybátyja elmesélné a második házassága történetét, érdekelték a részletek, de a férfi nem akarta. Ugyan, minek, elmúlt, sajnos! – csak ennyit mondott. Meg azt, hogy: Hát, elbasztuk! – mély sóhaj. Tizenhárom évig éltek együtt, Rik szerint volt tíz gyönyörű évük, és aztán három pokoli. Szerinte jó arány.

Kivi próbálja elképzelni, milyen lehet egy ennyivel idősebb pasival élni. Pláne egy ilyen híressel. Mindig megbámulják. Aki beül vele valahová, azt is. Tehát sokkal több figyelmet kap a többi férfitól, mint nélküle. Szebbnek, jobbnak, mutatósabbnak érezheti magát, mint egyébként. Ez jó lehet. Vagy nem? Aki arra összpontosít, hogy idegen tollakkal ékeskedik, annak szar. Aki meg csak élvezi, annak méz. Kivi nem tudja eldönteni, ő melyik eset a kettőből.

Elbaszták. Ták. Az arányon lehet vitatkozni. Talán fele-fele. Ha minden igaz, amit mesélt, és amit csak úgy sejtetett, akkor az utóbbi fél évben az elbaszás úgy oszlott meg, hogy főleg a csajnak jutott a baszta, neki meg az el. Na, ezt a poént nem szabad elsütni neki.

Azon az estén, Rik házában, melyet Kivi kissé hűvösnek talált, a legtöbb időt a konyhában töltötték. Ott jó meleg volt. Rik nem szereti a hőséget, izzad, mint a ló. Még be sem fejezték a vacsorát, Kivi a második üveg búzasört iszogatta, amikor Rik fölállt, s miközben az új Woody Allen-filmről beszélgettek, leszedte az asztalt, a tányérokat és az evőeszközöket előblítette, majd berakta a mosogatógépbe, méghozzá úgy, hogy külön rekeszbe a villákat,

kanalakat, késeket, valamennyit nyelével lefele, jobbról balra döntve. Precíz ember, gondolta Kivi. Most, amikor az ő lányszobájában ücsörögtek, nemcsak a koszos poharak sorakoztak a padlószőnyegen, hanem a rendelt pizzák föltépett dobozai is. Kivi fejében az járt, hogy a pizzát azért tányérra rakhattam volna, úgy faltuk föl, a kartonból. Hát... számít? Riknek biztosan, rendmániás. De ő, Kivi, szabad lélek. Felőle száradhat bele az abszint a poharakba. Majd a mosogatógép megküzd velük. Rik gyakorlatilag tisztára öblít mindent, s csak utána rakja a gépbe, azzal a felkiáltással, hogy különben rászárad. Kivi nem akart ennyit foglalkozni az edényekkel.

Ma a Keletinél találkoztak, a felüljáró alatt, onnan jöttek ide, Rik kocsiján. Kivit mindig meglepte, milyen lassan vezet. Gyök kettővel megy, ahogy a Szabi mondaná. Rik maga is nevet a saját autózási stílusán, kereszteződésbe érve egyszer azt dünnyögte: jobbkéz-szabály, balkéz-szabály, fölnézek, lenézek, csak aztán hajtok tovább. Bekalkulálja a többi sofőr hülyeségét. Be lehet azt kalkulálni? Mindenesetre próbálja. Ezektől a megrögzött kis szokásaitól hosszabb távon talán falra másznék, gondolta Kivi.

Szabi bezzeg úgy nyomja a gázt, mintha félne, hogy valamiről lemarad, már sárgánál kilő, csikorgatja a gumikat. Ha a papa tudná, hogy így vezet, megtiltaná, hogy beüljek mellé. De ez a legkisebb baja. Szabi száz sebből vérzik, Kivi tudja ezt jól. Egy az, hogy betegesen féltékeny. Amikor Kivi Rik házában töltötte az estét, négyszer telefonált, hol vagy? kivel vagy? meddig maradsz? te egy szőrös tökű vén faszival szórakozol, az ő házában? micsoda kurvatempó!!!

Kurvatempó... az anyád valaga! – Kivi kijön a béketűrésből, amint eszébe jut Szabi szemrehányás-özöne. Nem érted, hogy a rokonom? – torkolta le. Szabi közbe vágott: igen? és már lefeküdtél vele?

Nem rád tartozik! – Kivi hangja fölcsúszott a legmagasabb regiszterébe.

De nagy barmok a férfiak, mekkora nagy barmok! Ez az ő csúcs-szuper kérdésük, hogy és már lefeküdtél vele? Egy nő soha nem így áll hozzá, hanem: és szereted?

Igen.

ÉS SZERETED? – teszi föl önmagának a saját csúcsszuper kérdését Kivi. Rátépnél, ha nem a nagy-nagybátyád volna? És így, hogy az?

MARAGGY MÁR. Jól érzem magam vele, oszt annyi, meg egy üveg bambi.

BIZTOS?

Jaj, haggyá má! – ripakodott az észgépére, mely hatezer fordulattal pörgött, az ellenőrző ügyosztály utasításának megfelelően. Ellazul, kilélegez. Nem vagyok én Lolita. Fontosabb nekem egy megbízható rokon, mint egy gyors numera, pláne rokonnal, akkor is, ha bejön.

BEJÖN?

Pofa alapállás, mert kikapcsollak! – amire az egyik alkalmas módszer az, ha az ember bedob még néhány pohárral az ánizslikőrből.

Miután e kérdéskört ilyen jól lezárták, ő és az ellenőrző ügyosztálya, kissé higgadtabban szemlélte az álmában nyögdicsélő nagy-nagybácsit. Lehet, hogy...? – Kivi sóhajtott. Volt egy olyan változat, hogy Rik álmában valaminő erotikus élmény részesese. Azt Kivi nem tudta eldönteni, hogy fölállt-e a férfinak, mert darab ideje a hasán feküdt. Szabinak, amikor a dugci után elaludt kicsit, álmában mindig fölállt. Tíz perc után fölébredt, és kezdték újra. Egy dugci nem dugci, két dugci fél dugci, négy dugci egy dugci, de egy dugci nem dugci. Az Ágika mondása ez. Kivi sosem értette, minek ez a kefeversenyfutás, őneki egy dugci spec pont elég. Utána azt szereti, ha lógva hagyják. Attól pedig a falra mászik, ha a pasi utána rákérdez: és elélveztél? Basszus, hát ha észre se vette, menjen annyába. Különben se nyomasszanak már ezzel.

Nem volt egészen biztos abban, hogy a hegytető, ahová ő felkapaszkodhat, ha minden összejön, igazi orgazmus volna. Hordanak a barátosnők összevissza dumákat, hüvelyi meg klitorális meg gé pont, nagyon tudják, mi a kotta, hatalmas tanárok. De ő, Kivi, arra se venne mérget, hogy jól csinálja. Neki sose jön ingerenciája a sikítozásra, pedig az állítólag elengedhetetlen, hogy a pasik jól fölizguljanak. Az orgazmus, úgy mondják, óriási belső rángásokból áll. Mi ráng? Mennyire?

Az elég, ami vele történik, ha a Szabi kivételesen nem olyan türelmetlen, nem akar rögtön belecsapni a lecsóba, szán elég időt simogatásra, csókolózásra, ölelkezésre, nem tépkedi róla a ruhát kapkodva, mintha határidős munka volna, ilyen esetben lesz az a zsibongás ott belül, de ki tudja, rángásnak mondható-e? Ági azt is szereti a társaság orrára kötni, hogy ő imád szopni. De hogy kell ezt érteni? Jó neki, ha a pasiját a szájába veszi? Kivi nem érti, akkor vele valami baj van, mert ő megteszi, hogy a Szabi örüljön, viszont magától nem csinálná, egy az, hogy a Szabi nem zuhanyozik, mielőtt nekilátnak (az igazat megvallva utána se), és akkor a farka nyilván pisiízű, ami azért nem valami guszta. Lehetne szólni, de ciki. Ágika le is nyeli, sőt imádja az ízét, hát... Kivi még sose kóstolta, viszolyog a gondolattól, azért az mégiscsak egy váladék, vagy nem?

Szabival képtelenség erről beszélni, ha bármit mond neki arról, hogy ezt-azt másképp kéne, másképp is lehetne, azonnal besértődik, mintha az ő nagyszerű képességeit érné kritika. Az Ági meg rögtön lesajnál és nagyképűsködik, a kérdésekre nem felel, csak cic-ceg a fogai közül, és ez a tűhegyes cccccc tök hervasztó, pláne mikor kijelenti, hogy ezt mindenki tudja.

ÉN NEM TUDOM. Semmit sem tudok, állapítja meg búsan. Ebben a pillanatban a saját becenevét hallja. Ki... vi! – Rik motyogja ezt, öntudatlanul. Kivi meghatódik.

Rólam álmodik? Vajon mit?

Jó volna a nagy-nagybátyja fejébe látnia. Ekkor érkezik a tűzforró gondolat, hogy a drága Rikkel lehetne megbeszélni az erotika rejtelmes titkait. Ő biztosan megértené a kétségeket, és válaszolna, elmondaná, amit tud. Sokat tudhat, ennyi évesen, oly sok nő után. Hány csaja lehetett? Nyilván rengeteg.

Kérdés, Kivinek van-e elegendő bátorsága, hogy belefogjon. Azért Rik is csak egy pasi. Bár... ha az ember Szabi mellé állítja... ők nem egy műfaj, az tuti. A Szabi szerint Kivi csak egy lökött csaj. Jó, lehet, hogy lökött vagyok, de mért *csak?* – milyen pofátlan alak a Szabi, mindig ő akarja megmondani, mi a kotta, közbe semmivel se virít jobban agyilag, még a vendéglátóra se vették föl. Különben sem lehetek annyira gaga, ha Riknek megfelelek. Állítja, hogy szeret dumálni velem, közbe meg ő aztán tényleg azzal dumálhat, akivel akar. Erre mit nyögne a Szabi? – Kivi bánja, hogy mindig utólag jutnak eszébe a megfelelő mondatok.

Mindeközben Rik azt álmodta, hogy ebben a lakásban nézik a tévét, a papa, a mama, a nővére, meg ő. Azt a régi Duna márkájú készüléket, amelynek olyan simára politúrozták a hátát, hogy hasra estek rajta a legyek. Volt itt légy bőven, a mama mindig kiakasztgatta a légyfogókat, a barna csomagolópapírból készült tekercseket, de a papa nem bírta nézni a beleragadt tetemeket, és mindig letépte az egészet, folyt a harc. Mit csináltak Kivi szülei, hogy eltűnjenek a legyek? Dongók is laktak a teraszon akkoriban, gondolja Rik álmában, s máris a teraszon vizsgálhatja a kőperem alatti foltos vakolatot, ahonnét kidöngtek. A kisfiú, aki volt – és maradt? – ott terem, tépkedi a faldarabokat, régi szokása szerint, és hajigálja le, a nem túl széles udvaron át a járdára, keresztüllőve a vadgesztenyefák lombozatát. A nagybátyja ezúttal is kifigyeli az alsó lakásból, fölküldi Zizit: A papa üzeni, hogy az Öcsi megint hajigál! – darálja gumihangon. De mégse Zizi az, hanem Kivi, a haja két drótos copfba rendezve. A mama rögtön előveszi: Öcsi, az isten szerelmére, hányszor mondjam még, hogy ne tépkedjed a vakolatot, és főleg ne dobáld le, már csak az hiányzik, hogy eltalálj valakit!

Orsi lép ki a teraszra, pajkos mosollyal, jé, te itt bontod a falat? nagyon helyes, úgyis ideje, hogy tataroztassunk, fatetőt szeretnék, hogy napozhassunk meztelenül! Ki akar meztelenül napozni? – kérdi ő, majd eszébe jut: De mi nem is itt lakunk, hanem Óbudán a Dunánál! Orsi váratlanul búcsút int, s lassú karcsapásokkal fölszáll a ház fölé, majd lebeg előre, a Hősök tere felé. Tud röpülni? – Rik bambán néz utána. Hamarosan ő is megpróbálja, neki azonban

csak másfél méternyire sikerül emelkednie, hiába kaszál egyre vadabbul. Lazítsál, ne kapkodj! – mondja Kivi, ő bezzeg könnyedén lendül a magasba. Az oldalablakon át látja a papát, amint a Duna tévé kéterű drótantennáját tartja a kezében, a Szabadság-szobor nőalakjának mozdulatával. A régimódi képernyő az ablak felé fordul, mintha csapágyakat szereltek volna a kasznira. Kivi, Kivi, várjál, Kivi, legalább te várj meg! – próbál szállni utána a halvány kékségből tejhabbá bugyogó égkupolában. Érdekes, a tévé is Orsit mutatja fekete-fehérben és szellemképesen, amint a Hősök tere fölé ér, mögötte, kissé lemaradva, Kivi tempóz.

A mama odalép, megnyomja a gombot, a kép elemeire hull szét, s egyetlen fénypontba sűrűsödik össze. Rik egészen biztosra veszi, hogy abban a kis pontban, mely még hosszú percekig világít, folytatódik a műsor, s ha az ember eléggé közel hajolna, nézhetné, anélkül hogy pazarolná az áramot. Csakhogy nem tudunk elég közel hajolni.

– Mi lesz velünk? – női hang. Kislányé inkább.

Hát... nekünk mindig megmarad Ánizs.

*

Hibáztak a falu névtáblájának készítői, gondolta Kivi, a Bükk két ká. De kiderült, téved, a két kás a hegység, nem pedig ez a település, mely a semmiből nőtt ki a répceföldek közepében, amikor gyógyvízre bukkantak itt. Rik kocsijának dízelmotorja lassan, de biztosan nyomta előre a súlyos karosszériát a szeszélyes oldalszélben. Kivi úgy saccolta, ha ő ülne a volánnál, a háromórás menetidő kettőre rövidülne. Mégsem tett megjegyzést, már beletörődött, hogy Rik autóval soha nem siet.

A mama és a papa hetes szélerősségű hisztit vágott le, amikor értesültek e kiruccanásról, vagyis hogy az egy szem lányuk Bükfürdőre utazik Rikkel kikapcsolódni. Hiába magyarázta nekik, hogy ez nem olyan édes kettes, amilyenre ők gondolnak. Azt már nem kötötte az orrukra, hogy connecting room lesz, azaz olyan két szoba, amelyeket belső ajtó köt össze. Rik a fiaival jár ebbe a szállodába, édes hármasban, és mindig e dupla helyiségeket foglalja le. Dörzsvendég, mondja ő, és soha nem mulasztja el hozzáfűzni, egyet fizet, kettőt kap. Ha annyi pénze van, mér nem mindegy? – kérdezte Kivi saját magától, s felelt is rá: Nyilván mert azt akarja kifejezni, mennyire szeretik ebben a szállodában. De minek azt kifejezni, majdnem mindenütt szeretik, ugyebár.

– Nyilván, kifejezni, ugyebár... kezdek úgy beszélni, mint te! – Kivi, fennhangon.

– Tessék? – Rik úgy bukkant föl a Bartók rádió közvetítette Verdi-rekviemből, mint búvárúszó a víz mélyéről.

– Semmi.

Rik hallhatta azért. Valamivel később így szólt:

– Sajátságos, mert én meg, amióta veled beszélgetek, egyre többször vágom, rákattanok, bár, basszus, nem vagyok elég vagesz, és ez bejön, az ikes ige meg kimegy... ha így folytatjuk, tiéd lesz a bonya fővárosi értelmiségi szókincs, enyém az üdén slampos teenager szleng. Remélem, hamarosan a külalakunk is konvergálni kezd.

– Jaj, ne... hogy fogok én kinézni őszes hajjal, itt-ott kopaszodva, elöl-hátul szőrös testtel?

– Hát, igen, te nem csinálnál jó cserét. Én antul inkább.

– Jól értem, hogy ez egy dicséret?

– Nevezzük bóknak.

– Pillanat, te szépnek látsz engem?

– Föltétlenül. Bombázó vagy, Kivikém.

– Jaj, ne fényezzél már, látom magam a tükörbe eleget.

– Te nem azt az embert látod, mint én, hanem azt, amilyennek a személyiséged színezi. Bízzál bennem. Nagyon jó csaj vagy. Irigylem az udvarlóidat.

– Na ne má, ha olyan jó csaj vagyok, miért akadnak rám folyton a legzűrösebb pasik?

– Túl ártatlan a tekinteted.

– Mennyé má!

Egy darabig hallgattak. Kiviben szétáradt valami forróság, amelynek sem az okát nem értette, sem a pontos mibenlétét. Csak másnap, a reggelinél jött rá, hogy Rik bókolása keltette benne azt a tüzet. Kipirult tőle, és a bordái alatt muzsikálni kezdett egy régi óra. Mint a nagyapja arany zsebórája, amit a halála után soha nem találtak meg. Egész órakor a Für Elise kezdetét csilingelte.

Elálmosodott, szendergett kicsit. Arra ébredt, hogy odakanyarodtak a wellness hotel bejáratához. A londiner kitolta a terebélyes csomagszállító kézikocsit, melyet olyasfajta krómcső szerkezet koronázott, mintha négyzet alakú baldachinkeret volna. Rik hiába tiltakozott, hogy alig van holmijuk, az egyenruhás férfi a két sportszatyrot a kézikocsi közepére helyezte, s oly óvatosan tolta be előttük a forgóajtón, mintha két mózeskosár volna.

A hosszú recepciós pult mögött három fiatal nő és egy középkorú férfi tömörödött össze a jöttükre. Két „jónapot, művész úr!" és két „örülök, hogy újra látom!" röpült feléjük, nagyjából ugyanabban a pillanatban. Előjött valami vezetőféle a hátsó irodából, szorongatta Rik kezét, biztosította, hogy a szobájuk készen áll, s érdeklődött, hol vannak a fiúcskák. Sehol, mondta Rik, most a kis unokahúgommal jöttem.

Ez a párbeszéd számtalanszor ismétlődött az ott töltött napok során. Mind a kettejük idegeire ment. Rik kijelentette, már megbánta, hogy épp ebbe a szállodába jöttek, ahol olyan sokszor járt Orsival négyesben, újabban a fiúkkal hármasban. De ha annyira szeret itt, miért keressen magának másik dörzshelyet? Mindenki kapja be.

Kivi is szar ügynek találta a masszív bizalmaskodás állandó fellegét, nem csupán a személyzetből, de a vendégsereg bizonyos tagjaiból is ez jön. Ahányan szembetalálkoztak velük, mind végigmérték. Kivi hallani vélte a gondolataikat. 1. Ahá, most ezzel a kis ribanccal van... csalja a nejét, hát persze. 2. Lecserélte a feleségét egy fiatalabbra. 3. ... egy *még* fiatalabbra. 4. Call girlt hozott magával. 5. Az ilyenek azt hiszik, nekik mindent szabad, még jó, hogy nem egy gimnazistát dug, föl kéne jelenteni! 6. (csak nők) Hogy mért pont ez a kis veréb kell neki? ennél még én is jobb nő vagyok! 7. (csak férfiak) Biztos nagyon tud az ágyban... szívesen meghúznám.

Mit lehet itt tenni? Érthető, ha Rik nem magyarázkodik idegeneknek. De azért basszus, jobb volna, ha mindenki tudná, hogy én spec tényleg az unokahúga vagyok. A másod. Persze, ha a saját szüleim se hiszik el nekem, hogy csak úszni, szaunázni, fittneszelni, szépülni jöttem, mért hinné el más? Mi a jó abban Riknek, hogy lehozott ebbe a négy (vagy öt?) csillagos szállodába, mindent fizet, cserébe csak társaságot kap, hogy jót, rosszat vagy közepeset, az kérdés.

A férfi a jelek szerint elégedett. Csöppet sem zavarta, ha Kivi élt a szálloda kínálta lehetőségekkel, talán csak a gyerekeknek létesített játszószobát nem használta, manikűröztetett, pedikűröztetett, masszázsra ment, hajat festetett és nyíratott, valamint beíratta mind a kettejüket az esti salsatanfolyamra, amiről előzetesen nem is tudtak. Rik örült, ajánlgatta Kivinek, hogy használja bátran a szobaszervizt, tegye a nejlonzacskóba a használt a ruháit mosatásra, ürítse ki a minibárt. Was gut und teuer.

A lányt kicsit aggasztotta az egyoldalúság. Mit adhatna cserébe? Nehéz ügy. Föltette magának a kérdést, szigorúan elméleti alapon: JOBB ÉRZÉS VOLNA, HA A SZERETŐJE VOLNÁL? AHOGYAN MINDENKI GONDOLJA?

Ebédre kétféle levest adtak és háromféle zsömlyét, Rik erősködött, rendeljen a lány valamit á la carte. Fölösleges, tök jó lesz az Újházi, nem is éhes,

egész nap kajálnak itt. A szálloda fehér fürdőköpenyében ültek a kerek asztalnál. Evés után visszatértek a medencékhez. Kivi búcsút intett, indult szaunázni. Eddig ügyet sem vetett a kabin ajtaja melletti föliratra, most elolvasta. Ezekben az órákban csak fürdőruha nélkül lehetett a szaunában tartózkodni. Ajjaj, a szabályt tegnap megszegte. Tétovázott. Szégyenlős volt. Mindegy... – kihámozta magát a fakó egybe adidasból, amelyet még harmadik gimnazista korában vett, s csak azért nem dobott ki, mert állandóan reménykedett, hogy a mostani fogyókúra végre eredmenyes lesz. A wellness hotel ételkínálata aligha segíti a cél hamari elérését.

Becsavarta magát a fehér törülközőbe, s a fafülkébe lépett. Arcon vágta a forróság. Majdnem minden hely foglalt a falépcsőzeten. Lekuporodott az oldalfalnál, a második szinten. Nem nézett se jobbra, se balra. Szokta a szeme a homályt. Lassacskán érzékelte, hogy többségben vannak a pasik itt. Sőt, csak pasik verejtékeznek a hibátlanra gyalult deszkákon. Kivétel nélkül őt méregették. Gyanú kélt benne: Elnézést, ez... koedukált szauna?

Soká érkezett a válasz, a túlsó sarokból: Nem, hölgyem, ez a férfi!

Upsz! – futva menekült, ennélfogva lehullott róla a törülköző, tucatnyi hím láthatta a seggét. Basszus. Szaladt át a szerencsére kihalt pihenőtermen a dupla csapóajtóhoz, mely mögött kezdődött a női részleg. A női szaunába is csak meztelenül léphettek a kedves vendégek ebben az órában, ez most már csöppet sem zavarta.

Mire visszaért az élményfürdőbe, ahogyan itt hívják, Rik elaludt a medence szélénél a nyugágyon. Csöndeskén szutymákolt az orrával. Kivi odaült mellé. Hiába zuhanyozott le jéghideggel, szakadt róla a víz. Behunyta a szemét. Próbálta kigondolni, meddig tudna elnyaralgatni a wellnessben Rikkel. Egy-két hétig biztosan. Talán tovább is. Nagy karrier így létezni, anélkül hogy az ember izgatná magát a pénzen vagy az élet bármely más nehézségén.

ÖRÖKRE?

Azért azt nem. Előbb-utóbb ráunna. BIZTOS?

Micsoda mázlista a nagy-nagybátyja. Ő már nem is a mi életünket éli. Csinálhat, amit akar. Ehet-ihat, amire rákíván. Vehet, ami megtetszik neki. Mehet, ahová kedve tartja. Az ő élete tényleg olyan, mint egy álom. Álom, luxuskivitelben. Ez valami film címe.

De közbe mégis elszaródott a házassága. Azt még ő se tudta levajazni magának.

Kivi úszott néhány hosszt a kinti medencében, feje fölött gomolygott a kora tavasz párás fuvallata. Utána ivott egy Sex on the Beachet a pultnál. A pici papíresernyőt a köpeny zsebébe dugta, gyerekkorában gyűjtötte ezeket, akkor

még ritkaságnak számított. Amikor visszaballagott a fürdőbe, Rik a nagy, kör alakú jakuzziban rázatta magát. Besuttyant melléje.

– Szia, Kivike, minden okés?

– Ja, nagyon süti.

– Képzeld, azt álmodtam, hogy a fáknak van szemük.

Kivi nem értette. Erre Rik, hogy ahol az ágakat levágják, ott néznek a fák a szemükkel, körben mindig ráncok keletkeznek, ahogyan az emberi látószerv körül. Álmában pislogtak rá a fák, s ő azt a megfigyelést tette, hogy érdekes módon a fiatal fák szeme is öreg.

Beült melléjük még egy pár, szintén idősebb pasi, fiatalabb nő. Na ezek azt hiszik, sorstársak vagyunk, gondolták mind a ketten.

Később Rik megkérdezte, járt-e már Kivi a thai masszázson. A lány csodálkozott, hogyhogy thai masszázs, az valami szex dolog, vagy nem? Rik azt felelte, itt biztosan nem, de állítólag eredeti thai lányok csinálják.

– Te már kipróbáltad?

Rik rázta a fejét, csak a recepciósok ajánlgatták, ő nem bírja, ha idegenek hozzáérnek. Kanyarított egy kiselőadást a proxemikáról. Az etológusok megfigyelték, hogy minden állatnak van egy bizonyos jellemző távolsága, amelyhez ragaszkodik, például amikor a verebek ülnek a villanykábeleken, kábé kétarasznyi helyet hagynak maguk között, több lehet, kevesebb nem. Minderről részletesebben a Rejtett dimenziók című könyvben olvashat az ember, amely Rik számára olyan fontos, hogy egy időben az összes barátjának megvette ajándékba.

Bizonyos szavakat elnyomott a vízsugarak zúgása, másokat Kivi nem értett, mert nincs nála görög és latin szótár a kör alakú medencében. Ki bánatot érdekelnek a verebek a vilanykábelon? – gondolta, ám inkább hallgatott. A nagy-nagybácsi unalmas és nehezen érthető okfejtéseiből végül azért kikeveredik valami, amit jó tudni.

Rik már ott tartott, hogy a különböző embercsoportok – ha úgy tetszik, népek – sem azonos távolságot tartanak, például partin vagy nyilvános helyen, az arabok mennek a legközelebb, állítólag érezni akarják egymás szájszagát, mert aki rejtegeti, annak őszerintük titkolnivalója van, tehát nem egyenes ember. Jó nagy távolságot tartanak az észak-amerikaiak, és a legnagyobbat a svédek. Rik úgy érzi, honfitársai túl közel jönnek hozzá, például publikus rendezvényen, akkor ő hátrál, egészen addig, amíg a falnak ütközik, és nincs tovább. Ebből arra következtet, hogy voltaképpen svéd, csak valahogyan idekeveredett. Ez persze vicc, fűzte hozzá. Kivi megkérdezte, az is zavarja Riket, ha ő hozzáér? Szünet után érkezik a megnyugtató válasz, hogy nem, akit szeret, az hozzáérhet.

Kivi nem mert rákérdezni, miféle szeretetet érez a nagy-nagybátyja iránta, remélve, csak rokonit. Ami persze nem csak, de... Á, hülyeség, ez a te mocskos fantáziád terméke, Rik soha nem bizalmaskodott, egyszerűen bír téged, oszt annyi.

Egy ideje kettesben maradtak a kerek medencében. Rik élesen váltott témát. Amikor a kisfiait hozza ide, azok-előbb utóbb a jakuzziban zárják a pancsolást, itt a legmelegebb a víz, leszámítva a kénes gyógymedencét, de oda gyerekeknek nem szabad bemenniük. Úgy hívják ezt, hogy *alakú medence,* a kör szót lehagyják előle.

Édeskés anekdoták következtek az ikrekről. Rik, ahogyan a szülők többsége, azonnal bebárgyul, ha a kisfiairól beszél. Nyilván hiányoznak neki, de azért az túlzás, hogy majdnem mindenről ők jutnak eszébe.

A bugyogás harmadszor is megindult, ilyenkor újra benépesül a jakuzzi. Kivi úgy érezte, lassan vörösre fő a forró vízben, otthagyta a nagy-nagybátyját, átment az úszómedencébe, melyet most nem hidegnek, hanem kifejezetten jegesnek érzett, ám ez hamar elmúlt, ahogyan rótta a hosszokat, előbb mellen, aztán háton. Bőrét izgatóan cirógatták a saját tempói keltette buborékos hullámok. Szabi járt az eszében. A szexelés, mely mindig valamennyire kényszeredett volt. Kivi éhezett rá, amikor várta Szabit, de a végén éhes maradt.

Amikor az új rokonka magára hagyta a kör alakú medencében, Rik talányos arccal bámult utána. Orsi szerette mondani magáról, amit az egyik trikója vérvörös betűkkel nyomott felirata hirdetett: It is outra-geous when I move my body. Orsi azonban már e trikó beszerzése előtt is hajtogatta, szó szerint így. Honnét vette? Hol olvasta vagy hallotta? Rik erőlködik, hogy megtalálja a pontos fordítást. A „test"-et talán ki kell hagyni belőle. Amikor mozgok... vagy inkább: amikor járok, az botrányos. Botrányos látvány. Ha mozgatom a seggem, vérlázító vagyok. Lázítom a vért.

Kivi járása nem lázítja a vért, de azért... valljuk be, elég izgató. Ahogyan elhúzott a medencék pereménél, minden hím a fenekét bámulta, velem együtt, gondolta Rik, kissé szégyenkezve. Nana, uraim, ez az én unokahúgom!

Lehet, hogy az egybe-fürdőruha tangaszerűen bátor kivágása teszi? Ennyire primitívek volnánk mi, férfiak? Eegen.

Lehunyta a szemét. Mely Orsi szerint dugás után még zöldebb. Amúgy hétköznapokon világosbarnába hajló. Jó az, ha valakinek zöld a szeme? A zöld a féltékenység színe. Meg a fasizmusé. De a tengeré is. Meg ugye a fű, a friss vetés, a fák lombja, egyszóval a növényzet. A természet. Természetesnek kéne lennem. Életfeladat.

Fénykarikák kavarognak az arany érintésű feketeségben. Rik nagyokat sóhajt. Hirtelen tört rá a magány alattomos keserűsége. Hiába hoztad el Kivikét, egyedül vagy ezen a földön. Csak magadra számíthatsz, és ez nem túl megnyugtató, mert abban sosem lehettél biztos, hogy őrá számíthatsz-e. A víz surrogása immár nem gyors hegyi patakot idéz, hanem fuldokló halak lélegzetvételét.

Elképzeli, mi történne, ha meghalna a kerek alakú medencében. Előkerítenék az új rokonkáját, bizonyára sikítozna, telefonálna a szüleinek. Hívnák a hullaszállítót, morc alakok a tepsibe emelnék illatosán tisztára ázott tetemét. A hullamosás ezúttal fölösleges. Mi lesz a szálloda előtt álló Volvóval? Ki vezeti haza, vagy... hová? Orsi talán intézkedik. Mi lesz a számítógépemmel, mely tele van félkész szövegekkel?

Jaj, de nem ez a lényeg, hanem hogy mi lesz az ikrekkel? És a lányommal? Ő... az ember nem halhat meg nyugodtan, ha gyermekeket nemzett erre a világra.

Abbahagyta a halállal való játszadozást. Éljél inkább, hülye állat.

Elege lett a jakuzziból. Fontolgatta a szaunázást, az úszást és a kávézást a pultnál. Utóbbira szavazott. Belebújt a vastag szállodai frottírköpenybe. Valahányszor itt járt, latolgatta, vennie kéne egyet, az otthoni gatyakéket nem szerette. Persze, itt sokkal drágább, mint valamelyik vásárlóközpontban.

Az előcsarnokbeli bárpultot választotta, a kedves nő miatt, aki ott szolgálta ki a vendégeket. Lila selyem formamellényén a névkártya: VÁNDORFFY JOLÁN. Fölült a magas, kerek székre:

– Jolánka, kávézni szeretnék, de mára elég kávét ittam, mit ajánl?

– Ó, hát kaphat koffeinmenteset, vagy kávélikőrt, vagy jegeskávét, vagy csinálhatok kávéturmixot, nagyot jót tudok, szokják dicsérni a vendégek!

Rik a „szokják" hallatán kissé lekonyul, mégis a turmixot kéri. Amikor látja, hogy Jolánka a tejbe csoki-reszeléket is szór, visszatér a kedélye. Búsuljon a ló. Még a szar is le van szarva, fűzi hozzá, amikor megkapja a turmixot, melynek a színe indokolja e megjegyzést. Hosszú, nyolcszögletű pohár, két szívószállal és egy kis napernyővel, azt Rik rögtön a hamutartóba dobja. Annak idején a lánya gyűjtötte ezeket, érdekes, a fiai nem érdeklődnek irántuk. Nekik a recepciós pultnál kitett Negró cukorkák kellenek.

Odaült a pulthoz egy azonos sebességgel kopaszodó és őszülő, hosszú hajú férfi, bocsánatot kért a zavarásért, de már többször meg akarta szólítani, Mátyásföldön volt katona, harminckét éve, és akkoriban kapott egy dedikálást egy bizonyos könyvbe, a laktanyában előadást tetszett tartani az író úrnak. Rik kiszámítja, tehát 1978-ban, a lánya születésének évében. Semminő emlékfoszlányt nem vetít az agygép.

(A „tetszett tartani az író úrnak"-ot és a pasi szabálytalan kopaszodását-őszülését jegyzi az agytoll.)

Amikor Kivinek elege lett az úszásból, Riket már nem találta a kör alakú medencében. A holmiját sem a nyugágyon, tehát fölment a szobába. Habozott, szaunázzon-e még. De a bőrének már elege lett a forróságból.

A 611-es és a 612-es szobát kapták, a két hófehér hitelkártya-kulcsot rendre összecserélték. Rányomtathatta volna a hotel a számot. Persze ritkaság, hogy valaki két szobát vegyen ki. Kivi lakott a 611-esben, az ajtó nem nyílt, tehát a másik kártya van nála. Kopogott. Csönd. Nyitotta az ajtót, a férfi sehol. Átsietett a saját szobájába, ledobta magáról a köpenyt és a nedves fürdőruhát, beállt a zuhany alá. Dús illatot árasztott a falra erősített műanyag flakon tartalma. Kivi samponnak is a folyékony szappant használta, nem hozott magával. Mindegy, a papa szerint nagyjából ugyanaz az összetételük, ráadásul állítólag halott állatok teteme az egyik alapanyag, szóval, jobb, ha nem mélyedünk el a témában.

Kilincs-csilingelés, ajtózene.

Mire Kivi megijedhetne, már trappog be valaki, az ő tippje szerint a takarítónő, de Rik lép a fürdőszobába, köpenyét a ruhaszárító radiátorra dobja. Leveti a fürdőgatyáját, a mosdóba csavarja, háttal a lánynak és a zuhanyozófülkének. Kivi meglepődik, milyen izmos a nagy-nagybátyja válla, háta, segge és combja, az évei számához képest, ha nem volna pocija, egészen... Mindeközben Rik az úszógatyát is a fűtőtestre teríti. Megnézi magát a tükörben. Tekintete ekkor találkozik Kiviével, pontosabban annak másolatáéval a foncsorozott üvegen. Nem fordul hátra. Bámulja unokahúga testét a tükörben. Elidőz a rózsaszín bimbók szokatlanul piciny, ugyancsak rózsás udvarán. A köldök sötét kútján. A lecsupaszított szemérem gyerekes, Ziziét juttatja Rik eszébe, a réges-rég albumából. De ez itt nem Zizi, hanem a lánya. Aki – ez csak most ötlik Rik agyába – igen kései gyerek. Sokáig próbálkozhattak Ziziék, mire összejött nekik. A bal ajak picivel duzzadtabb, mint a jobb, Zizié teljesen egyforma volt. A combok erősek, a lábszárak enyhén O-ba hajlanak, de ez is jól áll neki.

A lány sem moccan. Fürkészi a férfit. Lehetséges, hogy senki nincs zavarban?

NÉZZÜK EGYMÁST, MÉGIS, MÉGIS.

Állni érzék az idő.

Rik nyeri vissza hamarább önmagát:

– Zavarba hoztalak?

– Aha. De nem baj. Nagyjából láttál már meztelenül odalenn.

– Igen. Nagyjából.

A férfit most elönti a verejték, a másodperc tört része alatt tiszta víz, csordogál a halántékán, a homlokán, a háta árkában. A lány arcán bizonytalan mosoly fut át, s bénaságából eszmélve, hátat fordít. Rik félreérti, akként értékeli, hogy a popsiját is megmutatja. A két szabályos félgömb fölött egy-egy akkora lyuk, mintha kampósszöggel ütötték volna.

Elég! – ripakodik önmagára. Húzzál ki innen viharos sebességgel, nem a Lolita című regényben vagytok! És nem is lesztek. Engedelmeskedik a parancsnak, ügyelve arra, hogy a farkát azért ne fordítsa Kivi felé, noha a lány már háttal áll, de akkor is.

Megkönnyebbülten fújtat, amikor kiér az új rokonka látóteréből. Átkanyarodik az összekötő dupla ajtón a saját szobájába. Bezárkózik. Addig zuhanyozza magát forróval, hideggel, míg a megrendülés eloszlik a testében, fölfalják az erre létesített érzelmi falósejtek.

ELMEBÁJ.

……

– Hölgyeim és uraim, a férfi fölkéri a nőt, udvarias meghajlással: „Szabad egy táncra?" Természetesen nem szükséges szó szerint. A nőknek nem illik nemet mondaniuk, ha még nem táncoltak az őket felkérővel. Egyébként is csak akkor, ha fáradtak, vagy ha más ok miatt nincs kedvük táncolni. Természetesen, ha a hölgy már elígérkezett, az megfelelő kifogás. Amennyiben valakinek nemet mond, rövid időn belül nem illik elfogadnia senki más fölkérését, akkor sem, ha George Clooney bukkan föl. Hölgyeim, ha adnak magukra, sose táncoljanak olyan férfival, aki nem kérte fel önöket illendően. Egyesek intéssel akarják fölállítani a nőt, s elvárják, hogy pincsikutyaként fusson utánuk. Az ilyet utasítsuk vissza. Ha tánc közben érzi egy hölgy, hogy oda se figyelnek rá, vagy megalázóan viselkednek vele, azonnal megköszönheti a táncot és faképnél hagyhatja a modortalan urat.

A hotel alagsori bárjában volt a tanfolyam. Kivi őzbarna tükörbársony szalagot kötött a fejére a tánchoz, mely nem egészen illett a feszes királykék cicanadrágjához és a néhány számmal nagyobb bordó trikóhoz (Riktől kapta kölcsön). Még szerencse, hogy ezt a szalagot megtalálta a sporttáska oldalzsebében, fogalma sincs, mikor és miért rakta oda. Nem számított esti társasági összejövetelre. A haját akarta rögzíteni a tánchoz, de úgy érezte, inkább a teniszezők fejpántjaként szorult a homlokára, ez viszont passzolt a fehér tornacipőjéhez. Szorongott, mit szólnak itt majd a tornacipőhöz, a salsához tűsarkú kéne. Nagy megkönnyebbülésére a két tánctanár – nyúlánk

szőke csávó, pöttöm barna csaj, impozáns salsa seggel, tudta ringatni kegyetlenül – hófehér adidasban állt a kis kerek dobogón. Rik pontosan úgy öltözött, ahogyan mindig, pólóra vett fekete ingben, bő vajszínű nadrágban, ám a lábán kifejezetten tánchoz illő fényes sötét cipő, azt mondta, ez a fellépő cipője.

Amikor Kivi beíratta őket a salsatanfolyamra, eszébe se jutott a ruházkodás problémaköre. Jó hecc, ennyi. Riket rá kellett beszélnie. Hogy ő már ehhez öreg. Nem röhögteti ki magát, biztos csupa tinédzser lesz. Estére túl fáradt. Odalenn annyira megbámulják majd, ahhoz most nincs ereje. Kivi agitálás helyett a kezénél fogva húzta a férfit a szobájában a szekrényhez, gyerünk, dobjál meg egy trikóval, és öltözz, ha lenn azt mondod, elég, máris jövünk föl! Rik biccentett.

– Illetve leülünk, és mi bámuljuk őket.

– Díl! – Kivi.

A bárban azonban egyetlen tinédzser volt, Kivi. A többség harminc körüli párokból állt, akik a jelek szerint nem most ismerkedtek a salsa alapelemeivel. Később kiderült, hogy főként a csávó és a csaj különféle tanfolyamainak alkalmi látogatói jöttek ide wellness hétvégére, az ő kedvükért. Akadt néhány kívülálló idős pár, akik nehezen kapcsolódtak be, és négy-öt középkorú asszony, ők egymással forgolódtak, a keringő és a tangó elegyét imitálva, fittyet hányva a tánctanárok utasításaira.

Kivi próbálta komolyan venni, ha már csinálta. Meglepte, hogy Rik még nála is pedánsabban figyelt, és járta, kissé esetlenül, de mint a gép.

– A három alaplépés valójában csak puhatolózás – a csávó. – Ilyenkor alig érintjük egymást.

Rik odasúgta Kivinek: – Előbb a puhatolózás, később a keménytelezés.

Kivi fölvihogott.

– Ha van kérdés, nyugodtan – a csávó.

Csöndt támadt, rájuk szögeződtek a pillantások. Rik fejet hajtott:

– Kis interperszonális kommunikáció volt.

A csávó a csajra nézett, segélykérőn. Kivi nem bírta magába fojtani, megint felvihogott.

– Folytassuk akkor – a srác. – Mindenből kettőt, e-lő-re, szün, egy-két-hár, szün. Hát-ra és szün, egy-két-hár, szün. Ol-dalt és szün. Na-gyon-jó, szün. Megy ez, és szün.

A csaj a miniszámítógépen bekapcsolta a zenét. A csávó hangosan számolt, Rik úgy tartotta Kivi kezét, mintha üvegből volna, a hátára olyan

könnyedén ereszkedett a másik tenyere, mintha lepke szállt volna oda. Rákezdtek. A csávó bemondta a most tanult figurát:

– Párábáhó!

Ők ketten önhatalmúlag körösítették az előre-hát-rát, Kivi perdült is néhányat, olyan kecsesen, hogy Rik nem győzött álmélkodni. A zeneszámnak vége lett, a tánctanár srác odajött hozzájuk.

– A kis hölgy ráérzett a lényegre, bele kell olvadni a zenébe, a ritmusba. Szabad? – fejet hajtott, kézen fogta Kivit, s amint a csaj újra elindította a zenét, bemutatta Kivivel, amit tanultak, és egy-két bonyolultabb forgatást is, amit még nem. Kivi röpködött a magas sráccal, mintha világéletében parkett-táncosnak készült volna, tornacipője gumitalpa hegyeseket csikkant a padlón, Rik ezt a hangot is izgalmasnak találta. Ekkor a csaj pukedlizett előtte, de nem mozdult. Nyilván várja, hogy fölkérjem, mert ad magára, és semmiképp sem táncol olyan férfival, aki nem kérte föl illendően.

– Remélhetek egy fordulót? – így Rik, esetlen hajlongással.

A csaj bugyborékolva kacagott, s máris ide-odáztak Kiviék mellett. Rik gátlásai bilincsében, merev tartásban utánozta a csaj könnyed ringású lépteit, érzékelte, hogy a kelleténél erőteljesebben kapaszkodik az ujjaiba. Ne görcsölj! – inkább tanult partnere szemébe nézett, s hagyta, hogy sodorja magával a latinamerikai dobpergés hullámverése.

– Nagyon jó! – a csaj buzdítóan biccentett. – Most figyelj, jön az ekszibelá! – kipördült Rik fogásából, s anélkül, hogy a kezét elengedte volna, átlavírozott a másik oldalára, Rik ösztönösen fordult vele. – Király! Akkor most dilakénó! – visszaringott eredeti helyére. Rik úgy tekeredett vele, akár egy himbatengely. A zene megint lejárt.

– Brávó – a tánctanár kecsesen visszapördítette Kivit Rikhez –, nektek fog ez menni! – megtapsolta őket, amibe a csaj is bekapcsolódott.

Elismerő és irigy tekintetek kereszttüzében álltak ott. Rik izzadt. Kivi azonban – mindkettejük várakozása ellenére – jólesőn nyugtázta a figyelmet, biccentett, mint aki köszöni a vastapsot, de most már igazán elég, a színtársulat folytatná az előadást.

A srác még egyszer bemutatta a forgatást, s ahogyan ismételgette a spanyol szakkifejezést, Rik lassacskán rájött: Exhibela. Mutasd meg őt. Valamivel később a párábáhó értelme is kihámlott. Para Abajo. Rik úgy műferdítette: Völgymenet. A dilakénó pedig: Dila que no. Mondj nemet! – mire a lány ellenáll, arcán egy pillanatra a konok lázadás kifejezése terül, ám azután mégis beadja a derekát. Így megy ez, gondolta Rik. Komoly lélekerő-összeszedésre volt szüksége, hogy kisöprűzze agyából, és a táncra figyeljen.

Kivi a dilakénót szerette legjobban. Ez kéne nekem, állapította meg, hogy tudjak nemet mondani, és nemcsak egy másodpercig.

– Ha az ember újra ekszibalázik, megint dilakénózhat! – harsogta a tánctanár, mutatta, és csinálták. Kivi biztató égi jelnek vette.

Mire a másfél órás foglalkozás véget ért, valamiképpen ők lettek a vezető pár. A srác a vászilát és a szombrérót már Kivivel mutatta be lassítva, miközben a csaj Rikkel rázta a seggét. Mi vagyunk a nyerők, gondolta Kivi, és életében először vélte úgy, hogy nem lehet ő olyan lúzer, amilyennek nyilvánítja magát minden adandó alkalommal. Büszke volt a nagy-nagybátyjára, amiért bírta az iramot, szemben a néhány fiatalabb csávóval, akik már rég föladták, leültek.

A tánctanár srác és csaj köszönte a figyelmet, elbúcsúzott, a holnapi viszontlátásig. Két pincértanonc pezsgőt szolgált föl, hihetetlenül vékony poharakban. A srác föltett egy CD-t, az állt a borítóján: SALSA: THE POWER OF LIFE. Kivi és Rik úgy érezte, van ebben valami. Szinte egyszerre szólaltak meg:

– Neked táncolnod kéne!

– Nekünk táncolnunk kéne!

Hamarjában nehéz volt eldönteni, ki használt többes és ki egyes számot, a kánonban kunkorodó mondatokat elnyomta a basszus, a dobok kara, a gitár és az esz alto szaxofon. Mielőtt hagyták volna, hogy beszippantsa őket a ritmus és a dallam, Rik még Kivi fülébe súgta, hogy ha akarja, kerít neki Pesten tánciskolát, tánctanárt, táncpartnert, mert ismeri a divattáncosok szövetségének főtitkárát, biztosan tud segíteni. Kivi mellbe bokszolta, s visszasúgta, hogy ő vele akar táncolni, méghozzá most!

Ez azonban nem volt egészen igaz. Kivi azért vigyorgott, mert mintha hirtelen megtalálta volna az ő saját, különbejáratú hídját a határtalan és zavaros folyam fölött, amelynek a közönséges neve élet. Lehetséges, hogy a tánc az ő világa. Milyen boldogság volna megtanulni salsázni, tangózni, szambázni, mambózni, boszanovázni, olyan színvonalon, ahogyan ez a csaj tud, órákat tartani, esetleg versenyeken indulni. Végre egy tevékenység, amelyben nemcsak otthon érzi magát, de száz százalékig beleolvadhat. Ezért örökre hálás lesz a nagy-nagybátyjának.

Egészen addig salsáztak, míg a CD lejárt. Már csak három-négy lelkes pár maradt ott. A pincértanoncok jöttek a poharakért és a tálcákért, egyikük oltogatni kezdte a lámpákat. Rik köszönte szépen a táncot, egymáshoz támasztott tenyereit a mellkasához szorítva, s mélyen meghajolva az unokahúga előtt.

Az étterem szinte üres, a többiek már túlestek a svédasztalos vacsorán. Némán ettek, ittak. Rik agya fölbolydult cimbalomként cincogta a salsa jellegzetes akkordmeneteit. Lélekben Kivi is a táncparketten volt még, finoman

jobbra-balrázott a csípeje ültében. Csak akkor szólalt meg, amikor koccintottak a vörösborral:

– Van egy kis meglepetésem.

– Hm?

– Majd fönt a szobában.

Rik a makulátlanul fénylő poharat nézte. Ipari mosogatógép, gondolta.

Ne találgassad, mi a meglepetés - NEM AZ.

AZ NEM LEHET.

Tényleg nem az volt, hanem két joint. Ámbár azon a szinten, ahol ők laktak, a dohányzás szigorúan tilos, kiálltak az erkélyre, némán szívták el, arcukon az életre szóló szövetség kissé bamba vigyorával. Hűvös volt már, Kivi Rikhez bújt, ahogyan az apjához szokott, a jobb kulcscsont és a nyak közötti mélyedésbe gubózva magát. Amelyről abban a bizonyos szövegben, amelyet Rik régebben átküldött neki, azt olvashatta, hogy a zenészek hegedűfészeknek hívják, oda kell támasztani a hangszert. Szerette ezeket a furcsa szavakat.

Amikor a második csikket is elnyomták, és Rik belegyűrte őket egy nejlonzacskóba, Kivi megkérdezte, mit gondol, nyitva van még a látványfürdő? A férfi azt felelte, okosabb, ha nem kérdezősködnek, hanem lemennek, őneki itt aligha mondják bármire, hogy nem. Fürdőruhát és -köpenyt húztak. Feltűnést keltettek a liftben.

A látványfürdő látványosan bezárt aznapra, az oda vezető L alakú folyosó puha sötétségbe burkolózott. Rik kézen fogta a rokonkáját.

– Ugye, nem félsz a sötétben?

Terelte arrafelé, ahol a medencék víztükre derengett. A nagy üvegablakokon besütött a hold. Arról meg azt írta Rik: Istenkalács. Állítólag így hívják abban a faluban, ahol a parasztháza van. Volt, már eladta.

A kénes illatú gyógymedencébe ereszkedtek, egymást támogatva. Tűzforró.

Szemük alkalmazkodott a homályhoz, egyre tisztábban láttak. Letelepedtek a csempézett padlatra, fejüket a medence peremére hajtva. Rik dudorászni kezdte valamelyik dallamot a táncból.

– A szalsza: életerő. Tudod, mit jelent a mi nyelvünkön?

– Nem.

– Azt, hogy szósz. Mert több zene és több tánc keveréke.

– Szósz, szósz, szósz – ismételte Kivi, mintha énekelne.

Rik fejében ez a kérdés fogalmazódott: Szósz, ha túl forró? Megtartotta magának. Anélkül, hogy tervezte vagy akarta volna, dalra fakadt, az agyában egy-két-hározó zenei kíséretre:

– Jaj, de szép es-ténk van, jaj de szép es-ténk van!

Kivi bekapcsolódott:

– Jaj, de szép na-punk van, jaj de szép na-punk van!

Mindenből kettőt ugye, ahogyan a tánctanár mondta. Lábuk ösztönösen az alaplépést tapodta a medence fenekén. És aztán jaj de szép hetük volt. Hónapjuk. Évük. Úgy érezték, ennek soha sem lesz vége, bár el sem tudták képzelni, hogyan fér a dallamra az évtized vagy az évszázad.

Borízű hang törte szét a varázst.

– De ilyenkor má nem szabad fürdőzni, halló!

Rik oda se nézett.

– Mindjárt kimegyünk, kérünk még negyedórát!

– Na jó, de engem cseszeget majd az igazgató úr, és akkó mi lesz?

– Semmi, majd beszélek vele, negyedóra, okés? Nagyon hálás leszek!

Hosszabb csönd után:

– Na jó, de én... akkó inkább nem láttam semmit! Tíz perc, igen?

– Rendben, köszönjük.

Hallgatták a súlyos csattogást, a távolodó léptekét. Forró, mély csönd lett, csak a víz zenélt, édesen és fájón.

Rik szerette volna, ha ez a tízperces negyedóra az idők végezetéig tartana.

Valamit adnom kéne neki, gondolta. De mit? Valami komolyat. Vehetnék neki egy kis autót. Vagy egy nagyot. Vagy egy közepes lakást.

Nem fogadná el.

Ha valahogyan rávenném, mit szólnának a szülei? A rokonsága? A barátai?

Ahhoz mit szólnak, hogy elhoztad a jólét hotelbe? Nagy levegő.

Akkor... valami olyat kéne, aminek nincs pénzben kifejezhető értéke. Odaadni a távolságot, mint összehajtogatható mérföldrudat. A teret, mint óriási dobókockát. Az időt, mint versenymedencében fodrozódó víztömböt.

Kivinek elmondhatom, amit nem mondok el mindenkinek. Senkinek. Nyeretlen kétéves, mégis mintha értene. Értené az egészet. Ő az én tiszta vizem. Talán a tiszta poharam is. Meg kell becsülni. Többet ér néhány közepes dugásnál. Tovább megyek. Egy-két káprázatosnál is. A szerelem forgandó és múlékony. Ez talán megmarad – sokáig. Tartózkodjunk az örökké fogalmától.

Le van szarva a szépirodalmi recepciód. A válásod is. Az ilyesfajta órák adják az életerőt, nemcsak a tánc. Amikor a szeretet gőze gomolyog körötted. Gyerekeké. Rokonoké. Barátoké. Vagy akár olvasóké. Bárkié, aki örül neked. S akinek te is örülsz. Legjobb, ha oda-vissza.

Ezekkel az élményekkel gazdálkodhatsz, amíg élsz.

Ezekkel élhetsz.
Ezekből élhetsz.
Meg aztán, ne tagadjuk, ezekből írhatsz.
Ha írsz – élsz.
Ha pedig élsz – írsz?
Ne végy rá erős mérget.

……

– Szia, jó reggelt. Óóóóóó.

– Már majdnem dél van, Virág. Nyújtózkodj csak. Háromnegyed tizenegy. Szia-mia. Mizujs?

– Aggódtam, tök kilőtted magad az este.

– Igen. Kedves vagy. De ne aggódj.

– Tudtál azért aludni?

– Az a baj, hogy kora reggel fölriadok, hogy vinni kell a fiúkat az oviba. Pavlovi reflex.

– Ó... erre mit mondjak?

– Semmit.

– Okés.

–

–

– Hallgatni jól tudunk, kis Virág.

– Szeretek veled dumcsizni, meg hallgatni

– Én is.

–

–

– Mondjak valamit?

– Ne.

– Jó. Ááááááá. Nem is akarok most.

– Én se.

–

–

–

Tartalom

Európa Könyvkiadó, Budapest
Felelős kiadó Barna Imre igazgató
Tördelte a Kopf Bt.
Nyomta a Szekszárdi Nyomda
Felelős vezető Vadász József igazgató
Készült Szekszárdon, 2009-ben
Felelős szerkesztő Gy. Horváth László
Készült 21,06 (A/5) ív terjedelemben
ISBN 978 963 07 8821 2
www.europakiado.hu